

Programmabegroting 2025

maashorst

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Algemeen	6
Inleiding/aanbieding programmabegroting 2025.....	6
Bestuurlijke hoofdlijn 2025.....	6
Financieel perspectief 2025 op hoofdlijn.....	8
Samenvatting Programmabegroting 2025.....	9
Leeswijzer	17
Programma 1 Veiligheid	18
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	18
1.2 Openbare orde en veiligheid	19
Programma 2 Verkeer en vervoer.....	25
2.1 Verkeer en vervoer	25
2.2 Parkeren	29
Programma 3 Economie en toerisme.....	32
3.1 Economische ontwikkeling	32
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	38
3.3 Economische promotie	39
Programma 4 Onderwijs.....	42
4.1 Onderwijs algemeen	42
4.2 Onderwijshuisvesting	45
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur	48
5.1 Sportbeleid en- activering.....	48
5.2 Sportaccommodaties.....	50
5.3 Cultuur	52
5.4 Media	55
5.5 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	56
Programma 6 Sociaal Domein.....	61
6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie.....	61
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen.....	65
6.3 Inkomensregelingen (incl. armoedebelief en eerstelijns schuldhulpverlening)	66
6.4 Maatschappelijke en arbeidsparticipatie.....	69
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO.....	71
6.6 Maatwerkdienstverlening WMO	73
6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp	75
Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	79
7.1 Volksgezondheid.....	80
7.2 Riolering	82
7.3 Afval	84
7.4 Milieubeheer.....	85
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	90
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	93
8.1 Ruimtelijke ordening	93
8.2 Grondexploitatie (woningbouw)	95
8.3 Wonen en bouwen.....	96
Programma 9 Bestuur en dienstverlening	103
9.1 Bestuur en dienstverlening	103
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken.....	107

Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten	111
10.1 Overhead	111
10.2 Treasury	115
10.3 Belastinginkomsten	117
10.4 Gemeentefonds.....	118
Paragrafen	121
Paragraaf Wet Open Overheid 2025.....	121
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025	121
Paragraaf verbonden partijen 2025	126
Paragraaf financiering 2025.....	201
Paragraaf kapitaalgoederen 2025.....	209
Paragraaf lokale heffingen 2025	216
Paragraaf grondbeleid 2025	232
Paragraaf bedrijfsvoering 2025	238
Financiële begroting	247
Gevolgen programmabegroting 2025 voor de financiële positie	247
Uiteenzetting van de financiële positie.....	251
Het overzicht van baten en lasten	255
Overzicht van incidentele baten en lasten	259
Bijlagen	265
Risico's totaaloverzicht	265
Financieel economische uitgangspunten	273
Baten en lasten per taakveld	278
Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	287
Voorzieningen	295
Onderhanden werken (inclusief MIP) en nieuwe investeringen 2025.....	299
Geldleningen	307
BBV beleidsindicatoren.....	308

Algemeen

Inleiding/aanbieding programmabegroting 2025

Hierbij presenteren wij de programmabegroting 2025-2028. Hierin schetsen we een compleet overzicht van de plannen die wij de komende jaren willen uitvoeren om ons Bestuursakkoord 2022-2026 'Samen bouwen we Maashorst' verder uit te voeren. Anders dan bij eerdere begrotingen hebben we dit voorjaar bij de behandeling van de Kadernota 2025-2028 uitgebreid met de gemeenteraad gesproken over de richting die wij voor ons zien voor de toekomst van de gemeente Maashorst op de langere termijn, en op welke manier wij als gemeente om moeten gaan met maatschappelijke opgaven die op ons afkomen. Bovendien hebben we, ook in tegenstelling tot voorgaande edities, inmiddels te maken met een nieuwe financiële werkelijkheid die vraagt om scherpe keuzes en maatregelen om de begrotingen voor de komende jaren sluitend te maken.

In deze programmabegroting nemen we u mee in onze ambities zoals opgenomen in het bestuursakkoord. Die maken we concreet met benodigde acties en de financiële onderbouwing. Uiteraard is ook de financiële onderbouwing opgenomen van de besluiten en moties die de gemeenteraad (aan)nam na bespreking van de Kadernota '25. Evenals de te verwachten financiële consequenties naar aanleiding van de Meicirculaire en enkele andere 'autonome ontwikkelingen en correcties' (zie: Uiteenzetting van de financiële positie/Bestedings- en dekkingsplan).

Daarbij merken wij op dat de begroting op bepaalde aspecten een hoog detailniveau heeft en soms ook ingaat op lopende activiteiten. Wij zien nog mogelijkheden om volgende begrotingen verder te verbeteren met betrekking tot leesbaarheid en een eenduidig abstractieniveau zodat ambities en daarvoor benodigde inzet van middelen in de toekomst overzichtelijk en minder gedetailleerd te vinden zijn. De volgende verbeterslag hiertoe moet in de Programmabegroting '26 al zichtbaar zijn.

Bestuurlijke hoofdlijn 2025

Halverwege deze bestuursperiode blijven onze ambities helder: we willen ons ambitieuze bestuursakkoord 2022 – 2026 realiseren en vasthouden aan het hoge niveau van onze diensten en voorzieningen voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Dankzij een solide financieel beleid in de afgelopen jaren is Maashorst een financieel gezonde gemeente. Er is dus geen reden om onze ambities bij te stellen. Het tweede deel van deze bestuursperiode hebben we echter wel te maken met een andere financiële werkelijkheid. De realisatie van het Uitvoeringsprogramma vraagt dan ook meer dan ooit om duidelijke financiële kaders.

Financiële kaders

De financiële kaders om te komen tot een sluitende begroting voor 2025 zijn al voorgesteld bij de behandeling van de Kadernota '25. Na een goed inhoudelijk gesprek zijn die kaders en de maatregelen om te komen tot dekking ook vastgesteld door de gemeenteraad. In deze

Programmabegroting zijn die gemaakte afspraken voor de financiële kaders dus leidend. Zo is het principe 'nieuw voor oud' een harde afspraak voor zowel de raad, het college als de ambtelijke organisatie. We investeren alleen in nieuwe projecten/initiatieven als deze in de plaats kunnen komen van bestaande. In deze begroting is het aantal nieuwe initiatieven dus ook beperkt. Ook stellen we voor om eenmalig onze algemene reserves aan te spreken, om de ravijnjaren van 2026 en 2027 te overbruggen. Daarnaast gaan we de OZB eenmalig met 10% verhogen (bovenop de indexering). Met deze maatregelen slagen we erin om voor 2025 een sluitende Programmabegroting voor te leggen. We leggen onszelf als college en als ambtelijke organisatie daarnaast de opdracht op om nu al actief te gaan zoeken naar andere dekkingsmaatregelen of mogelijke bezuinigingsmaatregelen, zodat na de ravijnjaren de begroting weer sluitend gemaakt kan worden zonder opnieuw aanspraak te maken op de algemene reserves. Het maken van keuzes die mogelijk pijn doen is daarbij niet uit te sluiten.

Blik op de toekomst

Naast de financiële kaders die tijdens de bespreking van de Kadernota '25 zijn vastgesteld, hebben we de gemeenteraad ook een richting aangereikt van ons wensbeeld voor de (verre) toekomst van onze gemeente. Zo willen we dat Maashorst een groene en gezonde gemeente blijft waar we zuinig omgaan met de beschikbare ruimte, energie en middelen. Ook willen we sturen op positieve gezondheid. We willen als gemeente de zelfredzaamheid van onze inwoners versterken, evenals de onderlinge verbinding (we noemen die begrippen samen ook wel: 'samenredzaamheid'). Dat doen we op zo'n manier dat inwoners zoveel mogelijk regie hebben op hun eigen leven en eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen. Daarnaast willen we dat alle nieuwe ontwikkelingen die we oppakken ook daadwerkelijk waarde toevoegen aan Maashorst. Ze moeten onze gemeente mooier, schoner en sterker maken. We denken hierbij onder andere aan het bevorderen van kringlooplandbouw, verduurzaming van de voedselproductie en onderzoeken hoe natuurbeheer en -herstel verdienmodellen van de toekomst kunnen worden. Dit zijn bewegingen die kunnen bijdragen aan een vitaal en veerkrachtig landelijk gebied. Bewegingen ook die nodig zijn in reactie op klimaatverandering en het energievraagstuk. Innovaties kunnen eraan bijdragen om dergelijke vraagstukken op te lossen. Relevante innovatieve initiatieven van onze inwoners en ondernemers willen we dan ook stimuleren en ondersteunen. Op die manier zorgen we er samen voor dat we Maashorst mooier maken en goed achterlaten voor de generaties na ons.

Concrete voorstellen

In deze Programmabegroting voor volgend jaar zijn de voorstellen en plannen om aan deze beweging richting de toekomst bij te dragen nog beperkt. Het komende jaar van onze bestuursperiode maken we deze gewenste beweging meer concreet. We nemen bij die verdere uitwerking ook de wensen mee die de gemeenteraad tijdens de Algemene Beschouwingen heeft meegegeven: de wens voor voldoende betaalbare (sociale) huur- en koopwoningen, de leefbaarheid van onze kernen en het belang van voldoende plekken voor onze inwoners waar ze elkaar voor bijvoorbeeld sport en spel kunnen ontmoeten. Bij deze uitwerking van plannen die bij moeten dragen aan de gewenste richting hanteren wij als college het strakke kader: we zoeken naar ruimte binnen de gereserveerde middelen of anders moeten we 'oude' ambities en plannen heroverwegen.

Investeren in de organisatie

In de Kadernota '25 hebben wij ook de noodzaak toegelicht voor een investering in de verdere ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. De gemeenteraad onderschreef de noodzaak om ervoor te zorgen dat onze organisatie nu en in de toekomst de taken en plannen uit kan voeren die passen bij een gemeente met 60.000 inwoners. Met de bij de Kadernota '25 toegezegde middelen voor de organisatie kunnen we enkele functies structureel bezetten die nu nog met inhuur van capaciteit worden ingevuld. Daarnaast investeren we in capaciteit die past bij onze wens om meer innovatief en datagedreven te werken. Verder investeren we onder andere in een (tijdelijk) programma dat bijdraagt aan de verdere professionalisering van onze organisatie. Dat programma bestaat uit onderdelen als een leiderschapstraject voor het management, verdere ontwikkeling van een professionele werkcultuur en versterking van het strategisch vermogen van de organisatie, passend bij deze schaalgrootte van de nieuwe gemeente.

Kortom, met deze Programmabegroting voor 2025 kijken we vooruit naar de plannen en projecten voor komende jaren en zetten we weer een mooie stap op weg naar de gemeente die we willen zijn.

Financieel perspectief 2025 op hoofdlijn

Dit jaar heeft de gemeenteraad zijn beschouwingen gegeven bij de behandeling van de Kadernota 2025. Tijdens de behandeling van die beschouwingen is voor ons allen duidelijk geworden dat er financieel gezien sombere tijden aanbreken. Hoewel deze Programmabegroting 2025 nog structureel sluitend is, wordt dat voor de jaren 2026 en verder nog een uitdaging voor het college en de raad. Gemeenten verwachten geen extra middelen voor de komende jaren van het Kabinet. Het is daarom aan de gemeenten zelf om voorbereidingen en maatregelen te treffen om ook voor de komende jaren weer een structureel positief beeld te creëren. Dit is ook het uitdrukkelijk advies van de VNG. We zijn in gemeente Maashorst dan ook gestart met de voorbereidingen.

Maashorst (en de voormalige gemeenten Landerd en Uden) hebben altijd een gedegen financieel beleid gevoerd. Dat heeft geleid tot een prima voorzieningenniveau, zowel op sociaal gebied als op het gebied van groen, wegen, sport, cultuur en zo verder. Daarnaast is er voldoende weerstandscapaciteit opgebouwd, die we in krapte kunnen aanspreken. Ondanks de OZB-verhoging die we - met instemming van de gemeenteraad - in de Kadernota 2025 hebben doorgevoerd, zijn de lasten voor inwoners en bedrijven nog steeds laag in vergelijking met andere gemeenten in de regio en nationaal. Het blijft dan ook zeker goed wonen, werken en recreëren in Maashorst.

Doen we de juiste dingen, en doen we die dingen goed? Die vraag moeten we de komende periode gaan toetsen. Die toetsing zal ons helpen om de gemeente Maashorst toekomstbestendig te maken.

Samenvatting Programmabegroting 2025

Naar aanleiding van de evaluatie van de P&C-cyclus is o.a. met de auditcommissie afgesproken in alle stukken van de P&C-cyclus een samenvatting op te nemen. De onderwerpen van de samenvatting zijn:

1. Bestuurlijke hoofdlijn
2. Financieel beeld
3. (Financiële) hoofdpunten nieuw beleid
4. Top 5 risico's
5. Ontwikkeling lastendruk inwoners/bedrijven
6. Participatie inwoners/bedrijven
7. Korte toelichting op de drie pijlers van ons financieel beleid:
 - Structureel beeld/sluitende begroting
 - Financiering
 - Risico's

Hieronder zijn deze onderwerpen per punt toegelicht.

1. Bestuurlijke hoofdpunten

Kort samengevat (uit de bestuurlijke hoofdlijn) zijn dit op basis van programmaprocedure de meest belangrijke punten voor 2025:

1. Financiële kaders: De nieuwe financiële kaders zijn leidend. 'Nieuw voor oud' is een harde afspraak voor raad, college en organisatie. Door genomen maatregelen (aanspreken algemene reserve en stijging OZB) is 2025 structureel sluitend. Er worden acties in gang gezet om de begroting na de ravinjaren sluitend te maken zonder dat we daarvoor opnieuw de algemene reserve moeten inzetten.
2. Blik op de toekomst: In de Kadernota is aan de gemeenteraad ook een wensbeeld aangereikt voor de verder toekomst van onze gemeente. Een aantal kernwoorden daarin zijn: groen, gezond, samenredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid, verduurzaming voedselproductie, kringlooplandbouw en het stimuleren en ondersteunen van innovatieve initiatieven.
3. Concrete voorstellen in de beweging naar de toekomst zijn in deze begroting al opgenomen. Ook door de raad bij de algemene beschouwingen uitgesproken wensen zijn meegenomen, zoals inzet op voldoende betaalbare (sociale) huurwoningen, de leefbaarheid van onze kernen en het belang van voldoende ontmoetingsplekken voor bijvoorbeeld sport en spel.
4. Investerings in de organisatie: Zoals in de kadernota is toegelicht, is er een investering in onze organisatie nodig om onze taken als gemeente van 60.000 inwoners goed uit te kunnen voeren en de organisatie verder te ontwikkelen en professionaliseren.

2. financieel beeld

In de Kadernota 2025 is een bestedings- en dekkingsplan 2025-2028 opgenomen, inclusief autonome ontwikkelingen en alle overige extra accenten met financiële gevolgen. Dit document is door de raad unaniem vastgesteld. In het financiële beeld 2025-2027 in deze Programmabegroting zijn daaraan nog enkele ontwikkelingen toegevoegd die zich voordeden na publicatie van de Kadernota 2025. Dat maakt het uiteindelijke financiële beeld van Programmabegroting 2025-2028 compleet.

Hieronder twee tabellen. Als eerste het structurele financiële beeld van de begroting 2025 en daaronder het incidentele beeld. Op het structurele financiële beeld worden wij beoordeeld door de toezichthouder, de Provincie Noord-Brabant. Maar we presenteren de splitsing tussen 'incidenteel' en 'structureel' vooral ook, zodat duidelijk is hoe het structurele financiële beeld van onze gemeente zich ontwikkelt.

Wij voldoen aan de door de Provincie gestelde eisen van een voor 2025 structureel sluitende begroting. Het begrotingsjaar 2025 is structureel sluitend gemaakt met een eenmalige bijdrage vanuit onze algemene reserve. Dat tekort bedraagt € 3.008.000. Hiermee is repressief toezicht gewaarborgd. De toezichthouder biedt ons als gemeenten deze mogelijkheid nu praktisch alle gemeenten geconfronteerd worden met een structureel negatief perspectief terwijl ze vaak wel forse algemene reserves hebben.

Helemaal onderaan staat de tabel met incidentele uitgaven die worden gedekt door te beschikken over onze algemene reserve.

Voor een volledig beeld van de totstandkoming van de begrotingssaldi verwijzen we naar de Financiële Begroting, onderdeel 'Uiteenzetting van de financiële positie' of naar punt 3 van deze samenvatting.

	2025	2026	2027	2028
Structurele begrotingssaldi 2025-2028 (V=Voordelig)	N 3.008.000	N 9.948.000	N 5.573.000	N 4.517.000
Beschikking over de algemene reserve	V 3.258.000			
Saldi na beschikking over de Algemene Reserve	V 250.000	N 9.948.000	N 5.573.000	N 4.517.000
Incidentele begrotingssaldi 2025-2028 (V=Voordelig)	N 25.000	V 2.000.000	0	0

3. (Financiële) Hoofdpunten nieuw beleid

De hoofdpunten van ons nieuwe beleid die in deze begroting zijn opgenomen, zijn grotendeels verwoord in punt 1 onder deze samenvatting.

Hieronder is samengevat wat er vanaf de beginstand Kadernota 2025 in aan nieuw ontwikkelingen en nieuwe investeringen is opgenomen in de programmabegroting 2025. Zowel voor structureel als incidenteel.

Deze tabel geeft weer wat er aan nieuwe onderwerpen in de kadernota was opgenomen, welke raadsbesluiten daarnaast nog genomen zijn en de ontwikkelingen die na de kadernota van

belang waren. Dit alles heeft een plek gekregen in de Programmabegroting 2025 en is in deze tabel genoemd.

Ontwikkeling Structurele en Incidentele saldi vanaf de Kadernota 2025

N = nadelig en bedragen x € 1.000

	investering 2025	2025	2026	2027	2028
STRUCTUREEL					
Financiële stand vóór Kadernota 2025		V 1.387	N 7.168	N 6.348	N 6.369
<u>1. autonome ontwikkelingen Kadernota</u>					
Subsidie HoKaZo / Platform Toerisme Maashorst		N 62	N 62	N 62	N 62
Realisatie nieuwe woonwagenlocatie	1.020		N 5	N 60	N 60
Uitbreiding, vergroening en verduurzaming bestaande woonwagencentra	325	N 2	N 16	N 16	N 16
Aanvragen voorzieningen in het kader van Onderwijshuisvesting	1.822	N 8	N 91	N 91	N 90
Nieuw convenant, regiobijdrage RNOB (samenwerking regio NoordoostBrabant)		N 120	N 120	N 120	N 120
Herziening Meerjarig Investeringsprogramma (MIP)		V 26	V 194	V 142	V 155
Aanbesteding Centric-applicaties		N 350	N 400		
Harmonisatie accommodatiebeleid		N 340	N 300	N 250	N 200
Onderhoud stedelijk groen		N 1.240	N 1.240	N 1.240	N 1.240
Financieel technische aanpassingen zoals					
Gevolgen nieuwe notitie rente BBV (GREX)		N 291	N 126	N 31	N 128
Doorverdeling kostenplaatsen 2e Tussentijdse rapportage 2023 e.d.					
Doorwerking jaarrekening 2023		N 174	N 174	N 174	N 174
<u>2. Realiseren uitvoeringsprogramma</u>					
Inrichten evenemententerrein	202	N 1	N 7	N 7	N 7
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2050	vanaf 2026 € 6 ton per jaar t/m 2050		N 3	N 38	N 73
Impuls samenredzaamheid/positieve gezondheid					
Implementatie sterke sociale basis: preventie in de wijken/kernen		N 300	N 300	N 300	N 300
Preventief Jeugdbeleid		N 170	N 170	N 170	N 170
Uitvoering gezond en gelukkig oud in Maashorst		N 73	N 73	N 73	N 73
Preventief WMO-beleid		N 115	N 115	N 115	N 115
<u>3. toekomstgerichte ontwikkelingen</u>					
Transitie vitaal landelijk gebied					
bewegen in deze transitie		N 200	N 200		
Motie verleden sportvelden	600	N 3	N 35	N 35	N 35
Datagedreven werken, innovatie		N 200	N 200		
<u>4. formatiebudget</u>		N 2.000	N 2.000	N 2.000	N 2.000
<u>5. Ontwikkeling algemene uitkering en loon- en prijsontwikkeling</u>					
Ontwikkelingen algemene uitkering					
gevolgen 2028 septembercirculaire '23					
decembercirculaire '23		V 4	V 7	V 7	V 7
LPO stijging algemene uitkering na verwerking decembercirculaire		V 4.677	V 4.560	V 4.580	V 4.590
Ontwikkeling CAO gemeenten, loonkosten		N 1.845	N 2.324	N 2.324	N 2.324
Overige indexering LPO, budgetten, subsidies					
Vrijval stelpost taakmutaties (septembercirculaire)		V 112	V 29	V 22	N 19
Vrijval stelpost LPO (septembercirculaire)		V 1.113	V 1.015	V 1.046	V 220
Indexering uitgaven (excl. rendabel) standaard index (3,48%)		N 1.293	N 1.293	N 1.293	N 1.293

Indexering uitgaven (excl. rendabel) afwijkende index-obv overeenkomst		N 1.652	N 1.652	N 1.652	N 1.652
Indexering inkomsten (o.a. belastingen)		V 961	V 961	V 961	V 961
<u>6. Dekkingsplan Kadernota</u>					
1. Niet indexeren algemene budgetten		V 750	V 750	V 750	V 750
2. Verhogen OZB boven index met 10% (2025) en jaarlijks 2% (2026-2028)		V 1.500	V 1.830	V 2.170	V 2.510
Eindsaldo van de Kadernota 2025	3.969	V 91	N 8.728	N 6.721	V 1.082
Mutaties in de begroting 2025					
<u>7. Totale gevolgen meicirculaire 2024 incl. gewijzigde loon- en prijsindex</u>					
Ontwikkeling algemene uitkering als gevolg van de meicirculaire 2024		N 1.279	V 968	V 1.017	N 5.255
Ontwikkeling prijsindex n.a.v. aanpassing percentage van 3,48% naar 2,3%		V 140	V 140	V 140	V 140
<u>8. Genomen raadsbesluiten na opstellen van de Kadernota 2025</u>					
Investering school 't Mulderke, raad 23 mei € 459.000		V 44	V 38	V 37	V 37
Begroting 2025 Veiligheidsregio, raad 27 juni		V 26	V 26	V 26	V 26
Verwerving Oosterensepad Volkel, raad 27 juni € 1.310.000		N 42	N 42	N 42	N 42
Begroting BSOB 2025, raad 27 juni		N 14	N 14	N 14	N 14
Verwerving PNEM en Van Donzel, raad 27 juni € 4.350.000		0	0	0	0
Verduurzamen sporthal De Stigt, raad 27 juni € 477.000		0	0	0	0
<u>9. Kostenplaatsen doorrekenen naar rendabele producten</u>		N 88	N 109	N 109	N 110
<u>10. Financieringsrente herberekend</u>		V 252	N 131	V 227	N 226
<u>11. Overheveling twee jaar extra middelen formatiebudget van incidentele naar structurele saldo</u>		N 2.000	N 2.000		
<u>12. Overige autonome ontwikkelingen en correcties</u>		N 138	N 96	N 134	N 155
<u>13. Dekking tekort door inzetten Algemene Reserve</u>		V 3.258			
Saldo structureel beeld begroting 2025-2028	3.969	V 250	N 9.948	N 5.573	N 4.517

	investering 2025	2025	2026	2027	2028
INCIDENTEEL					
Financiële stand vóór Kadernota 2025		V 48	N 634	0	0
<u>1. Realiseren uitvoeringsprogramma</u>					
Uitvoering gezond en gelukkig oud Maashorst		N 160			
<u>2. Toekomst gerichte ontwikkelingen</u>					
Doorontwikkelen Agro-natuurwonen		N 175	N 175	N 175	N 175
project Natuurpoort Palmstraat		N 75	N 75	N 75	N 75

3. Formatiebudget		N 2.000	N 2.000		
Eindsaldo van de Kadernota 2025		N 2.362	N 2.884	N 250	N 250
Mutaties in de begroting 2025					
4. Nadeel lagere algemene uitkering mag als incidenteel worden beschouwd		N 2.025			
5. Overheveling twee jaar extra middelen formatiebudget naar structurele saldo		V 2.000	V 2.000		
Saldo Incidenteel beeld begroting 2025-2028		N 2.387	N 884	N 250	N 250
Al eerder gedekt uit algemene reserve		N 48	V 134	0	0
Nog te onttrekken aan de algemene reserve		V 2.435	V 750	V 250	V 250

4. Top 5 risico's

Risico	Omvang
1. Grondexploitatie	5.527.000
2. Stikstofproblematiek	1.830.000
3. Sociaal domein: Wet Maatschappelijke Ontwikkelingen 2015 (Wmo dagbesteding, Wmo hulp bij het huishouden, Wmo individuele begeleiding, en Wmo voorzieningen)	1.651.000
4. Sociaal domein: gespecialiseerde jeugdhulp	1.586.000
5. Sociaal domein: Participatiewet (Gebundelde uitkering, Algemene Bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Loonkostensubsidies)	1.500.000

Voor meer toelichting en de overige risico's wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

5. Ontwikkeling Lastendruk inwoners/bedrijven

In de paragraaf Lokale Heffingen zijn al onze belastingen en heffingen toegelicht. Hieronder een overzicht van de ontwikkeling van de lastendruk 2024--> 2025.

Ontwikkeling lastendruk Maashorst				
gemiddelde woonlast voor een gezin of bedrijf	Inwoners		Bedrijven	
	2024	2025	2024	2025
Onroerende zaakbelasting	292,94	328,97	2.365,86	2.656,86
- o.b.v. gemiddelde WOZ-waarde woningen 2024 (peildatum 01-01-2023, bron CBS) ad. €402.000				
- o.b.v. gemiddelde WOZ-waarde niet-woningen 2024 (cf PowerBI BSOB per 13-08-2024) ad. €537.000				
Rioolheffing	227,40	236,28	237,40	246,60
- voor niet-woningen o.b.v. een waterverbruik van 250m3 tot 1.000m3				
Afvalstoffenheffing	267,60	273,72	0,00	0,00
totaal woonlasten voor gezin of bedrijf bij gemiddelde WOZ-waarde	787,9	838,9	2.603,26	2.903,46
	4	7		

6. Participatie inwoners/instellingen en bedrijven

Op verzoek van de gemeenteraad is er een participatietraject voor de begroting 2025 georganiseerd. Aan inwoners, instellingen en bedrijven is gevraagd om hun wensen of wijzigingen voor het gemeentelijk beleid kenbaar te maken tijdens een insprekavond die ruim voor de behandeling van de kadernota 2025 plaatsvond (29 mei). Het is daarna aan de gemeenteraad om die onderwerpen al dan niet een plek te geven in de begroting 2025. Verder worden participatieprocessen opgestart bij de uitwerking van het beleid dat opgenomen is in de begroting.

7. Korte toelichting op de drie pijlers van ons financieel beleid

De drie pijlers zijn opgenomen onder de financiële begroting, "Gevolgen programmabegroting 2025 voor de financiële positie" Hieronder is dat kort samengevat.

Dekking/sluitende begroting

Onze begroting 2025 is voor het jaar 2025 structureel sluitend. Vanaf 2026 zijn er tekorten. Zie de tabel onder punt 2 van deze samenvatting, Financieel beeld. We voldoen hiermee aan de eisen van de Provincie voor goedkeuring. De tekorten vanaf 2026 zijn een zorgpunt. We moeten afwachten of en in welke mate er vanuit het Rijk compensatie komt vanaf 2026. In de 2e helft van 2024 zijn we gestart met een traject om te zorgen dat ook de meerjarenraming in onze volgende begroting (2026) nog aan de eisen van de toezichthouder blijft voldoen.

Risicomanagement en risicobeheersing

De risico's zijn in beeld en worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze tussen 1 en 2 moet liggen. Op dit moment bedraagt deze 4,66. Dit betekent dat we onze risico's prima hebben afgedekt en dat

een deel van onze algemene reserve ingezet zou kunnen worden voor onze inwoners en bedrijven. Dat laatste gebeurt nu ook door o.a. het tekort van 2025 uit deze reserve te dekken.

Financiering

Pijler 3 gaat over de financieringsbehoefte. Kijken we naar Programmabegroting 2025 en de daarin opgenomen investeringen dan is de verwachting dat er in 2025 een langlopende lening van 20 miljoen afgesloten moet worden. Dit heeft een nadelig effect op de financiële kengetallen.

Deze drie pijlers zijn uitgebreider toegelicht in de Financiële begroting, onderdeel 'Gevolgen programmabegroting 2025 voor financiële positie'.

Leeswijzer

Leeswijzer programmabegroting

Deze Programmabegroting is opgesteld met behulp van het planning & control pakket Pepperflow. De programmabegroting kan het best gelezen worden via deze begrotingsapp. Daarnaast is er een pdf-versie aangeboden bij de raadsagenda.

Opbouw Programmabegroting 2025- 2028

De printversie van de Programmabegroting 2025 - 2028 is als volgt opgebouwd.

Algemeen

Onder algemeen treft u de bestuurlijke hoofdlijn en het financieel perspectief op hoofdlijnen. In een notendop informeren wij u over de belangrijkste opgenomen ontwikkelingen in deze begroting en hoe we onze financiële toekomst zien. Ook bevat dit deel een samenvatting. In deze samenvatting is onder punt 3 een financieel overzicht opgenomen waarin het verloop vanaf beginstand Kadernota 2025 tot de eindstand Programmabegroting 2025 alle mutaties, ontwikkelingen, investeringen etc. zijn genoemd die vanaf de Kadernota een nieuw financieel effect hebben voor 2025 t/m 2028.

Programma's

Daarop volgen de tien programma's, zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en verantwoording (BBV). De programma's zijn onderverdeeld in 34 taakvelden. Per taakveld schetsen we de ontwikkelingen en zijn de ambities geformuleerd door middel van antwoord op de vraag: "Wat willen we bereiken?" Het bestuursakkoord, en het daarvan afgeleide uitvoeringsprogramma en de wettelijke taken geven ons hierbij richting. Verder geven we antwoord op de vragen "Wat gaan we ervoor doen?" en "Wat mag het kosten?" voor het jaar 2025. Dat is onze opdracht voor het komend jaar.

Na de programma's komen achtereenvolgend de volgende verplichte onderdelen aan de orde:

- Acht verplichte paragrafen: Wet Open Overheid, weerstandsvermogen en risicobeheersing, verbonden partijen, financiering, kapitaalgoederen, lokale heffingen, grondbeleid en bedrijfsvoering. lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.
- Een financiële begroting met daarin de uiteenzetting van de financiële positie, de gevolgen voor onze financiële positie van deze begroting en de overzichten van (incidentele) baten en lasten.
- Tenslotte een aantal bijlagen: totaaloverzicht risico's, financieel economische uitgangspunten, baten en lasten per taakveld, overzicht van de reserves, overzicht van de voorzieningen, onderhanden werken (inclusief MIP), geldleningen, BBV beleidsindicatoren.

Programma 1 Veiligheid

Inleiding

Dit programma gaat over de verschillende aspecten van openbare orde en veiligheid: crisisbeheersing en rampenbestrijding, integrale veiligheid, ondermijning en zorg en veiligheid. Samen met onze partners zoals de politie, de Veiligheidsregio, het openbaar ministerie en anderen werken we aan een veilige omgeving voor iedereen die woont, werkt en verblijft in Maashorst.

1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Inleiding

Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om voor hun inwoners te zorgen, in het bijzonder tijdens rampen en crises. De gemeente speelt een belangrijke rol bij het bestrijden van rampen en het beheersen van crises. Alle taken van de gemeente op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing noemen we Bevolkingszorg.

Ontwikkelingen

De gemeente Maashorst maakt deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord. De Veiligheidsregio faciliteert en regisseert de bevolkingszorgprocessen, zodat gemeenten zich kunnen voorbereiden op het bestrijden van rampen en het beheersen van crises. In 2025 gaan we verder met het professionaliseren van onze crisisorganisatie. Daarbij houden we rekening met risico's die verband houden met (inter)nationale en maatschappelijke ontwikkelingen, klimaatverandering en extremer weer, de risico's op (grote) branden en ongevallen en de bedreiging van de vitale en digitale infrastructuur.

Wat willen we bereiken?

We willen ons zo goed als mogelijk voorbereiden op (natuur)rampen en crises, zodat we adequaat kunnen optreden

We zorgen voor een goede en kwalitatief sterke voorbereiding op (natuur-)rampen en crises. Daarbij hebben wij oog voor (inter)nationale en maatschappelijke ontwikkelingen. We zien dat er door de klimaatverandering ook een grotere kans ontstaat op heftige natuurrampen of calamiteiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Oefenen, opleiden en trainen van de gemeentelijke personen (ambtelijk en bestuurlijk) die een rol/taak hebben in de rampenbestrijding

De bestuursleden met een rol in de crisisorganisatie nemen deel aan opleidingen en trainingen van de Veiligheidsregio. In 2025 wordt een bevolkingszorg brede oefening georganiseerd.

Opstellen van een natuurbrandbeheersplan

Natuurgebied De Maashorst ligt voor het grootste gedeelte in de gemeente Maashorst, maar ook in de gemeenten Oss en Bernheze. Vanuit de provincie is onze gemeente aangesteld als kartrekker om een natuurbrandbeheersplan op te stellen. Dit plan is nodig omdat er door de toenemende droogte meer kans is op bosbranden. Het plan is al in voorbereiding en zal in 2025 worden afgerond.

Verder inrichten van een gemeentelijke crisisstructuur en werkprocessen

Voor 2025 staat het inrichten van een gemeentelijke mono opschalingstructuur en werkprocessen bij grip 0 situaties centraal. Deze structuur kunnen we ook inzetten bij bijvoorbeeld grote demonstraties en manifestaties.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Inleiding

Onder dit taakveld vallen onder andere openbare orde, de aanpak van ondermijning, sociale veiligheid en leefbaarheid. Wij werken aan een gemeente waarin iedereen zich veilig voelt. Dit draagt bij aan een prettige woon- en leefomgeving. We blijven actief om dit verder te verbeteren. Daarbij is het van belang dat we goed samen werken met onze partners in het veiligheidsveld en met inwoners.

Ontwikkelingen

Prioriteitstellingen vanuit het Integraal Veiligheidsplan (IVP)

De gemeenteraad heeft in december 2022 het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 vastgesteld. Dit wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan, dat voor de jaren 2025 en 2026 nog wordt vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Adequate bescherming van medewerkers en bestuur tegen agressie en geweld

Medewerkers en bestuurders moeten hun werk kunnen doen zonder dat ze te maken krijgen met fysiek of verbaal geweld of intimidatie.

Wat gaan we ervoor doen?

We hanteren de landelijke aanpak tegen agressie en geweld volgens het programma Veilige Publieke Taak.

We brengen agressie en bedreiging richting onze medewerkers en bestuurders tot een minimaal niveau.

We hanteren een zerotolerancebeleid en doen altijd aangifte.

We creëren inzicht in de agressiemeldingen en gebruiken deze inzichten voor verbeteringen die voor een mogelijke afname moeten zorgen

We analyseren de agressiemeldingen en de oorzaken hiervan. We doen naar aanleiding hiervan jaarlijks een verbetervoorstel en pakken deze aanbevelingen op.

Wat willen we bereiken?

Bestrijding cybercrime

We zien steeds meer cybercrime in onze samenleving. We willen dat onze inwoners en ondernemers hier zo goed mogelijk tegen beschermd zijn. We willen dat ze bewust zijn van de risico's. Ook in onze eigen organisatie, en als gemeentelijke overheid, moet onze weerbaarheid op orde en sterk zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Bewustwordingscampagne opzetten om de dreigingen van cybercrime onder de aandacht brengen

Om inwoners en bedrijven bewust te maken van de risico's van cybercriminaliteit, organiseren we in 2025 voorlichtingsmomenten en -materialen.

Wat willen we bereiken?

Bestrijding ondermijning en georganiseerde criminaliteit

We willen bereiken dat we met succes het winstgevende systeem van (drugs)criminelen verstoren en we willen dat bestuurders en medewerkers meer weerbaar zijn tegen bedreigingen en intimidaties. Daarnaast willen we voorkomen dat we ongewild criminele activiteiten faciliteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Zorgen dat eigen medewerkers, inwoners en bedrijven bekend zijn met ondermijning en het herkennen. Zij zijn bereid om dit te melden en kunnen dit eenvoudig doen.

Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) is één vaste plek waar onze medewerkers signalen van fraude, criminaliteit en ondermijning kunnen melden. Verschillende teams krijgen in 2025 een training in het herkennen van ondermijning én de mogelijkheden om te melden zijn uitgebreid. Online signalen melden is eenvoudig en kan volledig anoniem, om de meldingsbereidheid te verhogen.

Versterken informatiepositie

In april 2024 hebben we intern het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) gelanceerd. Om te komen tot een weerbare gemeente met een goed en leefbaar woon- en ondernemersklimaat is het van belang duurzaam te investeren in een goede informatiepositie. Dat is essentieel om goed zicht te kunnen krijgen op wat er zich afspeelt in de gemeente en barrières op te werpen tegen personen/organisaties die kwade bedoelingen hebben. En om te zorgen dat de gemeente niet –onbewust– faciliterend is aan diverse vormen van fraude en criminaliteit.

Zichtbare effectieve interventies

Doel van het Interventieteam Maas & Leijgraaf (IML) is om complexe handhavingszaken samen met belangrijke ketenpartners beter en veiliger op te pakken, zoals de politie en de belastingdienst. We zetten hierbij ook in 2025 in op regionale actieweken, interventiecontroles met integrale partners én preventieve bezoeken in het kader van weerbaarheid op bijvoorbeeld industrieterreinen en in het buitengebied.

Onze boa's zijn zichtbaar aanwezig en vervullen een oog- en oorfunctie op straat.

Organisatie weerbaarder maken

Als overheidsorganisatie moeten wij weerbaar zijn tegen criminele invloeden. We moeten criminele activiteiten niet (onbewust) faciliteren. We zetten hierbij nadrukkelijk in op de bewustwording van signalen van ondermijning, onze informatiepositie door middel van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK), informatiebeveiliging, integriteit en beleid en handhaving. Om ongewenste inmenging en onrechtmatige verstrekking te voorkomen zetten we onder andere de Wet BIBOB in.

Samenleving weerbaarder maken

We willen kwetsbare doelgroepen weerbaarder maken door in te zetten op preventiecampagnes en verhoging van meldingsbereidheid. Daarbij werken we gebieds- en themagericht.

Wat willen we bereiken?

Criminaliteit voorkomen waar het kan en bestrijden waar het moet

Een veilige woon- en leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Een actueel handavingsplan voor de BOA's maken

Om te zorgen dat de prioriteiten weer voldoen aan de ambities van de gemeente Maashorst maken we voor 2025 een nieuw handavingsplan.

Inzetten op de aanpak van high impact crimes (zoals woninginbraken en fietsendiefstallen).

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof, (fietsen-)diefstal en geweldsmisdrijven. Ook in 2025 maken we een aanpak op maat en gericht op het gebied om ervoor te zorgen dat de strafbare feiten stoppen,. Dit doen we in nauwe samenwerking met de politie.

Wat willen we bereiken?

Verminderen van overlast door jeugd

Jeugdoverlast komt regelmatig voor in Maashorst, wij willen dit verminderen.

Wat gaan we ervoor doen?

We intensiveren de nauwe samenwerking tussen gemeente, politie en het jongerenwerk

Er is een structureel overleg tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij de aanpak van jeugdoverlast. Dit wordt in 2025 geïntensiveerd.

Voor overlastgevende jongeren en criminele jeugd wordt in 2025 een structurele aanpak opgeleverd. Hierbij is aandacht voor het vroegtijdig signaleren van jongeren die aandacht behoeven.

Wat willen we bereiken?

We maken veilige en leefbare wijken tot een gedeelde verantwoordelijkheid

We willen bereiken dat, naast de verschillende veiligheidspartners ook de inwoners en partners in de wijken en dorpen, zoals welzijnswerk, zorgaanbieders, scholen en verenigingen actief helpen om problemen in hun buurt op te lossen. Bewoners werken mee aan de veiligheid van hun woonomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Datagericht optreden is uitgangspunt

De gemeente heeft data gedreven werken als belangrijke pijler omschreven in het bestuursakkoord. In 2025 wordt het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) gebruikt om ook op het thema veiligheid meer data gedreven te gaan werken.

De juiste inzet van politieagenten en boa's die goed toegerust en zichtbaar zijn

De politie heeft ook de komende jaren te maken met capaciteitsproblemen. De inzet van de capaciteit is onderwerp van gesprek in de Bestuurlijke Driehoek Maas en Leijgraaf en in het reguliere Lokaal Politie Overleg van de burgemeester met de teamleiding van de politie. Daar worden keuzes en afspraken gemaakt.

De BOA's worden over een groot gebied (inclusief de gemeente Boekel) verspreid. Des te belangrijker is het dat de BOA's goed zijn toegerust en getraind en zijn zoveel mogelijk zichtbaar in het publieke domein. Daar zetten we op in.

We maken een doorstart van de wijkgerichte aanpak

De samenwerking tussen zorg en veiligheid is de afgelopen jaren sterk verbeterd. In de wijk Bogerd-Vijfhuizen heeft de afgelopen jaren een wijkaanpak gedraaid. Het project is afgerond. Er vindt een oriëntatie plaats voor een doorstart waarin naast de Bogerd ook de Flatwijk wordt meegenomen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	3.814	4.352	4.546	4.562	4.599	4.599
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.804	2.345	2.094	2.072	2.074	2.077
Totaal Lasten	5.618	6.697	6.641	6.634	6.673	6.676
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	-3	2	2	2	2	2
1.2 Openbare orde en veiligheid	57	357	65	65	65	65
Totaal Baten	54	359	67	67	67	67
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	5.564	6.338	6.573	6.567	6.606	6.609
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	34	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-34	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	5.530	6.338	6.573	6.567	6.606	6.609

Programma 2 Verkeer en vervoer

Inleiding

Dit programma gaat over wat wij lokaal en regionaal doen aan verkeer en vervoer, om de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente Maashorst te vergroten. Daarvoor voeren wij beheer, onderhoud en/of reconstructies uit aan wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken.

In dit programma is ook opgenomen wat wij doen aan beleid, beheer, inrichting en onderhoud van alle parkeervoorzieningen in de gemeente.

2.1 Verkeer en vervoer

Inleiding

Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer (inclusief voetgangers), vervoer (personen en goederen) en de aanleg en het onderhoud van de bijbehorende infrastructuur en openbare verlichting in de openbare ruimte.

Ontwikkelingen

De komende jaren verwachten wij een toename van verkeer, onder meer op en rond de Lippstadtsingel. Dat betekent dat het steeds belangrijker wordt om andere vormen van vervoer aantrekkelijk te maken. Denk hierbij aan lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelvervoer. We hebben verder te maken met een woningbouwopgave, een nieuwe omgevingswet, stikstofproblematiek, hittestress en overig nieuw beleid uit andere beleidsvelden intern en extern. Deze zaken zullen invloed hebben op de planningen van de projecten. Projecten kunnen hierdoor vertraging oplopen. Hittestress en stikstofproblematiek zullen ook invloed hebben op de keuze van de toe te passen materialen en te gebruiken machines (stikstof). Dit kan kostenverhogend zijn.

Wat willen we bereiken?

Goede bereikbaarheid van alle kernen

We willen zorgen dat alle kernen goed bereikbaar blijven. Daar waar mogelijk willen we de bereikbaarheid zelfs verbeteren voor met name voetgangers, fietsers en openbaar vervoer.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan door met de lopende Corridoraanpak A50 (= regionale samenwerking gericht op betere doorstroming)

Er vindt onderzoek plaats naar het verbeteren van de doorstroming op knooppunt Paalgraven. Ook wordt gekeken naar een mogelijke snelfietsroute van Oss naar Nijmegen. En we werken aan een BRT-verbinding (snelle busverbinding) tussen Oss en Eindhoven.

We gaan door met de ruimtelijke studie N605

We doorlopen de vaststellingsprocedure van het omgevingsplan.

We onderzoeken nut en noodzaak van de doortrekking van de N605 richting de noordelijke rondweg

Als vervolg op de geplande omleg van de provinciale weg rondom Volkel via de Zeelandsedijk (N 605) onderzoeken we het doortrekken daarvan richting de noordelijke rondweg.

De basis voor deze nieuwe oostelijke rondweg is de ontwikkeling van Maashorst, hierbij is de uitbreiding van de bedrijventerreinen inbegrepen.

We gaan ontwikkelingen (met name woningbouw) die een probleem met de parkeeropgave hebben helpen met alternatieven.

In 2025 krijgt het parkeerbeleid en de nota parkeernormen een nieuwe versie. We verwachten dat het nieuwe parkeerbeleid iets zal betekenen voor de parkeernormen, inzet van deelvervoer, afkoop van parkeereisen et cetera.

We ontwikkelen beleid op verschillende fietsverkeersstromen (utilitair en recreatief)

Fietsbeleid is onderdeel van het beleidsprogramma Mobiliteit Maashorst (gereed 2025).

Op basis van dit beleidsprogramma maken we een uitvoeringsprogramma. Indien voor de fietser en/of de voetganger voorzieningen nodig zijn, zal dit als een project in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen.

We stimuleren fijnmazige mobiliteit tot in het hart van de kernen en wijken

Regionaal is er een onderzoek uitgevoerd naar de bereikbaarheid van kleine kernen. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen in de aanbesteding van de nieuwe OV-concessie en bij het opstellen van de dorpenstrategie.

We faciliteren de inzet van vrijwilligers als chauffeurs. Openbaar vervoer moet - zeker vanuit onze verantwoordelijkheid als uitvoerder van de WMO - beschikbaar en betaalbaar blijven.

Ook steunen we initiatieven als de Muzemobiel

In het nieuwe beleidsprogramma Mobiliteit wordt een visie op fijnmazige mobiliteit opgenomen.

We ronden het nieuwe beleidsprogramma mobiliteit Maashorst af en stellen een uitvoeringsprogramma op

We houden daarbij rekening met andere beleidsterreinen zoals de woningbouwopgave, de nieuwe omgevingswet, de stikstofproblematiek en sociale inclusie. Het beleidsprogramma mobiliteit en uitvoeringsprogramma zijn in 2025 gereed.

We stimuleren innovatieve vervoerssystemen, zoals elektrische deelauto's en deelfietsen

We werken de plannen hiervoor verder uit in het beleidsprogramma Mobiliteit, samen met aanbieder van deelmobiliteit. Ook de nieuwe OV-concessie speelt hierin een belangrijke rol.

Wat willen we bereiken?

Verbetering van de verkeersveiligheid

Ieder slachtoffer in het verkeer is er één te veel. Daarom streven we naar nul verkeersslachtoffers. Vooral de kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals fietsers en voetgangers, willen we beschermen.

Daar waar mogelijk vermijden we de combinatie van zwaar landbouw- en vrachtverkeer met fietsers en voetgangers. Ook gaan we voor meer verkeersveiligheid rondom scholen, op de routes naar scholen en naar sportverenigingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Onveilige verkeerssituaties pakken we aan

We verbeteren de fiets- en wandelpaden tussen en in kernen en naar toeristische hotspots. Daarbij maken we gebruik van duurzame en innovatieve toepassingen in de aanleg en reconstructie van wegen en openbare verlichting.

We werken aan verkeersveiligheid rond scholen in een continu-proces met de verkeersouders van de scholen en de gemeente. Verkeerseducatie, veiligheidsacties en pogingen tot gedragsverandering zijn voorbeelden van het creëren van een veilige schoolzone.

Met behulp van de risico-gestuurde aanpak uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) bekijken we welke risicovolle locaties en thema's er zijn binnen de gemeente. Daar waar nodig passen we de infrastructuur aan. Maar we zetten ook in op gedragsbeïnvloeding en verkeerseducatie. Verkeersonveiligheid wordt vaak veroorzaakt door het gedrag van verkeersdeelnemers.

We controleren de verlichting bij fietspaden. Het plaatsen van (extra) verlichting is alleen van toepassing binnen de bebouwde kom. Daarbuiten doen we dat alleen op kruisingen en bij bochten. In natuurgebieden wordt geen verlichting geplaatst.

Wat willen we bereiken?

We willen dat mensen minder in de auto stappen, en meer gebruik maken van andere middelen voor vervoer, zoals de fiets en het openbaar vervoer

Minder autogebruik is beter voor het milieu. Fietsen en wandelen draagt daarnaast bij aan het verbeteren van gezondheid.

Wat gaan we ervoor doen?

We stellen nieuw parkeerbeleid op

Verwacht wordt dat het nieuwe parkeerbeleid iets gaat betekenen voor de parkeernormen en voor het aantal parkeerplaatsen voor auto's en fietsen in het centrum.

Er is een onderzoek gedaan naar mobiliteitshubs en logistieke hubs (of een combinatie daarvan). De uitkomsten hiervan verwerken we tot acties

Op een mobiliteitshub komen verschillende vormen van vervoer samen (bijvoorbeeld een park&ride, fietsenstalling en busstation). Op een logistieke hub komt vrachtverkeer samen. Hier worden goederen gebundeld en overgeslagen, om daarna met schone en kleine voertuigen in de stad te worden verspreid. Een gespecialiseerd bureau heeft een onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek verwerken we tot acties in het nieuwe uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

In het kader van de Mobiliteitsaanpak A50 corridor Eindhoven-Nijmegen, gaan we samen met de regio en provincie de mogelijkheden onderzoeken voor de inzet van een zogenaamde BRT (Bus Rapid Transit)

Hiermee willen we de openbaar vervoer verbindingen naar de grote steden om ons heen verbeteren.

We stimuleren weggebruikers om de auto te laten staan en te kiezen voor andere vormen van vervoer

We moedigen wandelen en fietsen aan, onder meer door verbetering van fietsroutes en uitbreiding van een veilig fietsnetwerk. Het fietsnetwerk heeft met bijbehorende faciliteiten als stalling en laadvoorzieningen voor e-bikes.

In het centrum van Uden zijn al twee fietsenstallingen met toezicht (busstation en Mondriaanplein). Op beide locaties kan ook een E-bike worden opgeladen. Een onderzoek naar fietsparkeren heeft maatregelen opgeleverd die we meenemen in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

De snelfietsroutes F50 van Uden naar Veghel en van Uden via Nistelrode en Heesch naar Oss zijn majeure projecten. F50 zuid binnen de kom komt in uitvoering.

Wat willen we bereiken?

We willen ons gemeentelijk weggennet handhaven op het huidige kwaliteitsniveau en de leefomgeving van onze inwoners verbeteren

De kwaliteit van het weggennet gaat door gebruik en leeftijd achteruit. Hierdoor verminderd ook de kwaliteit van de leefomgeving van onze inwoners. Door het huidige kwaliteitsniveau te handhaven en onderhoud uit te voeren als deze niet meer gehaald worden, verbeteren we de leefomgeving van onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

We voeren tijdig onderhoud uit of voeren reconstructies uit

Als de kwaliteit niet meer voldoet, zal er onderhoud aan de wegen worden uitgevoerd. Als de weg aan het einde van de levensduur is, zal de weg worden gereconstrueerd. Dit gaat dan vaak in combinatie met andere disciplines als riolering en openbaar groen. We streven naar een gebiedsgerichte aanpak, waarbij de werkzaamheden van verschillende disciplines op elkaar worden afgestemd. We kijken naar nut, noodzaak en wensen van de verschillende disciplines en van inwoners.

2.2 Parkeren

Inleiding

Tot dit taakveld behoren ontwikkeling van beleid, beheer, inrichting en onderhoud van parkeervoorzieningen, zowel de openluchterreinen als de parkeergarages in en rondom de centra en ziekenhuis Bernhoven (Uden). Ook handelen we parkeervergunningen, -abonnementen en -ontheffingen af. Het fietsparkeren behoort ook tot dit taakvelden. En dan met name het beheer en onderhoud van de fietsenstallingen,.

Ontwikkelingen

Voor het centrum van Uden voorzien wij een veranderend gebruik van gebouwen en daarbij ook een verandering in de parkeervraag

Wat willen we bereiken?

Geen parkeerproblemen voor fiets en auto

Nieuw parkeerbeleid moet de functieveranderingen mogelijk maken, en tegelijkertijd de parkeervraag voor bezoekers van het centrum garanderen. We willen de bestaande parkeercapaciteit beter benutten in plaats van de beschikbare capaciteit verhogen.

Het parkeren van je fiets in het centrum van Uden mag geen problemen opleveren. Hiermee willen we het aantrekkelijk maken om met de fiets naar het centrum te komen.

Wat gaan we ervoor doen?

In het mobiliteitsplan Maashorst (visiedeel) worden nieuwe pijlers voor het parkeerbeleid bepaald

Op basis hiervan ontwikkelen we het nieuwe parkeerbeleid met de daarbij behorende Nota parkeernormen Maashorst. Hierbij komt niet meer de focus te liggen op aanleg van extra parkeercapaciteit, maar wordt breder gekeken naar (duurzame) mobiliteitsoplossingen die aansluiten bij de mobiliteitsbehoefte van de verschillende doelgroepen

De uitkomsten van het onderzoek naar de noodzaak van extra fietsparkeergelegenheid nemen we mee bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma mobiliteit

.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	7.090	9.776	9.117	9.343	9.719	10.126
2.2 Parkeren	1.633	1.764	1.742	1.706	1.722	1.781
Totaal Lasten	8.723	11.540	10.859	11.048	11.441	11.907
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	1.099	1.120	991	990	988	992
2.2 Parkeren	22	30	31	31	31	31
Totaal Baten	1.121	1.150	1.021	1.021	1.019	1.023
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	7.602	10.390	9.837	10.027	10.422	10.884
Stortingen in reserves	1.076	1.987	1.255	1.580	670	908
Onttrekkingen uit de reserves	627	2.568	1.487	1.778	878	1.175
Totaal mutaties reserves	450	-581	-232	-199	-208	-267
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	8.052	9.809	9.605	9.829	10.214	10.617

Programma 3 Economie en toerisme

Inleiding

Dit programma is erop gericht het economisch klimaat van de gemeente Maashorst verder te versterken. Om dit te realiseren werken we aan een gunstig ondernemersklimaat en een evenwichtige economische structuur. Economische groei van Maashorst vinden we heel belangrijk, zowel voor bestaande als voor nieuwe bedrijven. We werken daarom aan het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat, de ontwikkeling van bedrijventerreinen, aantrekkelijke centrumgebieden van de kernen en een sterke netwerkeconomie. Wij staan open voor ondernemers met nieuwe plannen en initiatieven.

De agrarische sector is economisch belangrijk. De sector staat voor een grote transitieopgave en is verantwoordelijk voor duurzame voedselproductie en onderhoud en beheer van het landschap. Wij vinden het belangrijk dat er voldoende (beleids)ruimte wordt gegeven om een transitie mogelijk te maken naar een gezond en duurzaam voedselsysteem. Ook verduurzaming van het buitengebied is een belangrijk thema.

De samenwerkingen binnen de regio Noordoost-Brabant en AgriFood Capital zijn van belang voor de lokale en regionale economie. Gemeente Maashorst wil hierin nadrukkelijk participeren.

Op het gebied van recreatie en toerisme zoeken we aansluiting bij de uitgangspunten van de branding van Maashorst. Met aandacht voor 'groen', 'duurzaam', 'innovatief', 'toeristisch' en 'actief'. Regionaal gaan we meer samenwerken met de gemeenten in Noordoost Brabant. We zijn in 2035 een aantrekkelijke, gastvrije en vitale regio met hoge leefkwaliteiten. Onze inwoners profiteren van de toeristisch-recreatieve samenwerking, omdat er naast economische impact ook aandacht is voor maatschappelijke doelstellingen.

3.1 Economische ontwikkeling

Inleiding

Dit programma gaat over de ontwikkelingen op gebied van economie in onze gemeente, waaronder het MKB, de bedrijventerreinen, de centrumgebieden en de agrarische sector.

Ontwikkelingen

De druk op bedrijfskavels is groot. De kavels op bestaande bedrijventerreinen zijn vrijwel allemaal verkocht. Ook in de regio is een tekort aan bedrijfskavels. Aandacht gaat ook uit naar de centrumvoorzieningen. De consument verandert, het bestedingsgedrag verandert en de behoefte aan meer reuring en vermaak neemt toe. Daarnaast neemt ook het belang van doelgericht bezoek toe.

De agrifood-sector staat voor een grote transitieopgave. De sector moet veranderen in een sector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt, diervriendelijk produceert, past in zijn natuurlijke omgeving en geen onaanvaardbare (gezondheids)risico's voor mens en dier met zich meebrengt.

Wat willen we bereiken?

Een gezonde agrarische economie

Vanuit de omgevingsvisie en het Brabants programma landelijk gebied geven we vorm aan de transitie van het hele buitengebied. Als Maashorst faciliteren wij bij ontwikkelingen voor een vitale leefomgeving in het buitengebied. Dat doen we door het stimuleren van kringlooplandbouw samen met de ontwikkeling van extra natuur. Daarbij staan de inpasbaarheid, nieuwe verdienmodellen en oog voor mens dier en natuur, biodiversiteit bodem en water centraal.

We helpen agrarische ondernemers in onze gemeente actief bij de productie van duurzaam en gezond voedsel. Agrarisch ondernemerschap promoten we. We stimuleren initiatieven die de lokaal geproduceerde producten directer voor de bevolking beschikbaar maken. Ook bieden we ruimte aan alternatieve ondernemersvormen en verdienmodellen in de richting van circulaire of natuurinclusieve landbouw, akkerbouw (eiwit-transitie) of productie van bio-based bouwmaterialen.

Verder faciliteren we ondernemers in het buitengebied om de kansen te benutten die bijvoorbeeld ons toeristisch/recreatief potentieel en de energietransitie of woonopgaven bieden. Daarbij houden we rekening met de gebiedskwaliteiten. Voor gemeentelijke gronden formuleren we randvoorwaarden om het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Wat gaan we ervoor doen?

Agrotoerisme, zorgboerderijen en agrarische kinderopvang worden gepromoot.

De Omgevingsvisie biedt kansen voor agrotoerisme, zorgboerderijen en andere (kleinschalige) recreatieve ontwikkelingen, afhankelijk van de locatie. We stimuleren nieuwe verdienmodellen die passen bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied. We gaan het gesprek aan met agrarische ondernemers over alternatieven voor en nevenactiviteiten bij landbouw.

In samenwerking met andere partners in de agrarische sector zijn we in gesprek met agrarische bedrijven over een toekomstbestendige onderneming.

De landbouw is in Maashorst een belangrijke economische sector. Het is daarmee ook een belangrijke speler in de transitie van het landelijk gebied. Die transitie is een van de ambities die we benoemen in de omgevingsvisie van de gemeente Maashorst. Het accent ligt daarbij op kringlooplandbouw, van natuurinclusief tot hoogproductief. Hoe dat eruit komt te zien is een zoektocht en kan, in verband met de verschillende opgaves en fysieke condities ter plaatse (zoals bodemsoort en beschikbaarheid van water), verschillen per gebied.

Wij gaan in gesprek met agrarische ondernemers, agrarische organisaties en brancheverenigingen om de mogelijkheden van doorontwikkeling /omschakeling naar vormen van kringlooplandbouw te bespreken die passen bij de ondernemers en de ontwikkelingsrichtingen en -doelen van een gebied.

We werken mee aan "AgroNatuurWonen Experimenten" als alternatief financieringsmodel voor agrariërs en natuurontwikkeling.

We hebben het concept AgroNatuurWonen experimenten vastgesteld. Hiermee willen we initiatieven die voldoende bijdragen aan onze ambities laten realiseren aan de hand van randvoorwaarden en succescriteria. Namens Maashorst is een projectleider aangesteld. We gaan in samenwerking met initiatiefnemers, overheden en andere belanghebbenden aan de slag met het verder invulling geven aan AgroNatuurWonen.

Wat willen we bereiken?

Een krachtig MKB

We koesteren de kracht van het aanwezige MKB en blijven de kansen benutten die onze ligging biedt in het hart van de driehoek Nijmegen, Eindhoven en 's-Hertogenbosch. We blijven ons inzetten om het ondernemerschap in de gemeente te faciliteren en stimuleren. We brengen eventuele bottlenecks voor het lokale ondernemerschap in kaart en werken aan de verbetering hiervan. Daarnaast verkennen we potentiële fieldlabs voor innovatie in kansrijke economische groeisectoren.

Wat gaan we ervoor doen?

Boegbeelden uit het lokale bedrijfsleven zetten Maashorst beter op de kaart

Met het bedrijfsleven bespreken we de mogelijkheden om ons te profileren binnen Agrifood Capital. We dragen lokale ondernemers aan om deel te nemen aan regionale ondernemerstafels.

Eventuele bottlenecks voor het lokale ondernemerschap in kaart brengen en werken aan de verbetering hiervan

We werken op een breed scala aan economische thema's samen met het lokale bedrijfsleven. We ondersteunen de oprichting van Ondernemend Maashorst (samenwerking tussen verschillende ondernemersverenigingen in de kernen) om met hen algemene economische thema's en bottlenecks te bespreken en aan te pakken. Daarnaast bespreken we met de lokale ondernemersverenigingen de bottlenecks in de kernen.

Periodiek netwerksessies organiseren

We voeren bestuurlijke overleggen met de ondernemersverenigingen van de kernen, ondersteunen de samenwerking tussen de verenigingen en bezoeken netwerksessies georganiseerd door het bedrijfsleven.

Verkennen of satellietopleidingen bij grote bedrijven mogelijk zijn. De satellietopleiding bij Bernhoven continueren

We werken samen met onderwijsinstellingen en ondersteunen de Campus en de Maashorst Academy.

Verkennen potentiële fieldlabs

We werken samen met de provincie, regio, onderwijsinstellingen en bedrijven aan de ontwikkeling van de Sociale Innovatie Campus. Naast de subsidie van de gemeente investeert ook de provincie hierin met een projectsubsidie. Een van de innovatieve projecten is SILO Maashorst waarin jongeren leren door te doen. Daarnaast ondersteunen we Agro Proeftuin de Peel waarin ondernemers de ruimte krijgen om te experimenteren met innovaties in de kringlooplandbouw.

Wat willen we bereiken?

Bedrijvigheid in de kernen

Elke kern heeft voldoende bedrijvigheid om de huidige inwoners te faciliteren. Dat is belangrijk voor de leefbaarheid. We streven naar voldoende differentiatie tussen de verschillende kernen. Basisvoorzieningen behouden we in alle kernen. En natuurlijk moet elke kern kunnen voorzien in de mogelijkheid voor wonen met werken.

Startende lokale bedrijven en ZZP-ers voelen zich door Maashorst gestimuleerd en gefaciliteerd.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen startende ondernemers op verschillende manieren

We verstrekken subsidie aan startersloket Misfits (onderdeel van ondernemersvereniging UOV De Kring) voor de ondersteuning van startende ondernemers in Maashorst. In de regio Noordoost-Brabant (RNOB) werken we aan de ontwikkeling van een Startup ecosysteem om de economische kracht van de regio te versterken.

De mogelijkheden om leegstand te voorkomen zijn onderzocht en ingevoerd.

We werken in Uden Centrum Management (UCM) samen met de ondernemers en de vastgoedsector in de taskforce leegstand. Daarnaast werken we aan de transformatie van de centrumrand in het gebied Kastanjeweg-Oost. In Zeeland werken we aan het opstellen van een gebiedsprogramma voor het centrum van Zeeland waarbij ook het leegstaande vastgoed wordt betrokken.

Wat willen we bereiken?

Een sterk netwerk van bedrijven, gemeenten en andere instellingen

Het netwerk van bedrijven, gemeenten en andere instellingen willen we versterken door nóg vaker en intensiever samen op te trekken. De prettige relatie en interactie die we als gemeente al hebben met ondernemers en onderwijsinstellingen willen we verder versterken.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen sociaal maatschappelijk ondernemen

We voeren gesprekken met ondernemers over de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO). We geven vouchers uit om ondernemers te stimuleren een PSO-certificering te behalen en daarna te stijgen op de prestatieladder.

We promoten 'Koop lokaal'

Om de centrumgebieden van Schaijk, Reek, Zeeland, Volkel en Odiliapeel te versterken en aantrekkelijker te maken, verstrekken we subsidie aan de ondernemersverenigingen voor de sfeeraankleding. We verstrekken subsidie aan de centrumondernemers in Uden voor promotionele activiteiten. We werken samen met Uden Centrum Management (UCM) om de aantrekkingskracht van het centrum van Uden te versterken.

We realiseren vormen van hybride werken en leren

We ondersteunen vormen van hybride leren en werken door samenwerking in de triple helix (samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid). Op basis van de subsidieregeling Hybride leer- en werkomgeving gemeente Maashorst verstrekken we subsidie aan De Campus. De Campus biedt een open hybride leer- en werkomgeving voor jongeren in Maashorst in nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijven. Daarnaast verstrekken we een incidentele subsidie van drie jaar aan Maashorst Academy. De Maashorst Academy werkt aan de versterking van de leercultuur onder werkgevers in Maashorst door gezamenlijk opleidingen te verzorgen.

We werken aan de uitvoering van de Centrumvisie Uden om het centrum aantrekkelijker te maken

We werken aan vergroening van het centrum, aanpassingen aan de openbare ruimte, herinrichting van de Sacramentsweg/Galerij/hoek Mondriaanplein, aanpak van leegstand, transformatie centrumrand en we verstrekken subsidie aan Uden Centrum Management.

We werken mee als ondernemers Bedrijven Investeringszone (BIZ) aanvragen

We werken mee als ondernemers om de oprichting van een BIZ vragen. In het centrum van Uden heffen we reclamebelasting. De ondernemersvereniging Uden Centrum Ondernemers (UCO) ontvangt subsidie (gebaseerd op de opbrengst van de reclamebelasting) voor activiteiten op gebied van promotie.

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief goede bedrijventerreinen

Er is vrijwel geen aanbod meer aan bedrijfskavels op de bedrijventerreinen. We zoeken naar nieuwe uitbreidingsmogelijkheden voor alle kernen. De nadruk ligt daarbij op de behoefte van MKB-bedrijven. Bestaande MKB-bedrijven die willen doorgroeien, moeten we immers maximaal kunnen faciliteren.

We zetten ons extra in voor innovatieve bedrijven en bedrijven met een lokale binding. Bijvoorbeeld bedrijven met veel personeel uit onze gemeente of met onze gemeente als afzetmarkt. Nieuwe bedrijven die veel ruimte nodig hebben, zoals logistieke bedrijven en zware industrie, verwijzen we graag door naar de daarvoor aangewezen regionale bedrijventerreinen.

Om te voorkomen dat bedrijventerreinen en de centra in de kernen in verval raken, monitoren we de leegstand. In overleg met de ondernemersverenigingen gaan we de mogelijkheid onderzoeken om eigenaren te stimuleren leegstaande panden te vullen en leegstand te voorkomen.

De kwaliteit van particuliere bedrijven in hun omgeving verdient ook aandacht. We streven naar kwalitatief hoogwaardige en duurzame bedrijventerreinen, waarbij de uitstraling van panden en hun omgeving een belangrijke rol speelt. Waar nodig zetten we in op transitie van bedrijventerreinen.

Wat gaan we ervoor doen?

De ontwikkeling van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen is onderzocht en de locaties zijn bekend. De nieuwe bedrijventerreinen zijn in ontwikkeling.

We werken aan de ontwikkeling van de nieuwe terreinen Hoogveld-Zuid in Uden, Voederheil (Voederheil II fase 2 en Voederheil-West) in Zeeland, Reek-Zuid en Vluchtoordweg in Uden. Verder onderzoek naar nieuwe locaties is afhankelijk van de prioritering en de beschikbaarheid van capaciteit en budget. Op de bestaande bedrijventerreinen werken we in het parkmanagement samen met Stichting Beheer Bedrijventerreinen Maashorst (SBBM). In 2025 breiden de werkzaamheden van het parkmanagement verder uit naar de bedrijventerreinen in Schaijk en Zeeland.

Het toekomstige omgevingsplan wordt flexibel ingericht, waardoor het relatief eenvoudig is om bedrijfsverzamelgebouwen te realiseren.

De Omgevingsvisie, waarin het beleid om bedrijfsverzamelgebouwen te ontwikkelen is opgenomen, werken we uit in beleidsprogramma's en het omgevingsplan.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Inleiding

Dit taakveld gaat over de grondexploitatie voor bedrijventerreinen (woningbouwprojecten staan beschreven onder programma 8.2 Grondexploitatie). Bij de grondexploitatie (afgekort grex) gaat het om een proces waarbij de gemeente zelf de regie voert. Bij een nieuwe gebiedsontwikkeling maken we een begroting (grondexploitatie), met alle verwachte kosten en opbrengsten. Alle bedragen worden in de tijd geplaatst. Hierbij houden we rekening met prijsontwikkelingen en rente-effecten. Een grondexploitatie loopt over meerdere jaren. Een nieuwe grondexploitatie wordt door de gemeenteraad vastgesteld en jaarlijks geactualiseerd in het Meerjarenjarenperspectief Grondbedrijf (MJP).

Ontwikkelingen

Het Grondbedrijf van de gemeente Maashorst heeft per 1 januari 2025 één in voorbereiding en drie actieve grondexploitaties voor bedrijventerreinen. De fase van de ontwikkeling en de samenstelling van de bedrijventerreinen is per locatie verschillend. De voortgang van de gemeentelijke ontwikkellocaties lichten we jaarlijks tweemaal aan de gemeenteraad: in het begin van het jaar door het MJP en in het najaar met een voortgangsrapportage.

Wat willen we bereiken?

We willen (groei)ruimte bieden aan het bedrijfsleven en een gunstig vestigingsklimaat creëren voor bestaande en nieuwe ondernemers

We werken aan de ontwikkeling van de nieuwe bedrijventerreinen Hoogveld-Zuid in Uden, Voederheil (Voederheil II fase 2 en Voederheil-West) in Zeeland, Reek-Zuid en Vluchtoordweg in Uden. Daarnaast zoeken we naar uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen. De nadruk ligt daarbij op de behoefte van MKB-bedrijven. Bestaande MKB-bedrijven die willen doorgroeien, willen we immers maximaal faciliteren.

We zetten ons extra in voor innovatieve bedrijven en bedrijven met een lokale binding. Bijvoorbeeld bedrijven met veel personeel uit onze gemeente of met onze gemeente als afzetmarkt. Nieuwe bedrijven die veel ruimte nodig hebben, zoals logistieke bedrijven en zware industrie, verwijzen we graag door naar de daarvoor aangewezen regionale bedrijventerreinen.

Wat gaan we ervoor doen?

We ontwikkelen bedrijventerrein Hoogveld Zuid

We leggen het bestemmingsplan ter vastlegging aan de raad voor. Afhankelijk van het verloop van de planologische procedure kan de start van de verkoop van kavels plaatsvinden in 2025/2026.

We gaan bedrijventerrein Voederheil uitbreiden

We leggen het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan de raad. Als de bestemming onherroepelijk is, starten we met het bouwrijp maken en de verkoop van kavels. Afhankelijk van het verloop van de planologische procedure zal dit in 2025/2026 plaatsvinden. Daarnaast ronden we het plan voor de herinrichting van de weg Voederheil af en starten we met de uitvoering.

We ontwikkelen bedrijfskavels in Reek-Zuid

We verkopen 11 woon-werkkavels en 1 werkkavel.

3.3 Economische promotie

Inleiding

Activiteiten die gericht zijn op het 'op de kaart zetten' van Maashorst zijn:

- promotie, gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en arbeidskrachten;
- het aantrekken van overige instellingen om van het profiel van de gemeente te versterken;
- investeren in bovenlokale, regionale, landelijke en internationale kennis- en economische relatienetwerken;
- promotie toerisme.

Ontwikkelingen

Maashorst investeert in een positief vestigingsklimaat voor bedrijven die aansluiten bij de ambities van de gemeente. Daarbij zoeken we aansluiting bij de uitgangspunten van de branding van Maashorst. Aandacht is er voor groen, duurzaam, innovatief, toeristisch en actief. Ondernemers zijn van harte welkom om een bijdrage te leveren aan het realiseren van onze ambities.

Wat willen we bereiken?

Branding - Maashorst op de kaart

2025 staat in het teken van activatie op het gebied van marketingcommunicatie(campagnes) richting onze inwoners, bezoekers en ondernemers. Met als doel inwoners trots te maken en

hen vaker te verleiden vrijetijd in de eigen streek te besteden, bezoekers te trekken en hun verblijf kwalitatief in te vullen en ondernemers helpen .

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan samen met externe partners bouwen aan de naamsbekendheid en vindbaarheid van Explore Maashorst door zoveel mogelijk exposure te generen, zowel online als offline.

Explore Maashorst is het online platform waarmee we Maashorst op de kaart zetten bij onze inwoners en bezoekers als 'Streek om te zijn'.

Het platform zet het complete aanbod van natuur en vrijetijd in de etalage met als doel:

- Inwoners trots te maken;
- toeristen en dagjesmensen te verleiden tot een kwalitatief bezoek aan onze streek;
- ondernemers te helpen hun locatie of activiteit onder de aandacht te brengen bij de doelgroep.

Om de naamsbekendheid en de bezoekersaantallen van en naar de website en onze streek te vergroten, zetten we in op (online)marketingactivatie-campagnes.

Wat willen we bereiken?

Maashorst is de meest aantrekkelijke toeristische gemeente van Brabant

Maashorst profileert zich als een toeristisch recreatieve gemeente. Natuurgebied De Maashorst ontwikkelt zich tot aantrekkelijkste natuurgebied van Noord-Brabant. Vrijtijdsondernemers voelen de ruimte om de huidige kernkwaliteiten van het natuurgebied te versterken. Dit is in lijn met de visie op het natuurgebied.

Uden is en blijft het toonaangevende winkelcentrum voor de directe omgeving door uitvoering van de Centrumvisie en transformatie van delen aan de rand van het centrum. Detailhandel en horeca zijn onlosmakelijk verbonden met een goede centrumfunctie en horen in alle kernen thuis.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen de verdere groei van het toerisme in onze gemeente en zetten ons daarom mét ondernemers in voor profilering en gebiedsmarketing

In 2040 is Maashorst een bekende en veel bezochte toeristische gemeente. Uniek om zijn natuur, cultuurhistorie, Brabantse gastvrijheid en veelzijdige recreatieve aanbod. We zorgen daar samen met de recreatieve sector, inwoners, ondernemers en organisaties voor. Elk jaar stellen we samen een uitvoeringsprogramma op. Voor 2025 zijn de highlights:

- Het beleefbaar maken van de verhaallijnen rondom cultureel erfgoed, zoals Duits Lijntje, Zuiderwaterlinie, Vluchtoord.
- Verbindende themalijn boerenlandleven en food, zowel lokaal als regionaal.
- Actief bewegen stimuleren door wandelen en fietsen in de gemeente en regio.
- Het monitoren en inzichtelijk maken van de bezoekersstromen (herkomst) in samenwerking met de regio NOB gemeenten

We zien kansen voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen en willen ondernemers het vertrouwen geven om te investeren in hun onderneming. Hierdoor stimuleren we dat toeristen langer in Maashorst verblijven en meer besteden. De geïnde toeristenbelasting komt ten gunste van onze inwoners, bezoekers en ondernemers.

Wat mag het kosten?

Een groot deel van de lasten en baten binnen de grondexploitatie (b.v. plankosten, rente) worden op de boekwaarden van de verschillende grondexploitaties gemuteerd. Deze lasten en baten zijn derhalve niet in onderstaande cijfers opgenomen. Voor 2025 betreft het 1,6 miljoen aan begrote lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	1.543	1.598	1.730	1.729	1.729	1.729
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4	-254	-1.361	-1.789	-801	-116
3.3 Economische promotie	1.248	1.509	1.051	1.050	1.050	1.051
Totaal Lasten	2.795	2.853	1.420	991	1.978	2.664
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	309	328	337	339	339	339
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	90	2	0	0	0	0
3.3 Economische promotie	745	871	891	891	891	891
Totaal Baten	1.144	1.200	1.228	1.230	1.230	1.230
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	1.651	1.653	192	-239	748	1.434
Stortingen in reserves	603	312	1.511	1.917	899	187
Onttrekkingen uit de reserves	407	462	135	104	75	47
Totaal mutaties reserves	196	-149	1.376	1.813	824	139
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	1.846	1.504	1.568	1.574	1.572	1.574

Programma 4 Onderwijs

Inleiding

Dit programma omvat verschillende aspecten binnen het onderwijs zoals peuteropvang en voorschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid, passend onderwijs, bewegingsonderwijs, leerlingenvervoer, leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en volwasseneducatie. Verder heeft de gemeente een taak in het voor iedereen toegankelijk maken en houden van het onderwijs. Daarnaast behoort ook onderwijshuisvesting tot dit programma.

4.1 Onderwijs algemeen

Inleiding

Onderwijs is een vitale speler in een samenleving die sterk in beweging is. Scholen en integrale kindcentra zijn van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van kinderen. Het zijn onderwijsinstellingen waar kennis en vaardigheden worden overgedragen en waar kinderen zich sociaal en emotioneel kunnen ontplooien.

Het gaat om een belangrijke plaats waar kinderen een groot deel van hun tijd doorbrengen, net als binnen de peuter- en kinderopvang. Er liggen gezamenlijke uitdagingen als het gaat om passend onderwijs en het voorkomen van segregatie en stimuleren van integratie. Belangrijke ontwikkelingen worden besproken in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

In programma 3 en 6 vermelden we hoe we de inburgering en scholing voor onze nieuwe Nederlanders vormgeven en hoe scholing wordt ingezet bij de weg of terugkeer naar werk.

Voor het handhaven van het recht op onderwijs, is er de leerplichtwet en de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. Voor de toegang tot het speciaal onderwijs, faciliteren we het leerlingenvervoer voor die leerlingen die dat nodig hebben.

De taken op het gebied van onderwijs vinden hun wettelijke basis in onderstaande landelijke regelgeving:

- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)
- Wet Kinderopvang (WKO)
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO)
- Wet Passend onderwijs
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs Volwasseneducatie (WEB)
- Leerplichtwet, en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

Ontwikkelingen

In een snel veranderende samenleving is het van belang dat inwoners zich een leven lang kunnen blijven ontwikkelen. De verwachting is dat het beroep op het lerend vermogen van onze inwoners in de toekomst alleen nog maar zal toenemen, doordat de samenleving ook steeds complexer wordt. Omdat we het van belang vinden dat iedereen mee kan doen, dragen we als gemeente bij aan de voorwaarden die nodig zijn om tot leren te kunnen komen.

Maashorst wil zich profileren als aantrekkelijk vestigingsgebied voor onder meer jonge gezinnen en wil de jeugd behouden voor de huidige (krappe) arbeidsmarkt. Het kwalitatief hoge aanbod van de huidige voorzieningen, helpt bij het realiseren van deze ambitie. Daarnaast kan een nadere samenwerking of locatie voor voortgezet en/of vervolgonderwijs een bepalende rol spelen in de keuze voor definitieve vestiging van gezinnen met kinderen. Net als de mogelijkheid die een nauwere samenwerking tussen gemeente, voortgezet en vervolgonderwijs met het MKB kan bieden voor het behoud of aantrekken van jongeren voor Maashorst.

Een leven lang leren doen we binnen en buiten de school (en schooltijden). De school als fysiek gebouw is in de afgelopen jaren meer geworden dan alleen een plek om formeel te leren. Het is ook een gebouw waarin wordt samengewerkt en organisaties uit het gebied/de wijk samengekomen. Juist vanwege die verschillende didactische en maatschappelijke functies, is passende huisvesting van groot belang.

Het vormgeven van onderwijshuisvesting nu en in de toekomst, is geen makkelijke opgave. Factoren als de gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbestuur voor de bouw, het onderhoud, de toename van partners en soorten gebruik in een Integraal Kindcentrum en stijgende bouwkosten spelen hierin een rol. Het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) is een ambitedocument dat hierbij een richting geeft.

Met ons onderwijs willen we in Maashorst bereiken dat inwoners zich maximaal kunnen ontplooiën, zelfstandig een inkomen kunnen verwerven en zelfredzaam zijn. Per onderdeel is dit uitgewerkt naar middel en doelen. De doelen worden eerst kort toegelicht en daarna gevolgd door wat gaan we ervoor doen.

Wat willen we bereiken?

Een goede start voor elk kind

Dit begint met het aanbod van voorschoolse educatie (VE) en peuteropvang. VE-indicaties worden in alle gevallen doorgeleid naar een passende locatie met VE-aanbod. Dit aanbod moet vloeiend overlopen in het basisonderwijs. Wij investeren nadrukkelijk in de doorgaande (leer)lijn.

Waar nodig, zorgen we aanvullend op het schoolaanbod voor versterking van de omgeving van kinderen met leerachterstanden. Met als doel dat iedereen aan het einde van de basisschool de overstap moet kunnen maken naar het voortgezet onderwijs om eigen talenten verder te ontwikkelen.

Ook willen we dat op scholen aandacht wordt besteed aan omgaan met geld en het voorkomen van verslavingen. Hierbij zien wij een rol onder meer voor de preventiewerkers jeugd, de aansluitfunctionarissen van de GGD en/of jongerenwerkers op scholen.

Wat gaan we ervoor doen?

Monitoren doelgroep

We hebben in beeld hoeveel kinderen gebruik maken van een voorschoolse voorziening en welke doelgroep we nog niet bereiken. Hiervoor maken we gebruik van de VE indicaties van de GGD, met als doel een 100% bereik van het aantal VE peuters in 2025. Verder borgen we gezamenlijke afspraken met onze kindpartners in de LEA.

Wat willen we bereiken?

Bereikbaarheid van onderwijs faciliteren

Voor leerlingen die voor het volgen van onderwijs zijn aangewezen op speciaal onderwijs, faciliteren we (binnen de geldende wet- en regelgeving) het leerlingenvervoer. Hiermee dragen we bij aan de ondersteunende voorwaarden waardoor elk kind een passend onderwijsaanbod kan volgen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering leerlingenvervoer harmoniseren

Hierbij is de grootste verandering, de invoering van opstapplaatsen voor de kinderen van de voormalige gemeente Uden, met ingang van schooljaar 2024/2025 in werking getreden. Uitgangspunt is om de harmonisatie van het uitvoeringsproces binnen het huidige budget te realiseren.

Wat willen we bereiken?

Gelijke kansen voor iedereen bevorderen

We investeren in gelijke ontwikkelkansen van kinderen. Ieder kind in onze gemeente moet de mogelijkheid krijgen om passend onderwijs te volgen. We vinden het belangrijk dat aandacht wordt besteed aan alle vormen van onderwijs en opvang en dat deze toegankelijk zijn voor alle kinderen. We voorkomen thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.

Lokaal, regionaal en sub regionaal (het samenwerkingsverband 3006) zijn er uitdagingen als het gaat om de verbinding tussen de wet Passend Onderwijs en Jeugdhulp. Door het opstellen van regionale en sub regionale richtlijnen rondom de grijze gebieden van jeugdhulp en onderwijs versterken we de samenwerking en hiermee de kansengelijkheid onder kinderen en jongeren.

Wat gaan we ervoor doen?

Regionale samenwerkingsafspraken maken

Om de hulpvragen van kinderen die in het grijze gebied vallen tussen jeugdwet en passend onderwijs adequaat te kunnen beantwoorden, werken we in 2025 aan regionale richtlijnen.

Wat willen we bereiken?

Samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterken

We dragen bij aan onze ambitie van Maashorst als aantrekkelijk vestigingsgebied. Dit doen we door te zorgen dat het onderwijs aansluit op de vragen van de arbeidsmarkt en de arbeidsmarkt mede zorgdraagt voor opleiding, stage en arbeidsperspectief. Samen met onze partners willen we een goede aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven realiseren en het opleidingsaanbod verbreden.

Wat gaan we ervoor doen?

Subsidies gericht inzetten

We subsidiëren de organisaties Campus Uden en Maashorst Academy. Deze organisaties stimuleren de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Het doel hiervan is om het lerend en ontwikkelend vermogen van bedrijven te stimuleren en daarnaast om inwoners (waaronder jongeren) de gelegenheid te bieden te leren in een hybride leer/werkomgeving.

4.2 Onderwijshuisvesting

Inleiding

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van huisvesting voor basis- en voorgezet onderwijs. Onderdeel hiervan is het borgen van voorzieningen voor bewegingsonderwijs:

- nieuwbouw van schoolgebouwen;
- uitbreiding van bestaande schoolgebouwen;
- opstellen programma onderwijshuisvesting;
- vandalismebestrijding.

Ontwikkelingen

In Maashorst willen we in alle wijken en kernen goed bereikbaar basisonderwijs behouden. Hetzelfde geldt voor kinderopvang. Hiermee leveren we een bijdrage aan de kwaliteit van het voorzieningenniveau in elke wijk en werken we aan de ambitie om meer arbeidspotentieel (jonge gezinnen en jongeren) voor deze regio te behouden en aan te trekken.

In 2024 is hiertoe het Integraal Huisvestingsplan 2025 – 2039 onderwijs opgesteld en vastgesteld. Verder bereidt het ministerie van OCW op dit moment een wetswijziging onderwijshuisvesting voor.

De wetswijziging moet de verdeling van verantwoordelijkheid tussen gemeenten en schoolbesturen verhelderen en de samenwerking verbeteren. De beoogde inwerkingtreding datum van dit wetsvoorstel is 1 augustus 2025.

De insteek van de wet is een meer planmatige, duurzame en toekomstgerichte aanpak van onderwijshuisvesting. Dit zal naar verwachting leiden tot een hogere effectiviteit en dus betere kwaliteit van onderwijshuisvesting.

Wat willen we bereiken?

Voorzien in goede onderwijshuisvesting

We willen goede en eigentijdse onderwijshuisvesting in Maashorst. Een goed schoolgebouw is een belangrijke randvoorwaarde voor het verzorgen van goed onderwijs. Inmiddels is het schoolgebouw echter ook een plek geworden waar meerdere partners bij betrokken zijn (zoals bijvoorbeeld een IKC) en waar organisaties uit de wijk samen werken en samen komen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren IHP

We werken planmatig en gefaseerd aan het verbeteren van onze onderwijsgebouwen, op basis van een Integraal Huisvestingsplan.

Bij nieuwbouw leggen we met duurzaamheid de lat hoog: We willen frisse scholen (een gezond binnenklimaat), gasloos bouwen en gebouwen met een laag energieverbruik. Ook willen we in alle wijken en kernen goed bereikbaar basisonderwijs behouden. Hetzelfde geldt voor kinderopvang.

Door de schoolbesturen zijn voor 2025 de volgende aanvragen ingediend:

- Aanpassen van een constructiefout bij basisschool Den Omgang in Schaijk, schoolbestuur Optimus primair onderwijs.
- Uitbreiding van onderwijsruimte bij kindcentrum De Morgenzon in Zeeland, schoolbestuur Optimus primair onderwijs en schoolbestuur Saam.
- Uitbreiding van onderwijsruimte bij basisschool Bedir in Uden, schoolbestuur Stichting Simon scholen.
- Uitbreiding van onderwijsruimte bij basisschool Zevenster in Uden, schoolbestuur Stichting Pallas.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
4.1 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.915	4.206	3.529	3.529	3.529	3.529
4.2 Onderwijshuisvesting	3.049	3.821	3.103	3.121	3.073	3.072
Totaal Lasten	5.963	8.027	6.632	6.650	6.602	6.602
Baten						
4.1 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	992	2.034	1.293	1.293	1.293	1.293
4.2 Onderwijshuisvesting	273	515	0	0	0	0
Totaal Baten	1.265	2.549	1.293	1.293	1.293	1.293
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	4.698	5.477	5.339	5.357	5.310	5.309
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	438	308	186	186	186	186
Totaal mutaties reserves	-438	-308	-186	-186	-186	-186
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	4.260	5.169	5.153	5.171	5.124	5.123

Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Inleiding

Het programma Sport, cultuur, recreatie en natuur gaat over besteding van vrije tijd. Deze activiteiten dragen bij aan de vitaliteit van onze inwoners en zorgen voor een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen. Het programma is gericht op het stimuleren van activiteiten op deze gebieden. Daarnaast wordt in dit programma specifiek aandacht besteed aan monumenten- en welstandstoezicht en aan natuurgebied De Maashorst. Per taakveld worden de onderwerpen uitgewerkt.

Sportbeleid en sportaccommodaties

Wij vinden het belangrijk dat inwoners kunnen sporten. Sporten biedt ontspanning, is gezond en versterkt de sociale samenhang. Het draagt bij aan de positieve gezondheid van onze inwoners. Sporten kan ook het meedoen in de samenleving bevorderen.

5.1 Sportbeleid en- activering

Inleiding

Tot het taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen om amateursport te faciliteren en stimuleren:

- Sport in de buurt en combinatiefuncties;
- Ondersteunen van organisaties die zich met sport bezighouden;
- Ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening.

Ontwikkelingen

Sporten heeft een positief effect op de fysieke als mentale gezondheid van inwoners. We zien dat de trends dat meer mensen kampen met de effecten van een ongezonde leefstijl en de toename van (jonge) inwoners die mentale problemen ervaren, doorzetten. Nader onderzoek toont aan dat sport een directe (positieve) invloed heeft op het gevoel van welzijn. Met name mensen met neerslachtige en eenzame gevoelens kunnen bij sporten veel baat hebben. Ook bevordert sport de sociale cohesie. Daarnaast levert een goed en gevarieerd aanbod een directe bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving en hiermee aan het zijn van een aantrekkelijke gemeente om in te verblijven.

Omdat we het belangrijk vinden dat iedereen mee moet kunnen doen, zorgen we voor goede voorwaarden zodat iedereen kan sporten. Bewegen van jongeren is hierbij essentieel, ook met het oog op preventieve gezondheid en om vitaal ouder te kunnen worden. Jong geleerd is oud gedaan. We werken specifieke opgaven uit in het sportbeleid en aanpalend beleid zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord, Integraal Zorgakkoord en de Sportakkoorden.

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen (sporten en bewegen)

We zorgen voor een breed aanbod van sport. Ook voor mensen met een beperking.

Wat gaan we ervoor doen?

Breedtesport en inclusie in de sport faciliteren

We willen een sterke verenigingsraad met aanbod van een veelzijdig sportprogramma in onze gemeente handhaven. Breedtesport moet royaal mogelijk zijn in verenigingsverband, zeker in alle kernen. Het spreekt voor zich dat een veilige sport/spel-omgeving daarbij van essentieel belang is. Ook zetten we in op meer bewegen in de openbare ruimte.

Sportprogramma's voor specifieke doelgroepen inzetten

We blijven continu stimuleren en monitoren dat iedereen kan bewegen door in te zetten op programma's, zoals Uniek Sporten (inwoners met een beperking), Sjors Sportief (jeugd) en Max Vitaal (ouderen).

Wat willen we bereiken?

In alle kernen een sportaanbod voor alle inwoners

We willen -door sport en bewegen- een gezonde en vitale leefstijl in de directe omgeving van al onze inwoners binnen handbereik brengen: In de wijk, op school en bij verenigingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Buurtsport- (en cultuur)coaches inzetten

Buurtsportcoaches dragen op een positieve wijze bij aan het sportaanbod in de kernen. In 2025 gaan we aan de slag met de herziening van de inzet van combinatiefuncties. We gaan hierover met partners in gesprek en doen dit vanuit een breed integraal perspectief. Dit koppelen we aan de ontwikkelingen rondom het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA).

Faciliteiten op orde houden

We doen er alles aan om de faciliteiten op orde te hebben en te houden, bijvoorbeeld door te kijken naar gecombineerd gebruik van faciliteiten.

In 2025 gaan we aan de slag met de implementatie van het nieuwe gemeente brede accommodatiebeleid voor de binnen- en buitensport.

Het Lokaal Sportakkoord uitvoeren

In 2025 gaan we verder met de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord onder leiding van de Coördinator Sport & Preventie. En blijven we de sportaanbieders ondersteunen met de inzet van een verenigingsondersteuner om passend aanbod te realiseren voor onze inwoners.

Wat willen we bereiken?

Waarderen van het verenigingsleven als verbindende schakel tussen mensen

Het verenigingsleven levert een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de doelstelling van ons beleid, met name waar het gaat om het verbinden van mensen en het mogelijk maken van ontmoeting. Dit waarderen we met een sterk en evenwichtig (geharmoniseerd) subsidiebeleid voor de lokale organisaties (verenigingen en stichtingen, onder andere in sport, maar ook cultuur).

Wat gaan we ervoor doen?

Nieuw subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties implementeren

In 2025 verstrekken we subsidies aan verenigingen en stichtingen op basis van de nieuwe beleidsvisies op sport en cultuur en een actualisatie van de subsidieregeling voor vrijwilligersorganisatie.

Huur en tarievenbeleid voor accommodaties actualiseren

Accommodaties zijn een ontmoetingsplek voor onze inwoners. Hoe we deze functie invullen is vastgelegd in het nieuwe accommodatiebeleid dat naar verwachting zal ingaan per 1 januari 2025. In lijn hiermee is het voornemen om de nieuwe geactualiseerde tarieven op datzelfde moment in te laten gaan.

5.2 Sportaccommodaties

Inleiding

Tot dit taakveld behoren alle aanleg, beheer en onderhoud van accommodaties voor specifiek sportbeoefening: Sporthallen, groene velden, kunstvelden en terreinen.

Ontwikkelingen

Omdat we inwoners willen stimuleren om te sporten, zorgen we voor voldoende en passende sportaccommodaties. Sporten draagt bij aan het vitaal ouder worden, de mentale gezondheid van inwoners en de sociale cohesie als belangrijk onderdeel van een sterke sociale basis (programma 6 en 7). Voor de gemeente Maashorst is het belangrijk te bepalen op welke manier zij het sporten en bewegen de komende jaren op lokaal niveau wil gaan faciliteren en

ondersteunen. Daarvoor is het nodig nieuw beleid te ontwikkelen, dat niet gaat over alleen de ambities van de gemeente, maar ook over wat dat betekent voor subsidies, tarieven en afspraken met het lokale veld.

Wat willen we bereiken?

Sportvoorzieningen die aansluiten op de behoefte

We vinden het belangrijk dat ons aanbod van sportvoorzieningen aansluit bij de behoefte van onze aanbieders en deelnemers. Dit ter ondersteuning van het vitaal ouder worden, de mentale gezondheid en een sterke sociale basis

Wat gaan we ervoor doen?

Een functioneel, kwalitatief en duurzaam sportkapitaal ontwikkelen

Als onderdeel van het nieuwe sport- en beweegbeleid geven we duidelijkheid over hoe we dit de komende jaren gaan faciliteren.

Onderzoek verrichten naar exploitatie zwembad

In 2025 starten we met de werkzaamheden om te komen tot nieuwe afspraken rondom zwemwater in de gemeente Maashorst. Dit heeft betrekking op beide zwembaden in de gemeente, namelijk Ezzy's en het Zeesterbad.

Realiseren Skatebaan Bevrijdingspark

De gemeenteraad van de gemeente Uden heeft in 2021 een motie aangenomen om tot uitbreiding én differentiatie van de skatebaan in het Bevrijdingspark over te gaan. In 2022 is een uitvoeringsplan opgesteld in samenspraak met onder andere verschillende jongeren. Daarop zijn in 2023 de benodigde budgetten beschikbaar gesteld.

In het derde kwartaal van 2024 wordt de Pumptrack uitgevoerd. In de herfst van 2024 wordt de Pumptrack in gebruik genomen.

Aan het einde van 2024 starten de werkzaamheden voor de Skatebaan, deze zullen duren tot in het voorjaar van 2025.

Verstrekken bijdrage aan crossterrein Zevenbergen voor realisatie van een geluidswal

Het motorcrossterrein Nieuw-Zevenbergen in gemeente Oss wordt gewijzigd. Vanuit voormalig gemeente Landerd is een budget beschikbaar gesteld om te voorzien in de behoeften van inwoners die het voormalig motorcrossterrein binnen onze gemeente gebruikten. Bij de wijziging

is het uitgangspunt om de geluidsoverlast van de inwoners van 't Mun te reduceren. In begin 2025 zal de planologische procedure hiervoor doorlopen worden samen met Oss en Bernheze.

5.3 Cultuur

Inleiding

Kunst en cultuur zijn overal om ons heen. Cultuur is de muziek die we luisteren, het zijn de films die we kijken en de boeken die we lezen. Cultuur is ook samen zingen en musiceren. Bezoek aan theater en musea, maar ook amateurtoneel en muziekverenigingen. Kunst en cultuur zorgen voor levendigheid in de dorpen en dragen ook bij aan het realiseren van tal van andere beleidsterreinen. Ze dragen bij aan het zijn van een volwaardige gemeente met een goed voorzieningenniveau, waardoor inwoners en bezoekers zich kunnen ontplooiën, zich thuis en verbonden voelen. Met het nieuwe cultuurbeleid willen we de kracht van kunst en cultuur benutten om zo de leefbaarheid binnen de gemeente te waarborgen en te versterken.

Het taakveld Cultuur bestaat uit 3 deeltaakvelden:

- Deeltaak 1: Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: Activiteiten en subsidiering ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel, en cultuureducatie
- Deeltaak 2: Musea: Activiteiten gericht op het verwerven, behouden en presenteren van kunst en cultuur: musea en exposities en historische archieven
- Deeltaak 3: Cultureel erfgoed: Taken gericht op behouden en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed. Hieronder vallen historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte en subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed.

Ontwikkelingen

Kunst en cultuur dragen eraan bij dat inwoners -op eigen wijze- onderdeel kunnen zijn van een continue in verandering zijnde wereld, en met zelfvertrouwen daarin hun plek kunnen innemen. Het zijn bewezen bouwstenen voor een stevige sociale basis. Het actief of passief meedoen aan cultuur werkt preventief voor de mentale en fysieke gezondheid. Uit onderzoek van de World Health Organisation (WHO) blijkt verder dat het meedoen aan cultuurprojecten mensen weliswaar niet minder arm of eenzaam maakt, maar dat het wel ertoe leidt dat mensen zich beter gaan voelen. Ze ontmoeten andere mensen en kunnen ze hun talenten ontwikkelen en tonen, waardoor het zelfvertrouwen toeneemt. Dit vergroot de zelfredzaamheid en biedt mensen de nodige zingeving. Kunst en cultuur draagt op die manier bij aan veerkrachtige en gezonde inwoners.

Tegelijkertijd zien we dat vanuit rijksbeleid in toenemende mate wordt bezuinigd op cultuur. Dit vertaalt zich naar financiële vraagstukken binnen de culturele sector breed. Het vraagt om nieuwe manieren om te komen tot een gezonde exploitatie van beroepsvoorzieningen (theater, musea, orkesten etcetera). Ook heeft het zijn weerslag op het cultuuraanbod van amateurgezelschappen en de betaalbaarheid van cultuureducatie voor onderwijs. Hierdoor wordt eerder gekeken naar gemeenten voor aanvullende financiën.

Wat willen we bereiken?

Een evenwichtig en divers aanbod van kunst en cultuur behouden en uitbreiden

Culturele verenigingen en stichtingen zijn in Maashorst stevig verankerd. Er is aandacht voor cultuureducatie binnen- en buitenschools. Hiermee leveren we ook een bijdrage aan doelen uit de 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties, namelijk het bieden van kwalitatief onderwijs en het terugdringen van kansenongelijkheid en armoede.

Kerkgebouwen in alle kernen moeten behouden blijven. In bredere zin willen we ons eigen culturele erfgoed bewaken, zoals de geschiedenis van onze kernen en tradities rondom carnaval. Daarom willen we lokale gebeurtenissen vastleggen en bewaren.

Wij vinden het belangrijk om historische bebouwing en historische elementen in het landschap te behouden. Waarbij mee ontwikkelen in de huidige tijdsgeest ook een optie is. Het is daarom van belang om ons culturele erfgoed te inventariseren en te beschrijven met als doel om ons culturele erfgoed te bewaken. En tegelijkertijd een weloverwogen keuze te maken om toekomstige ontwikkelingen waar cultuurhistorie een rol speelt te blijven faciliteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Aandacht houden voor immaterieel Erfgoed (deeltaak 1)

In onze gemeente hebben we actieve carnavalsverenigingen, heemkundekringen, gildes en meer. Deze verenigingen zijn ons immaterieel erfgoed. We zien de rijkdom die deze verenigingen ons brengen en het belang hiervan voor de lokale identiteit. We volgen de Europese lijn zoals uitgezet in het 'Verdrag van Faro' waarin erfgoed meer wordt gezien als een dynamisch gemeengoed dat betekenis krijgt door de mens die het (mede) maakt en beleeft. Wij vinden het belangrijk om dit immateriële erfgoed te behouden en in te zetten voor lokale identiteit en een goed woon- en leefklimaat. Het is daarom belangrijk om ons immateriële erfgoed te inventariseren en te beschrijven zodat we gericht kunnen ondersteunen en verbinden.

Concessieovereenkomst Markant Maashorst verlengen (deeltaak 1)

De gemeente Maashorst (voorheen Uden) heeft een concessieovereenkomst met Heven Theater Markant Exploitatie (HTME) voor de exploitatie en het onderhoud van theater Markant. Deze loopt af per 1 november 2026 en moet verlengd worden. Dit sluit aan bij de bepalingen uit het cultuurbeleid van de gemeente Maashorst (2024-2030).

Voor november 2025 is het noodzakelijk een besluit te nemen over de toekomstige exploitatie en onderhoud van het theater.

In 2024 hebben we een proces gestart om samen met de stakeholders afspraken te maken over de toekomstige overeenkomst. Dit proces ronden we in 2025 af.

Implementatie nieuw cultuurbeleid (deeltaak 1)

We gaan in 2025 verder met de uitvoering van activiteiten en maatregelen uit het nieuwe cultuurbeleid 2024-2030. Onder andere de inzet en financiering van Stichting Kunst & Co vanaf 2026 maakt hier onderdeel van uit. In samenhang met nieuwe accommodatiebeleid gaan we in 2025 aan de slag met een nieuwe huurovereenkomst en bijbehorende voorwaarden. Op basis van hun meerjarenplan maken we prestatieafspraken over hun inhoudelijke activiteiten en de rol die ze pakken in het lokale culturele veld.

Stimuleren cultuureducatie (deeltaak 1)

We continueren in 2025 de huidige cultuur-educatieve programma's zoals Xpress en de Kunstkar en stimuleren lokale verenigingen en stichtingen om hieraan bij te dragen. Tevens verwachten we van de gesubsidieerde culturele instellingen dat zij zich inzetten voor cultuureducatie voor jong en oud. Dit nemen we als voorwaarde op in de subsidieverlening voor 2025. Gedurende het jaar sturen we op de navolging hiervan.

Bewaken én bewaren de geschiedenis van de kernen (deeltaak 1)

We ondersteunen verenigingen en initiatieven die de lokale geschiedenis levend en leefbaar houden. We brengen het materieel en immaterieel erfgoed in kaart en leggen de verbinding met inwoners en organisaties. Zo ontwikkelen we beleid voor zowel materieel als immaterieel erfgoed met gepaste borging.

Voor het materieel erfgoed inventariseren we eerst de cultuurhistorische waarden in de gemeente. Vanaf Q1 gaan we aan de slag met de waardering hiervan.

Subsidiëren museum Krona (deeltaak 2)

In onze gemeente is een museum gevestigd: Museum Krona, een museum voor religieuze kunst. Immaterieel erfgoed behouden doen we onder meer door het onderhouden van een subsidierelatie met Museum Krona. Deze regeling gaan we continueren in lijn met het cultuurbeleid 2024-2030.

Materieel Erfgoed koesteren (deeltaak 3)

Onze samenleving is in beweging. De ruimte vraag binnen onze gemeente is groot. Sportlocaties, werklocaties, woonlocaties etc. Het zijn allemaal ruimte vragende functies binnen een vaak al bestaand en intensief bebouwd gebied. Binnen onze gemeentegronen bevinden zich ook cultuurhistorisch waardevolle panden en gebieden. Deze zijn in het verleden ontstaan en hebben de basis gelegd voor de uitstraling en kenmerken van onze huidige kernen en omliggende gebieden. Vanuit die hoedanigheid zijn ze vaak ook

kostbaar voor de toekomst. Het is van belang dat we onze gemeente blijven ontwikkelen op de benodigde beleidsvelden in de toekomst, met inachtnaam van ons verleden.

5.4 Media

Inleiding

Tot dit taakveld behoort de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: de bibliotheek en de lokale omroep.

Ontwikkelingen

Binnen gemeente Maashorst is de SLOM actief (Stichting Lokale Omroep Maashorst). Deze Stichting verzorgt de nieuwsvoorziening in Maashorst onder de naam Dtv. Naast Dtv kent Maashorst een tweetal weekbladen: Udens Weekblad en de Arena. Ook deze weekbladen hebben een online kanaal voor de nieuwsvoorziening. Als gemeente gebruiken we beide weekbladen voor nieuwsvoorziening richting onze gemeenschap, onder andere door de gemeentepagina en het publiceren van de openbare bekendmakingen.

Dtv ontvangt subsidie van gemeente Maashorst. Hier staan prestatieafspraken tegenover.

Het rijk heeft het voornemen om meer geld beschikbaar te stellen voor lokale omroepen, en daarbij in te zetten op het vormen van streekomroepen. Dit moet een grote kwaliteitsimpuls opleveren voor de lokale omroepen. Over deze ontwikkeling zijn we met Dtv in gesprek. Uitgangspunt is dat het lokale karakter altijd behouden blijft, dus nieuws specifiek voor Maashorst.

Bibliotheek

Bibliotheekwerk is een taak van de gemeenten. Een bibliotheek bevordert het lezen, leren en informeert inwoners. Deze taak is de afgelopen jaren niet veranderd; de werkwijze wel. De dienstverlening verschuift van het uitlenen van tastbare boeken naar ondersteuning van inwoners op het gebied van kennis- en informatie en digitale- en taalvaardigheden. Als gevolg hiervan krijgt de fysieke ruimte van bibliotheken een ander karakter. Het ontwikkelt zich van collectie naar connectie: de bibliotheek als een laagdrempelige publieksvoorziening waar contact is tussen mensen, waar maatschappelijke activiteiten plaatsvinden en waar boeken ondersteunend zijn. Ook in de gemeente Maashorst is de bibliotheek de afgelopen jaren gegroeid tot een wezenlijk onderdeel van de sociale (vangnet) structuur en een plek waar inwoners diverse vormen van informatie kunnen bemachtigen en ondersteund worden in hun ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

Handhaven kwaliteitsniveau Bibliotheek als laagdrempelige publieksvoorziening

We willen de komende jaren de inzet van de bibliotheek op hetzelfde kwaliteitsniveau houden.

Wat gaan we ervoor doen?

Aansluiten op de huidige wettelijke taak en zorgplicht gemeente

Dat willen we vormgeven door aan te sluiten op onze huidige wettelijke taak en de zorgplicht die we als gemeente vanaf 2025 hebben om de toegang tot de openbare bibliotheken te borgen.

5.5 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Inleiding

Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie:

- natuurbescherming;
- onderhoud van bos, heide en overige natuurgebieden;
- aanleg en onderhoud van openbaar groen inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte;
- aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen, recreatievoorzieningen.

De recreatieve sector heeft een aanzienlijke directe en indirecte impact op onze economie. Daarom zetten we in op een toename van het aantal dagrecreatie-activiteiten binnen de gemeente en een verhoging van de tijd die inwoners besteden in de eigen regio. Een stevige ambitie! De visie Toerisme en Recreatie Maashorst 2040 en de regionale samenwerking in Noordoost Brabant zijn hierbij sturend.

Ontwikkelingen

Door veranderende klimaatomstandigheden krijgen we steeds meer te maken met hete zomerdagen en heel natte dagen. Klimaatadaptatie is daarom een belangrijk thema en inrichtingsprincipe in de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving vraagt ook om meer mogelijkheden voor sport en spel en recreatieve beleving in de directe woonomgeving. Bij de aanleg en renovatie en het beheer van de openbare ruimte moeten we hier rekening mee houden. Stad-landintegratie kan hier eveneens een stevige bijdrage in leveren.

Natuurgebied De Maashorst is al jaren volop in ontwikkeling, zowel recreatief als ecologisch. Door verwerving van landbouwgronden realiseren de samenwerkende partijen het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Hiermee vergroten we de natuurkern en het natuurgebied. We volgen de landelijke ontwikkelingen en zijn alert op de kansen of bedreigingen voor de Maashorst. De landelijke stikstofproblematiek biedt wellicht ook mogelijkheden te komen tot versterking van het natuurgebied de Maashorst. Daarnaast kan het natuurgebied berging van grondwater bevorderen en daarbij een grote rol spelen in de strijd tegen verdroging.

Voor Maashorst is de ontwikkeling van toerisme en recreatie binnen haar gemeentegrenzen een speerpunt.

Wat willen we bereiken?

De groenste gemeente van Nederland

Maashorst is natuur. En natuur is Maashorst. Natuurgebied De Maashorst is onze grootste troef. Die willen we dan ook verder ontwikkelen, zodat De Maashorst het meest aantrekkelijke natuurgebied van Noord-Brabant wordt. De ambitie voor 2050 is vastgelegd in de Gebiedsvisie.

We willen (opnieuw) de groenste gemeente van Nederland worden. We vergroten de diversiteit in natuuraanbod, met een goede spreiding over de hele gemeente. Focus ligt daarbij uiteraard op de doorontwikkeling van natuurgebied De Maashorst als aaneengesloten natuurgebied en variatie in natuur. Ook zorgen we voor natuurcompensatie.

Vergroening heeft in de volle breedte onze aandacht, dus ook in de gebouwde omgeving. Bijvoorbeeld door vergroening van de wijken en verbetering van de biodiversiteit. En als inwoners dit wensen, betrekken we hen graag bij het onderhoud van het groen in hun eigen wijk/dorp. Ook werken we samen met inwoners, ondernemers en organisaties aan plannen met quick wins voor natuur, landschap en recreatie.

Kwaliteit van natuur en aantrekkingskracht bepalen in sterke mate de recreatieve mogelijkheden. De balans tussen natuur en recreatieve druk mag niet uit het oog worden verloren. We bieden recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van gemeente Maashorst en zijn daarmee ook aantrekkelijk voor mensen van verder weg.

Wat gaan we ervoor doen?

Realisatie honden- en uitlaatvelden in voormalig Landerd

In Maashorst Noord zoeken we met inwoners naar geschikte locaties voor honden- en uitlaatvelden met omheining in de openbare ruimte en realiseren we deze.

We gaan de biodiversiteit van natuur waarborgen en versterken, bijvoorbeeld door deelname aan het Deltaplan biodiversiteit

Versterken van de biodiversiteit is een belangrijk doel in het beheer in Maashorst. Dit ontwikkelen we nog verder. Kansen die zich voordoen grijpen we. Bijvoorbeeld in Maashorst Noord waar goede kansen zijn om de biodiversiteit te vergroten. Hier passen we het reguliere beheer aan.

Maashorst neemt ook in 2025 deel aan Deltaplan Biodiversiteit.

We gaan pilots opstarten voor beheer van het openbaar groen/natuur door inwoners

Samen met Area bekijken we of bij een (nieuwe) locatie een pilot voor zelfbeheer kan starten. Ook bij nieuwbouw- en/of transformatieprojecten kijken we of er mogelijkheden zijn om een pilot zelfbeheer te starten.

We realiseren quick wins, zoals aanplant landschap, ecologisch bermbeheer, erfbeplanting, picknick-voorzieningen, fietsroutes, wandelpaden

We zoeken continu naar mogelijkheden om te vergroenen. Dit doen we binnen de kernen en in het buitengebied. Bijvoorbeeld door vergroening van de wijken. In navolging van het gemeentehuis, gaan we de gevels vergroenen van onze maatschappelijke accommodaties. Inwoners stimuleren we in verschillende campagnes om ook zelf actief aan de slag te gaan met vergroening van hun omgeving, zoals 'tegels wippen'.

We nemen ook in 2025 deel aan de stimuleringsregelingen landschap (Stila) en Erven Plus. Om de biodiversiteit in projecten te vergroten, leggen we uitgangspunten voor natuurinclusief bouwen vast.

We willen diversiteit in natuuraanbod vergroten, met een goede spreiding over de hele gemeente

We realiseren bestaande en nieuwe ecologische verbindingzones. We versterken de natuur- en recreatieverbindingen tussen de kernen en bos- en natuurgebieden. Bijvoorbeeld door realisatie van groenblauwe dooradering in het landelijk gebied, mogelijk ook in combinatie met het herstel van wijst. We nemen ook in 2025 deel aan Geopark Peelhorst en Maasvallei om educatieve en recreatieve projecten op het gebied van breuken en wijst uit te voeren.

We gaan De Maashorst verder uitbreiden en ontwikkelen als natuurgebied

In de Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst is het eindbeeld voor 2050 opgenomen. Hier werken we samen met de partners in het natuurgebied naartoe. Dit doen we aan de hand van het uitvoeringsprogramma dat is opgenomen in de Gebiedsvisie en het Inrichtings- en beheerplan. We houden water langer vast, herstellen wijst, versterken waar mogelijk recreatieve voorzieningen en vergroten de toegankelijkheid. Daarnaast wordt ingezet op verwerving van gronden om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren.

Wat willen we bereiken?

Een sterke recreatieve sector

De recreatieve sector is een belangrijke hoeksteen van onze economie. Natuurgebied De Maashorst is een trekpleister van formaat. Dit biedt recreatieve bedrijven en agrarische bedrijven mogelijkheden zich te verbreden.

We willen dat inwoners en bezoekers tijd besteden in Maashorst. Een stevige ambitie! We gaan meer samenwerken in de regio Noordoost Brabant. Toeristen laten zich nu eenmaal niet leiden door gemeentegrenzen en op deze manier komen bezoekers naar Maashorst toe.

Wat gaan we ervoor doen?

Natuurcentrum De Maashorst blijft een belangrijke educatieve partner

We stimuleren en faciliteren de ontwikkeling van het aanbod van natuureducatie. Natuurcentrum De Maashorst biedt natuureducatie aan voor basisscholen. We zetten de subsidierelatie met Natuurcentrum De Maashorst voort. Jaarlijks vindt met het bestuur van het Natuurcentrum overleg plaats over de invulling van natuureducatie.

We maken een start met een verbeterplan voor Wandelpark Uden

Voor het Wandelpark sportpark Uden maken we een nieuw ontwerp. Hierin nemen we de kansen en mogelijkheden voor gezond bewegen mee. Het ontwerp dient als visievorming voor de omliggende verenigingen en hierdoor kunnen deze verenigingen aansluiten op het toekomstbeeld van het ontwerp. We komen na het ontwerp bij de raad terug voor uitvoeringsbudget.

We richten onze positionering nadrukkelijk op 'Maashorst is de meest toeristische recreatieve gemeente van Noordoost-Brabant'. We benadrukken de sterke verwevenheid met het natuurgebied De Maashorst

Via het uitvoeringsprogramma van de visie Toerisme en Recreatie Maashorst 2040 promoot Maashorst zichzelf als recreatieve gemeente. Natuurgebied De Maashorst is daar een belangrijk onderdeel van. Het uitvoeringsprogramma stellen we jaarlijks samen met onze stakeholders op. In 2025 organiseren we binnen de regionale samenwerking Noordoost Brabant diverse thematische activiteiten.

We vergroten de diversiteit in natuuraanbod met een goede spreiding over de hele gemeente

De focus ligt hierbij uiteraard op de doorontwikkeling van natuurgebied De Maashorst als aaneengesloten natuurgebied en het vergroten van de variatie in natuur.

We gaan de Natuurpoort (Palmstraat, Schaijk) en de uitkijktoren in De Maashorst realiseren

We zoeken verbinding met een marktpartij voor de ontwikkeling van de Natuurpoort Palmstraat. Zodra deze partij is gevonden, start het planvormingsproces. We doorlopen de ruimtelijke procedure voor de ontwikkeling van een uitkijktoren of uitkijkpunt

en starten met de realisatie. We knappen de buitenruimte in de omgeving van Naat Piek op. Dit is wel afhankelijk van de recreatieve ontwikkeling van het openlucht- en vestzaktheater.

Samen met onze stakeholders versterken we Maashorst aan de hand van de vastgestelde visie Toerisme en Recreatie Maashorst 2040 en de vier pijlers: gevarieerd en aantrekkelijk, gastvrij en verbonden, leefbaar en in balans en toegankelijk en bereikbaar. Met de recreatieve ondernemers en organisaties stellen we hiervoor een uitvoeringsprogramma op. Met de regiogemeenten en ondernemers in Noordoost-Brabant gaan we de kansen voor samenwerking oppakken op het gebied van data en thema's, zoals erfgoed, boerenlandleven en actief bewegen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	1.236	1.419	1.308	1.254	925	925
5.2 Sportaccommodaties	4.045	5.408	4.898	4.867	4.640	4.753
5.3 Cultuur	4.008	5.138	5.097	5.014	4.802	4.802
5.4 Media	1.923	2.124	2.073	2.073	2.072	2.072
5.5 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.529	12.789	11.085	10.922	10.894	10.865
Totaal Lasten	19.740	26.879	24.461	24.130	23.334	23.417
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	603	628	590	536	207	207
5.2 Sportaccommodaties	1.347	1.142	1.195	1.172	1.172	1.172
5.3 Cultuur	631	1.180	1.261	1.261	1.261	1.261
5.4 Media	370	403	402	402	402	402
5.5 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	787	411	390	390	390	390
Totaal Baten	3.738	3.764	3.838	3.761	3.432	3.432
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	16.002	23.115	20.623	20.369	19.903	19.985
Stortingen in reserves	1.392	53	17	17	17	17
Onttrekkingen uit de reserves	1.370	2.309	548	480	132	132
Totaal mutaties reserves	22	-2.256	-531	-463	-115	-115
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	16.024	20.859	20.093	19.907	19.788	19.871

Programma 6 Sociaal Domein

Inleiding

Dit programma gaat over de activiteiten die de gemeente Maashorst onderneemt om haar inwoners in staat te stellen zo gezond, prettig, lang en zelfstandig mogelijk te leven, wonen en meedoen in de samenleving. Onze activiteiten zijn gericht op zowel individuele inwoners, als op de samenleving als geheel. Het programma omvat onderwerpen als Wmo, jeugd, participatie die alle drie een eigen wettelijke kader hebben, en het brede welzijn dat als voorliggende voorziening voor deze 3 wetten dient. Maar ook over migratie waar het gaat over meedoen in de samenleving.

6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie

Inleiding

Het merendeel van onze inwoners is goed in staat om het eigen leven vorm te geven en doet naar vermogen mee aan de samenleving. Iedereen is anders en situaties zijn niet gelijk. Inwoners zullen op hun eigen manier moeten omgaan met de uitdagingen en kansen die het leven biedt. Incidenten en moeilijkheden horen bij het leven en kunnen in de meeste gevallen opgevangen worden door de eigen draagkracht, het netwerk en een sterke sociale basis. Hierbij is het niet altijd nodig om gespecialiseerde hulp of ondersteuning in te zetten.

In de wijken/kernen hebben we een sterke sociale basis waar de meeste hulpvragen worden opgelost. Een sterke sociale basis bestaat uit basisvoorzieningen die raken aan alle aspecten van het dagelijkse leven: ontmoeting, verenigingsleven, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid. Alles bij elkaar vormen die voorzieningen een vangnet van sociale contacten, hulp en ondersteuning. Ze zijn aanwezig in de wijken/kernen, zichtbaar en laagdrempelig. Iedereen kan er gebruik van maken.

Wanneer er toch meer aan de hand is, is een aanbod van gespecialiseerde hulp en ondersteuning beschikbaar.

Ontwikkelingen

Investeren in preventie en vroegsignalering is noodzakelijk om inwoners in staat te stellen om hun eigen leven vorm te geven en tijdig te voorkomen dat zwaardere ondersteuning nodig is. Omdat we liever voorkomen, dan genezen. Het positieve effect van dit principe geldt zowel voor de individuele inwoners, als voor de realisatie van een reële en toekomstbestendige zorg. Dit veranderend perspectief op zorg vergt zowel van de gemeente als van de inwoners een andere aanpak. Hierin hebben we als gemeente Maashorst met maatschappelijke partners een gedeelde verantwoordelijkheid.

De sociale cohesie in de wijken en kernen van de gemeente Maashorst is redelijk hoog. De lijnen zijn kort en over het algemeen kent men elkaar en weet men elkaar te vinden. Dat is een kracht die we willen benutten en versterken. Preventie en vroegsignalering zijn voor ons de basis in het werken in de wijk/kern. Ontmoeten is nauw verbonden met preventie. Hoe meer inwoners elkaar ontmoeten, hoe meer netwerken ontstaan of worden uitgebreid.

Leefgemeenschappen met veel informele netwerken, zijn sterk en in staat om veel vraagstukken uit het dagelijks leven met elkaar op te lossen. Behoeften of problemen die vroegtijdig aan het licht komen, kunnen daardoor vaak worden opgelost binnen dit netwerk. Behoeften worden tijdig gesignaleerd waarbij het samenspel binnen het netwerk ervoor zorgt dat in die behoeften laagdrempelig en passend wordt voorzien. We zien gastvrije en fysieke plekken voor spontane ontmoeting in elke wijk/kern dan ook als een belangrijke basisvoorwaarde om inwoners te stimuleren om de deur uit te gaan en hun medebewoners te ontmoeten. Dit is de eerste stap om te kunnen komen tot sterke informele netwerken.

We bepalen samen met maatschappelijke partners en de inwoners welke basisvoorzieningen en preventief aanbod in de wijk/kern nodig zijn. Hierbij houden we rekening met de diversiteit van de inwoners en de synergie in de wijk. Belangrijke data ondersteunt ons hierbij.

Evenals andere gemeenten wordt ook de gemeente Maashorst geconfronteerd met een scala aan nieuwkomers, zoals vluchtelingen, ontheemden uit Oekraïne en statushouders. De hiervoor beschreven aanpak is ook voor deze groepen onverkort van toepassing.

Binnen dit programma krijgen ook de opvang- en huisvestingsopgaven voor deze migranten een plek.

Wat willen we bereiken?

Een in gezamenlijkheid, gezond en zelfstandig leven voor alle inwoners bevorderen door een integrale benadering van 0-100+

We hebben oog voor iedereen. Positieve gezondheid zetten we in als aanpak om gezond leven voor alle inwoners bereikbaar te maken. We zijn ons als gemeente ook bewust van de verschillende behoeften van specifieke doelgroepen en we ondernemen actie om aan deze behoeften tegemoet te komen.

Hierbij zetten we specifiek in op het jongerenwerk. Speciale aandacht vergt ook de doelgroep senioren, vanwege de vergrijzing van onze bevolking in combinatie met langer thuis wonen. Verder besteden we extra aandacht aan de groep inwoners met dementie en dragen we bij aan oplossingen hiervoor in onze gemeente. In Maashorst kun je gezond en gelukkig oud worden.

Om dit te bereiken willen we programmatisch gaan werken over de domeinen heen. Door een programmatische aanpak zijn we beter in staat om regie te voeren over de activiteiten die een bijdrage leveren aan onze doelstellingen, maar zijn ondergebracht in de afzonderlijke beleidsvelden en domeinen.

Wat gaan we ervoor doen?

Werken aan een Sterke Sociale basis in de wijken

In 2025 starten we met de implementatie van de Sterke Sociale basis. Hierbij investeren we in lokale teams en stimuleren we de vrijwillige inzet. We stimuleren samenwerkende professionals uit het maatschappelijk veld die inwoners dichtbij huis in de wijk/kern ondersteunen met vragen uit het dagelijks leven.

Om deze werkwijze mogelijk te maken zijn ontmoetingsplekken dichtbij nodig om met elkaar in contact te blijven en betrokken te blijven. Ook verenigingen en de inzet van samenwerkende professionals en vrijwilligers zijn nodig.

Stimuleren van activiteiten en ontmoeting in maatschappelijk vastgoed

In 2025 geven we uitvoering aan het nieuwe accommodatiebeleid. Onderdeel hiervan is het optimaal benutten van de dorpshuizen en multifunctionele accommodaties (MFA's) voor ontmoeting tussen inwoners. Daarnaast is er een financiële doorrekening voor de komende jaren, zowel structureel als incidenteel, gemaakt. De exploitatie van o.a. de wijkgebouwen is hier een belangrijk onderdeel van omdat ontmoetingsruimten behoren tot de 5 bouwstenen van de sterke sociale basis.

Vitaal oud(er) worden stimuleren

Door de uitvoering van het beleidsplan Gezond en Gelukkig Oud in Maashorst, willen we aan de fors groeiende groep kwetsbare senioren passende zorg en welzijnsvoorzieningen blijven bieden. Daarom zetten we in op de zelf- en samenredzaamheid van de senior. We doen dat in samenwerking met alle belanghebbenden en versterken de rol van bestaande diensten die het welzijn bevorderen. Daarnaast bevorderen en ondersteunen we het zorgen voor elkaar. Vanuit het beleidsprogramma wonen en zorg werken we aan het toevoegen van geschikte, betaalbare en passende woonvormen voor ouderen in alle kernen. Hierin kunnen zij zo lang mogelijk thuis en zelfstandig wonen.

Vanuit IZA/GALA dragen we bij aan het programmatisch werken aan een gezonde samenleving

Inrichten van een gezonde leefomgeving en het stimuleren van een gezonde leefstijl, zijn zaken die een gemeente zelf kan en moet doen. Alle opgaven uit GALA, Gezond en Actief Leven Akkoord, behoren tot het werkveld van gemeenten. Als er zorg nodig is die medische of GGZ-deskundigheid vraagt, overstijgt dit het werkveld van gemeenten. Die deskundigheid is niet op dezelfde schaal georganiseerd als een gemeente. Drie ziekenhuizen bestrijken heel Noordost-Brabant. De GGZ die hier actief is, bestrijkt heel Oost-Brabant. We moeten allemaal anders leren werken om 'gezond en vitaal oud(er) te kunnen worden': de gemeenten maar ook de zorgpartijen. De verbinding leggen en houden tussen dit netwerk op alle niveaus is de grote opgave. Dit netwerk is zichzelf aan het hervormen om de juiste zorg bij de juiste plek te krijgen. In onze eigen organisatie vraagt dat om domeinoverstijgend samenwerken, tussen fysiek en sociaal domein. Buitenshuis vraagt dat om domein overstijgend samenwerken tussen gemeentelijk- en medisch domein.

Wat willen we bereiken?

Problemen voorkomen en behoeften van inwoners tijdig signaleren, zodat er een verschuiving kan plaatsvinden van gespecialiseerde hulp naar preventie

We willen dat er netwerken ontstaan of worden uitgebreid, zodat de behoeften en problemen van inwoners tijdig worden gesignaleerd. Voorkomen is beter dan genezen. We versterken het lokale basisaanbod zodat er een verschuiving kan plaatsvinden van gespecialiseerde hulp naar preventie. Vanuit jeugd doen we dit onder andere op thema's zoals scheidingsproblematiek en middelengebruik. Daarnaast geven we uitvoering aan kinderwerk. Met kinderwerk wordt via activiteiten gewerkt aan doelen als talentontwikkeling, een gezonde leefstijl of het bevorderen van competenties. Hoe eerder potentiële probleemsituaties worden aangepakt, hoe meer baat kinderen daarvan hebben in de rest van hun leven. Dit alles vergroot de kansengelijkheid en de mogelijkheid op te groeien tot evenwichtige volwassenen. Vanuit Wmo dragen we bij aan de verschuiving van gespecialiseerde zorg naar preventie door in te zetten op thema's zoals zelfredzaamheid en samenredzaamheid.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan het preventief jeugdbeleid

We zorgen dat hulpvragen, ook van jeugdigen en hun ouders, zoveel mogelijk in de wijk worden opgelost in een vroeg stadium, zodat zwaardere zorg wordt voorkomen of beperkt.

Implementeren van het kinderwerk

Kinderwerk is een preventieve voorziening. Een belangrijke pijler hiervan is het vroegtijdig signaleren van uitdagingen in opgroei en opvoedproblemen. Kinderwerk kan laagdrempelig inspelen op de behoefte en belevingswereld van kinderen en ouders.

Door te starten met Kinderwerk, dragen we bij aan de doorgaande lijn in de pedagogische basis van de gemeente Maashorst. Door gemeenschappelijk Kinderwerk te organiseren wordt de sociale cohesie onder kinderen en ouders, verzorgers en opvoeders in de gemeenschap bevorderd. Kinderwerk is een onderdeel van het preventief jeugdbeleid

Uitvoering geven aan het WMO beleidsplan

We starten we met de uitvoering van het Wmo beleidsplan. Hierin worden algemene en collectieve voorzieningen zoals hulpmiddelen en diensten aangeboden die zonder indicatie kunnen worden gebruikt. Ook alternatieve vormen van dagbesteding en op herstelgerichte activiteiten proberen we zodanig vorm te geven dat hiervoor minder vaak individuele maatwerk beschikking nodig is.

Wat willen we bereiken?

Voldoende opvang- en huisvestingsoplossingen voor nieuwkomers

In 2025 moet de gemeente Maashorst zorg dragen voor de opvang van circa 400 ontheemden uit Oekraïne. Ook moeten we voor 1 juli 2025 groeien tot 350 opvangplekken voor asielzoekers. Daar komt bij dat we voor 1 oktober 2026 we een duurzame asielopvanglocatie gerealiseerd moeten hebben, ter vervanging van de huidige noodopvanglocatie. Tenslotte is de gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van gemiddeld 140 statushouders op jaarbasis. Hiervoor werken we samen met de woningcorporaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Werken aan het programma migratieopgaven

Vooralsnog wordt via een programma-aanpak gewerkt aan de migratieopgaven. Dit programma werkt zowel aan de harde als zachte kant van het opvangen van nieuwkomers. Op termijn zal deze opgave in het reguliere werk moeten worden opgenomen en een integraal onderdeel uitmaken van de domeinen: sociaal-maatschappelijk, veiligheid, zorg en wonen.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Inleiding

Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen die gericht zijn op het identificeren van eigen kracht, en het begeleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en dienstverlening):

- voorlichting
- advisering
- cliëntondersteuning
- toegang tot eerste- en tweedelijnsvoorzieningen
- preventie
- vroegsignalering
- PraktijkOndersteuner Huisarts voor Jeugd (POH Jeugd).

Geïndiceerde hulp en ondersteuning is alleen toegankelijk met een indicatie die door onder meer de gemeentelijke toegang wordt afgegeven. De algemene en collectieve voorzieningen gaan hieraan vooraf. Pas als deze niet toereikend zijn, komt geïndiceerde ondersteuning in beeld. Die wordt verleend vanuit 'De Toegang'. Dit is de wettelijke aanduiding van ondersteuning vanuit sociaal domein van gemeenten. Het gaat hierbij om hulp en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet. Maar ook om inzet van uitkeringen, bijzondere bijstand, armoedevervoorzieningen, re-integratie trajecten en Beschut Werk vanuit de Participatiewet en schuldhulpverlening uit de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.

Voor iedere inwoner hebben we als gemeente de mogelijkheid voor het inzetten van passende cliëntondersteuning.

Ontwikkelingen

Inwoners doen naar vermogen mee aan de samenleving. Iedereen is anders en situaties zijn niet gelijk. Wanneer hulpvragen van inwoners niet opgelost kunnen worden door de eigen draagkracht of het netwerk binnen de sterke sociale basis, is gespecialiseerde hulp en ondersteuning beschikbaar. De tendens van de afgelopen paar jaar, waarbij de complexiteit van vragen toeneemt en de wachtlijsten groeien, proberen we te doorbreken door meer in te zetten op vroegsignalering en preventie (programma 6.1).

Het is immers het fijnste als inwoners met al hun vragen terecht kunnen bij vertrouwde gezichten in de wijk. Die professionals kunnen via warme overdracht de vraag doorzetten naar de gemeentelijke toegang als er meer nodig is dan waarin het systeem en/of de wijk of kern voorziet.

De uitvoeringsteams gaan vervolgens kijken wat de best passende hulp is. Dat kan gaan om geïndiceerde tweedelijnszorg, maar we verwachten ook dat we veel vaker een passend aanbod kunnen doen met beschikbaarheid van eerstelijnszorg (samenwerking tussen (para-)medisch en sociaal domein). Daarvoor beschikken we over een sterk netwerk van lokale hulpverleners en overige deskundigen. Zodat wachtlijsten verminderen of zelfs voorkomen kunnen worden.

Wat willen we bereiken?

Een vindbare, herkenbare en professionele toegang voor vragen en voorzieningen

Voor situaties waarin professionele ondersteuning nodig is, willen we een vindbare, herkenbare en professionele toegang. Inwoners kunnen daar terecht met al hun vragen over zaken waarvoor wij als gemeente verantwoordelijk zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

De gemeentelijke toegang voor ondersteuning verder professionaliseren, waarbij we inzetten op een verhoging van de kwaliteit zoals die door de gebruikers wordt ervaren.

In 2025 optimaliseren we de gemeentelijke toegang. Een proces waar we in 2024 reeds een start mee hebben gemaakt. Dit betekent dat we gaan monitoren waar we moeten bijsturen of opschalen, en dat ook doen. Ook gaan we de samenwerking tussen de sociale basis in de wijk/kern en de gemeentelijke toegang optimaliseren.

6.3 Inkomensregelingen (incl. armoedebelid en eerstelijns schuldhulpverlening)

Inleiding

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen:

- Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies (LKS) op grond van de Participatiewet
- Bijzondere bijstand voor bijzondere en noodzakelijke kosten vanuit de Participatiewet
- Geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening

- IOAW (wet Inkomensvoorzieningen Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers)
- IOAZ (wet Inkomensvoorzieningen Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen)
- Kosten van levensonderhoud en kapitaalverstrekking voor gevestigde ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004)
- Kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
- Sociale zekerheidsregelingen van het rijk, bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima
- Schuldhulpverlening en vroegsignalering van schulden vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- Gemeentelijk minimabeleid: regelingen gericht op maatschappelijke participatie voor inwoners die tot de doelgroep minimabeleid horen (tot 120% sociaal minimum) vanuit de Gemeentewet.

Ontwikkelingen

Participatiewet

De regering wil de regelgeving en toepassing van de Participatiewet eenvoudiger en klantvriendelijker maken, met meer ruimte voor maatwerk. Ten tijde van de voorbereiding van deze programmabegroting, was de verwachting dat het wetvoorstel "Participatiewet in Balans" in het derde of vierde kwartaal 2024 aan de Eerste Kamer zou worden voorgelegd. Op de uitvoering hiervan is lokaal al inhoudelijk voorgesorteerd door de samenwerking te versterken met lokale ketenpartners en onze dienstverlening zo dichtbij mogelijk bij de inwoner te organiseren.

Schulden en Armoedebestrijding

We hebben als gemeente de taak om (bijzondere) bijstand, minimaregelingen en brede ondersteuning bij schuldhulpverlening te verlenen aan inwoners die het nodig hebben. Deze wettelijke taak blijven we uitvoeren, met als doel om de negatieve effecten van het leven met geldzorgen zoveel mogelijk te beperken. We zetten in op preventie en vroegsignalering van schulden. In onze aanpak streven we naar financiële zelfredzaamheid en zetten we ons in voor een integrale aanpak. Hierbij geven we specifiek aandacht aan kinderen in armoede, omdat armoede vaak leidt tot stress, wat het opgroeien in een gezonde leefomgeving belemmert. We vinden dat kinderen, ongeacht de gezinssituatie waarin ze opgroeien, alle kansen moeten krijgen om zich op sociaal, mentaal en fysiek vlak te ontwikkelen.

Onze diverse meedoenregelingen hebben tot doel dat inwoners actief mee kunnen blijven doen. Wij spannen ons maximaal in zodat hier ook gebruik van wordt gemaakt. Kennis van de doelgroep en inzicht in samenstelling, draagt bij aan een effectieve besteding van de middelen. Om een compleet beeld te krijgen zetten we een armoede index in: Een instrument waarmee we de omvang en samenstelling van de doelgroep voor het armoedebeleid en het gebruik van regelingen en voorzieningen in kaart brengen.

Wat willen we bereiken?

Inkomensondersteuning beter bereikbaar maken voor de doelgroep

Wat gaan we ervoor doen?

Doorvoeren van de wetswijzigingen die de lokale toepassing van de participatiewet verbeteren

De lokale toepassing van de Participatiewet is dan eenvoudiger, biedt maatwerk en is vriendelijker voor de inwoner die hier gebruik van moeten maken. We werken vanuit de bedoeling van de wet, niet vanuit de letter ervan. Naast de participatiewet zijn er meer mogelijkheden tot het bieden van evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. Die faciliteiten moeten ook makkelijk bereikbaar zijn voor de beoogde doelgroep.

Wat willen we bereiken?

Het aantal inwoners dat te maken heeft met armoede en schulden, laten afnemen

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren van het beleidskader Armoede & Schulden waarin we beide problemen (armoede en schulden) integraal aanvliegen

We richten ons op kindarmoede, complexe schuldenproblematiek en nieuwe kwetsbare groepen inwoners. Voor deze drie hoofdsporen ontwikkelen we verschillende interventies. Onze informatievoorziening aan de inwoners maken zo dat deze aansluit op de aard en behoefte van de inwoners. Een 'sociale kaart' is onderdeel van deze informatievoorziening. Deze draagt bij aan meerdere doelen van sociaal domein.

We maken optimaal gebruik van de gegevens uit onze eigen systemen en maken waar nodig gebruik van externe expertise om informatie te verkrijgen. Kinderen en jongeren blijven onze aandacht verdienen. We gaan inzetten op (extra) financiële educatie op (basis)scholen onder het motto jong geleerd is oud gedaan.

Intensiveren van de inzet van vroegsignalering

We bouwen verder aan onze huidige werkwijze bij het vroegsignaleren van schulden om zwaardere problematiek te voorkomen. Onze werkwijze is klantgericht en outreachend. Met outreachend bedoelen we dat we inwoners proberen te bereiken waarvoor hulp niet altijd vanzelfsprekend is. Op bekende vindplaatsen is een vroegsignaleerder regelmatig fysiek aanwezig. Ook onze schuldhulpconsulenten werken zo dicht mogelijk bij de inwoner. Verder hebben we hierover afspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties, een belangrijke ketenpartner als het gaat om armoede en schulden.

Samen met ervaringsdeskundigen werken aan het oplossen en voorkomen van complexe schuldenproblematiek

We werken nauw samen met onze ketenpartners en betrekken ervaringsdeskundigen waar mogelijk bij de aanpak van deze complexe vraagstukken. Dit is een vervolg op de vroegsignalering, wat wordt ingezet op schulden te voorkomen. Als de problematiek al is ontstaan, is de samenwerking met ketenpartners essentieel om het weer hanteerbaar te maken.

In beeld brengen en aanpakken van verborgen armoede

We spannen ons maximaal in om onze inkomensondersteunende en meedoenregelingen onder de aandacht van inwoners te brengen. We laten daarom periodiek onderzoek verrichten om de doelgroep minimeleider beter inzichtelijk te krijgen. Met een goed beeld van de situatie van onze inwoners kunnen we gericht inzetten op het op maat maken van de meedoen-regelingen en daarmee het tegengaan van de gevolgen van weinig inkomen.

Data-gedreven werken

Data-gedreven werken biedt de gemeente de kans om beslissingen te nemen op basis van feiten. Dat helpt ons om efficiënter en effectiever onze diensten te verlenen aan onze inwoners. We gaan daarom aan de slag met ontwikkeling van een visie rond data-gedreven werken en ontwikkeling van concrete plannen om data-gedreven werken verder door te ontwikkelen en te integreren in onze dienstverlening.

6.4 Maatschappelijke en arbeidsparticipatie

Inleiding

Het taakveld Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie bestaat uit 2 deeltaakvelden. Het gaat om gemeentelijke taken op het gebied van:

Wsw en Beschut Werk

Tot dit taakveld behoren voorzieningen om maatschappelijke participatie te bevorderen, maar niet gericht op doorstromen naar arbeid:

- beschut werken
- bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening, bestaande Wsw- en begeleid werken dienstbetrekkingen
- arbeidsmatige dagbesteding.

Arbeidsparticipatie

Hiertoe behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen:

- re-integratie-instrumenten
- ondersteuning bij starten van een eigen bedrijf
- bepaalde vormen van tijdelijke loonkostensubsidie (voor zover ingezet als re-integratie-instrument)

- stimuleringsmaatregelen, waaronder de No-riskpolis
- loon-waardebepaling
- voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer en ter begeleiding van startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

Ontwikkelingen

Op de arbeidsmarkt is sprake van een uitzonderlijke krapte. Dit geeft naast veel knelpunten ook kansen voor iedereen, met name voor mensen die een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Het kabinet stelt een kabinetsbrede aanpak van de krapte voor met zes acties en bijbehorende maatregelen:

1. Stimuleren van technologie- en procesinnovatie
2. Inzet op arbeidsaanbod
3. Verbeteren van de match
4. Stimuleren van meer uren werken
5. Inzet op leven lang ontwikkelen
6. Verbeteren aansluiting initieel onderwijs en arbeidsmarkt.

Wij gaan in Maashorst aan de slag met deze zes acties. We nemen maatregelen om krapte op de arbeidsmarkt te bestrijden. Dit doen wij regionaal binnen onze arbeidsmarktregio (Noordoost Brabant Werkt, WSP) en lokaal samen met onderwijs, economie, werkgevers en overige partners (waaronder IBN). Op regioniveau, zoals NOB Werkt!, worden acties en plannen ontwikkeld. Daar waar lokale partijen uit onze gemeente betrokken zijn of kunnen worden, wordt een regionale actie vertaald naar lokaal project. Dit project kan op meerdere plekken in de programmabegroting landen (economie, onderwijs e/o participatie) .

Daarnaast krijgt de gemeente het komende jaar van het Rijk (naar verwachting) middelen om het ontwikkelbedrijf (IBN) en daarbinnen het beschut werk te versterken. In 2024 zijn al extra middelen hiervoor toegekend. We gaan deze middelen inzetten voor deze doelen.

Toeleiding van onze brede doelgroep in de P-wet naar (reguliere) arbeid is, en blijft belangrijk. We gaan steeds meer op basis van data werken, onder andere door bestand analyse, werkgevers (nog meer) actief betrekken en onze re-integratie instrumenten aanpassen op de ontwikkelingen van data-gestuurd werken binnen de arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

Arbeidsparticipatie verhogen

We pakken arbeidsmarktbeleid in de volle breedte op met alle betrokken partijen. Een belangrijk doel daarbinnen is de duurzame uitstroom van personen met een bijstandsuitkering naar werk. We willen op 1 januari 2026 het aantal mensen dat afhankelijk is van deze uitkering met 25% verminderen ten opzichte van 1 januari 2022. Voor inwoners waarbij uitstroom niet haalbaar is, kan arbeid wel bijdragen aan hun herstel. Werken is vaak het beste medicijn, ook als deze arbeid niet (geheel) loonvormend is. De samenwerking tussen ontmoetingspunten en lokale bedrijvigheid wordt daarom geïntensiveerd. Hierin werken we samen met onderwijsinstellingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Benutten van het Partnership met IBN

We hebben een partnership met IBN, waarbij we veel mensen in de uitkering en met een arbeidsbeperking aanmelden bij IBN. IBN onderzoekt of deze mensen een dienstverband kunnen krijgen bij IBN (met of zonder loonkostensubsidie) en of ze (na een ontwikkeltraject) aan de slag kunnen bij een reguliere werkgever. We werken aan continue verbetering van de samenwerking met IBN.

De extra middelen van het Rijk voor versterking van IBN en van beschut werk zetten we daarbij in om ook op langer termijn de doelgroep met een arbeidsbeperking een dienstverband te kunnen bieden bij IBN.

Opstellen van arbeidsmarktbeleid op de lange termijn in afstemming met partners binnen en buiten de organisatie op het terrein van economie, ruimte, regio, werkgelegenheid.

We stellen een beleidsplan op waarin staat welke doelen we willen bereiken in het lokale arbeidsmarktbeleid, geplaatst binnen het kader van het regionale arbeidsmarktbeleid. In 2024 hebben we hier een start mee gemaakt. We geven hierin aan welke sturingslijnen we inzetten om deze doelen te bereiken, en betrekken hierbij economische, sociale en ruimtelijke aspecten. In 2025 zetten we deze sturingslijnen uit.

Uitvoeren Plan van aanpak vermindering bestand P-wet in samenwerking met ketenpartners

We intensiveren de begeleiding van uitkeringsgerechtigden richting werk. Daarnaast proberen we te voorkomen dat mensen een uitkering nodig hebben, door ze vroegtijdig richting werk te geleiden. Dit doen we met verschillende activiteiten, in afstemming en samenwerking met werkgevers en maatschappelijke partners. We zetten de ontwikkelde sturingslijnen binnen het project Iedereen Kans op Werk in 2025 voort en verankeren deze in onze reguliere werkprocessen en werkwijzen, met het doel instroom in de uitkering te beperken en uitstroom te bevorderen.

6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO

Inleiding

Tot dit taakveld behoren de volgende voorzieningen:

- Wmo Rolstoelen
- Wmo Vervoersvoorzieningen Wmo, waaronder de scootmobiel
- Wmo Vervoersdiensten, waaronder de Regiotaxi
- Wmo Woningaanpassingen

- Wmo Overige maatwerkvoorzieningen
- Wmo Eigen bijdragen
- Parkeerbeleid invaliden, inclusief leges.

Ontwikkelingen

We zetten in op het behouden en/of vergroten van de zelfredzaamheid in de directe woonomgeving. We bevorderen hiermee de participatie in de samenleving. Hierbij staat positieve gezondheid centraal. Deze ambitie staat onder druk vanwege schaarste bij een aantal maatwerkvoorzieningen. We zetten daarom zoveel mogelijk in op het gebruik van algemene voorzieningen. We werken hierin samen met ketenpartners. We houden oog voor de individuele situatie en zorgen voor maatwerk als dat noodzakelijk is.

Wat willen we bereiken?

Een verbeterde inrichting van de directe leefomgeving van kwetsbare inwoners zodat zij zoveel en zolang mogelijk in de voor hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en meedoen in de samenleving

Er zijn verschillende redenen waarom we dit streven naar zelfstandigheid en thuis wonen ondersteunen. Ten eerste kan het bijdragen aan het welzijn en de kwaliteit van leven van individuele inwoners. Veel mensen voelen zich comfortabeler en gelukkiger in hun eigen vertrouwde omgeving. Daarnaast is het de verwachting dat het bevorderen van zelfstandigheid en thuis wonen de druk op de intramurale zorg kan verminderen. Het meetbaar maken van effecten, zoals langer thuis wonen, op gebruik van formele e/o intramurale zorg is onderdeel van de uitwerking van de IZA/GALA-transformatieplannen.

Wat gaan we ervoor doen?

Implementeren van algemene voorzieningen en stimuleren van het gebruik

We willen de participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners bevorderen. We leggen de focus op eigen kracht, het netwerk en een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Naar aanleiding van het beleidsplan Wmo gaan we (algemene) voorzieningen in de wijk beschikbaar maken en gaan we doorlopend stimuleren deze voorzieningen te gebruiken.

Prestatieafspraken maken vanuit volkshuisvesting met de woningcorporaties, waarin ook de zorgaspecten worden meegenomen.

We hebben versnellingsafspraken vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst (prestatieafspraken). In 2025 starten we het proces om de (meerjarige) prestatieafspraken te actualiseren. De verantwoording loopt via programma 8.3.

Een huisvestingverordening met urgentiebeleid regionaal ontwikkelen die in 2025 vertaald moet worden naar lokaal urgentiebeleid om bij woningtoewijzing voorrang te kunnen geven aan specifieke doelgroepen

Het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting gaat gemeenten verplichten een Huisvestingsverordening voor het onderdeel 'urgenties' op te stellen en dit regionaal af te stemmen.

Het gaat om urgenties voor onder andere mantelzorgverleners/-ontvangers, mensen met een ernstige en chronische medische achtergrond, dak- en thuislozen, mensen uit maatschappelijke opvang, uit beschermd wonen, uit de GGZ, uit jeugdhulp, uit detentie, of uitstap uit prostitutie. In 2025 stellen we de huisvestingsverordening met in ieder geval de urgentieregels op en door de gemeenteraad vastgesteld. (Programma 8.3).

6.6 Maatwerkdienstverlening WMO

Inleiding

Het taakveld maatwerkdienstverlening Wmo bestaat uit 2 deeltaakvelden met gemeentelijke taken op gebied van:

Maatwerkdienstverlening Wmo

Hiertoe behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en (eventueel op basis van een toekenningsbeschikking) ondersteuning nodig hebben in de vorm van:

- Wmo Hulp bij het Huishouden
- Wmo Begeleiding en Persoonlijke Verzorging
- Wmo Dagbesteding, waaronder de inloof functie GGZ
- Wmo Overige Maatwerkarrangementen.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Wmo

Hierbij gaat het om alle opvang en beschermd wonen voorzieningen, met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de opvangvoorzieningen verblijven:

- Wmo Beschermd Wonen
- Wmo Maatschappelijke- en Vrouwenopvang

Ontwikkelingen

We zien dat steeds meer inwoners gebruik maken van gespecialiseerde hulp en ondersteuning. Ook groeit de groep steeds ouder wordende inwoners. De vergrijzing speelt een grote rol in het gebruik van maatwerkvoorzieningen. Samen met een krapte op de arbeidsmarkt legt dit druk op de beschikbaarheid van Wmo-ondersteuning. We proberen deze druk te verlichten door de realisatie van algemene voorzieningen met onderliggende diensten op maat voor dat gebied. Daarmee wordt de vraag naar individueel maatwerk verkleind.

Gespecialiseerde hulp en ondersteuning die wordt geboden is gericht op herstel, ontwikkeling, stabilisering of begeleiding. De hulp en ondersteuning is altijd maatwerk. We voeren regie en

zijn betrokken bij de inwoner. We stellen realistische doelen. We zijn ons daarbij bewust van de kosten, goed is goed genoeg. Dit betekent dat we vooral kijken wat de inwoner nodig heeft om zo zelfredzaam mogelijk te zijn.

De verandering van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis vindt de komende jaren plaats. Dit betekent dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk thuis en in hun eigen gemeente wonen. Zij zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is ondersteunend aan herstel. Lukt het een inwoner (tijdelijk) niet om zelfstandig te wonen of om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd? Dan zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar. Het uitvoeringsplan WMO beleidsplan, doel 4: we zorgen voor een goede transitie van Beschermd wonen naar Beschermd thuis."

Wat willen we bereiken?

Een passend aanbod voor inwoners die zorg nodig hebben

Met onder andere de (dubbele) vergrijzing en de personeelstekorten in de zorg komt de beschikbaarheid van zorg onder druk. Het is belangrijk om de zorg beschikbaar te houden voor de mensen die dit nodig hebben. We zorgen lokaal voor een passend ondersteuningsaanbod. Dit aanbod sluit aan bij hetgeen vanuit preventie en sterke sociale basis al beschikbaar is. Op deze manier kunnen we de doelgroep passende ondersteuning bieden in aanvulling op het aanbod uit de algemene voorzieningen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering van het WMO beleidsplan en Gezond en gelukkig in Maashorst

We leggen hierin focus op eigen kracht, het netwerk en een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Naar aanleiding van het beleidsplan Wmo en Gezond en Gelukkig Oud in Maashorst gaan we (algemene) voorzieningen in de wijk beschikbaar maken en gaan we doorlopend stimuleren deze voorzieningen te gebruiken.

Een passend aanbod voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid

Met de verandering van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, krijgt de gemeente steeds meer verantwoordelijkheid voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. We zorgen lokaal voor een ondersteuningsaanbod zodat we deze doelgroep passende ondersteuning kunnen bieden. Vanuit de regionale woondeal wordt gestuurd op realisatie van andersoortige woningbouw. Hierdoor wordt de interactie tussen zorgvragers en buurtbewoners gestimuleerd. Doordat buurtbewoners een stukje van de begeleiding op zich nemen, is minder of andersoortige professionele zorg nodig, zoals we dat beogen bij Houdthof.

De lokale ontwikkelagenda 'Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' doorontwikkelen.

We geven uitvoering aan het WMO Beleidsplan waar de lokale ontwikkelagenda "opvang ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid" onderdeel van uitmaakt.

Ontwikkelen van het nieuwe lokale Wmo-product "Beschermd Thuis".

We werken in 2025 verder aan een nieuw lokaal product 'Beschermd Thuis', een belangrijke toevoeging aan het palet 'Individuele ondersteuning'. Qua zorgzwaarte valt het tussen Beschermd Wonen en het huidige product 'Individuele ondersteuning extra'. In 2024 hebben we hier een start mee gemaakt.

6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp

Inleiding

Het taakveld maatwerkdienstverlening Jeugdhulp bestaat uit 4 deeltaakvelden met gemeentelijke taken op het gebied van:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis in het eigen gezin.

- Jeugdhulp Begeleiding
- Jeugdhulp Behandeling
- Jeugdhulp Dagbesteding
- Jeugdhulp zonder Verblijf Overig.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

- Jeugdhulp Pleegzorg
- Jeugdhulp Gezinsgericht
- Jeugdhulp met Verblijf Overig.

Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ

Dit betreft jeugdhulp die vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder, alle jeugdhulp die valt onder het Landelijk Transitiearrangement (LTA), en GGZ-handeling.

- Jeugdhulp Behandeling GGZ zonder Verblijf
- Jeugdhulp Crisis/LTA/GGZ-verblijf
- Jeugdhulp Gesloten Plaatsing.

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Hiertoe behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen.

- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

Ontwikkelingen

In de periode 2023 – 2028 wordt uitvoering gegeven aan de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda heeft als doel: Verbeteren van kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen en op lange termijn betaalbaar houden van het stelsel. Dit heeft onder andere gevolgen voor de reikwijdte en de omvang van de Jeugdwet. De hoofdlijnen zijn vastgesteld door het rijks- en worden nu landelijk verder uitgewerkt.

Voor het jeugddomein is grip krijgen op de stijgende uitgaven van gespecialiseerde jeugdhulp belangrijk. Belangrijke uitgangspunten zijn beschikbaarheid en continuïteit van hulp. Dit staat onder druk, mede door de krappe arbeidsmarkt. We zoeken met zorgaanbieders naar oplossingen hiervoor. Tegelijk blijven we sturen op kostenbeheersing. Specialistische jeugdhulp is een schaars goed en moet beschikbaar zijn voor de jeugdigen die dit het hardst nodig hebben. Het is daarom belangrijk dat we hulpvragen zo vroeg mogelijk signaleren en problemen zo klein mogelijk houden. Ook zetten we in op normaliseren en de-medicaliseren.

Uitdagingen die horen bij het gewone opvoeden en opgroeien kunnen in de meeste gevallen opgevangen worden door de eigen draagkracht (normaliseren) van ouders en verwanten, het netwerk en een sterke sociale basis. Hierbij is het niet altijd nodig om gespecialiseerde hulp of ondersteuning in te zetten.

We investeren in preventie. We hebben praktijkondersteuners huisarts (POH's) jeugd en preventiewerkers in de gehele gemeente waar kinderen of ouders naartoe kunnen met hulpvragen. Wanneer ze merken dat meerdere ouders vragen hebben over een specifiek thema, organiseren zij een collectief aanbod. Gespecialiseerde jeugdhulp is bedoeld voor, en blijft beschikbaar voor de complexere vraagstukken van jeugdigen.

We versterken voor de complexere vraagstukken van jeugdigen de (gemeentelijke) toegang en verbinden deze met partners uit de jeugdketen, zoals het voorliggend veld, voorschoolse voorzieningen en onderwijs.

Wat willen we bereiken?

In Maashorst groeien kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk op.

Dat doen ze thuis, bij hun eigen ouders. Hierbij ontwikkelen zij zich tot veerkrachtige (jong)volwassenen die naar vermogen actief meedoen in de samenleving. Ouders zijn daarvoor

primair verantwoordelijk. Het kan zijn dat de ontwikkeling van een jeugdige hapert of zelfs vastloopt en in het voorliggend veld niet opgelost kan worden. De toegang beoordeelt samen met ouders en jeugdige of gespecialiseerde jeugdhulp noodzakelijk is en geeft zo nodig een beschikking af.

Wat gaan we ervoor doen?

Zorgdragen voor een sluitende aanpak Jeugdhulpverlening

Wij zorgen voor passende jeugdhulp voor de meest kwetsbare jeugdigen en hun gezin. Jeugdhulp die past bij de zwaarte en aard van de problematiek en die zo dichtbij mogelijk wordt ingezet.

We sluiten aan bij het onderwijs door het inzetten van aansluitfunctionarissen. We werken in de driehoek van jeugdige/gezin, jeugdprofessional en jeugdhulpaanbieder en kijken daarbij welke hulp het best past en in welke omvang.

De samenwerking rond veiligheid van jeugdigen krijgt extra aandacht en leidt tot wijzigingen in de inzet van jeugdbescherming. We blijven werken aan verbeteringen in het aanbod van jeugdhulp. dit doen we onder meer door te sturen op meer gezinsgerichte hulpverlening, meer ambulante hulp in de omgeving van de jeugdige en een betere ondersteuning van jongeren bij de stap naar zelfstandigheid als ze 18 jaar worden.

Daarnaast zetten we in op praktijkondersteuner huisartsenzorg voor de geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ) Jeugd om verwijzingen vanuit huisartsen te stroomlijnen. Dit past in de landelijke hervormingsagenda jeugd.

Uitvoering geven aan het nieuwe Regionaal Beleidsprogramma Jeugdhulp en Uitvoeringsplan Jeugdhulp

In 2025 geven we uitvoering aan het regionaal beleidsprogramma jeugdhulp. Het beleidsprogramma is bedoeld om richting te geven aan de regionale samenwerking ten aanzien van gespecialiseerde jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	14.821	18.786	11.788	11.521	10.800	10.805
6.2 Toegang en Eerstelijnsvoorzieningen	4.311	4.526	5.395	5.428	5.420	5.420
6.3 Inkomensregeling (incl. Armoedebeleid en Schuldhelpverlening)	22.286	20.322	19.734	19.741	19.724	19.724
6.4 Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie	11.711	12.491	12.407	11.996	11.377	11.301
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO	2.203	2.462	2.911	2.936	2.959	2.984
6.6 Maatwerkdienstverlening Wmo	14.602	19.259	16.810	16.778	16.757	16.752
6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp	18.010	18.849	19.159	17.668	17.646	17.646
Totaal Lasten	87.944	96.695	88.204	86.067	84.682	84.631
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.158	6.311	1.608	1.590	1.389	1.409
6.3 Inkomensregeling (incl. Armoedebeleid en Schuldhelpverlening)	17.611	17.803	17.603	17.603	17.603	17.603
6.4 Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie	236	0	0	0	0	0
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO	35	38	117	114	111	108
6.6 Maatwerkdienstverlening Wmo	1.135	2.009	1.928	1.928	1.928	1.928
Totaal Baten	27.175	26.162	21.257	21.236	21.032	21.048
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	60.769	70.533	66.947	64.832	63.650	63.584
Stortingen in reserves	2.940	838	818	818	818	818
Onttrekkingen uit de reserves	4.483	6.991	13	13	13	13
Totaal mutaties reserves	-1.543	-6.153	805	805	805	805
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	59.226	64.381	67.752	65.636	64.455	64.388

Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Inleiding

Het doel van Volksgezondheid is het bevorderen van de algehele gezondheid en het welzijn van de mensen die in ons land wonen. In Maashorst streven we naar 'positieve gezondheid' (= een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op beperkingen of ziekte). Mensen moeten om kunnen gaan met de uitdagingen op fysiek, emotioneel en sociaal gebied. Ze moeten zoveel mogelijk zelf de regie kunnen voeren over hun eigen leven. Preventieve maatregelen zijn dan ook voornamelijk gericht op de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving. Die leefomgeving bestaat uit onder andere uit school, werk, vrije tijd en de bereikbaarheid van deze locaties. Als beperkingen toenemen, wordt de leefwereld kleiner. Het is daarom belangrijk dat we als gemeente voorwaarden creëren die ervoor zorgen dat de leefomgeving bereikbaar/toegankelijk blijft voor iedereen.

Ontwikkelingen

De effecten van klimaatverandering hebben een steeds grotere invloed op onze gezondheid en welzijn. Dit geldt met name voor kwetsbare mensen die zich moeilijk buiten hun eigen buurt kunnen verplaatsen. Maar het heeft ook bredere gevolgen. Denk bijvoorbeeld aan scholen met goede ventilatie, de kwaliteit van bedrijventerreinen en de mogelijkheid om te voet of per fiets naar winkels, werk, school en verenigingen te gaan.

In Nederland wordt gemiddeld bijna 6% van de ziektelast toegeschreven aan milieufactoren. Op lokaal niveau kan dit percentage sterk variëren, tussen de 4% en 14%. Dit zijn factoren waar individuele burgers weinig of geen invloed op hebben.

Een belangrijke partner voor ons op dit gebied van gezondheid is de GGD-Hart voor Brabant. Wij geven als gemeente opdracht aan de GGD om verantwoordelijkheden uit te voeren die voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid (WPG). De WPG is gebaseerd op preventie. Preventie kan zich richten op individuen of groepen, maar ook op de omgeving, zoals wijken en buurten. De GGD geeft advies aan de gemeente op verschillende terreinen:

- Leefstijl, inclusief het gebruik van middelen zoals roken, alcohol en drugs. Dit leggen we vast in het nieuwe plan GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). Daar werken veel verschillende partners op het gebied van preventie aan mee, zoals Sportservice Noord-Brabant, Ons-Welzijn, Compass en wijkondersteuners.
- De inrichting van de omgeving wat betreft groen, beweging, hygiëne (afval, riolering, toezicht op risicovolle gebouwen, etc.), milieu (geluid, licht, etc.) en het binnenmilieu van openbare voorzieningen (zoals scholen met goede ventilatie). Dit is onderdeel van de werkwijze volgens de Omgevingswet, die vanaf 1 juli 2023 wordt toegepast.

De GGD heeft als belangrijkste taak ervoor te zorgen dat kinderen gezond zijn, en staat aan de lat om problemen vroegtijdig op te sporen en ouders te ondersteunen. De taken van de GGD die op maat gemaakt zijn voor individuele gevallen, vallen onder programma 6.

We hebben als gemeente een grote verantwoordelijkheid om de omgeving gezond en veilig te houden. We verzamelen en verwerken bijvoorbeeld afval en afvalwater en zorgen voor een goede leefomgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen. We concentreren ons op vermindering van de hoeveelheid afval en afvalwater en op verbetering van de kwaliteit van het afval. Naast

problemen zoals wateroverlast en droogte, heeft ook extreme hitte een grote invloed op de gezondheid en het comfort van onze leefomgeving. Door meer groen in de buurt, kunnen we bijdragen aan de aanpak van grotere uitdagingen zoals klimaatverandering, hitte, waterbeheer, biodiversiteit en gezondheid. Bij het ontwerpen en bouwen van onze woonomgeving kijken we dan ook zorgvuldig naar geschikte oplossingen, zodat na periodes van zware regenval, hitte en droogte de leefomgeving snel en gemakkelijk kan herstellen.

We streven ernaar om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook promoten we maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) onder ondernemers en passen dit zelf toe in onze eigen organisatie. In 2020 hebben we als onderdeel van de Regio Noordoost-Brabant een plan ingediend bij de Rijksoverheid: de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Daarin staat beschreven hoe we gaan bijdragen aan de nationale doelstelling van 49% CO2-reductie. Momenteel werken we aan een RES 2.0 om te voldoen aan onze regionale afspraken in de RES.

7.1 Volksgezondheid

Inleiding

Gemeenten hebben een wettelijke taak op het gebied van volksgezondheid. Tot dat taakveld behoren maatregelen om de gezondheid te beschermen van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Het monitoren van de gezondheidssituatie.
- Uitvoering van preventieprogramma's en vroegtijdige signalering van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren.
- Uitvoering van programma's voor gezondheidsbevordering en maatregelen tegen bedreigingen van de gezondheid.
- Bestrijding van infectieziekten en aanbod van vaccinaties.
- Het geven van voorlichting, advies en begeleiding.
- Het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
- Het bevorderen van medisch milieukundige zorg.
- Het bevorderen van technische hygiënezorg.
- Het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen en ambulance.
- Het laten uitvoeren van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg.

Ontwikkelingen

Onze gezondheid is geen vanzelfsprekendheid. Dat de kwaliteit van ons voedsel en drinkwater is toegenomen, betekent niet automatisch dat we er een gezondere leefstijl op nahouden. Overgewicht, te weinig beweging, geen voedzame maar goedkope voeding, en infectieziekten behoren ook tot de kenmerken van deze tijd. Die kenmerken - in combinatie met de manier waarop we tegenwoordig (digitaal) met elkaar zijn gaan communiceren - hebben invloed op onze mentale veerkracht. Door de inzet van preventieve voorzieningen kunnen we een aantal van deze ontwikkelingen ombuigen.

We doen dat in het belang van onze inwoners, maar ook vanuit de overtuiging dat voorkomen - in alle opzichten - beter is dan genezen.

Daarom is gezondheid speerpunt van ons beleid. We willen dit onderwerp integraal (= vanuit alle mogelijke invalshoeken) benaderen en onderdeel maken van ál ons gemeentelijk beleid in samenwerking met de relevante partners.

In het fysieke domein is gezondheid al een integraal onderdeel van de Omgevingsvisie. We sturen hierbij nadrukkelijk op schone lucht en zuiver water. In het sociaal domein zien we een zelfde beweging naar een integrale benadering van gezondheid.

We werken op verschillende bestuurlijke niveaus aan versterking van netwerken en aanleg van dwarsverbanden tussen de domeinen wonen, zorgen en leven. De projecten en acties die hieruit voortkomen, zouden dan ook op diverse plekken in deze programmabegroting moeten landen.

Wat willen we bereiken?

Vitaal oud(er) worden, mentale gezondheid versterken en gezondheidsverschillen verkleinen

De gemeente Maashorst wil activiteiten en netwerken stimuleren die een bijdrage leveren aan:

- vitaal oud(er) worden in een gezonde leefomgeving.
- versterking van mentale gezondheid.
- verkleining van gezondheidsverschillen tussen inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Toewerken naar integraal gezondheidsbeleid

Het is van belang om te omschrijven hoe we tot een gezonde samenleving, leefomgeving en leefstijl komen. Dit vergt een integrale en gedragen aanpak.

Positieve gezondheid als basis nemen voor de versterking van informele gemeenschappen en benadering van individuele inwoners

In de uitvoering willen we onze inwoners benaderen volgens de principes van positieve gezondheid. Dit is een benadering die niet ziekte centraal stelt, maar een betekenisvol leven van mensen. En die de nadruk legt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf. Het op een gezonde manier kunnen omgaan met de veranderingen in het leven, is onderdeel van deze aanpak. Door te werken volgens de principes van positieve gezondheid kunnen we de informele gemeenschappen versterken en de leefomgeving beter inrichten.

Verder ontwikkelen van goede gezondheidspreventieprogramma's

Ook vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) werken we op regionaal en subregionaal niveau met de brede benadering van gezondheid. Het samenwerkingsverband rondom ziekenhuis

Bernhoven, met de naam Samen in Gezondheid (SIG), is bezig met het uitwerken van een transformatieplan. Dit transformatieplan richt zich op drie speerpunten: 1. vitaal oud(er) worden, 2. mentale gezondheid en 3. werken vanuit de principes van positieve gezondheid. Die brede benadering zien we ook terug in de sterke sociale basis die lokaal gericht is op uitvoering van 'het Gezond en actief leven akkoord' (GALA). Hiermee sturen we op lokaal niveau op sterke gemeenschappen en een gezonde samenleving door de wisselwerking tussen formele en informele netwerken optimaal te benutten.

In deze aanpak wordt op alle niveaus gewerkt aan versterking van de samenwerking met partners en de bouw van een netwerk met partijen binnen het sociaal en medisch domein. Hiermee leggen de landelijke akkoorden (IZA en GALA) ook een directe lijn naar het rijksprogramma 'Wonen en Zorg voor ouderen' (WOZO).

7.2 Riolering

Inleiding

Uit het oogpunt van volksgezondheid en veiligheid zorgen wij voor de afvoer van stedelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater, en voor het grondwater. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor:

- inzameling en transport van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater.
- inzameling, transport en verwerking van hemelwater.
- voorkomen van grondwaterproblemen, onder meer door afvoer van overtollig grondwater.
- bestrijding van verontreiniging van oppervlaktewater.
- de baten van riool- en waterzorgheffing voor niet-woningen en voor woningen.
- de kosten en invordering van de riool- en waterzorgheffing.

In het Programma Omgevingswet Water & Riolering (POW&R) staat omschreven hoe we invulling geven aan de plicht die we hebben voor het zorgen voor het riool en de taken voor water.

Ontwikkelingen

Het klimaat verandert. Met als gevolg meer hitte, droogte en wateroverlast. In 2020 hebben we gekeken op welke plekken onze (woon)omgeving kwetsbaar is voor extreem weer. Het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) verplicht gemeenten om elke zes jaar dit onderzoek naar kwetsbare plekken te doen. In 2025 starten we met een nieuwe ronde stresstesten, zoals we die onderzoeken noemen. De uitkomsten gebruiken we bij overleggen met de omgeving en belanghebbenden, in onze gemeente en in de regio. De klimaatmonitor is een hulpmiddel om kwetsbare plekken in kaart te brengen.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van het functioneren van drukriolering en het lokaal vasthouden van regenwater in het buitengebied.

In het buitengebied ligt een ander soort riool dan in de gebouwde omgeving. Het vuile water wordt hier via pompen naar het riool in het centrum geduwd. Er is in deze buizen geen ruimte om ook regenwater mee te nemen. Daarom is het verboden regenwater aan te sluiten op dit

riool. We weten door onderzoek in welke gebieden er nog verboden aansluitingen voor regenwater zitten. We laten eigenaren deze verbindingen afsluiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Waar in het buitengebied nog regenwateraansluitingen zijn op het riool, gaan we op bezoek.

We gaan het gesprek aan met de bewoners en leggen uit waarom het belangrijk is het regenwater op eigen grond op te vangen. Als de verbinding van het regenwater niet wordt afgesloten, leggen we een boete op.

Wat willen we bereiken?

Een klimaat veerkrachtige inrichting van onze fysieke leefomgeving

We kijken samen waar het nodig is om maatregelen te treffen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat maatregelen nut hebben en dat ze betaalbaar zijn. Het belangrijkste punt bij hoe we omgaan met regenwater (hemelwaterbeleid), is dat we 'water neutraal ontwikkelen'. Dit betekent dat er voor elke extra vierkante meter aan daken, tegels en inritten (verhard oppervlak) berging van water moet worden aangelegd. De berging moet minimaal 60 mm water (60 liter) per vierkante meter verhard oppervlak aan inhoud hebben. Vanuit deze berging moet het water in de bodem weg kunnen zakken.

Het werkt goed om het regenwater niet meer direct naar het riool te laten stromen. Daardoor verminderen de gevolgen van klimaatverandering. We bedoelen hier de regen die op onze daken en inritten valt, maar ook op de wegen en voetpaden. We leggen projecten aan om het regenwater te verzamelen, te bergen en in de bodem te laten zakken. Of als dit niet snel genoeg lukt, om dit water naar een plek te laten stromen waar het geen overlast geeft.

Wat gaan we ervoor doen?

We onderzoeken of onze leefomgeving weerbaar is tegen extreem weer

We starten in 2025 met de voorbereiding en uitvoering van de stresstesten en pakken dit (net als in 2020), gezamenlijk op binnen de watersamenwerking as50+. De stresstesten worden elke 6 jaar opnieuw gedaan. Daarbij wordt de informatie geactualiseerd met de laatste stand van het klimaat. Het rapport over 'wereldwijde klimaatverandering 2022' van het IPCC is door KNMI in 2023 vertaald naar de situatie voor Nederland. Net als bij de vorige versie uit 2014 is een aantal klimaatscenario's uitgewerkt, die als uitgangspunt dienen voor onze nieuwe ronde van stresstesten in 2025.

7.3 Afval

Inleiding

Het inzamelen en laten verwerken en/of recyclen van huishoudelijk afval is onderdeel van onze dienstverlening. We heffen voor deze dienstverlening de afvalstoffenheffing.

Ontwikkelingen

De wereld is in beweging. De wereldbevolking neemt toe en ook onze welvaart groeit. Voor onze materiële behoeften en de technologische ontwikkelingen doen we een steeds groter beroep op grondstoffen en materialen. Dat beroep is veel groter dan de planeet ons kan bieden. Het laat onze kwetsbaarheid en afhankelijkheid zien. We zijn bovendien ook vaak afhankelijk van grondstoffen uit andere landen en dat maakt ons extra kwetsbaar. Dat dwingt ons tot actie. We moeten slimmer en efficiënter omgaan met grondstoffen en materialen. Omschakeling naar een circulaire economie, waarin sprake is van volledig hergebruik, helpt hierbij. Daarom werkt de Rijksoverheid samen met het bedrijfsleven en kennisinstituten om zuiniger en slimmer met grondstoffen om te gaan. Het doel: Nederland is volledig circulair in 2050.

Dat is haalbaar. Bijvoorbeeld door producten beter te ontwerpen en produceren, door milieubelastende producten niet meer te kopen, door ze te delen, en door ze langer en intensiever te gebruiken, bijvoorbeeld door reparatie. Ook helpt het als we de grondstoffen van de producten recyclen en niet-hernieuwbare grondstoffen of grondstoffen met een grote milieudruk vervangen door hernieuwbare grondstoffen, secundaire grondstoffen of andere primaire meer algemeen beschikbare grondstoffen met minder milieudruk.

Sinds 2019 wordt jaarlijks het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie gepubliceerd. Daarin staat beschreven welke acties we moeten uitvoeren om de transitie te realiseren naar een circulaire economie.

Voor ons als gemeenten staat daar bijvoorbeeld in:

- We moeten méér, maar ook beter (kwalitatief) huishoudelijk afval scheiden.
- We moeten zelf ook secundaire grondstoffen gaan toepassen.
- We moeten afval voorkomen.

Zo kunnen wij als gemeente een bijdrage leveren aan de gewenste verandering om te komen tot een circulaire economie.

Wat willen we bereiken?

We willen onze afvalinzameling uniformiseren en dat er meer afval wordt gescheiden en voor recycling beschikbaar komt.

Belangrijk is dat de gescheiden grondstoffen van voldoende kwaliteit zijn om gerecycled te kunnen worden. In 2028 willen we dat de hoeveelheid restafval per inwoner is verminderd van 158 tot 80 kilo – een eerste stap richting een circulaire economie in 2050.

Wat gaan we ervoor doen?

Optimaliseren papierinzameling

We gaan de papierinzameling in Maashorst evalueren. We kijken hierbij naar de efficiëntie en of de kosten in verhouding zijn met de in te zamelen hoeveelheden. We gaan beoordelen of de huidige inzamelmethode de meest geschikte is om zo optimaal mogelijk papier gescheiden in te zamelen. En we gaan daar waar nodig een verbeterplan opstellen.

Optimaliseren afvalinzameling bij hoogbouw

We gaan de afvalinzameling bij de hoogbouw evalueren. We kijken hierbij naar de efficiëntie en of de kosten in verhouding zijn met de in te zamelen hoeveelheden. We gaan beoordelen of de huidige inzamelmethode de meest geschikte is om zo optimaal mogelijk alle afvalstromen gescheiden in te zamelen. En we gaan daar waar nodig een verbeterplan opstellen.

Uitvoering uitvoeringsprogramma Van Afval naar Grondstof

We voeren het uitvoeringsprogramma 'Van Afval Naar Grondstof' uit, waarbij we invulling geven aan het doel om de hoeveelheid afval per inwoner terug te dringen. In 2025 gaan we meten wat het effect is van de afvalinzameling in Reek, Schaik en Zeeland. Ook leggen we de inzameling van textiel onder de loop. In de uitrol van de nieuwe afvalinzameling in geheel Maashorst zetten we meer in op positieve communicatie over de meerwaarde van goed scheiden.

7.4 Milieubeheer

Inleiding

Tot onze gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu en het realiseren van een duurzame leefomgeving behoren onder meer:

- (kwalitatieve) Bescherming en sanering van de bodem.
- Bescherming van de atmosfeer.
- Beheersing van geluidhinder.
- Bescherming tegen straling.
- Verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven.
- Ongediertebestrijding.
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) .
- Treffen van maatregelen om de effecten van klimaatverandering te beperken (klimaatadaptatie).
- Werken volgens de principes van de circulaire economie.
- Uitvoering 'Schone lucht-akkoord'.
- Regie op de uitvoering van de energietransitie.

We houden toezicht op bedrijfsactiviteiten en zorgen voor de inzameling van afval en afvalwater. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen krijgt milieu veel aandacht, bijvoorbeeld op het

gebied van geluid, luchtkwaliteit, volksgezondheid in relatie tot veehouderijen, bodemkwaliteit, externe veiligheid (bv. transport en opslag gevaarlijke stoffen, straling door hoogspanningsmasten).

7.4 Ontwikkelingen

Gezondheid is een belangrijk thema in onze leefomgeving. Dit komt terug in de transitie van de landbouw, maar ook in onze omgevingsvisie. In deze visie zijn bodem en water leidende principes bij het vormgeven van ruimtelijke ontwikkelingen. Gerelateerd aan gezondheid zijn geluid en geluidbeleving belangrijke onderwerpen. Dit is bijvoorbeeld aan de orde langs autowegen, maar ook bij de vliegbewegingen rondom vliegbasis Volkel.

Omdat het stikstofvraagstuk te groot is om als gemeente zelfstandig op te pakken, trekken we hierbij op met de regio, de provincie en het Rijk. We proberen daarbij optimaal gebruik te maken van de (financiële) mogelijkheden die worden geboden. Zelf zorgen we ervoor dat het 'Schone lucht-akkoord' een vast onderdeel is van al onze beleidskeuzes.

Het is verder een gemeentelijke taak om te zorgen voor de opvang van zwerfdieren en bestrijding van ongedierte. Hierover hebben we afspraken gemaakt met partijen die hierin voorzien.

De internationale Sustainable Development Goals (SDGs), ofwel duurzaamheidsdoelen, en het Nationaal Klimaatakkoord vormen minimaal de uitgangspunten voor ons duurzaamheidsprogramma. Daarmee geven we breed invulling aan de duurzaamheidsagenda's. De SDGs vormen in de opzet en de monitoring het vertrekpunt. Naast Energie en Warmte focussen we op thema's als klimaatadaptatie, biodiversiteit, grondstoffen en materialen.

Woningen, bedrijven en vervoer moeten duurzamer worden, met een lager energieverbruik. Ook moet de gebruikte energie hernieuwbaar zijn. Dat is een grote opgave die we moeten combineren met andere grote opgaven, zoals de adaptatie aan een ander klimaat, de transitie van het landelijk gebied, de herstructurering van woonwijken en bedrijfsterreinen en het versterken van de biodiversiteit. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat we inwoners bij deze veranderingen betrekken en samen vorm en invulling geven aan deze opgaven.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt steeds belangrijker voor bedrijven, omdat opdrachtgevers hier steeds hogere eisen aan stellen. Ook wij geven daar invulling aan.

We treffen maatregelen om de invloed van klimaatverandering op ons dagelijks leven zoveel mogelijk te beperken.

Wat willen we bereiken?

Duurzame ontwikkeling

Samen met onze inwoners willen we van Maashorst een duurzame en groene gemeente maken. We hechten belang aan inclusiviteit (= iedereen kan meedoen). Daarom besteden we speciale aandacht aan inwoners met een laag inkomen en het voorkomen van energiearmoede. Bij de

uitvoering van ons energieprogramma werken we samen met de regio aan de Regionale Energie Strategie (RES). Binnen de mogelijkheden van de huidige beperkte netwerkcapaciteit, richten we ons op oplossingen voor zowel inwoners als bedrijven. Voor wat betreft de gebouwde omgeving zetten we in op zowel energiebesparing (bijvoorbeeld door gerichte isolatie en het dichten van kieren) als de overgang naar duurzame warmte. We bieden extra ondersteuning in lijn met het nationale isolatieprogramma en we stimuleren de ontwikkeling van andere energiedragers, zoals waterstof en accu's.

Als gemeente streven we ernaar om zelf het goede voorbeeld te geven door ons gemeentelijk vastgoed energieneutraal te maken.

Klimaatadaptatie is een overkoepelend thema dat we belangrijk vinden.

We ontwikkelen instrumenten waarmee we kunnen beoordelen of onze maatregelen effectief zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

We brengen de mogelijkheden voor een lokaal energiebedrijf in beeld.

De beweging naar lokale duurzame energie is in ontwikkeling. Een lokaal energiebedrijf kan mogelijk een bijdrage leveren aan onze energietransitie. We onderzoeken of een lokaal energiebedrijf van toegevoegde waarde is voor onze gemeente.

We maken ons eigen gemeentelijke vastgoed energieneutraal.

We stellen in 2025 een uitvoeringsplan op voor verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen. Verduurzaming wordt hierdoor een onderdeel van het meerjaren-onderhoudsplan en de meerjaren-begroting. We ronden het project 'verduurzaming sporthal de Stigt' af.

We onderzoeken de haalbaarheid van warmtenetten.

In Maashorst is de mogelijkheid voor collectieve aardgasvrije warmtenetten beperkt tot de wijken Bitswijk, Nonneveld en Flatwijk in Uden. De mogelijkheid voor deze wijken hangt samen met de woningdichtheid en het hoge percentage woningen dat eigendom is van corporaties. Woningcorporatie Area is al gestart met een collectief duurzaam warmtenet in de Flatwijk, ter vervanging van het bestaande (aardgas) netwerk. Een publiek warmtebedrijf heeft in Maashorst geen potentie. Eventuele collectieve voorzieningen zoals een warmtenet zullen dan ook op initiatief van de vastgoedeigenaren tot stand moeten komen. In 2025 voeren we samen met Area verdere haalbaarheidsstudie(s) uit voor warmtenetten in Nonneveld en Bitswijk. Onafhankelijk van de uitkomst zal initiatief tot realisatie bij Area liggen.

We zorgen voor meer laadmogelijkheden voor elektrische auto's

De gemeente Maashorst neemt deel aan gezamenlijke (provinciale) aanbestedingen voor laadinfrastructuur. Dit moet leiden tot meer laadmogelijkheden in de openbare ruimte. Met een kabelgoot kan een inwoner zonder parkeergelegenheid op eigen terrein de auto opladen op een openbare parkeerplaats. In 2025 gaan we de pilot kabelgoten evalueren.

We zorgen voor lokale initiatieven voor zonneparken in onze gemeente, bij voorkeur op daken.

In 2025 openen we de tweede opstellingsronde 'tender zon-op-land'.

We gaan ons aanpassen aan een veranderend klimaat

Vanaf 2025 gaan we vooral het duurzame doel 'Veerkrachtig & Soortenrijk' uitwerken. Dat doen we in verschillende omgevingsprogramma's en door al uitgangspunten en maatregelen mee te nemen in lopende projecten.

We ontwikkelen een lokale aanpak voor isolatie en energiebesparing

In 2025 gaan we een lokale aanpak voor de isolatie van woningen ontwikkelen, in lijn met het Nationaal Isolatieprogramma en binnen de kaders van het Natuurvriendelijk Isoleren. Daarnaast organiseren we inkoop- en uitvoeringsacties ondersteund door een Regionaal Uitvoeringsplatform. Met communicatiecampagnes brengen we nut en noodzaak van energiebesparing en isolatiemogelijkheden onder de aandacht.

We gaan gebouwen natuurvriendelijk isoleren

In 2025 ontwikkelen we ons 'Soortenmanagementplan' verder door. Dit plan volgt uit een verplichting vanuit de wet Natuurbescherming. De verblijfplaatsen van diersoorten die gebruik maken van daken en spouwen (mus, huis- en gierzwaluw en verschillende soorten vleermuizen) worden aangetast bij de uitvoering van isolatiemaatregelen. Het SMP leidt tot een collectieve vrijstelling voor het uitvoeren van isolatiemaatregelen.

We gaan samen met wijken en buurten uitvoeringsplannen maken voor duurzame verwarming.

Gemeenten hebben de regie in het gebiedsgericht en planmatig verduurzamen en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Een (Wijk)uitvoeringsplan in dit kader is een plan om de gebouwen in een wijk (of ander gebied) aardgasvrij te maken, soms met voldoende isolatie als

tussenstap. In 2025 starten we met een eerste (wijk)uitvoeringsplan. De wijk waarop we ons gaan richten, moeten we nog aanwijzen.

We versterken onze samenwerking met de woningbouwcorporaties

In 2025 gaan we een samenwerkingsakkoord vaststellen met beide woningcorporaties om gezamenlijk efficiënter te verduurzamen, te leren van elkaars ervaringen en de lijnen tussen de organisaties te verkorten.

We brengen de mogelijkheden voor het stimuleren van bio-based en circulaire materialen in beeld.

In 2025 onderzoeken we hoe we als gemeente het biobased en circulair bouwen meer kunnen stimuleren.

We stimuleren het integraal werken aan duurzame ontwikkelingsdoelen.

De Sustainable Development Goals (SDG's) zijn het kompas voor het werken aan duurzame ontwikkeling en brede welvaart. Ze helpen om in samenhang te werken aan duurzame doelen. In 2025 inspireren en informeren we collega's en de gemeenteraad over de waarde van een integrale benadering van duurzame ontwikkelingsdoelen en het belang van inclusiviteit (leave no one behind).

We gaan onze bedrijven stimuleren om te verduurzamen.

In 2025 voeren een energieleanalyse uit die moet uitwijzen welke problemen er zijn en wat mogelijke oplossingsrichtingen kunnen zijn. Daarnaast brengen we koplopers bij elkaar die zelf al actief zijn op gebied van duurzame ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

Transitie van het landelijk gebied

We zoeken naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreëren in het buitengebied. Daarbij staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (leefbaarheid en gezondheid) voorop. De transformatie van het landelijk gebied kan in onze ogen alleen slagen als we verbinding creëren en samenspel tussen de bewoners en gebruikers. We willen -in samenwerking met partners- goede gesprekken over de stikstofproblematiek mogelijk maken met het gebied en de sector, en waar nodig daarvoor het initiatief nemen. We willen oplossingen realiseren voor de knelpunten rond ammoniak, stank en gezondheid van mens en dier. We richten ons als eerste op de voormalige Landbouw Ontwikkel Gebied (LOG)-gebieden Graspeel en Odiliapeel.

Wat gaan we ervoor doen?

We blijven in gesprek met belanghebbenden over stikstof e.d.

Omdat het stikstofvraagstuk te groot is om als gemeente zelfstandig op te pakken, trekken we hierbij op met de regio, de provincie en het Rijk. We maken daarbij gebruik van gezamenlijke processen zoals NOVEX de Peel, het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG) en de financiële mogelijkheden die daaruit voorkomen. Om de doelen voor het landelijk gebied uit te werken, en om opgaven en initiatieven te verbinden, gaan we een verkenning uitvoeren naar het opstarten van een integraal gebiedsproces voor het noordelijke deel van de Peel, oftewel De Noordelijke Peelpoort.

We zorgen voor een beleidsprogramma Landelijk Gebied

We hebben voorbereidingen gestart om te komen tot een Beleidsprogramma Transitie Landelijk Gebied, in lijn met het regionaal Ruimtelijk Voorstel. De gevraagde budgetten zijn in de begroting opgenomen en gaan we onder meer inzetten voor de verbetering van de uitvoeringsorganisatie op het thema Transitie Landelijk gebied.

We blijven aangehaakt bij de landelijke, provinciale en regionale stikstofaanpak.

We maken gebruik van gezamenlijke processen zoals NOVEX de Peel en het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG) en de financiële mogelijkheden die daaruit voorkomen. En we zijn doorlopend in gesprek met omwonenden en ondernemers in het landelijk gebied.

We putten uit twee pilots voor meting en streefwaardebepaling van milieubelasting (geur en ammoniak). Daarbij benutten we de kennis uit de regio.

Er heeft een mobiel meetstation in de Graspeel gestaan. In verband met onverklaarbare gemeten pieken ammoniak moeten we aan de hand van opgesteld advies een keuze maken of en hoe nieuwe metingen effectief kunnen bijdragen. Uit het advies moet ook naar voren komen welke aanpak bijdraagt aan reductie van hinderbeleving en verbetering van de gezondheid.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Inleiding

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van:

- Lijkbezorging: begraven, herbegraven en opgraven op de begraafplaatsen in Schaijk en Uden.
- Asbezorging op de begraafplaatsen in Schaijk en Uden.
- Vergunningverlening opgravingen algemene begraafplaatsen en parochiebegraafplaatsen.

- Vergunningverlening grafbedekkingen en gedenkplaten urnennissen.
- Verloven tot lijkbezorging en verloven tot crematie.
- Lijkschouw (het vaststellen dat de betrokkene is overleden).
- Baten begraafplaatsrechten.
- Baten afkoopsommen onderhoud.

Ontwikkelingen

De laatste jaren neemt de voorkeur om overledenen te begraven op traditionele begraafplaatsen af. De vraag naar crematies is nog altijd hoog en de behoefte aan natuur(lijker) begraven neemt toe. Dat geldt ook voor de wens om nabestaanden niet of minder te belasten met het onderhoud van de graven.

Door het lagere aantal traditionele begrafenissen staat de gewenste mate van kostendekking van de gemeentelijke begraafplaats steeds meer onder druk.

Wat willen we bereiken?

Vanuit een geharmoniseerde begraafplaatsverordening willen we onze begraafplaatsen toekomstbestendig maken.

Onderzoeken naar de mogelijkheden om de begraafplaatsen op een andere manier vorm te geven en in te spelen op de ontwikkelingen. Bij de huidige ontwikkelingen is de trend te zien dat steeds minder mensen worden begraven en veel bestaande graven worden geruimd.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 wordt vervolg gegeven van de herinrichting van de Udense begraafplaats die inspeelt op de veranderende tendensen.

De laatste jaren neemt het begraven op traditionele begraafplaatsen af. De vraag naar crematies is nog altijd hoog en de behoefte aan natuur(lijker) begraven neemt toe. Dat geldt ook voor de wens om nabestaanden niet of minder te belasten met het onderhoud van de graven.

Door het lagere aantal traditionele begrafenissen staat de gewenste mate van kostendekking van de gemeentelijke begraafplaats steeds meer onder druk.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	2.645	3.517	3.339	3.239	3.003	3.003
7.2 Riolering	5.712	5.806	6.019	6.124	6.156	6.153
7.3 Afval	7.486	8.394	8.302	8.263	8.243	8.242
7.4 Milieubeheer	4.378	8.428	5.822	5.822	5.622	5.622
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	342	482	451	441	442	439
Totaal Lasten	20.563	26.625	23.933	23.889	23.466	23.460
Baten						
7.1 Volksgezondheid	265	403	335	235	0	0
7.2 Riolering	6.207	6.400	6.566	6.669	6.700	6.699
7.3 Afval	8.012	8.692	8.762	8.782	8.762	8.762
7.4 Milieubeheer	461	3.735	1.064	1.064	1.064	1.064
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	267	286	283	283	283	283
Totaal Baten	15.212	19.516	17.009	17.033	16.808	16.808
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	5.351	7.109	6.924	6.856	6.658	6.652
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	0	1.118	82	22	22	22
Totaal mutaties reserves	0	-1.118	-82	-22	-22	-22
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	5.351	5.992	6.841	6.833	6.636	6.629

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Bij ruimtelijke beleidsontwikkeling werken we aan omgevingsplannen en beleidsontwikkeling op het gebied van wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Daarnaast maken ook onderwerpen als de grondexploitatie, de Omgevingswet en 'vergunningverlening, toezicht en handhaving' (VTH) deel uit van dit programma.

8.1 Ruimtelijke ordening

Inleiding

Dit taakveld gaat over de ruimtelijke ordening, de implementatie van de Omgevingswet (die op 1 januari 2024 in werking is getreden) en gebiedsontwikkelingen. De Omgevingswet vervangt diverse wetten en zorgt voor een integrale én gebiedsgerichte benadering, waarbij de leefomgeving centraal staat.

Bij gebiedsontwikkeling gaat het om het verbinden van functies, disciplines, partijen, belangen en geldstromen, met het oog op de (her)ontwikkeling van een gebied. Het gaat daarbij niet om één specifiek omgevingsaspect, maar om verschillende aspecten die we in samenhang, integraal tegen elkaar af moeten wegen. Het uiteindelijke resultaat moet voldoen aan een goede ruimtelijke ordening.

Ontwikkelingen

De invoering van de Omgevingswet heeft grote impact op de manier waarop ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving vorm krijgen. De Omgevingswet gaat namelijk uit van uitnodigingsplanologie, waarbij initiatieven niet op voorhand worden uitgesloten. Als gemeente geven we op hoofdlijnen aan waar we ruimtelijk gezien veranderingen willen en waar niet. Daarmee beschermen we omgevingswaarden voor de langere termijn. We nodigen burgers en ondernemers uit om met initiatieven te komen en stellen ons daarbij faciliterend op. We maken daarbij gebruik van verschillende instrumenten, zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan, vergunningverlening en toezicht en handhaving. En we kijken ook naar andere aspecten van de leefomgeving, zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuur, wonen en werken. Dat doen we om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Participatie en de omgevingsdialoog maken deel uit van het proces om tot goede afwegingen te komen.

Wat willen we bereiken?

Daadkrachtige ruimtelijke ontwikkeling

In de omgevingsvisie van Maashorst hebben we een beeld van de toekomst van onze gemeente geschetst. De omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving: alles wat we buiten zien, horen, ruiken of op een andere manier ervaren. In de omgevingsvisie liggen onze ambities en beleidsdoelen vast voor de fysieke leefomgeving. De visie is daarmee een overkoepelende visie.

Wat gaan we ervoor doen?

We actualiseren de archeologische verwachtingskaarten.

We gebruiken nieuwe methodes waarmee we de te verwachte archeologische waarden beter kunnen voorspellen dan de huidige, verouderde kaarten. Door deze actualisatie zorgen we dat we bij ontwikkelingen gerichter archeologisch onderzoek kunnen laten uitvoeren. Zo maken we het voor inwoners en ontwikkelaars makkelijker om nieuwe ontwikkelingen voor elkaar te krijgen.

We zorgen er ook voor dat de archeologische verwachtingskaarten in het omgevingsplan verwerkt kunnen worden.

We stellen een ontwikkelperspectief op voor de kern Volkel

Om invulling te geven aan de motie 'Ontwikkelperspectief Volkel' komen we uiterlijk begin 2025 met een voorstel hoe we hier invulling aan willen gaan geven. De kern Volkel wil, aldus de Dorpsraad Volkel, graag aan de slag met de leefbaarheid van de kern Volkel. Hiervoor bestaat al lange tijd de wens om een visie voor de kern Volkel te maken die ingaat op leefbaarheid, woningbouw, sociale cohesie, voorzieningenniveau enzovoort. Deze wens is ook onderdeel van het Kernen-CV Volkel.

Wat willen we bereiken?

Implementatie van de Omgevingswet

We zorgen voor een soepele invoering van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Daarbij nemen we alle aspecten in de fysieke leefomgeving mee. Onze speerpunten daarbij zijn: vormgeving van participatie in ruimtelijke processen, digitalisering, vereenvoudiging van processen en deregulering. En ook zetten we vervolgstappen in het 'Anders Werken', waarbij we vanuit een positieve houding proberen initiatieven mogelijk te maken.

Wat gaan we ervoor doen?

Regels voor verbouwingen zijn versoepeld

We zorgen voor een goede voorlichting vanuit de frontoffice en begeleiding vanuit omgevingsadviseurs om de initiatiefnemer wegwijs te maken in de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor bouw

We blijven 'Anders Werken'

- We gaan vastgestelde omgevingsvisie uitwerken naar beleidsprogramma's.
- Vanuit het tijdelijk omgevingsplan bouwen we verder aan een casco-omgevingsplan (naar

verwachting eind 2025 gereed) en daarna aan eerste definitief omgevingsplan, inclusief verordeningen en beleidsregels (eind 2031 moet het omgevingsplan gereed zijn).

- We gaan het nieuwe proces ruimtelijke initiatieven implementeren, evalueren en stroomlijnen. Het verloopt straks volledig digitaal.
- We voeren toezicht en handhaving uit zoals is voorgeschreven door de in werking getreden Wet Kwaliteitsborging.
- Het anders werken heeft vorm gekregen in onder meer de Intake- en Omgevingstafel. Die gaan we verder doorontwikkelen.

8.2 Grondexploitatie (woningbouw)

Inleiding

Dit taakveld heeft betrekking op de grond die bestemd is voor woningbouw (bedrijventerreinen staan beschreven onder programma 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur). Alle activiteiten die een gemeente daarvoor uitvoert, vatten we samen onder de term grondexploitatie (afgekort grex). Het gaat dan specifiek om activiteiten waarbij de gemeente zelf de regie voert. Bij een nieuwe gebiedsontwikkeling bijvoorbeeld maakt de gemeente een begroting. Hierin staan alle verwachte kosten en opbrengsten. Alle bedragen worden in de tijd geplaatst. Daarbij houden we rekening met prijsontwikkelingen en rente-effecten. Een grondexploitatie loopt over meerdere jaren. Een nieuwe grondexploitatie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, en jaarlijks geactualiseerd in het Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MJP).

Ontwikkelingen

Het Grondbedrijf van onze gemeente heeft per 1 januari 2025 één nieuw woningbouwproject in voorbereiding en tien lopende projecten. Naast de projecten van de gemeente worden ook woningbouwlocaties ontwikkeld door andere partijen. Die worden met een zogenaamde anterieure overeenkomst vastgelegd. De uitvoeringfase is per locatie anders. De samenstelling van het woningbouwprogramma staat beschreven onder programma 8.3 Wonen en Bouwen. De voortgang van de gemeentelijke locaties lichten we jaarlijks twee keer toe aan de gemeenteraad: in het begin van het jaar door het MJP en in het najaar met een voortgangsrapportage.

Een grondexploitatie start nadat de gemeenteraad deze heeft vastgesteld. Dat is vaak direct verbonden met een bestemmingsplanwijziging. Dit betekent dat zowel het bouwprogramma als de gebiedsinrichting worden vastgelegd. De grondexploitatie is de financiële onderbouwing van de ambities die in het bestemmingsplan zijn beschreven.

Het Grondbeleid is faciliterend voor gemeentelijke beleidsdoelen. Dit betekent dat het Grondbedrijf geen zelfstandige beleidsdoelen heeft, maar ondersteunt om beleidsdoelen te realiseren.

De voortgang van alle grondexploitaties beschrijven we in het Meerjarenprogramma (MJP) Grondbedrijf.

Voor strategische grondaankopen heeft de gemeenteraad een speciaal krediet beschikbaar (dat noemen we: revolverend krediet). De raad kan dit krediet gebruiken om strategische ontwikkellocaties te kopen en tot het moment van ontwikkelen te beheren (de strategische grondvoorraad). Zoals in het grondbeleid is vastgelegd, wordt de gemeenteraad actief geïnformeerd als er sprake is van een strategische aankoop.

8.3 Wonen en bouwen

Inleiding

Onze taken op het gebied van Wonen en bouwen hebben betrekking op:

- omgevingsrecht, ofwel vergunningsverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- wonen. Dat wil zeggen: woningmarkt, demografie, woningbehoefte en woningbouw
- transformatie van gebieden
- locaties en leegstand, evenals herbestemming van vastgoed.

Ontwikkelingen

Belangrijke demografische ontwikkelingen voor het thema 'wonen' zijn:

- de vergrijzing van de bevolking
- de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens
- de beweging vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) om steeds meer 'zorg aan huis' te leveren, zodat verhuizing naar een instelling niet nodig is.

Een belangrijke ontwikkeling op het gebied van ruimtelijke ordening is de Verstedelijkingsstrategie. Die beschrijft op hoofdlijnen de koers voor de ontwikkeling van Brabantse steden en dorpen. Voor het bewaken van de leefbaarheid in de dorpen wordt ook gewerkt aan een dorpenstrategie. Beide documenten besteden aandacht voor verduurzaming en efficiënt ruimtegebruik.

Bij de thema's herstructurering en verduurzaming van het bestaande aantal woningen in Maashorst (ook wel 'woningvoorraad' genoemd), richten we ons niet alleen op verdichting van bebouwd gebied, maar ook op verlichting van de woonlast voor bewoners.

Vanuit de Regionale Woondeal werken we samen met andere partijen om de druk op de woningmarkt te verlichten en veranderingen in wet- en regelgeving (zoals de Wet versterking regie op de volkshuisvesting en de Huisvestingswet) gezamenlijk te vertalen naar een huisvestingsverordening met onderliggend urgentiebeleid.

Deze ontwikkelingen komen voort uit het Rijksprogramma Wonen en Zorg voor ouderen (WOZO). Daarmee is er een basis voor het koppelen van wonen aan zorg. Wonen omvat immers meer dan volkshuisvesting.

Wat willen we bereiken?

Een circulaire woonomgeving en circulaire woningbouw(projecten)

We hebben oog voor toekomstige generaties. We bouwen duurzaam en CO2-neutraal en we creëren een leefbare en klimaatbestendige woonomgeving. Dat betekent dat we onder meer kansen pakken om onze groene identiteit te versterken. We borgen ruimtelijke kwaliteit. En we pakken kansen om circulariteit te vergroten en onze ecologische voetafdruk te verkleinen. Ook marktpartijen met wie we samenwerken, dagen we uit tot het leveren van maatschappelijke meerwaarde en kwaliteit.

Wat gaan we ervoor doen?

We stimuleren het bouwen van circulaire woonmilieus en woningbouw(projecten).

We gaan actief aan de slag om biobased en circulair bouwen te stimuleren. In 2025 bepalen we ons ambitieniveau. We werken samen met corporaties aan prestatieafspraken om schaalgrootte te verkrijgen voor de realisatie van 'circulariteit bouw materiaal'(samenwerkingsovereenkomst). We zetten in om dit, als onderdeel van het duurzaamheidsakkoord, vast te leggen.

Er is ruimte voor innovatie (vernieuwende initiatieven) op het gebied van levensloopbestendigheid en klimaatneutraal bouwen

We sturen actief op innovatieve woningbouwinitiatieven op het gebied van levensloopbestendigheid en klimaat neutraal bouwen. We benutten kansen om circulariteit te vergroten en onze ecologische footprint te verkleinen. We zijn daarbij afhankelijk van initiatieven die we van buiten ontvangen.

We onderzoeken de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente Maashorst, met een voorstel tot bescherming.

We willen op gepaste wijze voor ons erfgoed zorgen. Dat doen we onder andere door het inventariseren van de cultuurhistorische waarden in de gemeente, die we verwerken in digitale kaarten. Als aanvulling op de inventarisatie en als start van het waarderen van cultuurhistorische elementen doorlopen we een participatietraject.

We vertalen de waardering naar beleid en gaan aan de slag met de borging in het omgevingsplan. Hier starten we in Q1 mee, en dit loopt het hele jaar door.

Daarnaast stellen we eisen op voor het aanwijzen van beeldbepalende panden in de gemeente, in verband met de mogelijkheden voor splitsing in het buitengebied.

Een ander onderdeel van het beschermen van de cultuurhistorische waarden in de gemeente is het behouden van kerkgebouwen. Zo behouden we niet alleen een mooi aanbod van kunst en cultuur, maar faciliteren we ook herbestemming van kerken.

Wat willen we bereiken?

Een meer gevarieerd en bijzonder woonaanbod per kern voor alle doelgroepen

We sturen op kwalitatieve aspecten van de woningen én de omgeving ervan. De 'klant' staat daarbij centraal. We noemen dat vraaggericht ontwikkelen en bouwen. We zetten in op het beter benutten van de bestaande woningvoorraad en verbetering van aspecten waarin de bestaande voorraad nu nog niet of onvoldoende voorziet.

Wat gaan we ervoor doen?

We professionaliseren de huisvesting van arbeidsmigranten in Maashorst.

We gaan het geactualiseerde 'beleid huisvesting van arbeidsmigranten' vaststellen en nemen hierbij de invoering van de omgevingswet en huidige ontwikkelingen mee.

We stimuleren bewonersinitiatieven en initiatieven voor de behoefte aan kleinschalige woningbouw voor onder meer jongeren en starters, (vitale) senioren en kwetsbare groepen.

Op basis van het 'Beleidsprogramma wonen en zorg' (ook wel woonzorgvisie genoemd) toetsen we woningbouwinitiatieven. Daarbij zijn we afhankelijk van woningbouwinitiatieven die we (hebben) ontvangen. We sturen ook hierop met onze actieve grondpolitiek.

We stimuleren vraaggericht ontwikkelen en bouwen door ontwikkelende partijen

In lijn met het 'Beleidsprogramma wonen en zorg' stimuleren we actief ontwikkelende partijen om vraaggericht te ontwikkelen en te bouwen.

We verkennen nieuwe mogelijkheden voor woningsplitsing en zetten die indien gewenst om in nieuw beleid.

We hebben in 2024 beleidsregels voor pre-mantelzorgwoningen en inwoning vastgesteld. Die regelingen gaan we op termijn evalueren. We gaan in 2025 geen nieuw beleid opstellen.

We zetten de Starterslening voort.

We volgen de ontwikkelingen op de woningmarkt om te bepalen of de huidige 'Verordening starterslening' nog steeds voldoet.

We zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor specifieke doelgroepen, zoals mensen die zorg en wonen willen combineren

Bij de vorming van nieuwe plannen houden we rekening met mogelijkheden voor specifieke doelgroepen. We sturen er actief op door initiatiefnemers daarop te attenderen.

We gaan sommige woonwagenlocaties herinrichten en/of uitbreiden en bereiden een nieuwe locatie voor

We gaan de twee bestaande woonwagenlocaties uitbreiden met in totaal drie standplaatsen. De Berkendonk gaan we herinrichten. Zo gaan we nieuwe bergingen plaatsen, waar nodig beplanting toevoegen en de begrenzing van standplaatsen herzien.

Voor 't Oliemeulen in Schaijk starten we de ruimtelijke procedure op om een standplaats te kunnen toevoegen.

Om te voldoen aan de behoefte gaat de zoektocht naar een nieuwe locatie voor extra standplaatsen door.

Wat willen we bereiken?

Stevige groei van het aantal woningen

We willen dat alle inwoners en woningzoekenden die daarvoor belangstelling hebben een plek kunnen vinden in onze gemeente. Dat vraagt met name om een versnelling van de productie van woningbouw en in beperkte mate om nieuwe locaties. We bouwen passend en betaalbaar in elke kern voor iedereen. Bouwen voor de eigen behoefte (= de vraag naar nieuwe woningen vanuit onze inwoners) staat daarbij centraal. Een mogelijke groei boven op die eigen behoefte met nieuwe plannen faciliteren we als eerste in de kern Uden. We willen gemiddeld 250 nieuwe woningen per jaar bouwen gedurende onze bestuursperiode. Om de gewenste versnelling van woningbouw mogelijk te maken, kijken we buiten de bestaande kaders. Ook maken we concrete afspraken met de woningbouwcorporaties en we dagen marktpartijen uit om te komen met versnellingsmogelijkheden. Daarbij voeren we een actiever grondbeleid dan in de vorige bestuursperiode en maken we optimaal gebruik van de beschikbare instrumenten.

Wat gaan we ervoor doen?

Kansen in bestaand stedelijk gebied (herstructurering) en bestaand vastgoed benutten we beter.

We benutten kansen in bestaand stedelijk gebied en in bestaand vastgoed. Denk hierbij aan de gebiedsontwikkeling Kastanjeweg-Oost, herontwikkeling van de Pius X-kerk, herbestemming van het voormalige gemeentehuis in Zeeland en de gemeentewerf in Schaijk, en dergelijke.

Versnelling van het woningbouwprogramma realiseren we aan de hand van een versnellingsagenda.

We hebben al een versnellingsagenda opgesteld. Die is grotendeels uitgevoerd en waar nodig in de lijnorganisatie belegd. Jaarlijks streven we nog steeds naar het realiseren van (gemiddeld) 250 woningen (start bouw).

Vrijkomende gemeentelijke panden zoals het voormalige gemeentehuis Landerd vormen we om naar (sociale) woningbouw

In 2025 is de Gebiedsvisie Centrum Zeeland klaar. Daarin verwoorden we het ontwikkelperspectief voor het centrum. In de voorlopige visie is de mogelijkheid opgenomen om in het voormalige gemeentehuis woningen (in het nieuwe deel) en een zorgcentrum (in het oude deel) te ontwikkelen. We hebben daarover al gesprekken met woningcorporatie Mooiland en het Initiatief Zorgcentrum. Daarin onderzoeken we wat er in het oude gemeentehuis Zeeland mogelijk is. Dit zal in 2025 verder zijn vervolg krijgen.

We maken versnellingsafspraken met corporaties, die we ook hebben opgenomen in de prestatieafspraken.

We hebben afspraken vastgelegd in onze samenwerkingsovereenkomsten (de zogenaamde prestatieafspraken) met woningcorporaties over versnelling van woningbouw. In 2025 starten we het proces om de (meerjarige) prestatieafspraken te actualiseren.

We voeren actieve grondpolitiek met lef en beter gebruik van het beschikbare instrumentarium, zoals onteigening of de Wet Voorkeursrecht Gemeenten

Het vorige kabinet heeft de 'Wet regie versterking volkshuisvesting' aangenomen. Deze wet schrijft voor dat bij woningbouwplannen 67% gebouwd moet worden in het betaalbare segment tot € 355.000 vrij-op-naam (VON). Dit betekent dat het complexer wordt voor een ontwikkelaar om tot een financieel haalbaar en kwalitatief goed plan te komen. Dit vraagt om duidelijke kaders en meer creativiteit in projecten. Het wordt daarom nog harder nodig dat wij als gemeente actieve grondpolitiek gaan voeren.

De Omgevingswet is in werking getreden. Dit betekent een aangepaste werkwijze voor het indienen van omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Ook wordt de bevoegdheid voor onteigening bij de gemeenteraad gelegd. De onteigening van gronden kan de gemeente gericht als instrument inzetten om de woningbouwdoelstellingen te realiseren als de markt niet tot ontwikkeling over gaat.

We zetten in op tijdelijke huisvesting

We onderzoeken de haalbaarheid van diverse locaties voor tijdelijke/flexibele huisvesting. Daar waar mogelijkheden zijn, werken we concrete plannen uit.

Betaalbaar bouwen

Om invulling te geven aan de motie 'Betaalbaar bouwen' komen we uiterlijk begin 2025 met een voorstel hoe we hier invulling aan willen geven. De strekking van de motie is een voorstel voor een 'out of the box'-onderzoek naar de mogelijkheden om minimaal 10 woningen te realiseren die betaalbaar zijn voor gezinnen met één modaal inkomen.

Wat willen we bereiken?

Vitale, krachtige, inclusieve kernen en wijken

We willen dat onze inwoners kunnen vertrouwen op een sterke en zelfredzame gemeenschap, waarin ze zoveel mogelijk in hun eigen woonomgeving kunnen blijven wonen. Hiervoor is meer nodig dan alleen woningbouw. Zo zetten we in op (behoud van) goede voorzieningen in de centra van de kernen, want die vergroten de aantrekkingskracht. Daarnaast willen we kwetsbaardere gebieden versterken (buurten, wijken en/of kernen).

Wat gaan we ervoor doen?

We faciliteren sterke en zelfredzame gemeenschappen, waarin inwoners zoveel mogelijk in hun eigen woonomgeving kunnen blijven wonen.

We zetten in op (behoud van) goede voorzieningen in de centra van de kernen. Daar reserveren we specifiek ruimte voor in de fase van planvorming. Woningbouwontwikkelingen moeten bijdragen aan een inclusieve samenleving én ze moeten nieuwe energie en kracht geven aan bestaande wijken en kernen. Daar maken we afspraken over met de woningstichtingen.

Wat mag het kosten?

Een groot deel van de lasten en baten binnen de grondexploitatie (b.v. plankosten, rente) worden op de boekwaarden van de verschillende grondexploitaties gemuteerd. Deze lasten en baten zijn derhalve niet in onderstaande cijfers opgenomen. Voor 2025 betreft het 2,9 miljoen aan begrote lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	5.817	5.109	3.738	3.743	3.574	3.574
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-284	-1.392	-238	422	662	569
8.3 Wonen en bouwen	3.130	3.525	3.532	3.520	3.537	3.529
Totaal Lasten	8.663	7.242	7.031	7.685	7.773	7.672
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	2.549	967	280	250	235	235
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	66	-674	-572	375	375	375
8.3 Wonen en bouwen	2.391	2.202	2.200	2.182	2.170	2.170
Totaal Baten	5.006	2.494	1.908	2.808	2.781	2.781
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	3.657	4.748	5.123	4.878	4.992	4.891
Stortingen in reserves	4.445	3.036	680	489	215	155
Onttrekkingen uit de reserves	3.675	3.411	1.320	856	837	684
Totaal mutaties reserves	770	-375	-640	-367	-622	-529
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	4.427	4.373	4.483	4.511	4.370	4.362

Programma 9 Bestuur en dienstverlening

Inleiding programma 9

Dit programma gaat over hoe wij de gemeente besturen, hoe wij de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties inrichten en hoe wij participatie vormgeven.

In ons bestuursakkoord hebben we daarover afgesproken dat we als bestuur dichtbij onze inwoners willen staan. We gaan uit van 'samen denken, samen doen'. En we zorgen ervoor dat onze dienstverlening en onze communicatie aansluiten op de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Wij zijn er namelijk voor de inwoners en niet andersom.

Om de precieze behoeften te kennen, gaan we in gesprek met onze inwoners en ondernemers. We betrekken ze actief bij projecten en beleid van Maashorst. En omgekeerd denken en doen we ook mee bij initiatieven uit de gemeenschap.

9.1 Bestuur en dienstverlening

Inleiding

Met programma 9 richten we ons op een bestuur dat dichtbij is, op 'samen denken en doen' (zowel in de gemeente als daarbuiten) en goede dienstverlening voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Ontwikkelingen

Een bereikbaar bestuur

Als ambtelijke organisatie willen we meer dan voorheen in verbinding staan met de gemeenschap, net als onze gemeenteraad. We willen weten wat er leeft en verbonden zijn met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Alleen dan kunnen we immers de juiste koers inzetten en de juiste bestuurlijke stappen zetten.

Intensieve en constructieve samenwerking in de regio

Bij het realiseren van onze opgaven staan we sterker als we samenwerken. Dat speelt zeker bij de grote transitieopgaven die de eigen gemeentegrenzen overstijgen. Onze regionale samenwerking had als startpunt 'versterken van de economie' en groeit steeds meer naar integrale samenwerking, gericht op 'de Brede Welvaart'. Daardoor biedt die samenwerking steeds meer kansen om nu vaak losse lijnen (Regiodeal, Agrifood Capital, NOB Werkt!, Regionale Woondeal, Regioplan van IZA-transformatie etc.) niet alleen met elkaar te verbinden, maar meteen te richten op hetzelfde doel. Door die gezamenlijke focus wordt de positie van onze regio daadwerkelijk zichtbaar(der) naast buurregio's als Brainport/MRE en Arnhem-Nijmegen-Foodvalley.

Ook de verandering van taken die we krijgen vanuit de rijksoverheid leidt steeds vaker tot verplichte regionale samenwerking. Zo is regionale samenwerking een voorwaarde om een beroep te kunnen doen op de diverse landelijke en provinciale geldstromen voor deze taken.

Samen denken, samen doen: toewerken naar een participatieve gemeente

Er verandert veel in het dagelijks leven van onze inwoners. Inwoners komen meer dan voorheen op voor hun belangen. Ook vragen de ontwikkelingen in onze samenleving en de uitdagingen waar we voor staan om een andere rol van de overheid. We willen ondersteunen dat onze inwoners elkaar helpen, dat ze initiatieven nemen en naar elkaar omkijken. Daarbij spelen wij als gemeente vooral een faciliterende en stimulerende rol. Participatie is dan ook geen vrijblijvende opgave, maar een noodzaak in de maatschappij van nu.

Innovatieve en klantvriendelijke dienstverlening

Op het gebied van dienstverlening zijn de verdergaande digitalisering en het betrekken van inwoners bij besluitvormingsprocessen de belangrijkste ontwikkelingen. De mogelijkheden op het gebied van digitalisering en datagedreven werken bieden kansen voor proactieve dienstverlening. Verder zien we dat er meer aandacht is voor klantenservice door onder meer implementatie van meer gebruiksvriendelijke processen en systemen.

Wat willen we bereiken?

Een bereikbaar bestuur

Als bestuur willen we bereikbaar en toegankelijk zijn voor onze inwoners. We (zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie) zijn zichtbaar voor onze inwoners en laten zien wat we doen. Via communicatie, maar vooral ook door daar te zijn waar het gebeurt. In Maashorst is er, ambtelijk én bestuurlijk, een 'er-op-af'-mentaliteit.

Wat gaan we ervoor doen?

Ambtenaren zijn als aanspreekpunt regelmatig zichtbaar in de wijk

Het is cruciaal om in contact te staan met onze inwoners, om middenin de maatschappij te staan. Er op af te gaan. Te luisteren naar onze inwoners en naar wat zij belangrijk vinden. Dat past bij een dienstverlenende en participatieve organisatie. In 2025 starten we trainingen om onze collega's te helpen het goede gesprek te voeren.

Voor inwoners is het bestuur en wat zij doen zichtbaar

Uitgangspunt hiervoor zijn de positioneringsplannen van het college. We stellen de belangrijkste communicatieopgaven vast en brengen aan de hand daarvan focus aan.

Wat willen we bereiken?

Een intensieve en constructieve samenwerking in de regio

Ons hoofddoel is onderverdeeld in vier subdoelen:

- Versterken van de positie van gemeente Maashorst binnen de regio.
- Versterken van de positie van de regio op provinciaal en rijksniveau.
- Verbeteren van de dienstverlening voor onze eigen inwoners door robuuste samenwerking in

de regio.

- Gezamenlijk zoeken naar oplossingen op het gebied van schaarste.

Wat gaan we ervoor doen?

We hebben een prominente rol in de regionale samenwerkingsverbanden die belangrijk zijn voor het realiseren van onze ambities.

Actieve deelname aan Regiodagen

Actieve deelname aan Regiodagen, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering, over alle beleidsvelden die daar geagendeerd worden. Daarbij kiezen wij voor een ambtelijke en bestuurlijke trekkersrol voor die onderwerpen die bijdragen aan de speerpunten van het bestuursakkoord nu en de richtinggevende uitspraken in de kadernota voor de toekomst.

Actieve deelname aan regionale werkgroepen

Actieve deelname aan regionale werkgroepen (vanuit o.a. de Regionale Woondeal en IZA-transformatie) om wel oplossingen te krijgen voor vraagstukken van onze eigen inwoners zonder als gemeente zelfstandig een 'wiel te hoeven uitvinden' binnen de krapte van de arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

Innovatieve en klantvriendelijke dienstverlening

Innovatieve en klantvriendelijke dienstverlening: in 2025 doen we dat door ons te richten op de thema's bereikbaarheid, digitalisering & klantgemak, innovatie, klantfeedback en houding & gedrag.

Wat gaan we ervoor doen?

Bereikbaarheid: we willen dat onze inwoners ons gemakkelijk kunnen bereiken.

We voeren het plan 'telefonische bereikbaarheid' uit en monitoren de stand van zaken.

Communicatie: we communiceren begrijpelijk voor iedereen

We schrijven op taalniveau B1, passend bij de schrijfstijl van Maashorst, beschreven in onze schrijfwijzer. Alle schrijvende collega's trainen we hierin. Daarnaast herschrijven we onze standaardbrieven en teksten op de website op basis van de schrijfstijl.

Digitalisering & klantgemak: implementatie persoonlijk portaal

Om onze inwoners meer inzicht te geven in de status van hun 'zaak' openen we in 2025 een persoonlijk portaal.

Innovatie: ontwikkeling digitale balie

We implementeren een nieuw kanaal: de digitale balie. Bij deze balie kunnen inwoners vanuit huis dezelfde dienstverlening ontvangen als aan de balie in het gemeentehuis.

Klantfeedback: verbreden van manieren van klantcontact

Op basis van input van inwoners opstellen van een kanaalstrategie en inventariseren mogelijkheden voor aanvullende kanalen.

Houding & gedrag: dienstverlenend DNA van alle collega's ontwikkelen

Via onder andere een hostmanshiptraject leiden we medewerkers op om te handelen vanuit onze dienstverleningsuitgangspunten en kernwaarden.

Wat willen we bereiken?

Samen denken, samen doen: toewerken naar een participatieve gemeente

We willen een participatieve gemeente worden die:

- luistert naar wat inwoners te zeggen hebben over hun omgeving.
- inwoners actief betreft bij plannen en beslissingen.
- denkt in kansen en actief betrokken is bij ideeën die uit de gemeente komen.
- plannen en beleid maakt samen met inwoners, verenigingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- inwoners helpt om hun omgeving mooi, schoon en veilig te houden.

Wat gaan we ervoor doen?

Actief inzetten digitale participatiekanaal 'Maashorst aan het woord'

Participatie is maatwerk. In sommige situaties is het effectief om ook op een digitale manier inwoners te betrekken bij plannen en beleid. Gelet op de digitalisering en de specifieke wensen en behoeftes van inwoners, gaan we deze vorm meer inzetten. Daarnaast proberen we nieuwe vormen van participatie uit in het belang van zowel de inwoners als de gemeente.

Trainingsprogramma maken collega's Maashorst

Participatie is een vaardigheid. Om zo goed mogelijk te kunnen participeren, zijn kennis en ervaring nodig. We trainen collegeleden, projectleiders, beleidsadviseurs en andere collega's in participatief denken en werken.

Evaluatie Maashorstfonds

Evaluatie functioneren Maashorstfonds en doorkijk benodigde middelen voor periode vanaf 2026.

Faciliteren en stimuleren inwonersinitiatieven in alle kernen

Door onder andere het uitvoeren van de samenwerkafspraken met inwonersplatforms, door het houden van subsidiespreekuren en door bij te dragen aan de uitvoering van de KernenCV's.

Leren en continu verbeteren

Evaluëren is een vast onderdeel van onze participatieaanpak. Op basis daarvan leren we en verbeteren we onze processen. Hierbij betrekken we uiteraard onze inwoners.

Doorontwikkeling van participatie in de kern Uden

We ontwikkelen participatievormen-op-maat. Dit doen we samen met professionele partners die in de wijken actief zijn en natuurlijk ook samen met de inwoners. Ook in Uden sluiten we hierbij aan op het beleid 'sterke sociale basis'.

9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken

Inleiding

Burgerzaken houdt zich bezig met wijzigingen in de 'basisregistratie personen' of met persoonlijke documenten die hierop gebaseerd zijn, zoals akten, identiteitskaarten of rijbewijzen. Binnen dit taakveld valt ook de organisatie van verkiezingen.

Een van de doelen uit het bestuursakkoord is het verder verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven in gemeente Maashorst. Burgerzaken speelt hierin een belangrijke rol, omdat zij direct in contact staan met de gemeenschap.

Ontwikkelingen

(Wet) Kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces

Verkiezingen zijn het kernproces van de democratische rechtsstaat. Het proces van verkiezingen komt steeds meer onder een vergrootglas te liggen. Dit komt deels door de afname van het vertrouwen in de overheid. Het is belangrijk dat iedereen die dat wil ook kan controleren hoe de verkiezingsuitslag tot stand komt en of het verkiezingsproces wordt uitgevoerd zoals de wet het voorschrijft. Er mag geen enkele twijfel ontstaan over hoe goed en betrouwbaar het verkiezingsproces is ingericht.

Daarnaast wordt er steeds meer nadruk gelegd op het faciliteren van de kiezer en het verhogen van inclusiviteit, zowel voor kiezers als voor stembureauleden. Datzelfde geldt voor de toegankelijkheid van verkiezingen voor alle kiezers, en het zo zelfstandig mogelijk uitbrengen van een stem.

Aanpak adreskwaliteit en integrale benadering briefadres

Een ontwikkeling in de maatschappij is dat de groep kwetsbare personen groeit. Denk aan thuis- of daklozen of mensen met sociale en/of financiële problematiek. Hierbij groeit ook het risico op woonadresfraude en de behoefte aan maatwerk.

Uitbreiding dienstverlening reisdocumenten en rijbewijzen

Gemeenten staan voor een uitdaging door de paspoortpiek. In 2014 werden paspoorten en identiteitskaarten voor het eerst 10 jaar geldig in plaats van 5 jaar. Inwoners gingen toen massaal reisdocumenten aanvragen. Deze extra drukte herhaalt zich nu. De paspoortpiek zal naar verwachting vijf jaar duren tot 2029.

Wat willen we bereiken?

Aanpak adreskwaliteit en integrale benadering briefadres

We willen meer zicht hebben op adresfraude en de financiële en/of sociale problematiek van onze inwoners. Daarnaast willen we onze inwoners meer maatwerk bieden, onder andere door intern en extern samen te werken.

Wat gaan we ervoor doen?

Vooraf adresonderzoek op basis van risico-signalen

Door de ontwikkeling van de Wet Landelijke Aanpak Adreskwaliteit werken wij op basis van vastgestelde risicosignalen. We onderzoeken proactief op locatie een adres om adresfraude te voorkomen en om meer inzicht te krijgen in eventuele zorgelijke situaties achter de voordeur.

Wij sluiten aan bij het LIO om integraal samen te werken met diverse teams en de politie aan fraude, ondermijning en eventuele andere sociale problematiek. De netwerkpartners brengen signalen in bij het LIO en dit wordt vanuit de diverse disciplines bekeken. Als er sprake is van inconsistenties starten we een adresonderzoek op en wordt het adres integraal bezocht.

We nemen deel aan de projecten Vitalisering recreatieparken en het Project arbeidsmigranten.

Kwetsbare inwoners oplossingen op maat bieden

Door de toename van kwetsbare doelgroepen in de samenleving en de landelijke aandacht voor deze groepen als het gaat om hun briefadres, volgen wij de wet BRP en bieden wij maatwerk. In samenwerking met externe partners, interne gerelateerde dienstverleners en de klant kijken we wat een passende oplossing kan zijn voor financiële en/of sociale problematiek in combinatie met het ontbreken van een vaste verblijfplaats.

We sluiten aan bij integrale casusoverleggen waarin we de problematische casussen anoniem bespreken. Bij die overleggen zijn zowel interne collega's als externe partners aangesloten, zoals bemoeizorg, GGD en de woningcorporaties.

Wat willen we bereiken?

Een open en transparant verkiezingsproces

De kwaliteit van het verkiezingsproces verbeteren en het proces vergemakkelijken.

Wat gaan we ervoor doen?

Wet kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces implementeren

Als deze wet wordt aangenomen, gaan we uitvoering geven aan de daarin opgenomen wijzigingen.

Daarnaast gaan we in samenwerking met andere organisatie(s) extra aandacht schenken aan behoud en verbetering van de toegankelijkheid van de stembureaus en aan de bezetting van een stembureau, zodat deze een afspiegeling is van de samenleving waarin iedereen zichzelf herkent. We gaan de inclusiviteit van stembureaus stimuleren door de inzet van sprokkelduos. Ook gaan we de aanvraag van een kiezerspas, volmachtbewijs of vervangende stempas mogelijk maken.

Wat willen we bereiken?

Goede dienstverlening reisdocumenten en rijbewijzen

Ons doel is om maatregelen te nemen die de dienstverlening aan onze inwoners verbetert en aansluit bij hun behoeften.

Wat gaan we ervoor doen?

Waardedocumenten kosteloos thuis laten bezorgen.

Dit voldoet aan een behoefte van onze inwoners. Daarnaast vermindert dit de druk op de medewerkers aan de receptie.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
9.1 Bestuur en dienstverlening	3.691	3.237	3.174	3.182	3.174	3.174
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken	1.710	2.082	2.101	2.117	2.146	2.107
Totaal Lasten	5.401	5.319	5.275	5.298	5.320	5.281
Baten						
9.1 Bestuur en dienstverlening	202	43	44	44	44	44
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken	729	1.092	1.071	1.314	1.409	1.330
Totaal Baten	931	1.135	1.115	1.358	1.453	1.374
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	4.470	4.183	4.160	3.941	3.867	3.907
Stortingen in reserves	120	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	463	120	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-343	-120	0	0	0	0
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	4.126	4.063	4.160	3.941	3.867	3.907

Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten

Inleiding

Een stevig fundament voor nu en de toekomst

De gemeente Maashorst is ambitieus en heeft een duidelijke missie en visie. De organisatie staat midden in de maatschappij, is ondernemend en toont lef. Dit kan alleen vanuit een goede en solide basis. Alleen als de basis op orde is, ontstaat immers ruimte voor vernieuwing en ontwikkeling. Dat betekent dat ook de bedrijfsvoering in Maashorst op orde moet zijn.

In de eerste jaren na de herindeling is een goede basis gelegd voor de nieuwe gemeente Maashorst. In 2025 bouwen we verder op dat fundament. Met een goed georganiseerde en moderne bedrijfsvoering zorgen we voor een goede bereikbaarheid en beschikbaarheid van onze dienstverlening. En zetten we stappen om de bedrijfsvoering verder te innoveren.

Bij een stevig fundament hoort ook een gezonde financiële basis. Een goede verhouding tussen de inkomsten en uitgaven van een gemeente is belangrijk om doelstellingen van het bestuursakkoord op korte en lange termijn te realiseren.

10.1 Overhead

Inleiding

Met overhead bedoelen we alle activiteiten/functies die nodig zijn om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers mogelijk te maken.

De activiteiten uit programma 10 zijn nodig om de activiteiten van de programma's 1 tot en met 9 te kunnen uitvoeren. Daarom werken wij ook voortdurend aan het verbeteren van de interne organisatie.

Ontwikkelingen

Werken aan een toekomstbestendige organisatie

We willen onze jonge organisatie stevig neerzetten, voor nu en voor de toekomst. Daarbij kijken we voortdurend naar ontwikkelingen in de samenleving. Belangrijke ontwikkelingen zijn de veranderingen in de arbeidsmarkt, de digitalisering en de druk op onze financiën.

Daarnaast zorgen ontwikkelingen in de samenleving ervoor dat de rol van de overheid moet veranderen. We moeten als gemeente transformeren naar een faciliterende, stimulerende en innovatieve organisatie die zorgt dat het voorzieningenniveau op peil blijft voor een gemeenschap die meer zelfredzaam is. We willen ondersteunen dat onze inwoners elkaar helpen, initiatieven nemen, naar elkaar omkijken en zoveel mogelijk de regie op hun eigen leven hebben en behouden. Als gemeente zijn we in de toekomst dan ook meer een 'partner' dan een 'verzorger'. Handelen vanuit vertrouwen (en niet vanuit controle) is daarbij een belangrijke voorwaarde.

Om onze dienstverlening nu en in de toekomst kwalitatief hoog te houden, investeren we de komende jaren in onze organisatie.

Een aantrekkelijke organisatie om in te werken

De arbeidsmarkt staat onder druk. Er is minder instroom van nieuwe arbeidskrachten, terwijl de uitstroom van (oudere) medewerkers groot blijft. De jongste instromers (generatie Z) hebben een andere kijk op werk en dit vraagt iets anders van onze manier van werven en werken. Daarnaast vraagt de veranderende rol van de gemeente in de toekomst ook een andere manier van werken voor onze huidige en toekomstige personeelsleden.

Een financieel gezonde gemeente

Een goede balans tussen inkomsten en uitgaven is voor elke gemeente belangrijk. De financiële positie van de gemeente Maashorst is de afgelopen jaren solide geweest, de weerstandscapaciteit is goed en de weerstandsratio hoog (zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing).

De financiële positie van de gemeente staat echter de komende jaren onder druk, onder andere door een wijziging in de berekeningssystematiek van de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast is er sprake van een toenemende complexiteit van opgaven en groter wordende zorgvragen. Ondanks scherpere raming van budgetten, het eenmalig niet indexeren van algemene budgetten en verhoging van de OZB, is het voor 2025 nodig om een beroep te doen op onze algemene reserve om de begroting 2025 sluitend te maken. Uitgangspunt bij de Programmabegroting 2025-2028 is een strakker financieel kader. Daarin is geen ruimte voor nieuw beleid dat extra geld kost. Het principe 'nieuw voor oud' wordt dan ook leidend. Dat wil zeggen: we gaan alleen met nieuwe plannen of initiatieven aan de slag als ze in plaats komen van bestaande plannen of als we ze binnen bestaande taakvelden en -budgetten kunnen opvangen. Hierbij moeten we ook bekijken welke rol we als gemeente hebben bij bestaande en nieuwe opgaven en welke rol we in de toekomst daarin willen spelen.

Voor de jaren 2026 tot en met 2028 zijn de financiën nog niet op orde. We verwachten geen extra middelen voor de komende jaren van het Kabinet. Het is daarom aan de gemeenten zelf om voorbereidingen en maatregelen te treffen om de komende jaren te zorgen voor een structureel positief beeld. De komende periode gaan we daarom aan de slag met de vraag: 'Doen we de juiste dingen, en doen we die dingen goed?' Dit moet ertoe leiden dat de gemeente Maashorst toekomstbestendig is en blijft.

Een veilige en moderne informatievoorziening

Informatietechnologie ontwikkelt zich continue. Applicaties worden steeds vaker als een dienst aangeboden. Automatisering en robotisering worden ingezet in optimalisering van de bedrijfsvoering en dienstverlening. Ontwikkelingen als Artificial Intelligence (AI) beginnen een plek te krijgen binnen organisaties.

De Wet Open Overheid (WOO) vraagt overheden transparanter te zijn in de informatieverstrekking naar de samenleving.

Informatie- en IT- beveiliging wordt steeds belangrijker. Deze wereld ontwikkelt zich snel en bedreigingen als hacking, online profilering en spionage nemen steeds meer toe. Wij blijven ons als organisatie ontwikkelen om nieuwe risico's te beheersen. We gaan aan de slag met data-gedreven werken en innovatie, en we zetten in op betere besluitvorming en efficiëntere bedrijfsvoering.

Wat willen we bereiken?

Een stevig fundament voor gemeente Maashorst als organisatie

Huisvesting die voldoet aan de eisen en wensen van een moderne organisatie.

Wat gaan we ervoor doen?

Routekaart verduurzaming

In 2025 gaan we ons voorbereiden op de uitvoering van de verduurzaming van de overige gebouwen vanaf 2026. Dit is opgenomen in taakveld 7.4 Duurzaamheid. Het onderhoud van de gebouwen is beschreven in de Paragraaf Kapitaalgoederen, onderdeel Gebouwen.

In het eerste kwartaal van 2024 zijn alle MeerJarenOnderhoudsPlannen (MJOP's) van de gemeentelijke onroerende zaken geactualiseerd, samengevoegd tot één MJOP Maashorst en behandeld in de raadsvergadering van 4 april 2024. Sinds deze actualisatie werken we aan een lijst van erkende maatregelen en opstelling van duurzaamheidsplannen voor de gemeente Maashorst. Deze voegen we toe aan het MJOP, zodat er een DMJOP ontstaat: een Duurzaam MeerJarenOnderhoudsPlan. In 2025 stemmen we het complete uitvoeringsplan MJOP en het uitvoeringsplan verduurzaming op elkaar af en starten we met de voorbereiding van de eerste projecten die we willen uitvoeren in 2026.

In het vierde kwartaal van 2024 gaan we het Meerjareninventarisplan (MJIP) voor de gemeentelijke inventaris actualiseren en voorleggen aan de gemeenteraad. In 2025 gaan we dan het uitvoeringsplan MJIP realiseren en uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige organisatie

Bij gemeente Maashorst past een robuuste organisatie die klaar is voor de toekomst. De basis van deze organisatie wordt gevormd door de vijf kernwaarden: ondernemend & lef, eigenaarschap, omgevingsbewust, samen en open. We bouwen de komende jaren stevig verder aan een organisatie die voldoet aan die kernwaarden.

Wat gaan we ervoor doen?

Verder bouwen aan de organisatie, met een programma organisatieontwikkeling

In 2025 bouwen we verder aan de ontwikkeling van onze organisatie. In 2025 en 2026 investeren we bovendien extra om de schaa sprong te maken en de veranderende positie van de gemeente op regionaal en landelijk niveau in te nemen. Dit doen we vanuit het programma organisatieontwikkeling. Daarmee geven we een impuls aan de groei van onze professionele organisatie. De programmatische aanpak zorgt er bovendien voor dat we in samenhang werken aan verschillende ontwikkelinitiatieven. Een professionele werkcultuur waarin we werken vanuit

onze kernwaarden is een belangrijke pijler in dit programma. We werken met diverse betrokken collega's samen en dragen gezamenlijk zorg voor inbedding van de kernwaarden in onder andere onze HR-instrumenten.

Wat willen we bereiken?

We zijn een aantrekkelijke werkgever waar mensen graag werken en de ruimte krijgen om hun talenten te ontwikkelen

Iedereen die bij de gemeente Maashorst komt werken, staat aan het begin van een reis. Deze reis begint bij het werven van het personeelslid en eindigt bij de uitdiensttreding. Onderstaande vier elementen staan aan de basis waarop onze visie op de reis van onze medewerkers en het werken bij de gemeente Maashorst gestoeld is:

1. Het vinden en werven van nieuwe collega's die we, door een onboarding programma, een goede start willen geven in onze organisatie.
2. Het vinden van je draai binnen de functie en het ontwikkelen van je talenten.
3. Fluitend naar je werk én weer blij naar huis gaan.
4. Tevreden doorstromen naar je volgende bestemming.

Onze medewerkers zijn net zo verschillend als de inwoners van onze gemeente. We willen een organisatie zijn waarin je jezelf kan zijn, waarin je mag leren en wordt gewaardeerd. We voeren open gesprekken met onze leidinggevenden over plannen en twijfels. En we mogen en willen verantwoordelijkheid nemen voor ons werk.

Wat gaan we ervoor doen?

Visie leren en ontwikkelen

We starten een project om te komen tot een afgestemde visie op leren en ontwikkelen in onze organisatie. In dat project brengen we bestaande initiatieven en nieuw aanbod samen in een organisatiebrede academie en borgen we een duurzaam leer- en ontwikkelbeleid en aanbod.

Wat willen we bereiken?

Een veilige, moderne en klantvriendelijke informatievoorziening

Een veilige, moderne en klantvriendelijke informatievoorziening, waarin de informatie- en privacybeveiliging op orde zijn en continuïteit is geborgd.

Wat gaan we ervoor doen?

Afronden van de risicoanalyse (Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten) en het verbeterplan ontwikkelen en uitvoeren.

Met de toename van digitalisering neemt ook het risico toe van informatieveiligheid. Een belangrijke factor hierin is het menselijk handelen. Digitale veiligheid raakt in de kern ook de kwaliteit en de continuïteit van onze dienstverlening. Daarmee is blijvend investeren in informatieveiligheid geen luxe maar noodzaak.

De komende jaren investeren wij in bewustwording van onze medewerkers en van onze inwoners. Want als we digitale diensten leveren, moeten ook inwoners zich bewust zijn van de risico's. Samen houden we onze (digitale) dienstverlening veilig en betrouwbaar.

Daarnaast is het actueel houden van de fysieke en technische informatiebeveiliging een randvoorwaarde om de cyberveiligheid van onze dienstverlening te borgen.

Data-gedreven werken

Data-gedreven werken biedt de gemeente de kans om beslissingen te nemen op basis van feiten. Dat helpt ons om efficiënter en effectiever onze diensten te verlenen aan onze inwoners. We gaan daarom aan de slag met ontwikkeling van een visie rond data-gedreven werken en ontwikkeling van concrete plannen om data-gedreven werken verder door te ontwikkelen en te integreren in onze dienstverlening.

10.2 Treasury

Inleiding

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoording afleggen over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De gemeente Maashorst wil financieel gezond zijn. Eventuele tegenvallers kunnen we opvangen. Zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaan, staat hierbij voorop. We zijn ambitieus en we zetten onze financiën maximaal in om onze ambities te realiseren. Wanneer er meer capaciteit nodig is, zijn we bereid daarin te investeren.

De inkomsten en uitgaven zijn in evenwicht. Uitgangspunt is dat de gemeentelijke producten en de afvalstoffenheffing kostendekkend zijn.

Ontwikkelingen

Financieel beleid

Een gezond financieel beleid van de gemeente is gebaseerd op drie pijlers: structurele dekking, goed uitgewerkt risicomanagement en een weerstandscapaciteit passend bij de gemeente.

Aanscherping financieel kader

Gezien de verslechterde financiële vooruitzichten de komende jaren, hebben we besloten om scherp aan de wind te zeilen. Dit wil zeggen dat we terughoudend zijn met nieuwe plannen en stevig sturen op ons uitgavenpatroon. Zoals hierboven al is beschreven, is het uitgangspunt bij de Programmabegroting 2025-2028 een strakker financieel kader, waarin geen ruimte is voor nieuw beleid dat extra geld kost. Het principe 'nieuw voor oud' wordt leidend. Dat wil zeggen dat we nieuwe plannen of initiatieven alleen in gang zetten als ze in plaats komen van bestaande plannen of als we ze binnen bestaande taakvelden en -budgetten kunnen opvangen. Uitzondering hierop zijn wettelijke verplichtingen en de risicoposten die al in de vorige programmabegroting zijn opgenomen.

Beoordeling financiële positie

Gemeenten zijn verplicht om een aantal financiële kengetallen te presenteren. Het doel hiervan is om op termijn gemeenten onderling te vergelijken.

Wij hebben een norm gegeven aan deze kengetallen. Hierbij sluiten we aan bij de signaleringswaarden, zoals die in de stresstest voor 100.000+ gemeenten zijn opgenomen. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Om ons huidige financiële beleid voort te zetten, ambiëren we categorie A en accepteren we categorie B.

We leggen verantwoording af over deze financiële kengetallen in zowel de Programmabegroting als de Programmarekening.

Bij de integrale afweging van middelen bij de Programmabegroting 2025, worden de gevolgen voor de financiële kengetallen zoveel als mogelijk vooraf in beeld gebracht. Dit willen we combineren met een update van ons financieel beleid. Op die manier zijn alle pijlers van ons financieel beleid (dekking, weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering) betrokken bij de integrale afweging. Maar nog belangrijker is, dat we op deze manier in staat zijn om daar op te sturen.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begroting >0%	Begroting 0%	Begroting < 20%
Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de financiële kengetallen opgenomen.

Wat willen we bereiken?

Een financieel gezonde gemeente

De gemeente Maashorst is ambitieus en we zetten onze financiën maximaal in om die ambities te realiseren. We doen wat nodig is. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat onze financiën structureel op orde blijven.

Wat gaan we ervoor doen?

Om te kunnen sturen op de financiën werken we met een aantal prestatie indicatoren (PI's).

Deze PI's hebben we ondergebracht in drie pijlers, namelijk: 'Dekking', 'Risicomanagement' en 'Financiering'. We hebben onze financiële strategie vastgelegd in de paragrafen 'weerstandsvormogen en risicobeheersing' en 'financiering'. De vastgestelde streefwaarden bij de PI's monitoren we en we doen voorstellen tot bijsturing als daar aanleiding toe is.

10.3 Belastinginkomsten

Inleiding

Naast de algemene uitkering vanuit het Rijk haalt de gemeente Maashorst een deel van de inkomsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen. Met name de onroerendzaakbelasting (OZB) is belangrijk. Deze inkomsten uit belastingen en heffingen zijn onderdeel van het gemeentelijk beleid en daarin kunnen keuzes gemaakt worden.

Er zijn twee soorten gemeentelijke belasting :

- Belastingen: bijvoorbeeld onroerende zaakbelasting (OZB), toeristenbelasting en parkeerbelasting. De opbrengst daarvan gaat naar de gemeente. De gemeente bepaalt zelf waarvoor ze de opbrengst gebruikt.
- Heffingen: dit zijn rechten, tarieven en leges. Bijvoorbeeld rioolheffing of de kosten voor een paspoort. De gemeente kan hier alleen de totale kosten vergoed krijgen die ze gemaakt heeft. Met andere woorden: de totale opbrengst van deze heffingen mag niet meer zijn dan de totale kosten die we ervoor moeten maken.

Ontwikkelingen

We streven naar een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners. Door jarenlang de OZB alleen te indexeren, staan we landelijk gezien onderaan de lijsten met lastendruk voor onze inwoners. Met het oog op stijgende prijzen voor onze voorzieningen en de financiële onzekerheden de komende jaren, hebben we voor 2025 besloten om de OZB met 10% te verhogen, bovenop de gebruikelijke indexering (2,3% in 2025). De jaren erna voeren we een jaarlijkse verhoging door van 2%, bovenop de dan geldende indexering tot en met 2028.

Op het gebied van belastingen zijn er verder geen andere veranderingen. De belastingsamenwerking Oost-Brabant onderzoekt de mogelijkheden van uitbreiding (schaalvergroting) met gemeenten en/of waterschappen. De belangrijkste redenen zijn kostenbesparing en behoud van kwaliteit van de belastingheffing.

Met betrekking tot leges (bedragen die in rekening worden gebracht door de gemeente voor geleverde diensten zoals een rijbewijs) worden de processen doorgelicht en kijken we of deze kostendekkend zijn.

Wat willen we bereiken?

De heffingen zijn kostendekkend

We streven naar 100% kostendekkendheid zoals wettelijk is toegestaan en zoals opgenomen is in ons bestuursakkoord.

Wat gaan we ervoor doen?

Kostendekkendheidsonderzoek en impactanalyse afronden voor de leges op het gebied van de Omgevingswet.

Op het gebied van belastingen zijn er geen veranderingen. De belastingsamenwerking Oost-Brabant onderzoekt de mogelijkheden van uitbreiding (schaalvergroting) met gemeenten en/of waterschappen. De belangrijkste redenen zijn kostenbesparing en behoud van kwaliteit met betrekking tot de belastingheffing.

Met betrekking tot leges (bedragen die in rekening worden gebracht door de gemeente voor geleverde diensten zoals een rijbewijs) worden de processen doorgelicht en wordt gekeken of deze kostendekkend zijn.

10.4 Gemeentefonds

Inleiding

Gemeenten ontvangen een financiële bijdrage van de Rijksoverheid uit het Gemeentefonds (= de algemene uitkering). Hiermee kunnen we een deel van onze uitgaven financieren. We mogen zelf bepalen waar we dit geld aan besteden. Het college van B en W en uiteindelijk de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de keuzes en verantwoording. Hoeveel geld we precies uit het Gemeentefonds krijgen, hangt af van gemeentelijke kenmerken en belastingcapaciteit (= hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen). De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het Gemeentefonds onder meer naar:

- aantal inwoners
- aantal jongeren
- aantal uitkeringsgerechtigden
- oppervlakte van de gemeente

- grootte van de watergebieden.

Deze kenmerken heten maatstaven. Er zijn veel verschillende maatstaven. Elke maatstaf heeft een bedrag voor elke 'eenheid'. De gemeente krijgt dus geld voor iedere inwoner, iedere jongere, enzovoort.

Ontwikkelingen

Jaarlijks verschijnen er drie circulaire (= nieuwsbrieven) vanuit het Rijk. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid. De septembercirculaire is de vertaling van de Miljoenennota (de Rijksbegroting). En de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

Met de Raadsinformatiebrief 6134/2024 van 23 juni 2024 jl. hebben we de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2024. De gevolgen van deze meicirculaire zijn verwerkt in de Programmabegroting 2025-2028.

Eind juni heeft de Provincie naar aanleiding van de meicirculaire een aanvulling op de begrotingscirculaire 2024 uitgebracht. In deze circulaire informeert de Provincie de gemeenten over de gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk. Ook staat er informatie in over de manier waarop de Provincie deze onderwerpen beoordeelt vanuit haar taak als financieel toezichthouder van gemeenten. Onderstaande onderwerpen kwamen daarbij naar voren:

- De berekeningswijze van de Algemene Uitkering is met ingang van 2024 doorgevoerd in plaats van 1 juli 2027. Het Rijk heeft gemeenten in 2024 volledig gecompenseerd voor de korting op de Algemene Uitkering. Voor het jaar 2025 bedraagt de compensatie maar 50%. Landelijk gaat het over een bedrag van totaal € 675 miljoen. Voor onze gemeente gaat het om € 2.025.000. De Provincie heeft toegestaan deze eenmalige korting als 'incidenteel' aan te merken. Praktisch gezien kunnen we in 2025 de Algemene Uitkering met € 2.025.000 ophogen om hier dan vervolgens de korting van € 2.025.000 'incidenteel' als tegenhanger tegenover te zetten.
- Rijk, IPO en VNG hebben een afspraak gemaakt over de op te nemen extra middelen jeugdzorg in de meerjarenraming van de begroting 2025. Daarmee volgen ze de uitspraak van de Commissie van Wijzen. Gemeenten mogen in de jaren 2026 tot en met 2028 een stelpost opnemen voor compensatie Jeugdzorg. Landelijk gezien gaat dat om € 284 miljoen in 2026, € 211 miljoen in 2027 en € 250 miljoen. Voor Maashorst gaat het om € 894.600 in 2026, € 664.650 in 2027 en 787.500 in 2028. We hadden deels al rekening gehouden met deze stelpost. Het verschil ten opzichte van de meicirculaire ramen we nu bij of af.

	2025	2026	2027	2028
Uitkomst meicirculaire 2024	€ 130.229.000	€ 122.312.000	€ 122.609.000	€ 123.691.000
Correctie korting invoering andere	+ € 2.025.000			

berekeningswijze
algemene uitkering

Stelpost compensatie - € 168.400 + € 12.950 + € 135.800
Jeugdzorg

**Structureel deel
algemene uitkering
zoals opgenomen in
Programmabegroting
2025**

€ 132.254.000 € 122.143.600 € 122.621.950 € 123.826.800

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
10.1 Overhead	22.353	24.011	24.285	24.077	23.564	23.782
10.2 Treasury	1.333	786	6.879	-2.844	-514	212
10.3 Belastinginkomsten	1.385	1.037	1.109	1.116	1.098	1.098
10.4 Gemeentefonds	206	152	152	152	152	152
Totaal Lasten	25.277	25.986	32.425	22.501	24.300	25.245
Baten						
10.1 Overhead	168	143	121	121	121	121
10.2 Treasury	4.541	2.729	2.223	2.424	2.705	2.553
10.3 Belastinginkomsten	17.026	17.690	19.605	19.935	20.275	20.615
10.4 Gemeentefonds	120.501	127.113	130.229	122.144	122.622	123.826
Totaal Baten	142.236	147.676	152.178	144.624	145.723	147.116
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	-116.959	-121.690	-119.754	-122.123	-121.424	-121.871
Stortingen in reserves	20.340	1.435	1.033	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	11.907	2.233	7.508	1.845	1.209	1.210
Totaal mutaties reserves	8.434	-798	-6.475	-1.845	-1.209	-1.210
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	-108.525	-122.488	-126.228	-123.968	-122.632	-123.081

Paragrafen

Paragraaf Wet Open Overheid 2025

Wet Openbare Overheid

Informatievoorziening is de aorta van onze gemeentelijke dienstverlening. Zonder informatie (in welke vorm dan ook) kan geen invulling gegeven worden aan de vragen / behoefte van onze inwoners. Onze informatievoorziening wordt steeds digitaler en daarmee "onzichtbaarder" terwijl de behoefte aan transparantie toeneemt.

Om alle interne en externe ontwikkelingen en eisen over informatievoorziening en digitalisering op een effectieve en efficiënte wijze in de ambtelijke organisatie te borgen, is een totaal plan van aanpak opgesteld waarin zo veel mogelijk eisen worden samengepakt.

Hierbij moet gedacht worden aan de eisen van de Privacy wetgeving (AVG), Wet Digitale Overheid, de Archiefwet en de Wet Open Overheid (WOO). In de gemeente Maashorst nemen we de WOO als belangrijk uitgangspunt voor het inrichten van onze informatievoorziening.

De Wet Open Overheid (WOO), is ingegaan op 1 mei 2022 en regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Deze wet geldt ook voor de gemeente. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Naast verbetering van de informatiehuishouding van de gemeente zorgt de WOO ervoor dat gemeente-informatie voor iedereen toegankelijk wordt door actief openbaar maken te verbeteren. Dit betekent dat de gemeente uit zichzelf de wettelijk aangewezen documenten openbaar moet maken. In de WOO blijft de mogelijkheid bestaan om de gemeente te verzoeken om documenten, die nog niet (actief) openbaar zijn gemaakt, ook openbaar te maken.

Om (uiterlijk in 2027) volledig te kunnen voldoen aan deze wetgeving is het belangrijk te zorgen voor een goede automatisering waarmee we onze dossiers gestructureerd kunnen vastleggen en gemakkelijke vindbaar kunnen maken. Dit vraagt van de medewerkers een andere invulling van hun (administratieve) werkzaamheden, maar ook van hun vaardigheden en competenties. Sturen op het digitale proces & zaakgericht werken is daarom voor ons ook een belangrijk aandachtspunt bij het aan de slag gaan met de Wet Open Overheid.

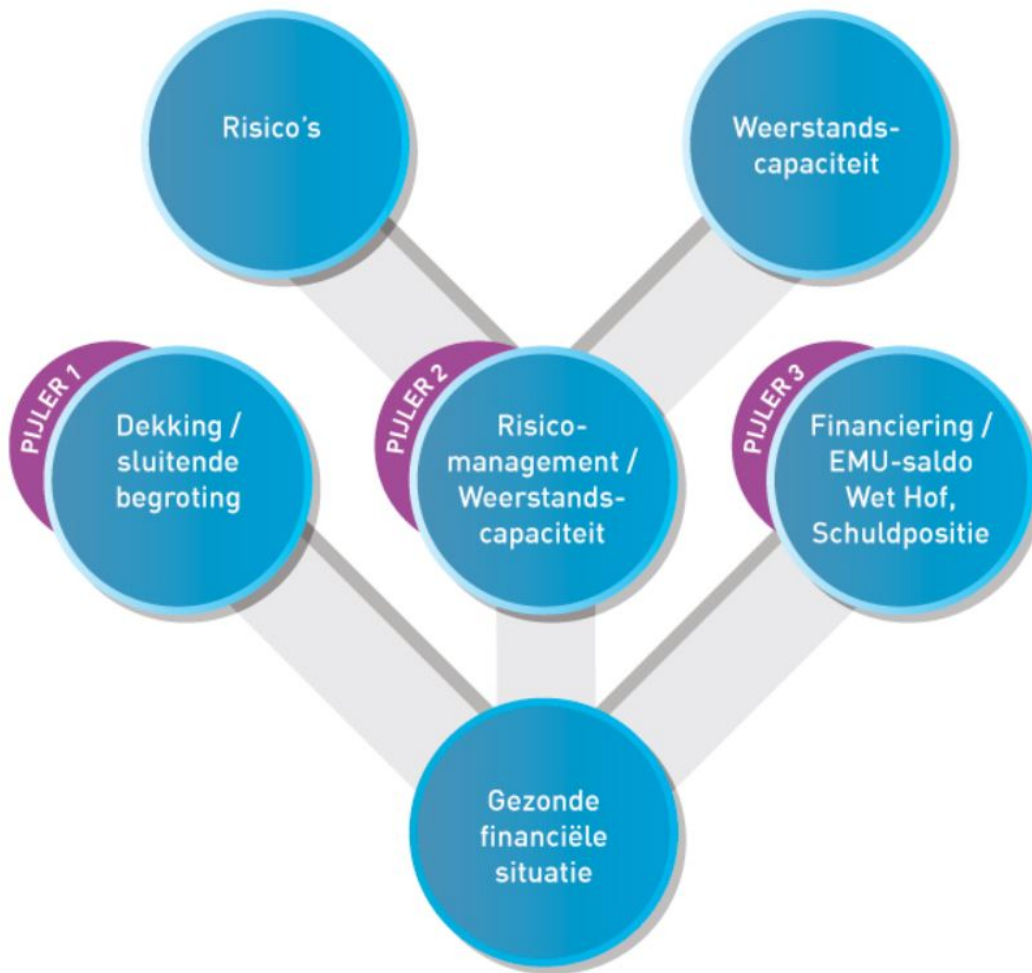
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025

Inleiding

We vinden risicomanagement belangrijk in de gemeente Maashorst. Het heeft dan ook een prominente plek binnen de planning & control cyclus en we zien het als een continu proces.

Bij alle planning & control producten rapporteren we hierover in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. In plaats van een periodieke inventarisatie, is risicomanagement bij gemeente Maashorst een manier van denken. Het dient als hulpmiddel bij het nemen van besluiten door zowel de raad als het college.

2025 Financiële strategie en beleid

Zichtbaar is dat risicomanagement, het onderwerp van deze paragraaf, slechts 1 van de 3 pijlers is. De pijlers worden toegelicht bij het onderdeel 'Gevolgen Programmabegroting 2025 voor de financiële positie'.

Beleid

Het beleid voor risicomanagement voor de gemeente Maashorst is vastgesteld in januari 2022. Dit beleid is de basis voor het schrijven van deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Kengetallen financiële positie

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn gemeente verplicht om een aantal kengetallen op te nemen in deze paragraaf. Deze indicatoren zijn opgenomen in het onderdeel Financiële begroting- Gevolgen programmabegroting 2025 voor de financiële positie.

Kengetallen financiële verordening

Daarnaast presenteren we conform artikel 22 uit onze financiële verordening de volgende kengetallen.

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Netto schuld per inwoner	€ 1.260,57	€ 1.138,51	€ 1.022,13	€ 1.245,61	€ 1.129,17	€ 1.024,90
2. Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves als percentage van de inkomsten(-=voordeel, +=nadeel)	-3,64%	5,76%	2,84%	5,36%	3,24%	3,01%
3. Onbenutte belastingcapaciteit OZB als percentage van de inkomsten	4,16%	2,69%	2,59%	2,68%	2,67%	2,65%

Risico's

Doelstelling van de gemeente Maashorst is om periodiek inzicht te hebben in de risico's. Hierover wordt 4x per jaar (in de 1e Tussentijdse rapportage, Programmabegroting, 2e Tussentijdse rapportage en Programmarekening) verantwoording afgelegd. De financiële omvang van deze risico's brengen we op uniforme wijze in beeld, conform het vastgestelde beleid.

Top 10 risico's

De risico inventarisatie vindt plaats op basis van het inschatten van de financiële impact en de kans van optreden. We hanteren bij het bepalen van de kans, klassen van 1 tot 5. De top 10 van de risico's beslaat 83% van de totale risico's.

Voor een verdere toelichting op dit systeem van risicobeoordeling, verwijzen wij naar het eerder genoemde beleid voor het risicomanagement dat is opgesteld voor de gemeente Maashorst. Hieronder is schematisch weergegeven wat de grootste risico's zijn voor de gemeente Maashorst.

Nummer	Risico	Omvang
1	Grondexploitatie	€ 5.527.000

2	Stikstofproblematiek	€ 1.830.000
3	Sociaal domein: Wet Maatschappelijke Ontwikkelingen 2015 (Hulp bij het huishouden, individuele begeleiding, en voorzieningen)	€ 1.651.000
4	Sociaal domein: gespecialiseerde jeugdhulp	€ 1.586.000
5	Sociaal domein: Participatiewet (Gebundelde uitkering, Algemene Bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Loonkostensubsidies)	€ 1.500.000
6	Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico gevolgschade a.g.v. niet nakomen van contractuele afspraken	€ 1.000.000
7	Gemeenschappelijke regelingen	€ 700.000
8	Kwaliteitsmanagement systeem rechtmatigheid	€ 530.000
9	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 555.000
10	Sociaal domein: Participatiewet (Wsw, Beschut Werk en Arbeidsparticipatie)	€ 600.000
Totaal		€ 15.479.000

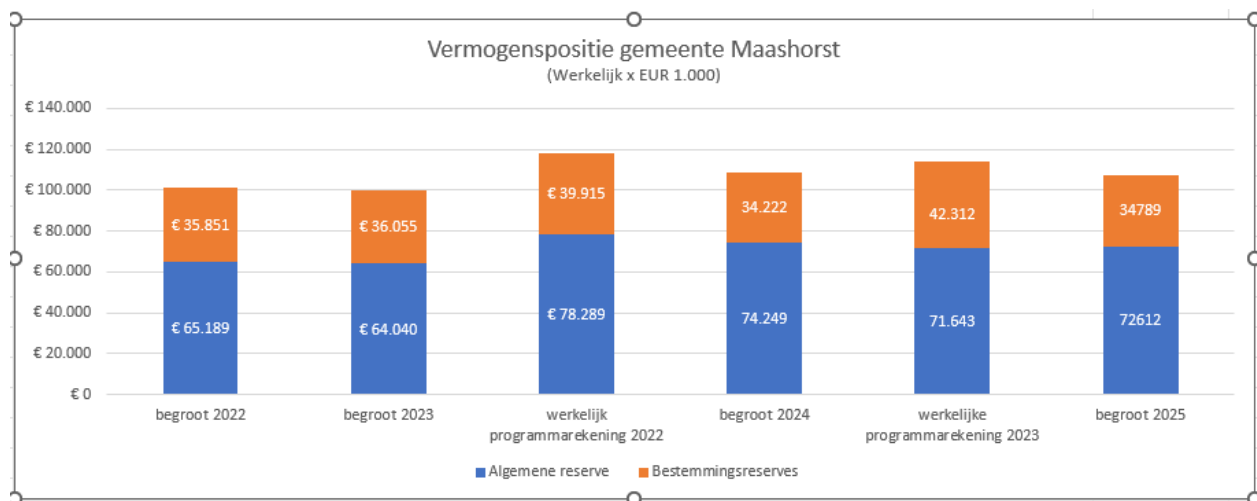
Uitgebreide risicoanalyse

De risico's worden conform ons beleid voor risicomanagement geïnventariseerd. Hierdoor is op een gedetailleerd niveau inzicht in de risico's die de gemeente Maashorst loopt. Tevens wordt door de teams aangegeven op welke wijze de risico's beheerst worden. Zie onder de bijlagen in deze begroting het totaaloverzicht van de risico's.

De risico's zijn opnieuw beoordeeld en zo nodig aangepast ten opzichte van de risico's in de Programmarekening 2023 (raad juli 2024).

Ontwikkeling vermogenspositie

De gemeente Maashorst wil sturen op risico's en weerstandsvermogen. Belangrijk hierbij is ook de ontwikkeling van de vermogenspositie van onze gemeente. De vermogenspositie heeft betrekking op de incidentele weerstandscapaciteit. In onderstaand overzicht is duidelijk zichtbaar hoe het vermogen zich ontwikkelt.

In de grafiek is zichtbaar dat de reservepositie van de gemeente Maashorst redelijk stabiel is. De begrote reserves in 2025 nemen iets af. Dit wordt vooral veroorzaakt door nadelige gevolgen die ten laste komen van de Algemene reserve.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt als volgt berekend: weerstandscapaciteit : risico's = weerstandsratio

Voor de begroting 2025 is dat € 84.724.000/€ 18.163.000= 4,66

De weerstandsratio geeft aan in hoeverre de gemeente Maashorst in staat is haar risico's op te vangen. Hierbij is met de Raad afgesproken dat de norm tussen 1 en 2 ligt. De ratio ligt ruim boven de norm.

Voor een verdere toelichting op de ontwikkeling van de weerstandsratio wordt verwezen naar de financiële begroting onderdeel "gevolgen programmabegroting 2025 voor de financiële positie".

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Nummer	Onderdeel	Bedrag
1	Algemene reserve vrij besteedbaar	€ 62.878.000
2	Algemene reserve grondbedrijf	€ 9.734.000
3	Stille reserves	€ 6.907.000
4	Onbenutte belastingcapaciteit (Onroerende zaak Belasting)	€ 5.205.000

Totaal**€ 84.724.000**

1. Algemene reserve vrij besteedbaar

De algemene reserve vrij besteedbaar bedraagt bijna € 63 miljoen (stand 31-12-2025). Het verloop van de algemene reserve is zichtbaar bij de ontwikkeling vermogenspositie.

2. Algemene reserve grondbedrijf

Het doel van de algemene reserve van het Grondbedrijf is het opvangen van eventuele nadelen op grondexploitatiecomplexen. Het vormt een risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief grondbedrijf. In de inventarisatie van de risico's zijn ook de risico's van het grondbedrijf opgenomen. Daarom wordt deze reserve meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. De algemene reserve van het grondbedrijf is begroot op ruim € 9,7 mln.

3. Stille reserves

Onder stille reserves vallen onder andere de gemeentelijke gronden en panden die gewaardeerd zijn tegen de toen geldende aankoopwaarden. Een belangrijke voorwaarde is dat het een en ander per direct verkoopbaar is. De stille reserves bedragen € 6,9 miljoen. De inschatting van de stille reserve is conform de stand per 31 december 2023. De actualisatie van de berekening vindt 1x per jaar, per jaareinde plaats.

4. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit OZB wordt berekend door de maximale tarieven te vergelijken met de tarieven van de gemeente Maashorst.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het artikel 12-beleid. Dit betekent dat, als de gemeente Maashorst niet meer in staat zou zijn om de structureel zich manifesterende risico's binnen de exploitatie op te vangen, de gemeente door het Rijk gewezen zou worden op de mogelijkheid om de OZB-tarieven te verhogen om zodoende meer structurele opbrengsten te realiseren. Dit noemt men het artikel 12-beleid. Volgens de hiervoor geldende wettelijke richtlijnen heeft de gemeente Maashorst een onbenutte belastingcapaciteit van € 5,2 miljoen.

Paragraaf verbonden partijen 2025

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbonden heeft.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.'

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbonden heeft.

Wat is een bestuurlijk belang?

Een bestuurlijk belang houdt in zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Wat is een financieel belang?

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De verbonden partijen zijn binnen de gemeente Maashorst onderverdeeld in;

- Publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden. De gemeente Maashorst is betrokken bij diverse gemeenschappelijke regelingen.
- Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. De gemeente Maashorst is deelnemer in vennootschappen en coöperaties. Tevens is de gemeente Maashorst deelnemer van een aantal stichtingen en verenigingen.
- Overige samenwerkingsverbanden. Er zijn echter ook samenwerkingsverbanden die niet officieel onder de definitie van verbonden partij vallen, maar door het college en/of de raad zijn aangemerkt als politiek belangrijk. Deze zullen wel gehandhaafd worden in de planning en control producten.

Op basis van het BBV wordt tenminste de volgende informatie opgenomen;

- De naam en vestigingsplaats.
- De wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat erbij hoort.
- Het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.
- De risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Beleid Verbonden Partijen

Beleid

Een samenwerkingsverband is bedoeld om beleidsdoelen van de gemeente te bereiken.

Hoe kun je daar grip op krijgen?

De gemeenten en besturen van de gemeenschappelijke regelingen in Brabant-Noord, werken reeds met de procedure om te komen tot een betere afstemming in de beleidsprocessen met de deelnemende gemeenten. Dit is het adoptieproces, waarin gemeente Meierijstad als regionale trekker fungeert. In samenspraak met griffiers en de gemeenschappelijke regelingen wordt een jaarplanning opgesteld, zodat kadernota's, begrotingen en jaarstukken tijdig voorbereid en besproken kunnen worden door de raden. Hierdoor hebben zowel de deelnemers als de gemeenschappelijke regeling een leidraad om het adoptieproces goed te kunnen organiseren.

Waarom het adoptieproces?

Er zijn verschillende redenen hiervoor, maar de belangrijkste zijn:

- Gemeenteraden staan op afstand als gevolg van het werken met gemeenschappelijke regelingen. Het adoptieproces is bedoeld om raden in positie te brengen op tijd een zienswijze op de stukken van de gemeenschappelijke regelingen uit te brengen.
- De gemeenschappelijke regelingen krijgen de zienswijzen van de gemeenten binnen een kort tijdsbestek, zodat zij weten wat er binnen de gemeenten leeft en in staat zijn de zienswijzen te verwerken.
- De betrokken medewerkers van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werken samen aan de voorzijde bij het opstellen van zienswijzen. Korte communicatielijnen en niet iedereen hoeft het wiel volledig zelf uit te vinden.

Daarnaast hebben de griffiers van Noord-Oost Brabant in het rapport 'Grip op regionale samenwerkingsverbanden' verbetervoorstellen gepresenteerd, om de sturing van de raden op de regionale samenwerking te versterken. Deze voorstellen zijn inmiddels ingevoerd. De belangrijkste zijn: focus/prioritering op een aantal samenwerkingsverbanden, de samenwerking tussen de raden onderling is verbeteren door een regionaal informatiesysteem voor de raden te en de vergadercycli op elkaar af te stemmen. Tevens is er tweemaal per jaar een regionale beeldvormende bijeenkomst om meer interactie met de samenwerkingsverbanden te krijgen. Daarnaast zijn er adoptiegriffiers aangesteld voor Jeugd, ODBN, Veiligheidsregio, Regio Noordoost Brabant en GGD om raden bij belangrijke beslissingen vroegtijdig in positie te kunnen brengen. Deze adoptiegriffiers hebben periodiek overleg over de stand van zaken m.b.t. de Gemeenschappelijke Regelingen. Zij bespreken of er zaken zijn waar de raad bij betrokken moet worden, en adviseren op welke wijze de raden het best betrokken kunnen worden. Dit om de raden in staat te stellen hun kaderstellende en controlerende rol te kunnen uitvoeren. De griffiers werken momenteel ook aan eventuele procesmatige wijzigingen die voortvloeien uit de gewijzigde wet GR.

Met de komst van de nieuwe Gemeente Maashorst moest het ambtelijk proces rondom verbonden partijen opnieuw ingericht worden. Daarnaast is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen gewijzigd. Deze aangepaste wet is per 1 juli 2022 van kracht. Doel van deze wetswijziging is om de volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden te geven om de eigen controlerende en kaderstellende rol te versterken en om de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Als de gemeenteraad gebruik maakt van deze nieuwe mogelijkheden, dan leidt dit tot een gewijzigd kader waarbinnen de ambtelijke organisatie zal moeten werken.

Eind 2022 is gestart met een project om een duidelijk ambtelijk proces voor besluitvorming rondom verbonden partijen op te stellen. Dit project is bijna afgerond waarna de resultaten en aanbevelingen aan de directie voorgelegd zullen worden en implementatie plaats kan vinden. Tot dat moment vindt het proces op de oude wijze plaats, maar zijn de betrokken inhoudelijke ambtenaren al wel meegenomen in het traject van het project. Dit om kennis te delen, maar ook om hun behoeftes helder te krijgen.

Visie en doorkijk naar de toekomst

Visie

De gemeente Maashorst heeft als visie dat de keuze voor een samenwerkingsverband altijd dient te gebeuren vanuit het maatschappelijk belang. Om te bepalen of in specifieke situaties dat belang het meest gediend wordt door aansluiting bij een samenwerkingsverband volgt de gemeente Maashorst in hoofdlijnen de VNG-BiZa-Handreiking voor de toepassing van de wet gemeenschappelijke samenwerkingen. Deze handreiking is uitgewerkt in het ambtelijk beheersinstrument Proceskader Samenwerkingsverbanden. Dit proceskader wordt gehanteerd

om te bepalen of nieuwe samenwerkingsverbanden worden aangegaan, alsmede om periodiek te evalueren of een samenwerkingsverband nog de meest optimale vorm is om het maatschappelijk belang te borgen.

Wet- en regelgeving

Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen is de landelijke tendens dat het belang van een adequate beheersing van de verbonden partijen toeneemt. Mede naar aanleiding hiervan is de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is op 16 juli 2014 gewijzigd (zie BBV commissie). Daarnaast zijn de bepalingen en richtlijnen van de notitie Verbonden partijen vanaf 2018 in werking getreden. Ook de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is met ingang van 1 juli 2022 gewijzigd. Doel van deze wetwijziging is om de volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden te geven om de eigen controlerende en kaderstellende rol te versterken en om de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de gemeenschappelijke regelingen te vergroten.

Doorkijk naar de toekomst

De laatste jaren is de aard en het aantal samenwerkingsverbanden sterk in beweging. De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren voort zal zetten. Als gevolg daarvan is de beheersing van verbonden partijen van belang. Daarnaast is het ook van belang om de risico's die hiermee samenhangen in beeld te hebben en te houden. Deze risico's hebben zijn plek in het systeem van risicobeheersing van de gemeente Maashorst. Zie hiervoor de risico inventarisatie in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overzicht verbonden partijen

Paragraaf verbonden partijen

1. Brabant Historisch Informatie Centrum

Verband	Naam	Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)
	Website	www.bhic.nl
	Vestigingsplaats	's- Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	In gezamenlijkheid behartigen van de belangen van ministerie, gemeenten en de waterschappen bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden en collecties die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord- Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten en de waterschappen.
Inhoud	Taakveld	Cultuur
	Doelstelling	Het borgen van een goede uitvoering van de archiefwet zodat de juiste informatie op de juiste manier beschikbaar is. Hierdoor helpt de BHIC niet alleen particulieren, maar ook organisaties, gemeenten, waterschappen en provinciale instellingen met al hun vragen op het gebied van archieven en cultuurhistorie. Dit valt onder de doelstelling bij programma 5 Sport, cultuur en recreatie. Binnen cultuur valt de BHIC onder de deeltaakveld musea.

Bestuurlijke relatie	Taken	Uitvoering geven aan de zogenaamde vraagtaken (nazorg, educatieve taken en wetenschappelijke activiteiten) als aanvulling op de wettelijke taken. De wettelijke taak van het BHIC gaat om de toezicht op het archief- en informatiebeheer naast het beheer van het statische archief. Deze taken zijn overgedragen aan het BHIC toen de gemeenten Uden en Landerd deel gingen nemen aan deze Gemeenschappelijke Regeling. Afnemers van de vraagtaken zijn het Rijksarchief in Noord-Brabant, gemeenten en de waterschappen.
	Wijzigingen	Geen
	Deelnemers	Minister van OCW, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel en de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught
	Vertegenwoordiging	Lid algemeen bestuur
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
Financiële positie	Domein	Dienstverlening
	Jaarrekening 2023	• totale exploitatie instelling: € 6.197.472 • bijdrage Maashorst € 218.000. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € 1.576.213 en per 31/12 € 1.621.476 • vreemd vermogen per 1/1 € 4.633.088 en per 31/12 € 5.052.854 • resultaat (instelling) € 124.539

Begroting 2024	-	totale exploitatie instelling: € € 6.494.200
	-	bijdrage Maashorst: € 245.000
	-	eigen vermogen per 1/1 € 1.397.000 en per 31/12 € 1.253.000
	-	vreemd vermogen per 1/1 € 4.077.000 en per 31/12 € 4.107.000
	-	Zienswijze: Positief
Begroting 2025	-	totale exploitatie instelling: € 7.181.300
	-	bijdrage Maashorst: € 274.100
	-	eigen vermogen per 1/1 € 1.477.000 en per 31/12 € 1.299.000
	-	vreemd vermogen per 1/1 € 5.225.000 en per 31/12 € 5.374.000
	-	Zienswijze: Positief
Risico beoordeling	Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja	
	Is er een risico-inventarisatie: ja	
Risico	Risico's die van invloed kunnen zijn op toekomstige cijfers zijn o.a.:	
	Risico-bepaling	• vertraging in de besluitvorming op bestuurlijk niveau, • wijzigingen in de hoogte van de bijdrage door de deelnemers • wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling • CAO aanpassingen • Wachtgeld verplichtingen

-
- Verhoging huurpenningen die afwijken van de bijdrage van OCW
 - Contracten van de depotverhuur zijn jaarlijks opzegbaar
 - Wijzigingen in de hoogte van de bijdrage via DVO's
 - Geen volledige dekking van de kosten van het e-depot
 - Structurele stijging energiekosten

Het begroot weerstandvermogen bedraagt ultimo 2028 € 433.000. De gemeenschappelijke regeling geeft aan dat de algemene reserve niet meer mag bedragen dan 10%. De algemene reserves staan in de begroting 2025 op 7,3 % van de bijdrage van de deelnemers.

2. GGD Hart voor Brabant

Verband	Naam	GGD Hart voor Brabant
---------	------	-----------------------

	Website	www.ggdhvb.nl
	Vestigingsplaats	Tilburg
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
	Doel	Preventie, bijdrage aan volksgezondheid, gemeenschappelijke gezondheidsdienst
Inhoud	Taakveld	Volksgezondheid
	Doelstelling	Maximaal meedoen: Sociale en doelmatige aanpak
	Taken	Uitvoeren wettelijke taken vanuit WPG (Wet Publieke Gezondheid) en (Jeugd)gezondheidszorg (vanuit Wmo en jeugdwet). Dit omvat preventie, bijdrage aan volksgezondheid en uitvoering geven aan Jeugdgezondheidszorg
	Wijzigingen	geen (Er komt in 2024 een wijziging GR GGD Hart voor Brabant aan. Per wanneer precies is nog niet bekend.)
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Oisterwijk, Oss, SintMichielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal

Financiële positie	Jaarrekening 2023	• Totale exploitatie instelling € 99.420.000,00 • Bijdrage Maashorst € 2.170.388,00 (Basistaken) Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 01/01 € 7.376.000,0 en per 31/12 € 4.024.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 20.068.000,00 en per 31/12 € 17.769.000,00 • Resultaat - €394.000,00
	Begroting 2024	• Totale exploitatie instelling € 80.274.000,00 na 1e wijziging begroting 2024 is dit 85.648.000,00 • Bijdrage Maashorst € 2.509.922,00 (Basistaken) + 231.521,00 als gevolg van begrotingswijziging 2024. • Eigen vermogen per 01/01 € 5.316.000,00 en per 31/12 € 4.816.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 15.407.000,00 en per 31/12 € 15.407.000,00 • Resultaat € 0,00 • Zienswijze Ja • Kernpunten zienswijze: • Voor de conceptbegroting 2024 'Wij maken gezond gewoon' vragen we aandacht voor: • De berichtgeving rondom trends en ontwikkelingen (o.a. de uitslag van monitorenvragenlijsten) om daarbij niet alleen de negatieve resultaten te benoemen, maar daarbij ook aandacht te besteden aan (opvallende) positieve resultaten.
	Begroting 2025	- Totale exploitatie instelling € 83.080.000,00 - Bijdrage Maashorst € 2.656.124,00 (Basistaken) - Eigen vermogen per 01/01 € 4.459.000,00 en per 31/12 € 3.980.000,00

- Vreemd vermogen per 01/01 € 17.383.000,00 en per 31/12 € 17.154.000,00
- Resultaat € 0,00
- Zienswijze: geen zienswijze
- Kernpunten zienswijze:
-

Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	De GGD HvB stelt bij de begroting een risico-inventarisatie op als onderdeel van het hoofdstuk weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's worden benoemd en hoe de GGD hier mee omgaat. Het weerstandvermogen liet zien hoe de GGD tegenvallers kon opvangen zonder dat het werk in gevaar komt. De afgelopen jaren is het steeds moeilijker gebleken de begroting sluitend te krijgen. Najaar 2023 is gebleken dat de algemene reserve van de GGD niet meer groot genoeg is, zij zijn gezakt onder de reserves. Dit betekent dat er in 2024 eenmalig een extra rekening naar de gemeenten zal worden gestuurd van €74.610,00 (over 2023) om de algemene reserve aan te vullen tot de ondergrens. Daarnaast ligt er een voorstel om in te stemmen met een transitieplan met bijbehorende middelen vanaf 2024. Voor Maashorst gaat dit om €147.186,00. Middels dit voorstel vraagt de GGD eenmalig om extra middelen waarmee ze in de komende 2-3 jaar de transitie doormaken, om daarna weer financieel fit en gezond te zijn, en structurele kostenstijgingen op te kunnen vangen in de eigen begroting. Beide

begrotingswijzigingen zullen in 2024 worden voorgelegd aan de raad tegelijk met het zienswijzetraject voor de begroting 2025.

3. Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost

Verband	Naam	Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant noordoost(Regiotaxi)
	Website	www.regiotaxinoordoostbrabant.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (uitvoeringsovereenkomst)
	Doel	Tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer in aanvulling op openbaar vervoer
Inhoud	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18+
	Doelstelling	Maatwerkdienstverlening 18+ Hiertoe behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en ondersteuning nodig hebben in de

vorm van beschikbare uren (o.b.v. een toekenningsbeschikking). Hieronder valt ook individueel vervoer	
Taken	Voldoen aan de mobiliteitsbehoefte van de inwoners, ook als deze bij het zich verplaatsen ondersteuning behoeven (vanuit WMO, Jeugdwet e/o Participatiewet)
Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers
	Provincie Noord Brabant, gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss.
	Vertegenwoordiging
	Lid Algemeen Bestuur
Bestuurlijke relatie	Portefeuillehouder
	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
Financiële positie	Domein
	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023
	• totale exploitatie instelling: € 4.188.600 • bijdrage Maashorst € 539.946. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € 843.959 en per 31/12 € 838.963 • vreemd vermogen per 1/1 € 367.992 en per 31/12 € 391.075 • resultaat (instelling): € 14.712 positief
Financiële positie	Begroting 2024
	• totale exploitatie instelling: € 3.594.888 • bijdrage Maashorst: € 448.824 • eigen vermogen per 1/1 € 838.963 en per 31/12 € 763.963 • vreemd vermogen per 1/1 € 391.076 en per 31/12 € 350.000
Zienswijze: Positief	

Begroting 2025	-	totale exploitatie instelling: € 3.730.543
	-	bijdrage Maashorst: € 465.787
	-	eigen vermogen per 1/1 € 763.963 en per 31/12 € 638.963
	-	vreemd vermogen per 1/1 € 350.000 en per 31/12 € 352.500
	-	Zienswijze: geen
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	Het risico van de GR zelf is beperkt. De uitvoeringsregeling WMO vervoer die door de GR wordt uitgevoerd is echter een openeind regeling die als gevolg van invoering transitie opnieuw ingebed moeten worden in het integrale klantproces vanuit het integrale Sociale Domein om de risico's te minimaliseren.

4. Regionaal Bureau Leerlingzaken Brabant Noordoost

Verband	Naam	Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost
	Website	www.rblbno.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (centrum gemeente is Oss) , maar geen verbonden partij. Op 1 januari 2018 is in werking getreden de Centrumregeling Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Regio Brabant Noord Oost (regio 36b)
	Doel	Op grond van artikel 25, eerste lid, van de leerplichtwet 1969 dienen burgemeester en wethouders jaarlijks voor 1 oktober een verslag aan de Raad uit te brengen over het gevoerde beleid.
Inhoud	Taakveld	Onderwijs algemeen
	Doelstelling	Subtaakveld: Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Hiertoe behoren het lokaal onderwijsbeleid en leerling voorzieningen: achterstanden-beleid en internationale schakelklas, volwasseneducatie, peuter- en kinderopvang, leerlingenvervoer, leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
	Taken	Het Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) heeft twee taken: de leerplichtwet en de RMC-wet uitvoeren
	Wijzigingen	geen
Bestuurlijke	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss.

relatie	Vertegenwoordiging	Meerijstad, Mill en Sint Hubert, Oss (centrum-gemeente)
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• Totaal € 2.250.0973 • bijdrage Maashorst € 139.732. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1/2023 €592.093 en per 31/12/2023 € 582.576 • vreemd vermogen per 1/1 €0 en per 31/12 € 0 •
	Begroting 2024	- totale begroting (instelling) € 2.123.680,- - bijdrage Maashorst € 146.859,- - resultaat instelling € 0 - zienswijze: positief
	Begroting 2025	- totale begroting (instelling) € 2.321.558 - bijdrage Maashorst € 162196 - resultaat instelling € 0 - zienswijze: positief
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja

Is er een risico-inventarisatie: ja

Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja

Zijn risico's afgedekt: ja

Risico-bepaling

Het gaat hier niet om volledig zelfstandig orgaan maar om een uitvoeringsorganisatie onder de gemeente Oss. Gemeente is een deelnemende gemeente en als zodanig aansprakelijk op basis van besluitvorming (WGR). De financiële positie is goed.

Op termijn wordt de vorm van samenwerking aangepast.

5. Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Verband	Naam Website Vestigingsplaats	Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) www.odbn.nl 's- Hertogenbosch
---------	-------------------------------------	--

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
------------	-----------------------------

Doel	Taakuitvoering op gebied van vergunningen, toezicht en handhaving en duurzame en ruimtelijke ontwikkeling.
------	--

Inhoud	Taakveld	Milieubeheer
--------	----------	--------------

	Doelstelling	Een veilige en gezonde kwaliteit van de leefomgeving.
	Taken	Dienstverlening aan de deelnemers op het gebied van de fysieke leefomgeving en als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noordoost. Gestart m.i.v. 1 oktober 2013
	Wijzigingen	Geen
	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, SintMichielsgestel, Vught en de provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijke relatie	Vertegenwoordiging	Lid Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Franko van Lankvelt (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Ruimte
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• totale exploitatie instelling) € 36.414.000 • bijdrage Maashorst: € 2.269.136. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 € 9.040.000 en per 31/12 € 9.262.000 • vreemd vermogen per 1/1 € 10.920.000 en per 31/12 € 12.329.000 • resultaat voor bestemming (instelling) € 222.000
	Begroting 2024	- totale begroting (instelling) € 36.414.493
		- bijdrage € 2.280.872

		- resultaat instelling € 34.600 - zienswijze: De gemeente Maashorst heeft geen zienswijzen ingediend
Begroting 2025		- totale begroting (instelling) € 38.053.939 - bijdrage € 2.704.205 - resultaat instelling € 0 • zienswijze: Er zijn geen zienswijzen ingediend
Risico	Risicobeoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja
	Risico-bepaling	De ODBN stelt in de begroting en jaarrekening een risico-inventarisatie op als onderdeel van de paragraaf weerstandvermogen & risicobeheersing. Dit wordt afgezet ten opzichte van de weerstandcapaciteit (algemene reserve ODBN) waaruit de weerstandsratio blijkt. Hierop wordt door de ODBN beleid op gevoerd.

6. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Verband	Naam	Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant MWN)
	Website	RAV Brabant Midden-West-Noord Ambulancezorg vanuit het hart (ravbrabantmwn.nl)
	Vestigingsplaats	Tilburg
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
Inhoud	Taakveld	Volksgezondheid
	Doelstelling	Levert Volksgezondheid algemeen (bewaken van de gezondheidssituatie en uitvoeren maatregelen tegen bedreiging van de gezondheid)
	Taken	- Het in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord;
		- Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord;
		- Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen voor Midden- en West-Brabant en voor Brabant-Noord;
		- Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen voor de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Veiligheidsregio Brabant-Noord;
	Wijzigingen	Geen (Er komt waarschijnlijk in 2024 een wijziging aan)

Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen,
		Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch,
		Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
Domein		Sociaal
Jaarrekening 2023		• Totale exploitatie instelling € 84.326.000,00 • Bijdrage Maashorst € 0,00 • Eigen vermogen per 01/01 € 14.293.000,00 en per 31/12 € 15.119.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 29.564.000,00 en per 31/12 € 27.435.000,00 • Resultaat (instelling) € 900.000,00
Financiële positie	- Totale exploitatie instelling € 90.670.000,00 na wijziging 92.270.000,00	
	- Bijdrage Maashorst € 0,00	
	- Eigen vermogen per 01/01 € 16.918.000,00 en per 31/12 € 17.233.000,00	
Begroting 2024		

		- Vreemd vermogen per 01/01 € 26.153.000,00 en per 31/12 € 31.053.000,00 - Resultaat (instelling) € 0,00 - Zienswijze: Nee - Kernpunten zienswijze: nvt
		- Totale exploitatie instelling € 96.113.000,00 - Bijdrage Maashorst € 0,00 - Eigen vermogen per 01/01 € 17.824.000,00 en per 31/12 € 17.824.000,00
Begroting 2025		- Vreemd vermogen per 01/01 € 25.694.000,00 en per 31/12 € 24.923.000,00 - Resultaat (instelling) € 340.000,00 - Zienswijze: N.v.t. - Kernpunten zienswijze: n.v.t.
		Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
Risico	Risico beoordeling	Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: ja

Risico-bepaling

De gemeenten zijn niet langer risicodragend, deze taak is overgenomen door Rijk en ziektekostenverzekeraars (garantstelling). De GR is er alleen nog vanwege de zekerheid voor het behouden van opgebouwde pensioenafspraken voor het personeel.

7. Veiligheidsregio Brabant-Noord

Verband	Naam	Veiligheidsregio Brabant-Noord
	Website	www.vrbn.nl
	Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Uitvoering geven aan de Wet Veiligheidsregio
Inhoud	Taakveld	Crisisbeheersing en brandweer

Doelstelling	De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop. De veiligheidsregio behartigt daartoe de belangen van de deelnemende partijen op de volgende terreinen: a) brandweerzorg; b. geneeskundige hulpverlening; c. rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. bevolkingszorg.
Taken	Het inventariseren van de grootste risico's in de regio.
Wijzigingen	Het instellen en in stand houden van een brandweer. De belangrijkste taak van de brandweer is het voorkomen, beperken en bestrijden van branden en gevaren bij ongevallen (anders dan brand). Het instellen en in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) in de regio. De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen. Het instellen en in stand houden van een operationele organisatie voor bevolkingszorg. De belangrijkste taken van bevolkingszorg is het voorlichting van en op opvangen/verzorgen van de bevolking bij rampen en crisis. Het voorbereiden op crisis en rampen en het organiseren van de crisisorganisatie. Deze taken worden gezamenlijk uitgevoerd door de brandweer, politie, GHOR en bevolkingszorg.

Bestuurlijke relatie	Deelnemers	de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Heusden, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught
	Vertegenwoordiging	Hans van der Pas is lid van het Algemeen Bestuur en miv 12-3-2024 Hans van der Pas
	Portefeuillehouder	Hans van der Pas
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2023	- Totale exploitatie € 51.153.000
		- Bijdrage Maashorst € 3.725.592,24. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage.
		- Eigen vermogen per 1/1 € 17.627.817 en per 31/12 € 15.924.385
		- Vreemd vermogen per 1/1 € 59.092.000 en per 31/12 € 36.976
		- Resultaat € 1.525.870
Financiële positie	Begroting 2024	- totale begroting (instelling) € 56.520.000
		- bijdrage Maashorst € 4.246.720
		- resultaat instelling € 0
Financiële positie	Begroting 2025	- zienswijze: positief
		- totale begroting (instelling) € 58.44.000
		- bijdrage Maashorst € 4.436.623

		- resultaat instelling € 0
		- zienswijze: positief
Risico	Risico-beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	Geen specifieke algemeen risico's.

8. Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant

Verband	Naam	Werkvoorzieningschap NO Brabant
	Website	www.wvs-nb.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Doelmatige, rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Wsw
Inhoud	Taakveld	Begeleide- en arbeidsparticipatie in programma 6

	Doelstelling	Een inclusieve samenleving, waarin iedereen optimaal kan deelnemen in werk of maatschappelijke activiteiten op een individueel haalbaar niveau.
	Taken	Afspraken binnen het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant over uitvoering van de Wsw: het aanbieden van werk aan mensen met een Wsw-indicatie.
		Het werkvoorzieningschap Noordoost Brabant is een gemeenschappelijke regeling die voor de aangesloten gemeenten de dienstverbanden binnen de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert.
	Wijzigingen	Het werkvoorzieningschap is eigenaar van IBN Holding waar de WSW-ers werken. De uitvoering van de dienstverbanden binnen de WSW kent een uitsterfconstructie. Binnen de gemeenschappelijke regeling vindt daarom geen beleidsontwikkeling meer plaats.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € 117.741,00 • Bijdrage Maashorst € 15.602,00. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 01/01 € 27.004.900,00 en per 31/12 € 26.067.400,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 2.837.200,00 en per 31/12 € 2.665.200,00
		• Resultaat (instelling) € 0,00

Begroting 2024	-	Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € 146.700,00
	-	Bijdrage Maashorst € 15.920,00
	-	Eigen vermogen per 01/01 € 27.004.900,00 en per 31/12 € 27.004.900,00
	-	Vreemd vermogen per 01/01 € 2.837.200,00 en per 31/12 € 2.837.200,00
	-	Resultaat (instelling) € 0,00
	-	Zienswijze: Nee

Begroting 2025	-	Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € 133.000,00
	-	Bijdrage Maashorst € 15.975
	-	Eigen vermogen per 01/01 € 28.554,100,00 en per 31/12 € 28.554.100,00
	-	Vreemd vermogen per 01/01 € 178.500,00 en per 31/12 € 178.500,00
	-	Resultaat (instelling) € 0,00

Zienswijze: "In de begroting is voor de gemeente Maashorst een bijdrage opgenomen van € 16.554. Dit betekent een bedrag per inwoner van € 0,279 oftewel afgerond € 0,28 per inwoner. Dit is niet in overeenstemming met het vastgestelde bedrag van € 0,27 per inwoner in de Kadernota 2025. Om het bedrag per inwoner in overeenstemming te brengen met de Kadernota 2025 verzoeken wij u het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap te

		bevorderen dat de bijdrage per inwoner uitkomt op € 0,27, met als voorwaarde een sluitende begroting".
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: deze zijn deels afgedekt door de egalisatiereserve
	Risico-bepaling	Het Werkvoorzieningsschap NO Brabant is eigenaar van de IBN Holding die de WSW regeling uitvoert, maar houdt geen eigen risicoreserve aan omdat de risico's in de holding worden genomen.

9. Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Verband	Naam	Belastingssamenwerking Oost Brabant
	Website	www.bs-ob.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
	Doel	Door samenwerking efficiënter werken en de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren. Dit doen tegen zo laag mogelijke kosten, wat uiteindelijk ten goede komt aan u als belastingbetaler. BSOB is een uitvoeringsorganisatie en bepaalt niet de hoogte van de belastingtarieven
Inhoud	Taakveld	Belastinginkomsten
	Doelstelling	De kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van gemeentelijke en waterschapsbelastingen te verbeteren. En wel tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten
		Draagt bij aan de doelstelling voor een efficiënte organisatie, waarbij de bedrijfsvoering ondersteunend is aan het primaire proces. Met andere woorden: "De basis op orde".
	Taken	Opleggen en innen van belastingen OZB, reclame en parkeren:, taxaties WOZ, afwikkeling kwijtscheldingsverzoeken.
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Oss, Someren en Waterschap Aa en Maas
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen bestuur en Dagelijks bestuur

	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
		• totale exploitatie instelling € 10.464.000 (<i>nog geen accountantsverklaring</i>) • bijdrage Maashorst € 1.279.534 excl. Btw en inclusief invorderingsopbrengsten ter grootte
	Jaarrekening 2023	van €68.681 . Daarnaast inclusief €27.204 extra kosten vanwege negatief resultaat 2023 van de BSOB. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 € 956.000 per 31/12 € 626.000 • vreemd vermogen per 1/1 € 15.740.000 en per 31/12 € 16.960.000
Financiële positie		resultaat (instelling): -133.000
		- totale begroting instelling € 9.395.901
	Begroting 2024	- totale bijdrage Maashorst €1.157.813 exclusief invorderingsbijdrage van €70.000
		- - Zienswijze: Positief
	Begroting 2025	• totale begroting instelling € 11.349.000 • totale bijdrage Maashorst € 1.214.496 exclusief invorderingsbijdrage van €69.000 • - Zienswijze: positief

Risiko	Risiko beoordeling	Risiko's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: nee
		In het treasurystatuut is het risicobeheer met betrekking tot de financieringsfunctie van BSOB beschreven.
		In artikel 53 GR staat opgenomen dat de deelnemers garant staan dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
	Risiko-bepaling	In de paragraaf weerstandsvermogen is een matrix opgenomen waarin de risico's zijn onderverdeeld in de categorieën: programmatuur, gegevens, mens, omgeving en apparatuur. De risico's zijn niet gekwantificeerd in euro's, maar wel is op detailniveau aangegeven dat de kans, de impact, de waarde van het risico en de prioriteit. Op een achttal onderdelen wordt de prioriteit als middel beoordeeld, waarbij het risico schommelt tussen een 6 en een 9. Hieraan zouden wel euro's moeten worden toebedeeld.

Verband	Naam	Centrumregeling Jeugdhulp NoordoostBrabant 2020
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Centrumgemeente is 's-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	artikelen 1 en 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar geen verbonden partij
Inhoud	Doel	De gemeenten zijn een onderlinge samenwerking aangegaan gericht op het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de jeugdtaken op basis van de Inkoopstrategie 2020-2024, de jaarlijks vastgestelde Inkoopopdracht, het Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp 2020-2023 en beleidsopdrachten met inachtneming van de bepalingen van de Jeugdwet.
	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18- in programma 6
	Doelstelling	Zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp.
	Taken	• Regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp inclusief accountmanagement en contractbeheer. • De door het Regionaal Regieteam verstrekte inkoopdracht uitvoeren • Gevraagd en ongevraagd adviseren aan het Regionaal Regieteam • Waar nodig het organiseren van het overleg met de gecontracteerde aanbieders van jeugdtaken over inkoopgerelateerde onderwerpen • Het evalueren van accountmanagement en contractbeheer • Het organiseren van data-analyse ten behoeve van de inkoopopdracht en het per kwartaal of zoveel eerder als nodig rapporteren op basis van gebruik van jeugdtaken aan alle gemeenten over de stand van zaken

		• Verantwoording afleggen aan het Regionale Regieteam op basis van het door het Regionaal Inkoopteam bepaalde KPI's en rapportage frequentie • In voorkomend geval het namens de gemeente voeren van onderhandelingen en het sluiten van overeenkomsten tussen gemeenten uit de samenwerkende jeugdzorgregio's en aanbieders van Jeugdzorgplus, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd. Indien daarvoor nodig, het onderhandelen en mede sluiten van een samenwerkingsconvenant tussen de samenwerkende gemeenten na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd • Verantwoording afleggen aan het Regionaal Regieteam over inhoudelijke en financiële voortgang en realisatie van de inkoopopdracht • Het voeren van rechtsgedingen voortvloeiende uit de hiervoor vermelde taken
Wijzigingen		Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Bernheze, Boekel, Boxtel, 's- Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, SintMichielsgestel en Vught.
	Vertegenwoordiging	Via een bestuurlijk overleg
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• bijdrage Maashorst € 184.537. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t.
		resultaat € 0

	Begroting 2024	- totale begroting € 1.949.512
		- bijdrage Maashors € 231.892
		- resultaat instelling €
		- zienswijze n.v.t.
	Begroting 2025	- totale begroting € 2.006.967
		- bijdrage Maashorst: € 248.162
		- resultaat instelling: € 0
		- zienswijze: nvt
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: Nee
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee
		Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente 's-Hertogenbosch namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.

Verband	Naam	Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2020
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	artikelen 1 en 8, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar geen verbonden partij
	Doel	Het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de ondersteuning in het kader van de Wmo op basis van het regionaal beleidskader Wmo en het tweejaarlijkse inkoopplan.
Inhoud	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18+
	Doelstelling	Preventie, vroegsignalering en persoonsgerichte aanpak, inwoners krijgen de voor hen benodigde ondersteuning op de daarvoor meest geëigende plek.
	Taken	De regionale inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo.
		Het afsluiten, beheren, uitvoeren van de overeenkomsten die voortvloeien uit de aanbesteding en alle activiteiten die daarvoor noodzakelijk zijn.
		Het leveren van monitorrapportages per half jaar of zo veel vaker als nodig waarmee regiogemeenten sturingsinformatie ontvangen over zorggebruik Wmo en de kosten daarvan, soorten producten, omvang en samenloop van de diverse producten per regiogemeente en ten opzichte van andere gemeente in de samenwerkingsregio.
Bestuurlijke	Wijzigingen	Geen
	Deelnemers	Bernheze, Boekel, Land van Cuijk en Maashorst

relatie	Vertegenwoordiging	Via een bestuurlijk overleg. Aan het portefeuillehoudersoverleg Wmo nemen deel de portefeuillehouders Wmo en een ambtelijke vertegenwoordiger per subregio.
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023	- bijdrage Maashorst 2023: € 245.093 - eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. - vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. - resultaat € 0
	Begroting 2024	- bijdrage Maashorst € 257.347 - eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. - vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. - resultaat instelling € 0
	Begroting 2025	- bijdrage Maashorst € - eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. - vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. - resultaat instelling €
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja

	Is er een risico-inventarisatie: Nee
	Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee
	Zijn risico's afgedekt: nee
Risico-bepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente Oss namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.

12. Milieustraat Oss, **per 1-1-2024 beëindigd**

Verband	Naam	Milieustraat Oss
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Exploiteren en beheren van de milieustraat aan de Maaskade te Oss
Inhoud	Taakveld	Afval
	Doelstelling	Exploiteren en beheren van de milieustraat
	Taken	Beheer en exploitatie van het Duurzaamheidsplein Oss voor Oss en Landerd.

	Wijzigingen	Maashorst heeft eind 2022 de GR opgezegd en treedt per 1-1-2024 uit.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeente Maashorst (voorheen Landerd) en Oss
	Vertegenwoordiging	Dienstverleningsovereenkomst
	Portefeuillehouder	Jeroen van den Heuvel (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde). (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Ruimte
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• bijdrage Maashorst € <i>Nog geen jaarafrekening ontvangen.</i> Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 en per 31/12. Geen informatie hieromtrent ontvangen en omdat er alleen afrekening komt onduidelijk of er wel sprake is van EV en VV hier. • vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 Geen informatie hieromtrent ontvangen en omdat er alleen afrekening komt onduidelijk of er wel sprake is van EV en VV hier • resultaat € 0
	Begroting 2024	NVT
	Begroting 2025	NVT
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja. Is er een risico-inventarisatie: Nee

Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee

Zijn risico's afgedekt: Nee

Risico-bepaling

Er is een risico: Op 22 december 2022 is middels raadsbesluit besloten uittreding uit de gemeenschappelijke regeling milieustraat Oss door te zetten. De financiële afhandeling valt mogelijk hoger uit dan besloten is in dit raadsbesluit.

13. Afvalinzameling

Verband	Naam	Afvalinzameling Oss
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Het efficiënt, doelmatig en bestendig uitvoeren van de gemeentelijke taak tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen
Inhoud	Taakveld	Afval
	Doelstelling	Het efficiënt, doelmatig en bestendig uitvoeren van de gemeentelijke taak tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen

Bestuurlijke relatie	Taken	Inzamelen van het huishoudelijk restafval, GFT en PMD bij de huishoudens in gemeente Landerd
	Wijzigingen	Maashorst heeft de GR eind 2022 opgezegd en treedt per 1-1-2025 uit.
	Deelnemers	Gemeente Maashorst (Landerd) en Oss
	Vertegenwoordiging	Dienstverleningsovereenkomst
	Portefeuillehouder	Jeroen van den Heuvel (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
Financiële positie	Domein	Ruimte
	Jaarrekening 2023	• bijdrage Maashorst € 432.662,09. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 Geen informatie hieromtrent ontvangen en omdat er alleen afrekening komt onduidelijk of er wel sprake is van EV en VV hier • vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 Geen informatie hieromtrent ontvangen en omdat er alleen afrekening komt onduidelijk of er wel sprake is van EV en VV hier • resultaat € n.v.t.
		- totale begroting (instelling): onbekend
	Begroting 2024	- bijdrage Maashorst (voorheen Landerd € 465.681,55 excl btw
		- resultaat instelling € onbekend

Begroting 2025	-	totale begroting (instelling) nvt
	-	bijdrage Maashorst (voorheen Landerd € nvt
	-	resultaat instelling € nvt
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja
		Is er een risico-inventarisatie: Nee
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee
		Zijn risico's afgedekt: Nee
	Risico-bepaling	Het risico is beperkt.

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden

De gemeente Maashorst neemt deel aan de volgende volgende stichtingen, vennootschappen en verenigingen.

Vennootschappen en coöperaties

1. Brabant Water N.V

Verband	Naam	Brabant Water N.V.
	Website	www.brabantwater.nl
	Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap. <u>Geen verbonden partij.</u>
	Doel	Het voor nu en in de toekomst borgen van een optimale drinkwatervoorziening voor de inwoners en het bedrijfsleven in haar voorzieningsgebied.
Inhoud	Taakveld	Treasury
	Doelstelling	Geen echte doelstelling. De gemeente Maashorst is alleen aandeelhouder.
	Taken	Door de fusie van de NV. WOB en NV Waterleiding Maatschappij Noord-West-Brabant in Brabant Water NV per 1 januari 2002 heeft de gemeente Uden 39.044 nieuwe aandelen verkregen met een nominale waarde van € 0,10 per aandeel, totaal € 3.904,40. Landerd heeft 12.712 aandelen verkregen met een nominale waarde van € 0,10 per aandeel, totaal € 1.271.20. De gemeente Maashorst heeft dus 51.756 aandelen met een waarde van €5.175,60
	Wijzigingen	geen wijziging
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 50 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
	Vertegenwoordiging	Gemeente is aandeelhouder

	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
		bijdrage Maashorst € 0
		eigen vermogen per 1/1/2023 €690.022.000 en per 31/12/2023 €699.235.000
	Jaarrekening 2023	vreemd vermogen per 1/1/2023 €584.613.000 en per 31/12/2023 €618.615.000
		resultaat 2023: € 9.213.000 (2022: €5.347.000)
Financiële positie		- totale begroting (instelling) niet beschikbaar
	Begroting 2024	- bijdrage Maashorst € 0
		resultaat instelling niet beschikbaar
		- zienswijze: n.v.t.
		- totale begroting (instelling)
	Begroting 2025	- bijdrage Maashorst € 0
		resultaat instelling
		- zienswijze: n.v.t.

Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
		Zijn risico's afgedekt: ja, middels reserves die meegenomen worden in de bepaling van het weerstandsvermogen.
	Risico-bepaling	N.v.t.

2. NV Bank Nederlandse Gemeenten

Verband	Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
	Website	www.bng.nl
	Vestigingsplaats	Den Haag
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap <u>Geen verbonden partij</u>
	Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

	Taakveld	Treasury
Inhoud	Doelstelling	Excellente dienstverlening. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Doordat de bank de kosten zo laag mogelijk probeert te houden draagt dit bij aan het doel om een solide financieel beleid voort te zetten en een structureel sluitende programmabegroting te presenteren.
	Taken	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG biedt de gemeenten een gespecialiseerd pakket aan financiële producten tegen zo laag mogelijk kosten. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Maashorst heeft 46.644 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, deelname totaal € 116.610-. Door deze deelneming heeft de gemeente Maashorste direct belang in de het aanbod van korte en lange financieringsmiddelen voor de gemeentelijke overheid.
	Wijzigingen	N.v.t.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Nederlandse gemeenten
	Vertegenwoordiging	Niet vertegenwoordigd
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2023	- totale begroting (instelling) niet beschikbaar
		- ontvangen dividendbijdrage € 116.610

		- eigen vermogen per 1/1 € 4.615.000.000 / per 31/12 € 4.721.000.000 - vreemd vermogen per 1/1 € 107.459.000.000 per 31/12 € 110.819.000.000 - resultaat- (instelling) € 254.000.000 (2022: 300.000.000)
	Begroting 2024	• totale begroting (instelling): niet beschikbaar • te ontvangen dividendbijdrage: € 85.638 • resultaat instelling : niet beschikbaar • zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2025	- totale begroting (instelling): - te ontvangen dividendbijdrage n.n.b. - resultaat instelling : niet beschikbaar - zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
		Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja
	Risico-bepaling	De bank beschikt over een Risk Appetite Framework waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten risico's, de verantwoordelijkheden die ermee samenhangen en de verschillende beleidsdocumenten waarin het aangaan en het beheersen van deze risico's wordt beschreven.

Risico niet
gerealiseerde

beleidsdoelstellingen
(meerjarig)

- Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn

3 . BIZOB

Verband	Naam	Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant
	Website	https://www.bizob.nl
	Vestigingsplaats	Oirschot
	Rechtsvorm	Stichting
	Doel	Het efficiënt en effectief uitvoeren van de inkoopfunctie bij deelnemende gemeenten
Inhoud	Taakveld	Bedrijfsvoering
	Doelstelling	Het Inkoopbeleid past binnen de doelstelling van een efficiënte organisatie, waarbij de bedrijfsvoering ondersteunend is aan het primaire proces. Met andere woorden: "De basis op orde".

	Taken	Stichting levert advieswerkzaamheden ten behoeve van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente en streeft naar het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied. Stichting Bizob pakt voorbereidende, coördinerende en uitvoerende taken met betrekking tot het inkoop- en aanbestedingsbeleid van Maashorst en andere deelnemers op.
	Wijzigingen	Het college van de gemeente Maashorst, in acht nemende dat de gemeenteraad geen wensen en bedenkingen heeft geuit, heeft eind 2022 besloten aan te sluiten bij Stichting Bizob. Hier is de samenwerking die Bizob al had met de gemeente Uden voortgezet voor gemeente Maashorst.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Meerdere clusters (Noordoost -en Zuidoost- Brabant) waarin gemeenten zijn ondergebracht en een cluster aangeslotenen in de categorie overige.
	Vertegenwoordiging	Geen stemrecht in het bestuur, wel vertegenwoordiging in de Vergadering van Aangeslotenen
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk(het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2023	-bijdrage Maashorst € 272.187. Dit is opgebouwd uit € 273.714 (bepaald aan de hand van inkoopplan en de daaruit voortvloeiende benodigde adviesuren) en een teruggave over 2022 van € 1.527. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage.
		- Eigen vermogen: 01-01-2023: € 976.745 en 31-12-2023: € 1.302.202 -Vreemd vermogen 01-01-2023: € 1.209.551 en 31-12-2023: € 1.973.314 -Resultaat 2023: € 943.506

	Begroting 2024	-bijdrage Maashorst €315.609 -resultaat instelling € nog niet bekend -zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2025	-bijdrage Maashorst €403.305 -resultaat instelling € nog niet bekend -zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: Is er een risico-inventarisatie: obv voorliggende documenten is het nog niet helder of een risicoinventarisatie voorligt. Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Zijn risico's afgedekt:
	Risico-bepaling	obv voorliggende documenten is het nog niet helder of een risico-inventarisatie voorligt.

4. Dimpact

Verband	Naam	Dimpact
	Website	www.dimpact.nl
	Vestigingsplaats	Enschede

Inhoud	Rechtsvorm	Coöperatie
	Doel	Het moderniseren van publieke dienstverlening
	Taakveld	Overhead
	Doelstelling	De missie van Dimpact luidt: "door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert Dimpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. Gemeente Maashorst neemt de diensten E-suite en Mylex af. Er loopt een omvangrijk programma om de E-suite (veel functionaliteit in één applicatie) om te bouwen naar losse (flexibele) componenten volgens de Common Ground architectuur. Dimpact loopt hiermee voorop in landelijke ontwikkelingen op het gebied van gemeentelijke informatievoorziening.
	Taken	Verbeteren en moderniseren van publieke dienstverlening door het inkopen en gezamenlijk doorontwikkelen van dienstverleningsapplicaties, waaronder een zaakstelsel.
	Wijzigingen	N.v.t.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Diverse gemeente in Nederland
	Vertegenwoordiging	Lid algemene ledenvergadering
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening

		• bijdrage Maashorst € 266.666,-. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 € 2.747.313,- en per 31/12 € 2.991.464,- • vreemd vermogen per 1/1 € 4.138.786 en per 31/12 € 4.586.524 • resultaat: € 244.151,- •
Jaarrekening 2023		
Financiële positie	Begroting 2024	- totale begroting (instelling): € 14.035.985,- (totale omzet)
		- bijdrage Maashorst € 256.010,-
		- resultaat instelling :
		- zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2025	- totale begroting (instelling): € 14.981.031,- (totale omzet) - bijdrage Maashorst € 271.653,- - resultaat instelling : - zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja	
	Risico beoordeling	Is er een risico-inventarisatie: nee
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
	Risico-bepaling	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor Dimpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.

5. Theater Markant N.V.

Verband	Naam	Theater Markant N.V.
	Website	https://www.markantuden.nl/
	Vestigingsplaats	Uden
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap (BBV-artikel 15 lid 1-b, 2 ^e categorie)
	Doel	De artistieke en de commerciële exploitatie van "Theater Markant" te Uden.
Inhoud	Taakveld	Culturele instellingen
	Doelstelling	Theater Markant N.V. is op dit moment een lege N.V. De exploitatie is overgedragen aan Heven Theater Markant Exploitatie (HTME). De exploitatie draagt bij aan de doelstelling cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie. Dit ter bevordering van de beeldende kunst, muziek, dans, toneel en cultuureducatie.
	Taken	De overdracht naar HTME is gerealiseerd door een activa/ passiva transactie als onderdeel van concessieovereenkomst. In geval van beëindiging van de concessieovereenkomst is Theater Markant N.V. verplicht de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen. De gemeente Uden heeft 500 aandelen met een nominale waarde van € 453,78 per aandeel, aandelenkapitaal totaal € 226.890. De activiteiten van Theater Markant N.V. zijn nihil. De N.V. is leeg. De enige geldstromen binnen de NV zijn de doorbelasting van huur/recht van opstal en verzekeringen. Indien de

concessieovereenkomst wordt beëindigd, is Theater Markant N.V. verplicht om de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen.

	Wijzigingen	N.v.t.
	Deelnemers	Gemeente Maashorst enig aandeelhouder
Bestuurlijke relatie	Vertegenwoordiging	Gemeente is aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Financiën – wethouder van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
	Jaarrekening 2023	• eigen vermogen per 31/12/2022 - €3.062 • vreemd vermogen per 31/12/2022 €3.062 • resultaat € 0
Financiële positie		• Totale begroting (instelling) € 0
	Begroting 2024	• Bijdrage Uden € 0 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: nvt.

Begroting 2025	•	Totale begroting (instelling) €
	•	Bijdrage Uden €
	•	Resultaat instelling €
	•	Zienswijze:
Risico	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee	
Risico beoordeling	Is er een risico-inventarisatie: nee	
	Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee Zijn risico's afgedekt: ja	
Risico-bepaling	De exploitatie met bijbehorende risico's is overgedragen naar Heven Theater Markant Exploitatie B.V. (HTME). Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn op de gemeente Uden die niet zijn afgedekt door HTME BV.	

Stichtingen en verenigingen

1. Natuurcentrum De Maashorst

Verband	Naam	Natuurcentrum De Maashorst
	Website	www.natuurcentrumdemaashorst.nl
	Vestigingsplaats	Nistelrode

	Rechtsvorm	Stichting (BBV artikel 15, lid1-5, 3 ^e categorie)
	Doel	Het vergroten van de waardering voor natuur en leefomgeving.
Inhoud	Taakveld	Openbaar groen en recreatie
	Doelstelling	Programma Sport, cultuur en recreatie. We houden voor de gemeenten Maashorst en Bernheze een recreatie- en natuureducatievoorziening in stand door het Natuurcentrum te faciliteren. Hierdoor blijft het voor recreanten en toeristen aantrekkelijk om te recreëren in de natuur. En wordt natuureducatie onder de aandacht gebracht bij leerlingen van basisonderwijs en voortgezet onderwijs in de twee gemeenten.
	Taken	Het geven van educatie, recreatief aanbod creëren en PR en communicatie. Educatie voor leerlingen, kennis laten maken met natuur, informatie, ontwikkeling natuurgebied, samenwerking met partners en medewerking aan routestructuren.
	Wijzigingen	In 2021 heeft de gemeente Oss de subsidierelatie met Natuurcentrum De Maashorst beeindigd. Ondanks dat het Natuurcentrum maatregelen heeft genomen om te besparen, is de exploitatie negatief. Het tekort bedraagt meer dan €150.000. Het Natuurcentrum heeft Bernheze en Maashorst gevraagd om de jaarlijkse bijdrage fors te verhogen. Voor 2024 is hier eenmalig in voorzien. We zijn met het Natuurcentrum in gesprek over een toekomstbestendige organisatie.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Jaarlijks vindt er een bestuurlijk overleg plaats met de gemeenten Maashorst en Bernheze
	Vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging

		Jeroen van den Heuvel (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Portefeuillehouder	
	Domein	Ruimte
	Jaarrekening 2023	• totale exploitatie instelling: € 311.046 • bijdrage Maashorst € 90.220. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 -/€ 71.744 en per 31/12 € 213.898 • vreemd vermogen per 1/1 €516.067 en per 31/12 € 111.213 • Resultaat 62.215
Financiële positie		
	Begroting 2024	- bijdrage Maashorst € 188.494
	Begroting 2025	• Geraamde bijdrage Maashorst € 101.494
		Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
		Is er een risico-inventarisatie: nee
Risico	Risico beoordeling	Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
		Zijn risico's afgedekt: nee

Risico-bepaling	Formeel is het Natuurcentrum een eigen orgaan en is de gemeente niet aansprakelijk. G
-----------------	---

2. Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verband	Naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
	Website	www.vng.nl
	Vestigingsplaats	Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid (lidmaatschap) <u>Geen verbonden partij</u>
	Rechtsvorm	Vereniging
	Doel	De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende: a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede;

-
- b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.

Inhoud	Taakveld	Bestuursorganen
	Doelstelling	Correcte uitoefening van bestuurstaken. De dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, staat bij de gemeente Uden centraal. Dit alles zo effectief en efficiënt mogelijk, met onze basistaken als uitgangspunt
	Taken	Behartigen van de belangen van de Nederlandse gemeenten
	Wijzigingen	geen wijziging
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Alle Nederlandse gemeenten
	Vertegenwoordiging	Lidmaatschap en stemrecht
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Begroting en afrekening 2025	€. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage.

3. Museum Kroma (voorheen Museum voor Religieuze Kunst)

Verband	Naam	Museum Kroma
	Website	www.museumkroma.nl
	Vestigingsplaats	Uden
	Rechtsvorm	Stichting (BBV artikel 15, lid1-5, 3 ^e categorie)
	Doel	Een museum, voornamelijk met religieuze kunst, erfgoed en de Kunstcollectie van gemeente Uden, in standhouden en exploiteren.
Inhoud	Taakveld	Cultuur algemeen in programma 5, deeltaakveld Musea
	Doelstelling	Beleidsvoornemens van de verbonden partij: verbreding van het 'verblijfsaanbod van het museum om daarmee een grote aantal bezoekers te trekken. Het museum moet daarmee ook 'de poort' tot toeristisch en recreatief Uden worden.
		Dit draagt bij aan onze doelstelling.
	Taken	Collectiebeheer, Educatieve projecten, nieuwe exposities, meer samenwerking met kunstenaars en organisaties op gemeentelijk, regionaal en nationaal niveau.

	Wijzigingen	In 2018 zijn de verbouw en herinrichtingswerkzaamheden in het museum gerealiseerd. Er is een nieuwe weg ingeslagen die moet resulteren in een stevig en duurzaam fundament voor een gezonde toekomst. Belangrijke onderdelen van het transitieproces zijn: een vernieuwd profiel, een vernieuwd museum, nieuwe product en verdienmodellen en nieuwe doelgroepen. In 2019 is ook de naam gewijzigd in Museum Krona, met een profiel gericht op kunst, klooster en kruidentuin
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Het bisschoppelijk Museum 's-Hertogenbosch, vereniging Birgittinessen, gemeente Maashorst.
	Vertegenwoordiging	E. Backx en T. Evers als vertegenwoordigers namens de gemeente Maashorst als leden van het bestuur.
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• totale exploitatie instelling: €769.792 • bijdrage gemeente Maashorst € 338.653 Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 €1.110.401 en per 31/12 € 1.110.033 • vreemd vermogen per 1/1 € 197.649 en per 31/12 € 278.875 • resultaat (instelling) € - 368,-
		Conform de subsidiebeschikking – en dit geldt ook voor andere gesubsidieerde culturele organisaties – hoeven ze het voorafgaande jaar pas uiterlijk 1 juli te verantwoorden.

-
- Derhalve is van het museum de verantwoording en de aanvraag tot vaststelling nog niet ontvangen.
-

Begroting 2024	Verwachte bijdrage Maashorst 2024 €	352.944
----------------	-------------------------------------	---------

	Verwachte bijdrage Maashorst 2025 €	
Begroting 2025	€	352.944, excl. index

		Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
Risico	Risico beoordeling	Is er een risico-inventarisatie: nee
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
		Zijn risico's afgedekt: nee

Risico-bepaling

Formeel is Museum Krona een eigen orgaan en is de gemeente niet aansprakelijk. Maar de gemeente is medeoprichter en is in het bestuur met twee personen vertegenwoordigd. De kans, dat er een beroep op de gemeente wordt gedaan, bij financiële problemen is groot. Het museum heeft de afgelopen jaren een koers ingezet waarmee zij meer bezoekers en daaruit voortvloeiende inkomsten genereert. Hierdoor is het risico op problemen afgenomen. Desalniettemin blijft het museum de komende jaren werken aan groeiende bezoekersaantallen en inkomsten uit kaartverkoop en nevenomzet uit gastheerschap en merchandising en blijft zij zoeken naar fondswerving en sponsoring.

Overige verbonden partijen

1. AgriFoodCapital/RNOB/Noordoostbrabant Werkt!

		Regio Noordoost Brabant
Verband	Naam	Agrifood Capital
		Noordoost Brabant Werkt!

	www.rnob.nl)	
Website	www.noordoostbrabantwerkt.nl www.agrifoodcapital.nl	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Rechtsvorm	Convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024. Conform BBV artikel 15, lid 1-b de vierde categorie van overige verbonden partijen. Betreft een zware samenwerkingsverband.	
Doel	Een verdere intensivering en professionalisering van de reeds bestaande samenwerking tussen de convenantpartners bekend onder de naam Regio Noordoost Brabant (RNOB), waarbij: a. de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten worden behartigd door de opstelling, vaststelling en uitvoering van een Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma voor Noordoost Brabant; b. een adequate overleg- en besluitvormingsstructuur geboden wordt; c. de verdeling van verantwoordelijkheden en de afstemming van taken ten aanzien van (de uitgaven uit) het regiofonds wordt vastgelegd.	
Inhoud	Taakveld	Bestuur

	De ambitie van de samenwerking in regio Noordoost Brabant is te werken aan een slimme, veerkrachtige regio die op weg is naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren. Waarin hard wordt gewerkt en het leven nog steeds goed is. Een regio ook waarin stad en platteland in balans zijn, elkaar waarderen en elkaar ook nodig hebben. Een regio met sterke steden met een menselijke maat en een leefbaar platteland dat aan de basis staat van een duurzame, slimme en maatschappelijk houdbare voedselproductie. Onze opgaven vragen om een gezamenlijk handelingsperspectief en een opgavegerichte benadering, waarbij verschillende overheden op wisselende schaalniveaus samenwerken. Ook is de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen hierbij van groot belang. Deze agenda sluit aan op de strategische agenda's voor de stichting AgriFood Capital en die van Regio NoordoostBrabant Werkt! (en vice versa). Dit zijn de agenda's ter versterking van de economische structuur en het innovatievermogen van de regio en de arbeidsmarktaanpak. Met deelname aan RNOB wordt automatisch ook deelgenomen in Agrifood Capital en in Noordoost Brabant Werkt! Doel van de samenwerking is dat Noordoost Brabant te werken aan gemeentegrens overstijgende vraagstukken in regionaal verband om te komen tot een sterke regio Noodzakelijke investeringen in de regio worden mogelijk gemaakt via het regiofonds, opgebouwd uit een bijdrage per inwoner en via subsidies door andere overheden.
Inhoud	Wijzigingen Agrifood Capital is de samenwerking in de stichting waar overheden, onderwijs en ondernemers vertegenwoordigd zijn. Dit is de zogeheten triple helix samenwerking en is met name gericht op stimuleren van het innovatieklimaat in de regio. De focus ligt op de agrifood-keten in de breedste zin van het woord.)

Regio Noordoost-Brabant is de samenwerking van 11 gemeenten en 2 waterschappen. Zij werken samen op gemeentegrens overstijgende overheidsvraagstukken, om te komen tot een sterke regio .

In de samenwerking Regio Noordoost Brabant (NOB) werken de overheden samen aan het scheppen van goede basisvoorwaarden voor een goed woon- en leefklimaat. De agenda wordt bepaald aan de hand van een lange termijn strategische agenda 'Samen op weg naar 2030' die in 2020 door de convenantpartners is vastgesteld, gevolgd door een uitvoeringsprogramma, dat als basis dient voor de jaarplannen . Enkele taken die voorheen bij de provincie lagen zijn nu op het niveau van de regio georganiseerd en die taken worden deels door Regio Noordoostbrabant opgepakt. Het gaat om taken die tot de basistaken van de gemeentelijke overheid behoren, maar waarvan de doorwerking van de besluitvorming verder strekt dan de gemeentegrenzen. . In de samenwerking Regio Noordoost Brabant (NOB) werken de overheden samen aan het scheppen van goede basisvoorwaarden voor een goed woon- en leefklimaat. De agenda wordt bepaald aan de hand van een lange termijn strategische agenda 'Samen op weg naar 2030' die in 2020 door de convenantpartners is vastgesteld, gevolgd door een uitvoeringsprogramma, dat als basis dient voor de jaarplannen

Denk hierbij aan gezamenlijke aanpak huisvesting arbeidsmigranten en harmonisatie van het beleid daaromtrent, maar ook afspraken over uitbreiding bedrijventerreinen etcetera of gezamenlijke lobby over de bereikbaarheid van de A50. Ook worden in dit samenwerkingsverband middelen vrijgemaakt voor infrastructurele maatregelen, zoals de aanleg van een snelfietsroute.

Noordoostbrabant Werkt!:samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt. Ook hier zitten weer andere partners aan tafel. Het gaat hier ook om overheden, in samenwerking met onderwijs en werkgeversorganisaties. De belangrijkste

doelstellingen zijn een leven lang ontwikkelen, inspelen op transities, omgaan met crisis en krapte en talent aantrekken en behouden.

Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, 's-Hertogenbosch, Heusden, Maashorst, Oss, ,SintMichielsgestel, Meierijstad, Vught, Waterschappen Aa en Maas en Dommel.
	Vertegenwoordiging	Burgemeester is lid van de Bestuurlijke Coördinatie Groep (BCG) van de Regio Noordoost Brabant) Betrokken portefeuillehouder is lid van één van de portefeuillhoudersoverleggen (Economische ontwikkeling, Duurzame leefomgeving, Ruimte & Mobiliteit, Arbeidsmarkt). De voorzitters van de portefeuillhoudersoverleggen (Poho) zijn tevens lid van het dagelijks bestuur van de regio Noordoost Brabant.
	Portefeuillehouder	Intergemeentelijke samenwerking
	Domein	Ruimte

		• bijdrage Maashorst € 233452 Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 € 370.192 en per 31/12 € 589.138 • vreemd vermogen per 1/1 € 3.580.736 en per 31/12 € 3.115.640 • resultaat € 218.946
	Jaarrekening 2023	De individuele jaarlijkse bijdrage van een gemeente aan het fonds bedraagt € 4,-- per inwoner woonachtig in het grondgebied van de betreffende gemeente op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De bijdrage als bedoeld in het tweede lid wordt in beginsel als volgt verdeeld: a. € 1,56 per inwoner is bestemd voor RNOB (Regio Noordoost Brabant) b. € 1,44 per inwoner is bestemd voor AgriFood Capital c. € 1,-- per inwoner is bestemd voor Noordoost Brabant Werkt!
Financiële positie		•
	Begroting 2024	De bijdrage bedraagt in 2024 €4 ,- per inwoner De individuele jaarlijkse bijdrage van een gemeente aan het fonds bedraagt € 4,-- per inwoner woonachtig in het grondgebied van de betreffende gemeente op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De bijdrage als bedoeld in het tweede lid wordt in beginsel als volgt verdeeld: a. € 1,56 per inwoner is bestemd voor RNOB (Regio Noordoost Brabant) b. € 1,44 per inwoner is bestemd voor AgriFood Capital c. € 1,-- per inwoner is bestemd voor Noordoost Brabant Werkt!

		De bijdrage bedraagt in 2025 € 4,- per inwoner
	Begroting 2025	De individuele jaarlijkse bijdrage van een gemeente aan het fonds bedraagt € ,-- per inwoner woonachtig in het grondgebied van de betreffende gemeente op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De bijdrage als bedoeld in het tweede lid wordt in beginsel als volgt verdeeld: a. € 1,56 per inwoner is bestemd voor RNOB (Regio Noordoost Brabant) b. € 1,44 per inwoner is bestemd voor AgriFood Capital c. € 1,-- per inwoner is bestemd voor Noordoost Brabant Werkt!
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee De inwonersbijdragen worden berekend op basis van het inwoneraantal van het jaar voorafgaand aan het jaar waar het over gaat. Die bijdrage is vastgelegd in het convenant dat door alle partijen ondertekend is. In dit convenant zijn de financiën in artikel 10 geregeld. Naast artikel 10 is artikel 14 relevant, die wat zegt over wijzigingen in de afspraken. Wijzigingen kunnen enkel doorgevoerd worden als alle gemeenten daar mee instemmen. Daarmee zijn risico's op onverwachte wijzigingen 0. Ook in het artikel over financiën is geen bepaling opgenomen over verhoging van de bijdragen. Er is zelfs geen paragraaf over indexering opgenomen. Hierdoor is de inwonersbijdrage al sinds 2020 constant € 4,00 per inwoner. Is er een risico-inventarisatie: nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
		Zijn risico's afgedekt: nee

Bijdrage wordt bepaald op basis van artikel 10 van het samenwerkingsconvenant

Artikel 10: Financiën

Risico-bepaling

1. Partijen hebben een regiorekening, dat gevuld wordt met de door de partijen jaarlijks ter beschikking te stellen bijdragen en financiële bijdragen van derden.
2. De individuele jaarlijkse bijdrage van een gemeente aan het fonds bedraagt € 4,-- per inwoner woonachtig in het grondgebied van de betreffende gemeente op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is.
3. De bijdrage als bedoeld in het tweede lid wordt in beginsel als volgt verdeeld: a. € 1,56 per inwoner is bestemd voor Regio Noordoost Brabant b. € 1,44 per inwoner is bestemd voor AgriFood Capital c. € 1,-- per inwoner is bestemd voor Noordoost Brabant Werkt d. De gemeente Heusden zit in een andere arbeidsmarktregio en levert daarom aan Noordoost Brabant Werkt geen inwonersbijdrage.
4. De bijdrage van beide waterschappen gezamenlijk bedraagt 6,5% van het totaalbedrag ingebracht door de deelnemende gemeenten voor Regio Noordoost Brabant en AgriFood Capital. De waterschappen bepalen in onderling overleg de verdeling van dat totaalbedrag dat door hen wordt ingebracht.
5. Convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024 5. Het dagelijks bestuur maakt met AgriFood Capital bindende afspraken, opdat geborgd is dat de bijdrage aan deze organisatie ten goede

komt aan de realisatie van, ingevolge de Samenwerkingsagenda, overeen te komen tegenprestaties.

6. De vanuit de regiorekening betaalde compensabele BTW wordt jaarlijks in januari met toepassing van het transparantiebeginsel doorgeschoven naar de betreffende compensatiegerechtigde gemeente.

7. De gemeenten compenseren deze BTW bij het compensatiefonds en stellen dit volledige bedrag weer beschikbaar aan de regiorekening. Mocht de Belastingdienst haar zienswijze uit haar brief van 11 september 2015 om dit te ondersteunen herzien, zal de werkwijze daarop worden aangepast op een zodanige wijze dat het samenwerkingsverband hiervan geen financieel nadeel ondervindt.

8. Voor de berekening van deze bijdrage wordt uitgegaan van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden aangehouden de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

9. De regiorekening zal worden ingezet voor (co)financiering van projecten en/of programma's passend bij de samenwerkingsagenda en binnen de vastgestelde begroting. Maximaal 25% van de regiorekening is bestemd voor de algemene kosten (overhead), waaronder kosten voor het regiobureau, regiomanager, huisvesting, secretariële ondersteuning en communicatieondersteuning.

2. Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis

Verband	Naam	Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost
	Website	www.rvml.nl
	Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Door nu uit te gaan van de huidige samenwerkingsovereenkomst heeft ZVH geen rechtspersoonlijkheid (= 'geen zelfstandige organisatie' d.w.z. ZVH sluit geen overeenkomsten maar dat doet de "beheergemeente"). Die rechtspersoonlijkheid is nodig om hierin als gemeente een persoonlijk en financieel belang te hebben. Dus is ZVH geen verbonden partij
	Doel	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH) is een samenwerkingsverband waarin zorg- en veiligheidspartners en gemeenten, onder eenduidige regie, werken aan complexe zorg- en veiligheidsproblemen. De doelstelling van deze samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuurlijke interventies en zorg in persoonsgebonden aanpakken.
Inhoud	Taakveld	Openbare Orde en Veiligheid en Zorg
	Doelstelling	Veilig gevoel, Sociaal veilig
	Taken	1. Het voeren van procesregie; 2. Het adviseren van professionals; 3. Het signaleren en adviseren ten aanzien van kansen en knelpunten.

	Wijzigingen	Optimalisering systeem ten behoeve van casus overleg
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel en Vught, Dienst Justitiële Inrichtingen, GGD Hart voor Brabant, GGZ Oost-Brabant, Novadic-Kentron, Openbaar Ministerie, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, Reinier van Arkel, Sociom, Stichting Jeugdbescherming Brabant, Stichting Ons Welzijn, Stichting Veilig Thuis Brabant Noordoost, William Schrikker Stichting, Jeugdbescherming & Jeugdreclassering.
	Vertegenwoordiging	Lid van de stuurgroep Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost
	Portefeuillehouder	Ramona Sour neemt deel aan stuurgroep Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost. (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Afdeling	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2023	• totale exploitatie instelling: € 1.205.949 • bijdrage Maashorst: € 59.210 en daarnaast is een teruggave overschot reserve ontvangen ter grootte van € 31.590. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • eigen vermogen per 1/1 € en per 31/12 n.v.t. (jaarverslag bevat alleen exploitatie overzicht en geen balans) • vreemd vermogen per 1/1 € en per 31/12 n.v.t. (jaarverslag bevat alleen exploitatie overzicht en geen balans)
		resultaat (instelling): € 10.869 -/- (Het ZVH sluit af met een negatief saldo van € 10.869,-. In het overzicht ziet u een negatief saldo van € 2.749,-. Bij het opstellen van de begroting 2023 is abusievelijk een bedrag van € 8.120,- minder begroot. Samen telt dit op tot genoemde tekort van € 10.869,-. Het tekort op de begroting 2023 wordt onttrokken uit de reserve. Voor de begroting van 2024 is deze administratieve fout hersteld.)

	Begroting 2024	- totale begroting (instelling): € 1.298.050,-
		- bijdrage Maashorst: € 67.990,-
		-resultaat instelling € 0
	Begroting 2025	- totale begroting (instelling): € 1.358.040
Risico	Risico beoordeling	- bijdrage Maashorst: € 73.400
		-resultaat instelling € 0
		Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
		Is er een risico-inventarisatie: nee
	Risico-bepaling	Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
		Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Staat niet in jaarverslag

Paragraaf financiering 2025

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is om de financiële positie van de gemeente op basis van het door de raad vastgestelde richtlijnen in de financiële verordening en het door het college vastgestelde treasurystatuut te evalueren. Daarnaast is de paragraaf een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen, en het beperken van de financiële risico's voor de gemeente.

De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient, en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Financieringsbeleid en schuldpositie

De belangrijkste doelen van ons beleid zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de eisen van de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling.
- Het aantrekken van leningen gebeurt door bij tenminste 3 financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen en niet om te speculeren

Uit deze keuzes blijkt dat we voor een laag risicoprofiel gekozen hebben.

Het financieringsbeleid is er op gericht om zo lang mogelijk de uitgaven met "kort geld" te financieren en pas vaste leningen aan te trekken wanneer dat noodzakelijk is. Wij streven er naar de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen. Door een meerjarige raming van het financieringstekort proberen we dit zo goed mogelijk in beeld te brengen. De liquiditeitsbehoefte in onze gemeente gedurende de periode 2025 t/m 2028 wordt in belangrijke mate bepaald door de geplande investeringen en ontwikkelingen binnen het grondbedrijf.

Onderstaand een overzicht van het verloop van onze langlopende schuld.

Jaar	Totaalbedrag langlopende schuld per 31 december
2018	€ 86 miljoen
2019	€ 79 miljoen
2020	€ 68 miljoen
2021	€ 61 miljoen

2022	€ 74 miljoen
2023	€ 68 miljoen
2024	€ 61 miljoen *
2025	€ 75 miljoen *

* = schatting. Door de geplande afwikkelingen van de onderhandenwerkenlijst, is de verwachting dat in 2025 een langlopende lening van €20.000.000 afgesloten zal moeten worden. In het bestedings- en dekkingsplan van deze programmabegroting zijn de bijbehorende rentelasten opgenomen.

Algemene ontwikkelingen en financieringsbehoefte

Kortlopende financiering

Tot de start van de oorlog in Oekraïne was de kortlopende financieringsrente bij de Europese Centrale Bank (ECB) negatief. Vanwege de forse inflatie door de oorlog (hogere voedsel en energieprijzen) heeft de ECB de centrale rente verhoogd met als doel om de inflatie te remmen. Dit heeft geleid tot een stijging van de kortlopende rente. De huidige rentepercentages voor financieringsmiddelen voor de korte termijn zijn veelal gekoppeld aan de Euribor-rentes en bedraagt momenteel ongeveer 3,6%. Veel experts verwachten de komende tijd een licht dalend renteverloop door verwachte rentedalingen vanuit de Europese Centrale Bank.

Langlopende financiering

Zoals vermeld heeft de ECB de rente in 2022 en 2023 verhoogd om de inflatie te remmen. Hierdoor zijn ook de langlopende rentes fors gestegen (looptijd van 25 jaar: van 0,55% medio 2021 naar 3,5% eind 2023 / begin 2024. Medio 2024 heeft de ECB de rente voor het eerst weer verlaagd omdat de inflatie voldoende afgezwakt is richting de norm van 2%. Indien de inflatie verder stabiliseert is de verwachting dat de ECB de rente nog verder zal verlagen. Momenteel bedraagt de rente voor een looptijd van 25 jaar ongeveer 3,3%.

Financieringsbehoefte

De gemeente Maashorst werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven. Goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

In onderstaand overzicht vindt u een weergave van de verwachte ontwikkeling van de financieringspositie met een kasstroomoverzicht. Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de feitelijke geldstromen die in een organisatie in de loop van een boekjaar binnenkomen en uitgaan. Op basis van dit kasstroomoverzicht kan geconcludeerd worden dat er in 2025 waarschijnlijk een langlopende lening afgesloten moet worden. De forse negatieve kasstroom overstijgt namelijk de kasgeldlimiet.

Het meerjarig beeld van de financieringspositie is wel lastig te bepalen. Een aanzienlijk aantal investeringen dient nog opgepakt te worden. Zie hiervoor de bijlage Staat van onderhanden

werken. Ook realisaties binnen de grondexploitaties zijn soms moeilijk te plannen. Verdragende omstandigheden hierbij zijn ecologische/geologische vondsten, lopende procedures, het stikstofbesluit en het PFAS besluit.

Kasstroom uit operationele activiteiten	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo programmarekening / -begroting	-3.711	0	250	-7.948	-5.573	-4.517
Afschrijvingen	8.232	8.861	9.783	9.514	9.683	10.111
Mutatie werkkapitaal	9.292	-212	9.093	11.394	1.901	1.610
- Mutatie voorraden	9.148	-8.079	8.645	10.928	1.828	1.537
- Mutatie vorderingen	-	12.316	448	466	73	73
	5.081					
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	5.224	-4.448	0	0	0	0
Mutatie reserves	10.906	-12.033	-6.215	7.483	4.840	3.133
Mutatie voorzieningen	-1.249	-6.100	-3.818	-3.387	-822	-783
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	23.470	-9.484	9.093	17.056	10.029	9.554
Kasstroom uit investeringsactiviteiten						
Investerings immateriële vaste activa	-41	-4.016	0	0	0	0
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Investerings materiële vaste activa	-10.396	-7.863	-5.534	-8.729	-18.698	-3.998
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	0	0	465	1.335	187	495
Investerings financiële vaste activa	0	-2.500	0	0	0	0
Desinvesteringen financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-	-	-5.069	-7.394	-	-
	10.436	14.380			18.511	3.503
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Opname langlopende geldleningen	0	0	20.000	0	0	0
Aflossing langlopende geldleningen	-6.703	-6.474	-6.121	-6.570	-5.939	-5.559
Mutatie kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-6.703	-6.474	13.879	-6.570	-5.939	-
						5.559
Mutatie geldmiddelen	6.331	-	17.902	3.091	-	492
		30.338			14.422	

De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:						
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	-3.762	2.568	-27.770	-9.868	-6.776	-
						21.198
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	2.568	-27.770	-9.868	-6.776	-21.198	-
						20.706
Mutatie geldmiddelen	6.331	-	17.902	3.091	-	492
		30.338			14.422	

Inzicht rentelasten/-baten

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we ook inzicht moeten geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen.

Schematisch kan de rentetoerekening als volgt weergegeven worden.

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.626.761
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-208.610
c	Saldo rentelasten en rentebaten	2.418.151
d1.	De rente die aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0
d2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-94.135
d3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	164.489
d.	Subtotaal doorberekende rente aan specifieke onderdelen	70.354

e.	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (c + d)	2.488.505
f1.	Rente over eigen vermogen	0
f2.	Rente over voorzieningen	26.733
g.	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag) (e + f)	2.515.238
h.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-2.180.752
i.	(negatief) Renteresultaat op het taakveld Treasury (g + h)	334.486

Ad. a: Betreft de rentelasten over de reeds opgenomen langlopende geldleningen, de verwachte op te nemen lening ad. €20.000.000 en de rente over kortlopende financiering (rekening-courant).

Ad. b: Betreft de renteopbrengsten over de verstrekte langlopende leningen aan Area en derden en overige rentebaten (bijv. rente startersleningen).

Ad. d1: In verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting werd hier voorheen de toe te rekenen rente aan de grondexploitatie (Bouwgronden In Exploitatie) opgenomen o.b.v. een gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere fiscale toerekening van rente aan grondexploitaties, waardoor de noodzaak van een afwijkend rentepercentage is vervallen. Op basis van de notitie rente 2023 van de Commissie BBV moet vanaf de begroting 2025 de rente aan bouwgronden in exploitatie toegerekend worden via de algemene rente-omslag (onderdeel h). Bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening wel een ander rentepercentage worden gehanteerd worden. Voorlopig verwachten wij dat dit voor Maashorst niet van toepassing is.

Ad. d2: Wanneer specifieke leningen extern zijn aangetrokken om deze vervolgens voor hetzelfde bedrag door te verstrekken aan een derde partij, wordt dit ook gezien als projectfinanciering. Dit betekent dat de rentelasten en -baten niet opgenomen worden in de

renteomslag. Voor Maashorst betreft dit 1 geldlening die doorgeleend is aan woningbouwcorporatie Area.

Ad. d3: Dit betreft de rentebaten van de doorgeleende geldlening aan stichting Area en overige rentebaten (zie ook C2).

Ad. f1: Binnen de gemeente Maashorst wordt er geen rente toegevoegd aan reserves.

Ad. f2: Dit betreft de rentetoevoeging aan de voorziening nr. 7503001 Afkoop onderhoud begraafplaats (4,0%). Deze voorziening is op contante waarde gewaardeerd. In dat geval is rentetoevoeging aan de voorziening toegestaan.

Ad. h/i: De totaal aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt €2.515.238. De omslagrente wordt berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Op basis van de uitgangspunten in de BBV notitie rente, mag het omslagpercentage worden afgerond om een consistent percentage te kunnen hanteren.

Het te hanteren omslagpercentage is voor 2025 vastgesteld op 0,9%. Dit leidt naar verwachting tot €2.180.752 aan doorbelaste rente en een begroot renteresultaat van €334.486 nadelig. Jaarlijks zal de noodzaak tot aanpassing van het renteomslag-percentage beoordeeld worden.

Risico's

Onder risico's worden met name renterisico's (van vaste schuld en vlottende schuld) verstaan. Voor de toetsing van het renterisico heeft de overheid twee instrumenten gedefinieerd, namelijk de kasgeldlimiet en de rente risiconorm.

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

De kasgeldlimiet

Omschrijving	2025
Omvang begroting (x €1.000)	206.630
Toegestane kasgeldlimiet (in procenten van de grondslag)	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in bedrag (x €1.000)	17.564

Volgens de wet Fido mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal drie achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. Intern wordt hierop gestuurd. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet zal een langlopende lening aangetrokken moeten worden.

De renterisiconorm

Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm gaat over de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm. Deze wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal.

Het renterisico kan worden gestuurd door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen rekening te houden met de vervalddata en renteherzieningen van de bestaande schuld.

In onderstaand overzicht wordt de renterisiconorm en het renterisico uiteengezet.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
1.	Renteherzieningen	0	0	0	0
2.	Aflossingen	6.121	6.569	5.939	5.559
3.	Renterisico op de vaste schuld (1+2)	6.121	6.569	5.939	5.559
4.	Renterisiconorm	41.326	41.326	41.326	41.326
5.	Ruimte onder de renterisiconorm (4 - /- 3)	35.205	34.757	35.387	35.767
Berekening renterisiconorm					
4a.	Begrotingstotaal 2025	206.630			
4b.	Vastgesteld percentage	20%			
4.	Renterisiconorm (4a.* 4b. / 100)	41.326			

Wet HOF / EMU-saldo

De Europese regeringsleiders hebben in 2011 afspraken gemaakt om de financiële stabiliteit van de EU en de eurozone te waarborgen. De Europese afspraken ten aanzien van begrotingsdiscipline zijn in Nederland opgenomen in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Voor decentrale overheden vloeien hier verplichtingen uit voort.

Schatkistbankieren

Om de overheidsschuld en het financiële risico voor decentrale overheden te verminderen wil het kabinet dat gemeenten hun overtollige middelen niet meer overal kunnen stallen. Hiervoor is per 15 december 2013 de Wet Schatkistbankieren van kracht geworden. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale

overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan Schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Vanaf 1 juli 2021 is de drempel voor gemeenten voor verplicht Schatkistbankieren verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Het minimum drempelbedrag is ook verhoogd van € 250.000 naar € 1 miljoen.

De komende jaren verwachten wij, als gevolg van de grote onderhanden werken positie, geen overvloedige middelen te bezitten. De financiële gevolgen van het verplicht Schatkistbankieren zijn naar verwachting voor onze gemeente dan ook te verwaarlozen.

In onderstaande tabel is het drempelbedrag voor het komende begrotingsjaar opgenomen:

Berekening drempelbedrag schatkistbankieren		2025
1a.	Begrotingstotaal verslagjaar	206.630
1b.	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	206.630
1c.	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
Drempelbedrag = (1b)*0,02 + (1c)*0,002		4.133

EMU-Saldo

Beleid

Het doel van de Wet HOF (houdbare overheidsfinanciën) is ervoor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij doorvertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk. Na een constructieve dialoog hebben het Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,5 procent van het BBP per jaar voor de periode 2024 t/m 2026. Het gemeentelijk aandeel in de macronorm bedraagt -0,34 procent en wordt per individuele gemeente verdeeld op basis van het begrotingstotaal. De individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dat betekent dat er geen (individuele) sancties van toepassing zijn. Deze meerjarige afspraak is besloten om tot en met 2026 bestuurlijke rust en duidelijkheid te creëren voor alle partijen inzake de EMU-norm. Zodra er wel sancties volgen, gaan wij daar op sturen.

Inzicht in individuele EMU-saldi

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven en geeft aan of er sprake is van een overschot of een tekort.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een

paragraaf in de begroting. Via de geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Aandachtspunt hierbij is wel dat een aantal componenten uit deze berekening moeilijk te voorspellen zijn, zoals bijvoorbeeld grond aan- en verkopen. Dit wordt veroorzaakt door de economische ontwikkelingen en het doorlopen van bijvoorbeeld planprocedures.

De meerjarige EMU-saldi (bedragen x €1 miljoen) van de gemeente Maashorst zijn als volgt:

Berekening EMU-saldo 2025-2028 (bedragen x€1.000)	2025	2026	2027	2028
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.715	-10.412	-6.306	-5.903
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-4.369	-2.014	9.423	-6.175 -/-
3. Mutatie voorzieningen	-2.827	-2.298	458	561 +/-
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-8.756	-11.039	-1.940	-1.650 -/-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0 -/-
Berekend EMU-Saldo	4.583	343	-13.331	2.483
Norm EMU-saldo	-3.749	-3.896	-4.046	-4.200
Overschrijding (-) of onderschrijding (+) ten opzichte van de norm	8.332	4.239	-9.285	6.683

De saldi zijn gebaseerd op de volgende geprognosticeerde balans:

Geprognotiseerde balans (bedragen in miljoenen €)													
ACTIVA	Ultimo 2023 *	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	PASSIVA	Ultimo 2023 *	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Immateriële Vaste activa							Eigen vermogen						
-onderzoek en ontwikkeling		1	4	4	4	4	-algemene reserves	125	113	107	107	106	105
-bijdrage aan activa in eigendom van derden							-bestemmingsreserves						
							-jaarrekeningresultaat						
Materiële Vaste activa							Voorzieningen						
-gronden en terreinen							-t.b.v.verplichtingen						
-gebouwen	190	192	187	185	194	188	-t.b.v. risico's	34	28	24	21	20	19
-wegen, riolering, etc.							-t.b.v.kosten volgend jaar						
-machines							-t.b.v.specifieke bestedingen						
Financiële Vaste Activa							Leningen						
-verstrekte leningen (woningbouwcorp./derden)	4	7	6	6	6	6	-opgenomen geldleningen van banken	68	61	75	68	62	57
-aandelen													
-overige langlopende vorderingen													
Totaal vaste activa	195	203	198	195	204	198	Totaal vaste passiva	227	203	207	196	189	181
Voorraden													
-Bouwgronden in exploitatie	22	30	21	10	8	7							
-Overige gronden													
Overige kortlopende activa							Kortlopende passiva						
-debiteuren/Nog te ontvangen bedragen	43	25	25	25	25	25	-crediteuren (nog te betalen bedragen)	32	55	37	34	49	48
-kas-/banksaldi							-overlopende passiva						
							-vooruitontvangsten (Rijk)						
Totaal vlottende activa	64	55	46	35	33	32	Totaal vlottende passiva	32	55	37	34	49	48
Balanstotaal	259	258	244	231	237	229	Balanstotaal	259	258	244	231	237	229

Paragraaf kapitaalgoederen 2025

Inleiding paragraaf kapitaalgoederen 2025

Kapitaalgoederen vormen de fysieke pijlers voor tal van beleidsdoelen zoals mobiliteit, leefbaarheid, omgevingskwaliteit en economie. Concreet bestaan de kapitaalgoederen uit onder meer wegen, groene en recreatieve voorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, riolering en water, gebouwen en sport- en speelvelden. Het is een gemeentelijke kerntaak om deze goederen op een gewenst niveau te hebben en te houden.

Daarnaast vormt de verbetering en transformatie van deze kapitaalgoederen de komende decennia een onlosmakelijke rol bij tal van transitie op het gebied van duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

De instandhouding van de kapitaalgoederen wordt aan de hand van een viertal elementen uitgevoerd, namelijk kwaliteit, integraliteit, risico en omgevingsbewust.

- **Kwaliteit:** Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, rapportagemodellen en de gewenste kwaliteit vertalen naar de verschillende uitvoeringsprogramma's. Via inspecties en schouwrondes controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald.
- **Integraliteit:** Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt zoveel als mogelijk integraal opgepakt. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er afstemming plaats met werkzaamheden van nutsbedrijven en ontwikkelaars.
- **Risico:** In de uitvoeringsprogrammering staat het risico steeds meer centraal. De toepassing van het element risico zorgt voor een constante (her)prioritering. Zo zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd. Jaarlijks worden wegen en civieltechnische kunstwerken geschouwd en iedere 2 jaar worden de wegen conform de richtlijnen geïnspecteerd en de civieltechnische kunstwerken worden iedere 5 jaar geïnspecteerd. De riolering wordt volgens een vastgestelde cyclus geïnspecteerd waarbij aan het eind van de cyclus het gehele rioolstelsel een keer is geïnspecteerd. Jaarlijks wordt met alle disciplines in de openbare ruimte de meerjarenplanning opgesteld. Hierin worden projecten indien nodig geherprioriteerd, opgevoerd of afgevoerd.
- **Omgevingsbewust:** Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken die op diverse manieren hun inbreng kunnen leveren. Onze onderhoudsplannen bespreken we met onze inwoners. Tijdens de uitvoering worden bewoners actief benaderd met informatie door de gemeente (omgevingsmanagement). Vragen of klachten worden zoveel mogelijk besproken in een persoonlijk gesprek.

Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. In de gemeente Maashorst loopt groot onderhoud volgens planning. In deze paragraaf is de belangrijkste informatie over de kapitaalgoederen opgenomen en geeft inzicht in het beleidskader, het onderhoudsprogramma, de meerjarenplanning en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties. In de paragraaf is geen rekening gehouden met rehabilitatie en vervanging van kapitaalgoederen. Deze investeringen worden geactiveerd en afgeschreven en zijn opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma 2025-2028.

Voor het opstellen van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd. De vastgestelde beleidskaders worden gehanteerd.

De planning daarvoor is als volgt:

Onderdeel	Opmerking
Wegen	Vastgesteld 20-12-2023

Openbaar Groen	vastgesteld Q4 2024
Civiele Kunstwerken	Vastgesteld 20-12-2023
Openbare verlichting	Vastgesteld 16-11-2023
Sport- en speelvelden	vastgesteld Q3 2024
Riolering	Vastgesteld 4-11-2021
Gebouwen	Vastgesteld 4-4-2024

Wegen 2025

De voorziening wegen is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het groot onderhoud aan het wegen areaal binnen de gemeente Maashorst. In het vastgestelde beleidsplan Wegen 2024-2027 is onder andere aandacht besteed aan integraliteit en risico gestuurd beheer (assetmanagement). In het beleidsplan zijn de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorzieningen bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op de gewenste kwaliteitsniveau, areaal, beheerstrategie en onderhoudsstaat. In de berekeningen van de stortingen is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding, maar daar zal naar verwachting geen onderhoud benodigd zijn, omdat het om nieuwe wegen gaat. In de berekeningen is ook geen rekening gehouden met indexatie. Deze wordt ieder jaar aan de hand van CBS-cijfers bepaald en met de afwijkingenrapportage als aanvulling op het budget aangevraagd. Iedere 2 jaar wordt conform het principe van rationeel wegbeheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning.

- Kwaliteitsniveau B (CROW) (binnen bebouwde kom) en C (buiten bebouwde kom)
- In 2025 wordt klein en groot onderhoud aan de wegen uitgevoerd. Welke wegen dit zijn wordt nog nader bepaald aan de hand van inspecties.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorziening groot onderhoud wegen	€ 1.639.867	€ 1.628.391	€ 1.789.636	€ 1.478.622

Sport- en Speelvelden 2025

De voorziening speelvelden (voormalig grondgebied Uden beheer- en beleidsplan speelvelden 2016) is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking van kleinschalige aanpassingen ter instandhouding van sportvelden. In de jaarlijkse dotatie en onttrekking van de voorzieningen is geen rekening gehouden met vervanging van het areaal. Deze investeringen worden geactiveerd en afschreven en zijn opgenomen in het Meerjaren investeringsprogramma 2025-2028 gemeente Maashorst.

Voor het voormalig grondgebied Landerd is geen onderhoudsvoorziening beschikbaar. Voor het groot onderhoud van de sportvelden en voorzieningen is jaarlijks een beperkt budget

beschikbaar in de exploitatiebegroting. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling van de huidige staat van de sportvelden.

In het derde kwartaal van 2024 is het beheer- en beleidsplan sportvelden ter besluitvorming voorgelegd. Waarin de harmonisatie is doorgevoerd.

Voormalig grondgebied gemeente Uden:

- Kwaliteitsniveau Conform beheer en beleidsplan Speelvelden
- Uitvoering 2025: groot onderhoud conform inspecties en meldingen.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorzienin groot onderhoud sport- en speelvelden (U)	€ 94.798	€ 27.987	€ 15.000	€ 107.776

Voormalig grondgebied gemeente Landerd

- Kwaliteitsniveau B (CROW)
- Uitvoering 2025: planmatig cyclisch onderhoud

Gebouwen 2025

In Q1 2024 zijn alle MJOP's van de gemeentelijke onroerende zaken geactualiseerd, samengevoegd tot 1 MJOP Maashorst en behandeld in de raadsvergadering van 4 april 2024. Na deze actualisatie wordt momenteel gewerkt aan een lijst van erkende maatregelen en het opstellen van de duurzaamheidsplannen voor de gemeente Maashorst. Deze zullen toegevoegd worden aan het MJOP zodat er een DMJOP ontstaat: een Duurzaam MeerJaren OnderhoudsPlan.

Voor deze aanvullende duurzaamheidsmaatregelen is in de kadernota 2025 budget met ingang van 2026 opgenomen. Gedurende 2025 wordt het complete uitvoeringsplan MJOP en uitvoeringsplan verduurzaming op elkaar afgestemd en wordt gestart met de voorbereiding van de eerste projecten welke uitgevoerd worden in 2026. De investeringen vanuit het uitvoeringsplan verduurzaming zullen in het MIP verwerkt worden.

Alle budgetten in de twee onderhoudsvoorzieningen (voorheen Uden en voorheen Landerd) zijn met het MJOP 2024 samengevoegd. De dotaties zullen vanaf 2024 hoger worden vanwege de forse prijsstijgingen.

Maashorst:

- Kwaliteitsniveau NEN 2767 methodiek norm 2/3/4 (afhankelijk van de lange termijn visie voor het pand).
- Uitvoering 2025: MJOP samen afstemmen met verduurzamingsplannen. Momenteel worden de uitvoeringsplannen 2025 opgesteld.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorziening groot onderhoud gebouwen	€ 3.478.287	€ 993.432	€ 1.642.701	€ 2.829.018

Civiele kunstwerken 2025

De voorzieningen civiele kunstwerken (bruggen, fietstunnels, steigers etc.) zijn ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het onderhoud aan het areaal van civieltechnische kunstwerken. In het vastgestelde beleidsprogramma Civieltechnische Kunstwerken 2024-2033 is de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorzieningen bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op het gewenste kwaliteitsniveau, areaal, beheerstrategie en onderhoudsstaat. Iedere 2-5 jaar wordt conform het principe van beheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning.

- Kwaliteitsniveau B
- Uitvoering 2025: In 2025 wordt klein en groot onderhoud aan de civiele kunstwerken uitgevoerd.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken	€ 9.948	€ 53.143	€ 35.500	€ 27.591

Groene en recreatieve voorzieningen 2025

De voorziening groen is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking van het vervangen van groenvoorzieningen in de openbare ruimte. Dit is inclusief alle openbare recreatieve voorzieningen, bestaande uit onder andere trapvelden en speelplekken. Dit heeft concreet betrekking op bomen, beplantingen, grasvegetaties, oeverbeschermingen/ afscheidingen en overig recreatief meubilair, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Voor 2025 wordt een nieuw beheerplan openbaar groen opgesteld, waarin de beeldkwaliteitseisen, de werkwijze van het beheer en de financiële dekking hiervoor worden vastgelegd.

In de jaarlijkse dotatie en onttrekking van de voorzieningen is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding. Bij grote uitbreidingen zal de dotatie heroverwogen worden.

De voorziening is niet dekkend voor al het groot onderhoud van groen binnen de gemeente. Voor groot onderhoud van verouderd groen is een beperkt budget beschikbaar in de exploitatiebegroting. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling, waarbij veelal ook wordt afgegaan op verzoeken uit de buurten.

De investeringen voor vervangingen worden geactiveerd en afschreven en zijn opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma 2025-2028 gemeente Maashorst.

- In Maashorst hanteren we kwaliteitsniveau A, B en C (CROW)
- Het betreft hier een groot aantal kleinere projecten, welke door middel van een jaarlijkse schouw worden vastgesteld, of op verzoek van bewoners worden beoordeeld en in uitvoeringslijsten worden opgenomen.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorziening groot onderhoud groen en recreatieve voorzieningen (U)	€ 11.760	€ 198.708	€ 177.500	€ 32.968

Het bosbeheer in Maashorst vindt plaats volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer, waarin ieder jaar een gebied wordt aangepakt. In totaal is het areaal bos van Maashorst verdeeld in zes werkblokken. Voor incidentele uitgaven is een bestemmingsreserve bossen.

- De bestemmingsreserve bossen heeft een egalisatiefunctie om het te kort en/of overschot in het lopende boekjaar op te vangen.
- Het groot en klein onderhoud is opgenomen in de exploitatie.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Bestemmingsreserve bossen (L)	€ 209.007	€ 0	€ 0	€ 209.007

De onderhoudsvoorziening recreatieve voorzieningen inclusief groen is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking van het vervangen van speelplekken en recreatieve voorzieningen in de openbare ruimte. Het betreft concreet het groot onderhoud speeltoestellen en overig recreatief meubilair zowel binnen als buiten de bebouwde kom. In de berekeningen van de stortingen is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding. In de jaarlijkse dotatie en onttrekking van de voorzieningen is geen rekening gehouden met vervanging van het areaal.

Naast de voorziening is er voor het groot onderhoud aan verouderde speeltoestellen en meubilair in de woonwijken jaarlijks een beperkt budget beschikbaar in de exploitatiebegroting. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling, waarbij veelal ook wordt afgegaan op verzoeken uit de buurten.

Ieder jaar wordt het gehele areaal geïnspecteerd op veiligheid en onderhoudsstaat. De resultaten worden verwerkt in de uitvoeringsplanning.

De investeringen voor vervangingen worden geactiveerd en afschreven en zijn opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma 2025-2028 gemeente Maashorst.

- Het groot onderhoud wordt bepaald op basis van inspecties en klachten/meldingen. De kosten worden gedekt uit de voorziening groen en recreatieve voorzieningen, zie onderdeel recreatie, bossen en groene voorzieningen.
- Het (deel van) groot en klein onderhoud (inclusief incidentele vervanging) is opgenomen in de exploitatie. Het saldo van de reserve speeltoestellen is in 2022 conform besluitvorming gestort in de voorziening groen en recreatieve voorzieningen.

Riolering en water 2025

In de Wet milieubeheer en de Waterwet zijn de algemene verplichtingen op het gebied van milieu en water onderverdeeld in drie soorten zorgplichten: afvalwater, hemelwater en grondwater. Het beleidsplan Programma Omgevingswet Water & Riolering (POW&R) 2022-2024 is met een jaar verlengd tot en met 2025. Het beschrijft de beheersmaatregelen aan het riool, afwegingen in vervanging en onderhoud worden gemaakt op basis van schadebeelden en restlevensduur. Het POW&R bevat ook een programma met maatregelen voor het omgaan met regenwater als onderdeel van klimaatadaptatie. Er wordt op verschillende niveaus

samengewerkt aan het onderwerp klimaatadaptatie, voornamelijk binnen de watersamenwerking As50+ en de Regio Noordoost-Brabant (RNOB).

De voorziening riolering regelt alles wat nodig is voor de vervanging, verbetering en onderhoud van het riool volgens de drie zorgplichten. De kosten hiervan worden gedekt uit de riool- en waterzorgheffing, waarbij we ervan uitgaan dat de exploitatie binnen de geplande periode kostendekkend is. Veel inwoners gaan vanaf 1 januari 2024 een ander bedrag aan belasting voor het riool betalen (riool- en waterzorgheffing). Een gedeelte van het bedrag wordt toe berekend aan de hoeveelheid leidingwater dat een huishouden gebruikt, het andere deel bestaat uit een vast bedrag voor het eigendom van een woning of pand.

Programma onderhoud, vervanging en verbetering 2025:

- Kwaliteitsniveau: schadebeelden en restlevensduur gebaseerd op NEN 3399;
- Vervanging van vuilwater riolering binnen integrale projecten: Schutboomstraat (Schaijk), Bloemenwijk fase 3 en Violiersstraat (Uden) en Voederheil (Zeeland);
- Aanleg hemelwatermaatregelen: Schutboomstraat (Schaijk), Violierstraat, Bloemenwijk fase 3 en Voederheil (Zeeland);
- Relinen Paus Johanneslaan – Hooihofstraat (Uden).

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Spaarvoorziening riolering	€ 7.286.065	€ 672.799	€ 3.200.000	€ 4.758.864
Voorziening egalisatie riolering	€ 2.255.137	€ 692.520	€ 582.328	€ 2.365.329

2025 Openbare verlichting, parkeervoorzieningen en verkeersregelininstallaties

De onderhoudsvoorziening openbare verlichting is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het onderhoud aan het verlichtingsareaal. Hierin wordt opgenomen dat energie-onzuinige verlichting verder vervangen wordt door Led-verlichting welke gedimd kunnen worden.

- Kwaliteitsniveau conform CROW: A (centrum), B (hoofdinfrastructuur en woonwijken) en C (bedrijventerreinen, parken en buitengebied)
- Uitvoering 2025: Openbare verlichting wordt vaak separaat van integrale projecten uitgevoerd, doordat veel straten al voorzien zijn van nieuwe ledverlichting en niet hoeft worden aangepast. Vaak moet alleen naar de locatie van de verlichting gekeken worden en eventueel aangepast worden aan de nieuwe situatie.

Doordat de afgelopen jaren veel armaturen voorzien zijn van led-verlichting is het areaal jong en is er alleen jaarlijks onderhoud nodig. Daarom is middels vaststelling van het nieuwe onderhoudsplan openbare verlichting 2024-2027 (december 2023) besloten om de voorziening groot onderhoud openbare verlichting op te heffen zodra alle lopende verplichtingen afgewikkeld zijn. Er is alleen nog maar sprake van klein onderhoud dat bekostigd wordt uit de exploitatie.

Paragraaf lokale heffingen 2025

2025 Inleiding lokale heffingen

De lokale lasten vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten, en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale lasten – en daarmee meer inzicht – is van belang voor de raad en inwoners. De aanduiding van de lokale lastendruk is ook afgezet tegen de buurgemeenten. Dit is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten.

De voorstellen ten aanzien van de belastingen en leges worden afzonderlijk aan de raad voorgelegd. Daarin zijn alle tarieven opgenomen. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar (meer) kostendekkendheid van alle leges, rechten en tarieven, waartegenover een concrete dienstverlening van de overheid staat.
- De overige belastingen en tarieven mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie. Uitgangspunt hierbij is dat voor 2025 wordt uitgegaan van een inflatiecijfer van 2,3%.
- Het beleid lokale lasten is opgenomen in de diverse belastingverordeningen.

2025 Kwijtscheldingsbeleid

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om een belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Het kwijtscheldingspercentage dat Maashorst hanteert bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat gelijk of lager is dan het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm), in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing particuliere eigenaren/gebruikers voor de jaarlijks te betalen bedragen. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding. Meer informatie omtrent kwijtscheldingen is te lezen op de website van de Belasting samenwerking Oost-Brabant.

Landerd kent de “Regeling tegemoetkoming in de kosten voor huishoudelijk afval in bijzondere gevallen”. Dit is een jaarlijks bedrag van € 1.000. Met bijzondere gevallen wordt bedoeld dat er bij langdurige ziekte en daardoor extra afval, onder voorwaarden, gratis een extra container verstrekt wordt. Over het voortzetten van deze regeling voor Maashorst wordt nog een voorstel voorgelegd.

Inzicht in verstrekte kwijtscheldingen

Heffings jaar	Kosten kwijtscheldingen	Ontvangen verzoeken	Openstaand Afgedaan Toegekend Afgewezen			
2022	€186.352	1.163	3	1.160	801	359
2023	€196.551	1.091	5	1.086	826	260
2024	€216.216	1.513	47	1.466	1.258	208

(medio boekjaar)

De gestegen kosten (en aantallen) van kwijtschelding in 2024 wordt veroorzaakt door de gewijzigde heffingssystematiek van de riool- en waterzorgheffing. Sinds 2024 betalen ook gebruikers (huurders) in de kernen Uden, Volkel en Odiliapeel rioolheffing. Gebruikers die voldoen aan de normen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Met deze gestegen kosten is rekening gehouden in de begroting.

2025 Geraamde opbrengsten

Bedragen (x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerende zaakbelastingen	14.485	15.073	16.983
Afvalstoffenheffing	5.906	6.102	6.243
Rioolheffingen	5.812	6.305	6.552
Marktgelden en standplaatsen	66	81	85
Begrafenisrechten	161	177	174
Parkeerbelasting	2.314	2.398	2.398
Reclamebelasting	186	214	219
Staangelden woonwagens	8	12	12
Secretarieleges (titel 1 legesverordening)	805	1.212	1.179
Leges omgevingsvergunningen (titel 2 legesverordening)	2.091	2.075	2.123
Overige leges (titel 3 legesverordening)	10	32	28
Forensenbelasting	17	34	35
Toeristenbelasting	379	488	499
Doorbelaasting secretarieleges rijk	-209	-430	-415
Totale opbrengsten	32.058	33.774	36.114

De begrote opbrengst 2024 is inclusief de verwerking van besluiten die in 2024 genomen zijn, en geleid hebben tot een wijziging van de primitieve begroting.

2025 Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam 'onroerende zaakbelastingen' worden op onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen, de volgende belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar zijn van onroerende zaken (formeel: "het genot hebben krachtens eigendom, bezit of beperkt recht");
- een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt niet voor woningen.

De heffingsgrondslag voor 2024 is de waarde van de onroerende zaak naar peildatum 1 januari 2023.

Ontwikkeling van de OZB tarieven

Tarieven	2024	2025*
Woningen		
eigenaren	0,07287%	0,08183%
Niet-woningen		
Eigenaren	0,24545%	0,27564%
Gebruikers	0,19512%	0,21912%

* Tarieven 2025 zijn gebaseerd op de tarieven 2024 verhoogd met 12,3% (inflatiecorrectie van 2,3% plus 10% extra stijging). De definitieve tarieven zijn pas in december bekend waarbij rekening is gehouden met de verwachte WOZ-waardeontwikkeling.

Opbrengst	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Eigenaren woningen	€ 7.224.488	€ 7.680.914	€8.692.367
Eigenaren niet-woningen	€ 3.010.516	€ 3.070.215	€3.442.680
Gebruikers niet-woningen	€ 4.249.914	€ 4.322.050	€4.848.307
Totaal	€ 14.484.918	€ 15.073.179	€16.983.354

2025 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel, waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt. De kosten die de gemeente maakt voor het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen worden omgezet in tarieven die de kosten moeten dekken. In de afvalstoffenheffing zijn kosten verrekend voor het transport en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen, inkoop en onderhoud containers voor huishoudens, communicatie, milieustraat en het regelen hiervan.

Activiteiten zoals het vegen van wegen, opruimen zwerfafval en reinigen winkelcentra dienen meerdere doelen. Een van de doelen bij deze activiteiten is het opruimen van verkeerd aangeboden huishoudelijk afval. Het kostendeel van deze activiteiten met dit doel wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Gederfde inkomsten door kwijtschelding afvalstoffenheffing maken ook deel uit van de afvalstoffenheffing.

Tarieven

Voor 2025 zijn de tarieven verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,3%. De definitieve tarieven worden vastgesteld in de raadsvergadering van december.

Tarieven per soort huishoudens	2024	2025
Eenpersoonshuishoudens	€ 200,40	€204,96
Meerpersoonshuishoudens	€ 267,60	€273,72

Berekening kostendekkenheid afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding afvalstoffenheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	241
Diverse directe kosten van taakveld 7.3 afvalstoffenheffing zoals loonkosten, ophalen en verwerken van afval.	7.455
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	179
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de	100

kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	98
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing en inkomsten gescheiden inzamelingen milieustraat (taakveld 7.3)	-2.579
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-468
Bijdrage voorziening afval t.b.v. minimabeleid kwijschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-241
Netto kosten taakveld	4.785
Toe te rekenen kosten:	
-overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (75,36%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.3	610
-btw: de btw over de voor afval gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de afvalstoffenheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds	848
Totale kosten	6.243
Opbrengst heffingen	6.243
Dekkingspercentage	100,00%

2025 Rioolheffingen

Gemeenten hebben vanuit de Wet gemeentelijke watertaken de zorg voor het transport voor afval- en hemelwater en ook de zorg om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. De rioolheffing is het instrument om deze taken te bekostigen. Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven van alle eigenaren of gebruikers van percelen, die direct dan wel indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleidsuitgangspunt van de rioolheffing is een kostendekkende begroting, die zorgt voor een onderbouwing van de benodigde inkomsten voor riolering en waterzorg. De heffingssystematieken van de voormalige gemeenten Uden en Landerd zijn in 2024 geharmoniseerd. Er is gekozen voor een combinatie van een eigenarenheffing en een gebruikersheffing.

Onderstaand zijn de vastgestelde tarieven 2024 en concept tarieven 2025 opgenomen. Het tarief voor 2025 is gebaseerd op een inflatiecorrectie van 2,30% + een aanvullende stijging van 1,6% volgens het vastgesteld rioleringsplan (POW&R). De definitieve tarieven 2025 worden in december aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Tarieven	2024	2025
Eigenarendeel	€ 132,60	€ 137,76
Het gebruikersdeel bedraagt voor een perceel dat in hoofdzaak wordt gebruikt als woning bij meer dan 1 persoon	€ 94,80	€ 98,52
Het gebruikersdeel voor een perceel dat wordt bewoond door één persoon	€54,60	€ 56,76
Het gebruikersdeel bedraagt voor de overige percelen voor elke volle eenheid van 250 kubieke meters water bij een hoeveelheid water:		
- van 0 t/m 250 m3	€94,80	€ 98,52
- van 251 m3 tot en met 1.000 m3	€104,80	€ 108,84
- van 1.001 m3 tot en met 2.500 m3	€114,80	€ 119,28
- van 2.501 m3 tot en met 5.000 m3	€124,80	€ 129,60
Voor tarieven boven 5.000 m3 zie de verordening.		

Berekening kostendekkendheid rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding rioolheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	100

Diverse directe kosten van taakveld 7.2 riolering, zoals loonkosten, onderhoud riolering en kapitaallasten	5.315
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	179
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	100
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	98
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Betreft bijdrage voorziening egalisatie riolering en reserve dekking kapitaallasten (taakveld 7.2)	-36
Bijdrage voorziening egalisatie riolering voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-468
Bijdrage voorziening egalisatie rioolheffing t.b.v. minimabeleid kwijschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-100
Netto kosten taakveld	5.187
Toe te rekenen kosten:	
-overhead inclusief (omslag)rente: betreft de toerekening van overhead (81,75%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.3	659
-btw: de btw over de voor riool gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de rioolheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds	705

Totale kosten	6.552
Opbrengst heffingen	6.552
Dekkingspercentage	100,00%

2025 Begraafenisrechten

Voor het gebruik van de begraafplaats en het verlenen van diensten in verband met de begraafplaats, worden rechten geheven.

Algemeen uitgangspunt voor de begraafenisrechten is een aanpassing van de tarieven met alleen de inflatiecorrectie (2,3% voor 2025), waarbij de tarieven rekenkundig worden afgerond op eenheden van € 1.

Een overzicht van de tarieven is zichtbaar in de verordening begraafenisrechten.

Berekening kostendekkendheid Begraafplaatsen (x € 1.000)

Omschrijving onderdeel	Totale kosten	Totale inkomsten	Kostendekkendheids %
Recht	€ 59.170	€50.741	85,75 %
Begraven	€ 62.706	€ 60.357	96,25 %
Gedenkteken	€ 4.102	€ 4.108	97,71 %
Opgraven	€ 13.412	€ 13.639	101,69%
Asverstrooiing	€ 368	€ 364	98,91%
Onderhoud	€ 253.461	€ 120.500	47,54 %
Totaal (inclusief onderhoud)	€ 393.219	€ 249.609	63,48 %
Totaal (exclusief onderhoud)	€ 139.219	€ 129.609	92,38 %

De gemeente Maashorst beschikt over twee openbare begraafplaatsen, te weten in Uden en Schaijk.

Harmonisatie van de verordeningen en tarieven van de twee begraafplaatsen heeft plaatsgevonden en is in 2024 doorgevoerd. Op beide begraafplaatsen wordt nu eenzelfde beleid gevoerd en worden gelijke tarieven gehanteerd. Dit wordt in 2025 doorgezet.

Een deel van de tarieven hebben betrekking op éénmalige handelingen. Te weten verlenen en verlengen van recht, begraven, vergunning verlenen voor het plaatsen van een gedenkteken, opgraven en as-verstrooiing. Voorgesteld deze middels ruim 92% kostendekkendheid, bij

benadering uitgangspunt in het bestuursakkoord, vast te stellen. Hiermee liggen deze nieuwe tarieven in de lijn van omliggende grote gemeenten. Een integraal onderzoek over de toekomst van de begraafplaatsen zal uitwijzen of de kostendekkendheid voor de toekomst gegarandeerd kan blijven.

Het onderhoud van de begraafplaatsen is al jaren niet kostendekkend. Al jaren geleden is de trend van afnemende vraag naar begraven zichtbaar in het hele land. Ook de gemeente Maashorst heeft hier mee te maken. Doordat de begraafplaatsen steeds 'leger' worden en dus minder inkomsten binnen komen voor het onderhoud van de begraafplaatsen, gaat dit ten koste van de kostendekkendheid. Hiernaast wordt groenonderhoud steeds kostbaarder. We voorzien nu dat de kostendekkendheid van het onderhoud op de begraafplaatsen onder de 50% gaat dalen in/na 2025. De waarde en functie van de begraafplaatsen binnen de gemeente Maashorst moet nader bepaald worden om tot een uitspraak te kunnen komen over het wel of niet in stand houden van de begraafplaatsen en op welke manier. Zo krijgt een deel van de Udense begraafplaats binnenkort een meer openbare parkfunctie. Een onderzoek hiernaar wordt opgestart.

2025 Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelastingen worden de volgende belastingen geheven:

- een belasting voor het parkeren van een voertuig op een door het college van B&W te bepalen plaats, tijdstip en wijze
- een belasting voor een door de gemeente verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Het tarief voor 2025 voor parkeren bedraagt € 1,00 per uur. Voor het parkeerterrein bij ziekenhuis Bernhoven geldt een tarief van €1,25.

Parkeren	Programmarekening 2023	Programmabegroting 2024	Programmabegroting 2025
Straatparkeren incl. vergunningen en boetes	€ 1.744.452	€ 1.560.160	€1.560.160
Parkeergarage Brabantplein	€ 46.544	€ 49.957	€49.957
Parkeerdek Centrumplan-Hoek-Promenade	€ 146.428	€ 112.386	€112.386
Ziekenhuis Bernhoven	€ 376.630	€ 675.211	€675.211
Totaal	€ 2.314.055	€ 2.397.714	€2.397.714

2025 Reclamebelasting

Onder de naam reclamebelasting wordt een belasting geheven voor een openbare aankondiging, die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing wordt, na aftrek van de heffingskosten, aan de vereniging UCO (Udense Centrum Ondernemers) in de vorm van een subsidie overgedragen. Daarnaast wordt de centrummanager deels uit deze heffing gedekt. De besteding dient ten goede te komen aan het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Uden.

Het tarief voor 2025 is gebaseerd op het tarief 2024 inclusief inflatiecorrectie van 2,30%.

Omschrijving tarief	2024	2025
openbare aankondigingen met een oppervlakte tot 0,5m2	€ 563	€ 576
openbare aankondigingen met een oppervlakte van 0,5m2 tot 10m2	€ 775	€ 793
openbare aankondigingen met een oppervlakte van 10m2 tot 20m2	€ 849	€ 869
openbare aankondigingen met een oppervlakte vanaf 20m2	€ 924	€ 945

2025 Marktgelden

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven voor het tijdens marktdagen innemen van standplaatsen, of het plaatsen van kramen op plaatsen die als marktterrein zijn aangewezen. Uitgangspunt voor de marktgelden is een aanpassing van de tarieven met alleen het netto inflatiepercentage van 2,3%.

	2024	2025
Opbrengsten marktgelden en losse standplaatsen inclusief promotie en kraamhuur	€80.989	€84.642
Tarief Markt Uden per kwartaal per strekkende meter	€25,35	€25,93
Tarief Markt Schaijk per kwartaal per strekkende meter	€19,11	€19,55

Berekening kostendeckendheid Marktgelden (x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Diverse directe kosten van taakveld 3.1 economische ontwikkeling, zoals loonkosten, elektriciteitsverbruik en promotie	102
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	0
	225

Netto kosten taakveld	102
Toe te rekenen kosten	
-overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (75,36%) over de loonkosten+ inhuur	50
Totale kosten	152
Opbrengsten heffingen	85
Dekkingspercentage	55,79%

2025 Toeristenbelasting

De onderneming die overnachtingen aanbiedt, dient toeristenbelasting te betalen. Deze belasting mogen zij doorbelasten naar de gebruikers van de accommodaties.

De tarieven zijn:

- hoog tarief: hotels, B&B, vakantieparken, particuliere verhuur
- laag tarief: campings, groepsaccommodaties, kampeerboerderijen

	2024	2025
Opbrengst toeristenbelasting *	€ 487.782	€499.001
Tarieven:		
-Hoog tarief per persoon per overnachting	€ 1,30	€1,30
-Laag tarief per persoon per overnachting	€0,90	€0,95

** Door de komst van het AZC in Hotel Van der Valk ontvangen wij vanaf oktober 2023 t/m oktober 2026 geen toeristenbelasting van hen. Het gaat om een bedrag van circa € 50.000 per jaar. We zullen dit doorbelasten / in rekening brengen bij het COA en verwerken in een volgend product van de P&C-cyclus. Bovenstaande opbrengsten zijn inclusief de genoemde €50.000 die we doorbelasten aan het COA.*

De tarieven 2025 zijn berekend door de tarieven 2024 te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,3%. De definitieve tarieven worden vastgesteld tijdens de raadsvergadering van december.

Vrijstelling

In de verordening toeristenbelasting is een vrijstelling opgenomen voor georganiseerde jeugdbewegingen. Onder georganiseerde jeugdbeweging wordt verstaan: een jeugdorganisatie

op levensbeschouwelijke of ideologische grondslag die de 'verheffing' van het volk, of 'verbetering' van de jeugd ten doel heeft door middel van opvoeding in en kennismaking met cultuur, natuur, sport en spel. Hieronder worden mede scholen begrepen. Daarnaast hoeven gasten die in de gemeente Maashorst wonen geen toeristenbelasting te voldoen.

2025 Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van eigenaren die een gemeubileerde (vakantie)woning in Maashorst in hebben, daar niet staan ingeschreven en deze woning meer dan 90 dagen per jaar voor zichzelf beschikbaar hebben.

Forensenbelasting	2024	2025
Begrote opbrengst forensenbelasting	€34.428	€35.220
Tarieven		
- Oppervlakte kleiner dan 45m ²	€144,90	€148,25
- Oppervlakte 45-100m ²	€219,15	€224,20
-Oppervlakte 100m ² en groter	€438,30	€448,40

2025 Inzicht in kostendekkendheid leges

Dit onderdeel bevat een op hoofdlijnen inzicht in de kostendekkendheid van de leges die hoogstens kostendekkend mogen zijn. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt:

- hoe bij de berekening van tarieven van de heffingen bewerkstelligd wordt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden;
- wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen;
- hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Er wordt onderscheid gemaakt in direct toe te rekenen kosten (zoals loonkosten, materiaalkosten etc.) en een opslag voor overhead. Omtrent overhead wordt nader ingegaan in paragraaf bedrijfsvoering.

Kostprijsberekening methode

Om de kostprijs van de diverse producten (zoals paspoorten, bouwvergunningen, etc.) te berekenen, hanteert de gemeente Maashorst de methode Activity Based Costing method (ABC methode). Dit is in onze ogen de beste en meest transparante methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met de uurprijs van een behandelend ambtenaar. Zodoende wordt van alle producten inzichtelijk gemaakt wat de gemiddelde tijdsbelasting is, en hoeveel producten er verkocht worden.

Kruissubsidiëring

Wanneer er sprake is van veel verschillende tarieven in een verordening, zoals bij leges, hoeft de maximale kostendekkendheid niet per tarief te gelden. Zolang het maximum van 100% voor het geheel niet overschreden wordt, kan dit per tarief wel gelden. Door kruissubsidiëring is het mogelijk om de surplus aan legesontvangsten op bepaalde producten te gebruiken om het tekort aan ontvangsten op andere producten te dekken.

Op het uitgangspunt van verordeningsbrede kruissubsidiëring bestaan enkele uitzonderingen:

- De Europese Dienstenrichtlijn beperkt de mogelijkheden voor kruissubsidiëring bij leges die samenhangen met bedrijfsactiviteiten tot een cluster van samenhangende vergunningen.
- De wetgeving over de omgevingsvergunning gaat ervan uit dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring kan worden toegepast en niet met dienstverlening erbuiten.

Toerekenbare kosten

Om te bepalen welke kosten toerekenbaar zijn, is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van BZK), en van het VNG kostenmodel. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie. Er mogen alleen kosten worden toegerekend die direct met de dienstverlening samenhangen. Tot de toe te rekenen kosten behoren o.a.:

- directe loonkosten;
- overheadkosten*;
- directe materiaalkosten;
- perceptiekosten (kosten heffen en invorderen);
- kosten bezwaar en beroep gericht tegen de belastingheffing of belastinginvordering;
- kosten oninbaarheid;
- kosten kwijtschelding;
- BTW kosten;
- voorlichtingskosten, voor zover niet samenhangend met beleidsvoorbereiding en beleidsvaststelling;
kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle mits het hier de eerste controle op het nakomen van vergunningsverlening betreft of specifiek samenhangt met de verleende dienst, zoals de milieucontrole bij afvalstoffenheffing.

* Definitie overheadkosten volgens de 'Notitie overhead van de commissie BBV: Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden, die weliswaar niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar er wel verband mee hebben.

Niet-toerekenbare kosten

De kosten die niet direct met de dienstverlening samenhangen mogen niet doorberekend worden. Het gaat hierbij onder meer om:

- kosten voor beleidsvoorbereiding;

- kosten voor handhaving, toezicht en controle, tenzij het om de bij toerekenbare kosten genoemde uitzonderingen gaat;
- kosten van inspraak- en bezwaarprocedures, met uitzondering van hetgeen bij toerekenbare kosten genoemd wordt.

Berekening kostendekkendheid Legesverordening Gemeente Maashorst

Hieronder worden de resultaten per Hoofdstuk van de legesverordening gepresenteerd bij de begroting van 2024

Recapitulatie hoofdstuk 1, 2 en 3	Totale lasten	Totale opbrengsten	Kostendekking
Kostendekkendheid hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	€ 1.402.336	€ 1.178.022	84,00%
Kostendekkendheid hoofdstuk 2 Omgevingswet	€ 2.400.000	€ 2.123.113	88,46%
Kostendekkendheid hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	€ 31.507	€ 27.611	87,63%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	€ 3.833.843	€ 3.328.746	86,83%

De kostendekkendheid van gemeente Maashorst voldoet hiermee aan de wettelijk gestelde eisen. Hieronder wordt ingezoomd op detailberekeningen per hoofdstuk van de legesverordening.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening

Onder de naam 'secretarieleges' wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel in hoofdstuk 1 van de legesverordening kent dan ook een diversiteit aan tarieven. De tarieven voor 2025 zijn gebaseerd op die van 2024 en waar mogelijk aangepast met de inflatiecorrectie van 2,30%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2025.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Burgerlijke stand	€ 58.964	€ 65.517	€ 49.363	€ 98.637	56,74%
2	Reisdocumenten	€ 332.961	€ 188.599	€ 142.135	€ 622.276	93,76%
3	Rijbewijzen	€ 79.369	€ 87.198	€ 65.715	€ 220.008	94,72%
4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 6.863	€ 34.245	€ 25.799	€ 24.859	37,16%
5	Verstrekingen op grond van de Algemene Verordening Gegevensverwerking of AVG	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
6	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
7	Overige publiekszaken	€ 3.385	€ 6.677	€ 5.031	€ 8.562	56,73%
8	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
9	Leegstandswet	€ 240	€ 1.140	€ 859	€ 2.186	97,63%
10	Kansspelen	€ 0	€ 753	€ 568	€ 3.725	281,77%
11	Ondergrondse infrastructuur	€ 0	€ 74.101	€ 49.723	€ 125.300	101,19%
12	Verkeer en vervoer	€ 31.490	€ 30.977	€ 23.342	€ 39.709	46,28%
13	Diversen	€ 10.419	€ 15.343	€ 11.562	€ 32.760	87,77%
Totale kostendekkendheid hoofdstuk 1		€ 523.691	€ 504.550	€ 374.097	€ 1.178.022	84,00%

De kostendekkendheid van Hoofdstuk 1 ligt met 84,00% in lijn met de kostendekkendheid van Hoofdstuk 1 in de begroting 2024 van 84,32%. Er zijn geen materiële wijzigingen geweest in producten, kosten en / of processen.

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Onder de naam 'omgevingswet' worden een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel in hoofdstuk 2 van de legesverordening kent dan ook een diversiteit aan tarieven. De tarieven voor 2025 zijn gebaseerd op de tarieven 2024, aangepast met de inflatiecorrectie van 2,30%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2025.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Algemene bepalingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
2	Voorfase	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 0	€ 1.368.613	€ 1.031.387	€ 2.123.113	88,46%
4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
5	Milieubelastende activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
6	Lozingsactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
7	Aanlegactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
8	Overige activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
9	Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
10	Gelijkwaardigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
11	Overige tarieven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
12	Modaliteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
13	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
14	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Totale kostendekkendheid hoofdstuk 2		€ 0	€ 1.368.613	€ 1.031.387	€ 2.123.113	88,46%

De kostendekkendheid van Hoofdstuk 2 ligt met 88,46% op ongeveer hetzelfde niveau als in de begroting 2024 (86,47%).

De intrede van de nieuwe omgevingswet (en het uitstel van een deel van deze wetgeving (WKB, m.b.t. verbouwen)) per 1 januari 2024, maakt een goed vergelijk tussen voorgaande jaren en 2025 lastig. De effecten vanuit deze nieuwe wetgeving worden gaandeweg 2024 / 2025 beter zichtbaar.

Hoofdstuk 3 Europese Dienstenrichtlijn

De tarieven voor 2025 zijn gebaseerd op de tarieven 2024 aangepast met de inflatiecorrectie van 2,30%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2025.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Horeca	€ 0	€ 8.126	€ 6.125	€ 14.639	102,74%
2	Organiseren evenementen	€ 0	€ 9.195	€ 6.930	€ 12.222	75,80%

3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 646	€ 487	€ 750	66,20%
5	Collecteren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
6	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Totale kostendekkendheid hoofdstuk 3		€ 0	€ 17.967	€ 13.542	€ 27.611	87,63%

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een grootdeel bestaat uit horeca- en evenementenvergunningen. Er heeft een kleine aanpassing in de processen plaatsgevonden, waardoor de kostendekkendheid licht gedaald is van 89,92% in de begroting 2024 naar 87,63% in de begroting 2025.

2025 Lastendruk t.o.v. buurgemeenten

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lastendruk voor inwoners en een vergelijking met enkele buurgemeenten.

	Bernheze		Meerijstad		Oss		Maashorst	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Onroerende zaakbelasting								
Tarief eenpersoonshuishoudens	0,0847	0,0842	0.08567	0.08540	0,0915	0,0927	0,0726	0,07287
Tarief meerpersoonshuishoudens	0,3052	0,3092	0.18587	0.19232	0,2346	0,2666	0,2520	0,24545
Afvalstoffenheffing woningen								
Tarief eenpersoonshuishoudens	177	193	203	202	246	237	192	200
Tarief meerpersoonshuishoudens	230	247	245	242	276	269	257	268
Rioolheffing woningen								
Tarief eenpersoonshuishoudens	206	215	178	177	178	178	186	187
Tarief meerpersoonshuishoudens	206	215	189	189	178	178	200	227
Gemeentelijke woonlasten								
Eenpersoonshuishoudens	808	837	779	794	805	819	713	737
Meerpersoonshuishoudens	861	891	832	847	835	851	791	844
Rangnummer t.o.v. alle gemeenten								
(voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft)	73	67	57	37	59	42	31	35

Uitgangspunt voor ons blijft zo laag mogelijk gemeentelijke lasten bij een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau. Als we kijken naar het jaarlijks opgestelde vergelijkend onderzoek naar gemeentelijke lasten over 2024 (zie bovenstaand, bron: Coelo.nl) bezet Maashorst landelijk gezien de 35e plaats van 345 vergeleken gemeenten. 35 betekent in dit geval dat er 310 gemeenten duurder zijn. De vergelijking gaat over OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens. Als we kijken naar de provincie Noord-Brabant staan we op plek 8 van 55 gemeenten. 47 gemeenten in onze provincie hebben dus hogere lasten.

Als we naast de gebruikelijke indexatie de extra verhoging OZB van 10% hierin meetellen (€ 35 stijging per jaar) staan we in Noord-Brabant op plek 17 van de 55 gemeenten. Uiteraard is de

verwachting dat meer gemeenten de OZB in 2025 gaan verhogen. Daar is nu nog geen rekening mee gehouden en daarom geeft deze plek niet meer dan een indicatie.

Paragraaf grondbeleid 2025

Inleiding

Visie en uitvoering grondbeleid

Het grondbeleid is een middel om gemeentelijke ambities te realiseren. De gemeenteraad van Maashorst heeft op 24 november 2022 de Nota Grondbeleid Maashorst 2022 vastgesteld. Het beleid helpt om de ingezette koers en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te bepalen in een dynamische markt met een continue verandering van omstandigheden.

Het grondbeleid draagt bij aan:

- Waarmaken bestuurlijke en sectorale ambities, bijvoorbeeld versnellingsagenda woningbouw, ruimtelijke ordening, economie, transformatie buitengebied, duurzaamheid, natuur, recreatie en toerisme.
- Een afwegingskader t.b.v. de inzet van vrijkomende locaties/vastgoed en gemeentelijke (strategische) gronden.
- Een afwegingskader t.b.v. het omgaan met private initiatieven.

Daarnaast helpt het vastgestelde grondbeleid om keuzes te maken en te prioriteren voor welke ambities en sectoraal beleid de schaarse grond wordt ingezet. De doelstellingen van het grondbeleid zijn onder meer:

- Het faciliteren en sturen van bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren.
- Het transparant maken en beheersen van de risico's bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.

De gemeente Maashorst heeft voor een dynamisch grondbeleid gekozen, waarbij per ruimtelijke ontwikkeling maatwerk zal worden toegepast om te bepalen welke rol de gemeente speelt en inzet van instrumenten het beste past. De gemeente maakt op basis van ambitie, prioriteit en de mate van gewenste regie de afweging tussen faciliterend, proactief faciliterend en actief grondbeleid. Een onderdeel van actief grondbeleid is het doen van strategische verwervingen. Verkopende partijen willen graag onderhandelen met partijen die snel een beslissing kunnen nemen. Ontwikkelaars beschikken over de mogelijkheid om sneller te kunnen handelen. De gemeenteraad heeft daarom een strategisch verwervingskrediet beschikbaar gesteld zodat de gemeente in een vergelijkbare positie kan optreden. De strategische verwervingen die uit dat krediet worden gedaan worden beheerd onder de strategische grondvoorraad.

Verloop van de grondexploitaties

Verwachte resultaten per grondexploitatie

Er zijn op dit moment 13 actieve grondexploitaties. In onderstaande tabel zijn per grondexploitatie de te verwachten resultaten weergegeven.

Grondexploitatie	Balans- waarde per 31-12-2023	Geraamde nog te realiseren kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)		Looptijd t/m
Leeuweriksweg	€ 1.074.627	€ 1.466.804	€ 3.267.794	€ -726.363	-657.889	V	2028
Hoeveneseweg	€ 163.032	€ 74.211	€ 410.030	€ -187.202	-180.492	V	2025
Reek Zuid	€ 1.753.349	€ 1.395.098	€ 2.761.596	€ 5.079.801	4.692.950	N	2027
Voederheil II	€ -263.326	€ 3.621.163	€ 4.846.451	€ -2.729.139	-2.588.807	V	2028
Repelakker II	€ -127.834	€ 228.530	€ 141.321	€ -1.420.531	-1.419.734	V	2024
Kerkstraat Oost	€ -541.813	€ 1.208.904	€ 631.982	€ 904.134	869.025	N	2025
Hoenderbos/Velmolen	€ -1.204.477	€ 845.992	€ 46.245	€ -16.135.314	-16.111.970	V	2026
De Ruiter	€ -2.041.753	€ 7.727.979	€ 6.138.205	€ -685.653	-651.232	V	2027
Uden Noord I	€ 3.443.823	€ 5.626.418	€ 8.098.320	€ 10.310.072	9.338.150	N	2028
Uden Noord II	€ 1.273.093	€ 717.837	€ 1.787.125	€ 2.161.948	1.958.143	N	2028
Velmolen-Oost	€ -654.966	€ 552.443	€ 127.890	€ -11.766.944	-11.762.247	V	2024
Eikenheuvel	€ 8.317.602	€ 17.660.378	€ 25.974.348	€ 32.414	28.782	N	2029
Hoogveld-Zuid	€ 10.378.207	€ 4.524.365	€ 18.214.272	€ -3.311.702	-3.059.500	V	2027
Totaal	€ 21.569.563	€ 45.650.122	€ 72.445.579	€ -18.474.479	€ -19.544.821		

Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitaties met een 'V' is voordelig en met een 'N' nadelig

Gehanteerde uitgangspunten

Parameters hebben een grote invloed op het resultaat deze zijn zorgvuldig afgewogen en worden vastgesteld in het MJP 2024. De disconteringsvoet is conform de BBV regelgeving gelijk gesteld aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB), te weten 2%. De rente in de grondexploitaties is momenteel gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemd vermogen, meerjarig 1,76%. Bij het bepalen van de te hanteren parameters voor kosten- en opbrengstenstijging maken we gebruik van de Outlook grondexploitaties 2024 van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Deze Outlook is gebaseerd op de jaarcijfers en prognoses van een aantal toonaangevende instanties zoals ABN AMRO, BDB, CBRE, CBS, DNB, ING, NVM en Rabobank. Met behulp van deze cijfers wordt een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de ontwikkeling van de parameters voor kosten en opbrengsten.

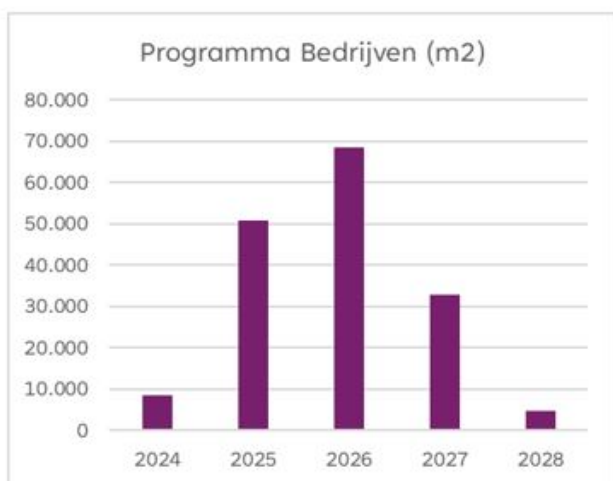
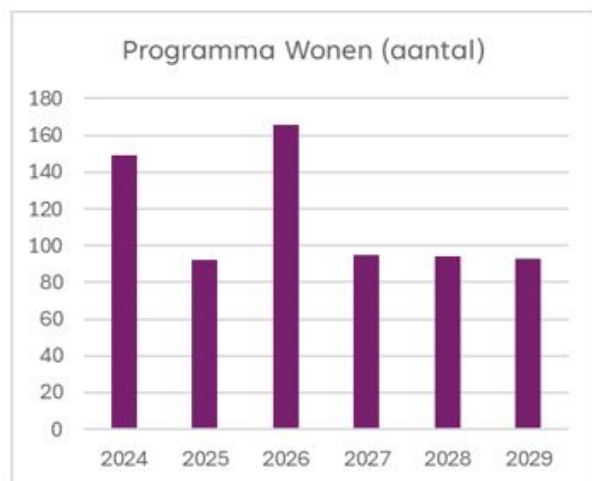
Het voorgaande leidt tot de volgende in de grondexploitaties te hanteren parameters. Op projectniveau kan van deze parameters worden afgeweken als daar aanleiding voor is. In enkele projecten is daarvan sprake. Dit is bijvoorbeeld het geval als er een koopovereenkomst voor de verkoop van grond gesloten is. Er is dan doorgaans geen sprake meer van een standaard opbrengstenstijgingspercentage, maar van een specifieke contractuele bepaling in de overeenkomst.

Parameters	2024	2025	2026	2027>
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Kostenstijging	3,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Kostenstijging plankosten	5,00%	4,00%	3,00%	2,00%
Opbrengstenstijging wonen	1,50%	2,00%	2,00%	2,00%
Opbrengstenstijging bedrijven	1,00%	1,00%	1,00%	2,00%
Rente	1,76%	1,76%	1,76%	1,76%

Resterende programma

In de volgende tabel is het resterende uit te geven programma van de grondexploitatie opgenomen. Per type (wonen, bedrijven of maatschappelijk) is weergegeven in welk jaar de uitgifte te verwachten is. Het gaat dus niet om de realisatie van bijvoorbeeld woningen, maar de verkoop van de grond om de woningen daarna te realiseren. Op basis van een gemiddelde bouwtijd is de oplevering van de woningen 1-1,5 jaar later dan de gronduitgifte. In het project Reek-Zuid geven we een 12-tal woon/werkkavels uit. Deze zijn in de tabel opgenomen onder 'wonen'.

Programma nog te realiseren	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Wonen (aantal)	149	92	166	95	94	93	689
Bedrijven (m2)	8.532	50.680	68.387	32.633	4.638		164.870
Maatschappelijk (m2)	700						700

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient

de winst ook tussentijds te worden genomen. Voor winstneming geldt de Percentage of Completion methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst op basis van de eindwaarde worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt hieraan een aantal voorwaarden.

Prognose winstnemingen 2024-2028						
Jaar	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Winstneming	€ 1.587.624	€ 1.812.002	€ 2.110.762	€ 888.471	€ 201.764	€ 6.600.623

In de bovenstaande tabel is op totaalniveau de prognose van de winstneming tot 2029 weergegeven. Voor de lopende projecten is de winstverwachting afgerond 6,6 miljoen euro. Ongeveer de helft hiervan is de toekomstige winstverwachting van bedrijventerrein Hoogveld-Zuid. De berekeningen zijn gedaan op basis van de hiervoor omschreven POC methode. Het gaat hier om een momentopname en bij elke actualisatie van de grondexploitaties veranderen de winstnemingen. De prognose van de winstneming is onder meer van belang om de toekomstige stand van de in de volgende paragraaf beschreven Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR) te kunnen inschatten. De winstnemingen van de grondexploitaties vormen de belangrijkste toevoegingen aan de ABR en zijn noodzakelijk om de ABR op het gewenste niveau te houden.

Reserves & voorzieningen

Binnen de gemeente Maashorst kennen we drie reserves en drie voorzieningen gerelateerd aan de grondexploitaties. Jaarlijks vindt er een herijking plaats. In de onderstaande tabel is een meerjarige doorkijk gegeven van de stand van de reserves. De stand van de ABR loopt na 2028 terug vooral omdat er dan geen winstnemingen meer worden toegevoegd aan de reserve. De reserve bovenwijkse voorzieningen wordt zoals hierna aangegeven na 2024 niet meer aangevuld met stortingen vanuit de grondexploitaties of nieuwe particuliere initiatieven.

Prognose reserves grondbedrijf meerjarig							
	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	9.320.058	10.012.441	10.143.042	10.607.016	9.882.013	8.650.032	8.249.396
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	6.816.060	6.057.245	5.231.271	4.161.208	3.993.568	4.057.568	4.106.568
Totaal	16.136.118	16.069.686	15.374.313	14.768.224	13.875.581	12.707.600	12.355.964

De Algemene Bedrijfsreserve grondbedrijf (ABR)

De ABR dient als buffer en is bedoeld om tegenvallers en risico's binnen het grondbedrijf op te vangen.

Deze reserve is ingesteld met meerdere bestedingsdoelen:

- Opvangen van eventuele (verwachte) nadelen op grondexploitatiecomplexen.
- Risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief Grondbedrijf/jaarlijkse risicoinventarisatie.
- Treffen van voorzieningen voor herwaardering van gronden.
- Egalisatie van tijdelijke tekorten van overige reserves van het grondbedrijf.

De ABR wordt gevoed door de winstnemingen uit projecten. Periodiek vinden stortingen door de

Algemene Dienst plaats als de reserve onder een vooraf bepaald niveau komt. Als de reserve boven een bepaald niveau komt wordt dit toegevoegd aan de Algemene Reserve van de gemeente. De onttrekkingen aan de reserve bestaan onder meer uit afdrachten aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen en de stortingen in de Voorziening exploitatienadelen.

Reserve Bovenwijkse Infrastructuur

Deze reserve is inmiddels vervangen door de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Op het moment dat aan de lopende verplichtingen (laatste project) van deze reserve is voldaan wordt deze reserve afgesloten en wordt het eventuele saldo toegevoegd aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen.

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen

Deze reserve is ingesteld met als doel realisering van bovenwijkse/gebiedsoverstijgende infrastructurele voorzieningen. Deze reserve wordt gevoed met een storting van (maximaal) € 14,90 per m² verkochte grond dan wel te realiseren m² bruto vloeroppervlak (bvo). Ook bij particuliere initiatieven (kostenverhaal) is deze bijdrage van toepassing. De besteding uit dit fonds heeft enige vertraging opgelopen in de fusieperiode van de gemeente. We verwachten dat in 2025 een groot deel van de projecten wordt voortgezet waarmee deze reserve kan worden verlaagd. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de nota kostenverhaal vervallen. Dat betekent dat er geen nieuwe stortingen en afdrachten meer plaatsvinden voor nieuwe projecten (ingediend na 1 januari jl.). Dit geldt zowel voor gemeentelijke projecten als particuliere initiatieven.

Prognose voorzieningen grondbedrijf meerjarig							
	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Voorziening Herwaardering	1.677.536	1.677.536	1.656.745	1.656.745	1.656.745	1.656.745	1.656.745
Voorziening Gerealiseerde Complexen	424.967	424.967	347.024	347.024	347.024	347.024	347.024
Voorziening Exploitatienadelen	16.887.050	17.224.791	17.569.287	16.998.456	17.338.425	12.503.798	32.414
Totaal	18.989.553	19.327.294	19.573.055	19.002.224	19.342.193	14.507.566	2.036.182

In de bovenstaande tabel is een meerjarige doorkijk gegeven van de stand van de voorzieningen. De voorziening exploitatienadelen loopt gelijk met de som van de netto contante waarden van projecten met een te verwachten verlies. Zoals te zien loopt de voorziening na 2029 vrijwel terug naar 0, omdat de verlieslatende grondexploitaties dan zijn afgerond. De prognose van deze voorziening is sterk aan verandering onderhevig bij wijzigingen in projecten die tot een lager of hoger verlies te verwachten verlies leiden.

Voorziening exploitatienadelen

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht een voorziening te treffen voor verlieslatende exploitaties. Dit wordt gedaan op basis van de Netto Contante Waarde-methode.

Voorziening herwaardering

Deze voorziening dekt het verschil af tussen de huidige boekwaarde en de marktwaarde van percelen die bij de gemeente op de balans staan, voor het geval dat de geplande bebouwing op deze locaties of andere beoogde bestemmingen niet doorgaan of als sprake is van waardedaling.

Voorziening gerealiseerde complexen

Deze voorziening is nodig ter dekking van de laatste werkzaamheden of nakomende kosten bij al administratief afgesloten complexen.

Risico's

Het voeren van actief grondbeleid middels grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden fasering, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging en (ondergrondse) infrastructuur.

Systematiek

Om tot een benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie als geheel te komen kijken we naar risico's op zowel macroniveau als projectniveau. Dit doen we op basis van een kwalitatieve risicoanalyse. Hierbij identificeren we risico's, wegen deze op basis van een kans maal impact en formuleren beheersmaatregelen om de risico's te verminderen, te vermijden, te accepteren of over te dragen.

Met deze werkwijze sluiten we zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten voor risicomanagement zoals geformuleerd in de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicobeheersing van de gemeente Maashorst.

Risico's op macroniveau

Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basis risico scenario en een worst case scenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basis risicoscenario en het worst case risicoscenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet.

Projectspecifieke risico's

Voor een aantal projecten zijn projectspecifieke risico's geformuleerd. Dit gebeurt eveneens op basis van een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact. De opstelsom van de macrorisico's en de projectspecifieke risico's gecorrigeerd met de te verwachten winst van de projecten leidt tot het benodigde weerstandsvermogen.

In het MJP 2024 is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de risico's met betrekking tot de grondexploitaties. Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomanagement. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en het daaruit voortvloeiende benodigde weerstandsvermogen is er ruim voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar binnen de gemeente Maashorst.

Paragraaf bedrijfsvoering 2025

2025 Inleiding

De beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering worden toegelicht in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten. In deze paragraaf geven we nadere toelichting over onze bedrijfsvoering.

Op basis van onze financiële verordening betreft dat de volgende onderdelen:

- de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
- de kosten van inhuur derden;
- de huisvestingskosten;
- de automatiseringskosten;
- de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant

Daarnaast worden de volgende onderdelen toegelicht:

- Informatiebeleid, informatieveiligheid en privacy;
- Rechtmatigheid;
- Frauderisico's;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Overhead en vennootschapsbelasting.

Cijfers 2024 zijn inclusief eventuele begrotingswijzigingen op de primitieve begroting.

Omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de structurele loonkosten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Formatieve omvang personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	471,01	473,01	**
Werkelijke bezetting personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	424,72	469,00	**
Totale loonsom in euro's *	€35.056.943	€40.986.667	€44.595.896

* De structurele loonsom in 2023 betreft de werkelijke loonsom op basis van bezetting. De loonsom 2024 en 2025 betreft de begrote loonsom op basis van huidige formatie. De stijging

van de loonsom wordt met name veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (CAO-stijging). In de begroting 2025 is 2 miljoen opgenomen voor structurele formatie-uitbreiding . ** Het effect van de 2 miljoen structurele formatie-uitbreiding op het aantal Fte's is op dit moment nog niet duidelijk en is daarom niet opgenomen in het bovenstaande overzicht. Bovenop het genoemde structurele budget van € 44 miljoen is er tijdelijk in 2025 en 2026 een extra budget beschikbaar van € 2.000.000 per jaar.

Kosten inhuur van derden

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Kosten inhuur extern personeel	€12.080.626	€4.533.455	€2.751.184

De afname van de inhuurkosten in 2024 en 2025 wordt met name veroorzaakt doordat er in 2023 een fors aantal incidentele inhuurbudgetten gevoteerd zijn, b.v. vanwege het project huisvesting Oekraïners en de implementatie van de omgevingswet. Daarnaast was in 2023 een deel van de vacatureruimte via inhuur opgevuld. Met het toevoegen van het extra formatiebudget in 2025 verwachten wij de benodigde inhuur verder terug te dringen.

Huisvestingskosten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Huisvestingskosten van de kantoorruimten	€1.689.506	€2.436.347	€2.104.933

De huisvestingskosten zijn vanaf 2024 gestegen door de investeringen in het gemeentehuis. De huisvestingskosten in 2025 zijn wat lager dan in de begroting 2024, doordat in dat jaar een incidenteel implementatiebudget van 365.000 euro was opgenomen.

ICT kosten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
ICT kosten	€6.184.118	€5.959.525	€6.095.903

De ICT kosten 2025 zijn na indexering in lijn met de begroting 2024.

Budgetten voor raad, griffie, rekenkamer en accountant

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Raad	€713.685	€770.168	€779.748
Griffie	€431.097	€466.026	€483.187
Rekenkamer	€32.757	€78.086	€78.086
Accountant	€105.669	€122.740	€122.740

2025 Informatiebeleid, informatieveiligheid & Privacy

Informatiebeleid

We hebben een duidelijke toekomstgerichte visie en agenda op informatievoorziening en digitalisering, die de ambities van de gemeente maximaal ondersteunen.

In 2024 zijn we gestart met de implementatie van datagedreven werken door het aantrekken van data-analisten en een data-engineer. Zij hebben de opdracht het gebruik van datagedreven werken binnen de organisatie te stimuleren en inzichten te vergroten.

We implementeren een nieuw digitaal startportaal. Dit startportaal wordt de efficiënte werkomgeving voor alle medewerkers waarbij alles wat nodig is (applicaties, informatie, etc) op één plek te vinden is.

Digitaal platform voor de werkplek van de toekomst

Informatieveiligheid & privacy

Informatieveiligheid is en blijft in de toekomst belangrijk om het vertrouwen van onze inwoners te borgen. Door de steeds verdergaande digitalisering is verantwoording hierover een randvoorwaarde voor de kwaliteit van de gehele bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie.

De VNG heeft samen met het rijk een efficiënte verantwoordingssystematiek ontwikkeld: de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).

Hiervoor zijn de verantwoordingssystematieken voor de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Inkomen (Suwinet) samengevoegd.

ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid). Jaarlijks legt het College van Burgemeester en wethouders verantwoording af door middel van een ENSIA verklaring.

Beleid en organisatie

Met het nieuwe opgestelde strategisch informatie beveiligingsbeleid is de gemeente Maashorst de komende jaren aan het werk. ENSIA gebruiken we om ons intern te verantwoorden over de staat van informatiebeveiliging op basis van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

Continuïteit en incidenten

Continuïteit is gewaarborgd en dit wordt periodiek getest. We monitoren eventuele incidenten.

Informatiesystemen

Onze systemen voldoen aan de vereisten van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.

Gegevensbescherming

De gegevensbescherming heeft een nauwe relatie met privacy. Een goede privacybescherming kan niet zonder informatiebeveiliging. Naast overlap zijn er ook aparte aandachtspunten. Voor privacy geldt dat de Privacybescherming meer juridisch is gericht (AVG) en focust zich alleen op de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en compliance aan de AVG.

Voor het toezicht op privacy heeft de organisatie een (verplichte) functionaris gegevensbescherming (FG) aangesteld. Deze adviseert gevraagd en ongevraagd op privacygebied en is het verlengstuk van de landelijk toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens). De FG rapporteert op jaarbasis aan de directie en stemt af met de verantwoordelijk portefeuillehouder.

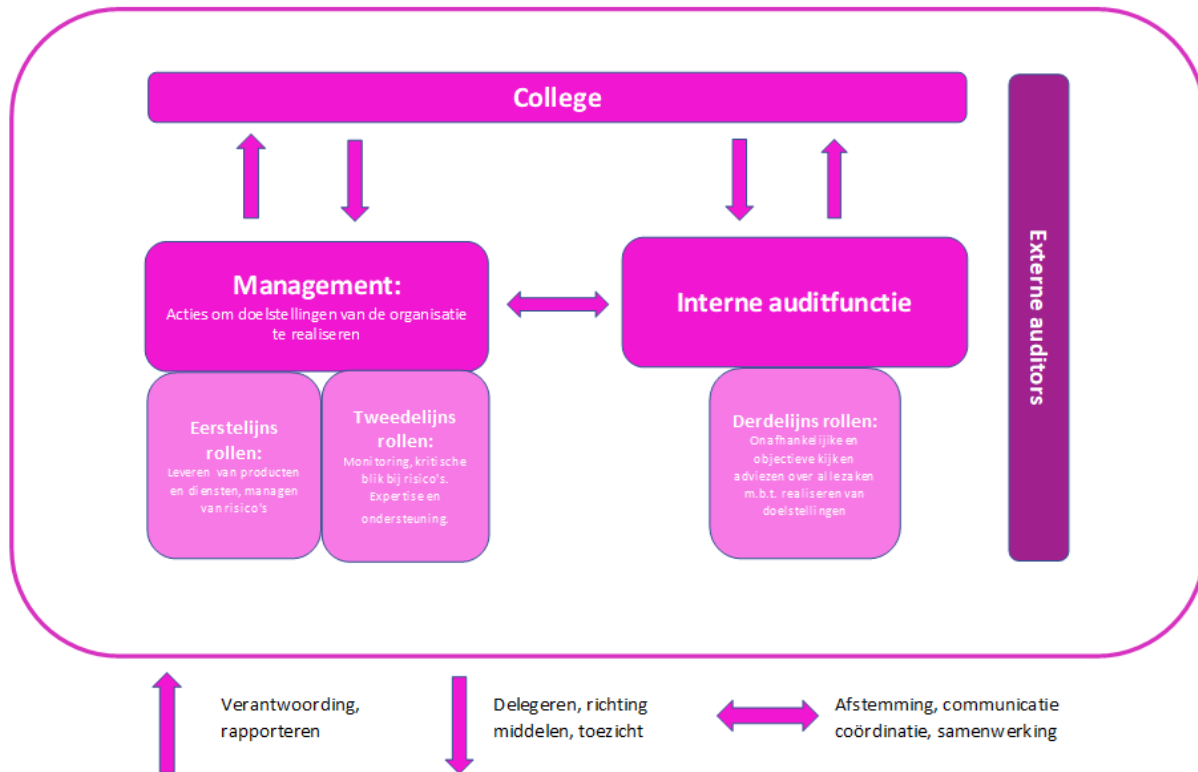
Informatiebeveiliging focust meer op procedurele zaken rondom techniek en richt zich daarbij op de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van alle gegevens.

2025 Rechtmatigheid

Control

Binnen de gemeente Maashorst hebben we een visie op control. Deze visie is het uitgangspunt voor de invulling van control.

De basis voor control is het 'three lines' model. Dit model helpt ons om structuren en processen in kaart te brengen, die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen en die een sterke governance en risicomanagement faciliteren.

Dit model is net zoals de planning en control cyclus bij de gemeente Maashorst gebaseerd op het plan, do, check en act principe. De rapportering vindt dan ook plaats in de planning en control producten van de gemeente Maashorst.

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 is de gemeente verplicht om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Hiermee legt het college eigenstandig verantwoording af over de naleving van de geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Sinds 2023 geeft het college dit oordeel en stelt de accountant vast of dit oordeel klopt.

De gemeente Maashorst streeft ernaar om in de toekomst een volledige 'In Control Statement' op te nemen in de jaarrekening. Maar eerst richten we ons op de rechtmatigheidsverantwoording.

In control

In control statement is een certificaat van 'Goed Bestuur'. Er is sprake van goed bestuur als:

- de bedrijfsprocessen effectief en efficiënt zijn ingericht; we doen de goede dingen en we doen de dingen goed;
- er is sprake van een effectief besturingsmodel; er is sprake van relevante, juiste en actuele informatievoorziening zodat de planning- en controlcyclus goede handvatten biedt om te sturen;
- de relevante wet- en regelgeving wordt nageleefd.

In dat geval verklaart de 'In Control Statement' dat bedrijfsvoering op alle niveaus dusdanig op orde is, dat met redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de doelstellingen worden gerealiseerd.

2025 Frauderisico's

Het college van burgemeester en wethouders is zich bewust van de frauderisico's die de gemeente loopt en bespreekt dit thema periodiek. De gemeente heeft een frauderisicoanalyse opgesteld, zodat alle risico's in beeld zijn gebracht inclusief de urgentie voor een vervolgactie. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de belangrijkste risico's aandacht hebben en zijn ondervangen door de inrichting van de administratieve organisatie.

De komende periode zullen de onderwerpen van de frauderisicoanalyse verder besproken worden met betrokkenen en vertaald worden in beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

2025 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Artikel 66 van het BBV verplicht gemeenten om alle kosten en opbrengsten met ingang van 2017 in te delen naar taakvelden. Daarnaast verplicht artikel 8 een overzicht op te nemen van de algemene dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn baten en lasten die niet specifiek tot een programma behoren. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de 'algemene dekkingsmiddelen' naar taakveld.

Exploitatie inkomsten (x € 1000)	Rekenin g 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividend	117	83	83	83	83	83
Rente eigen vermogen/voorzieningen en renteresultaat	138	49	-308	-103	194	60
Totaal taakveld 0.5 treasury	255	131	-225	-20	277	142
Totaal taakveld 0.61 OZB woningen	7.224	7.681	8.692	8.861	9.035	9.210
Totaal taakveld 0.62 OZB niet-woningen	7.260	7.392	8.291	8.452	8.618	8.783
Totaal taakveld 0.63 Parkeebelasting	2.287	2.398	2.398	2.398	2.398	2.398
Reclamebelasting	186	214	219	219	219	219
Totaal taakveld 0.64 Belastingen overig	186	214	219	219	219	219
Totaal taakveld 0.7 Algemene uitkering	120.501	127.113	130.229	122.144	122.622	123.826
Forensenbelasting	41	34	35	35	35	35
Toeristenbelasting *	379	488	499	499	499	499

Totaal taakveld 3.4 Economische promotie	420	522	534	534	534	534
Totaal algemene dekkingsmiddelen	138.133	145.452	150.138	142.587	143.703	145.113

* Door de komst van het AZC in Hotel Van der Valk ontvangen wij vanaf oktober 2023 t/m oktober 2026 geen toeristenbelasting van hen. Het gaat om een bedrag van circa € 50.000 per jaar. We zullen dit doorbelasten / in rekening brengen bij het COA en verwerken in een volgend product van de P&C-cyclus. Bovenstaande opbrengsten zijn inclusief de genoemde €50.000 die we doorbelasten aan het COA.

2025 Overhead en vennootschapsbelasting

Overhead

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen, wordt de overhead centraal begroot en verantwoord op BBV taakveld 0.4 Overhead (ondersteuning organisatie). Er zijn regels opgesteld in het BBV over welke kosten wel en niet onder de overhead geschaard worden. Dit betekent voor ons de volgende onderdelen:

- Leidinggevend (inclusief gemeentesecretaris)
- Management- en bestuursondersteuning
- Financiën
- HR (inclusief salarisadministratie) en Juridische zaken
- Communicatie en Creatie
- Informatiemanagement, applicatie- en systeembeheer
- Informatie- en gegevensbeheer
- Facilitair
- Telefoon en receptie
- Huisvestingskosten
- ICT kosten

Berekening opslagpercentage overhead van de tarieven lokale heffingen

De overhead wordt niet toegerekend aan alle producten (m.u.v. grondexploitatie en investeringen). Voor de berekening van lokale heffingen en andere kostendeekkende tarieven, dienen we extracomptabel echter wel een component overhead toe te rekenen. Dit betekent dat de overheadskosten bij lokale heffingen (afval, riool, leges) wel in de kostendeekkende tarieven zijn meegenomen (extracomptabel).

De wetgever laat gemeenten redelijk vrij in de methodiek van toerekenen. Wel is het noodzakelijk om de gekozen methodiek vast te leggen in de financiële verordening van de gemeente. In de gemeente Maashorst is gekozen voor de methode van 'toerekenen op basis van personeelslasten'. De formule die hiervoor wordt gehanteerd, luidt:

Overheadkosten

totale directe personeelslasten + inhuur derden alle taakvelden exclusief overhead

De uitkomst van de gekozen methode resulteert voor 2025 in een opslagpercentage van 75,36% (81,75% in 2024). Het percentage is flink lager dan in de programmabegroting 2024

doordat vanwege de nieuwe BBV notitie Overhead diverse lasten niet meer opgenomen mogen worden onder de overhead, maar direct toegerekend moeten worden aan taakvelden waar deze betrekking op hebben.

In de begroting 2025 worden overigens twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn.

1. De hierboven berekende 75,36%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislasteren per uur. Als een uurtarief dus € 60,- is dan moeten we daar € 45,22 bij optellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislasteren plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 105,22.
2. Overheadpercentage t.o.v. totale lasten. Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft dus aan dat 11,69% van onze begrotingsuitgaven bestaat uit overhead

Het uitgangspunt in de verslaggevingsregels van het BBV is dat de werkelijke kosten moeten worden toegerekend en niet een begroot bedrag. Voor de overhead betekent dit dat dus moet worden gerekend met de werkelijke overheadlasten. De verdeelsleutel die wordt gehanteerd (75,36% in 2025) heeft binnen het BBV niet te worden nagecalculeerd. Dit betekent dat de voorgerecalculeerde verhouding wordt gehanteerd en afgezet tegen de werkelijke kosten. Eventuele budgetverschillen binnen de overhead worden in de programmarekening toegelicht in programma 10 Bedrijfsvoering.

Heffing Vennootschapsbelasting (Vpb)

Sinds 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Op basis van onze inventarisatie en uitgangspunten worden de volgende activiteiten in de aangifte betrokken:

- Grondbedrijf
- Afval (reststromen en bedrijfsafval)
- Reclame-uitingen (abri's)
- Parkeren (vrijgesteld)
- Kermissen (vrijgesteld)

De aangiften hebben geleid tot de volgende fiscale resultaten:

Boekjaar	Fiscaal Resultaat (- = verlies, + = winst)		
	Uden	Landerd	Totaal Maashorst
2016	€89.163	€227.775	€316.938
2017	€2.027.462	€110.052	€2.137.514
2018	€2.243.963	€845.433	€3.089.396
2019	-€596.922	€341.404	-€255.518
2020	-€78.945	-€389.488	-€468.433
2021	€2.966.985	€72.889	€2.894.096
2022	n.v.t.	n.v.t.	-€2.160.314
2023	n.v.t.	n.v.t.	*

Totaal	€6.651.706	€1.062.287	€5.553.679
---------------	-------------------	-------------------	-------------------

* De aangifte 2023 moet nog opgesteld worden.

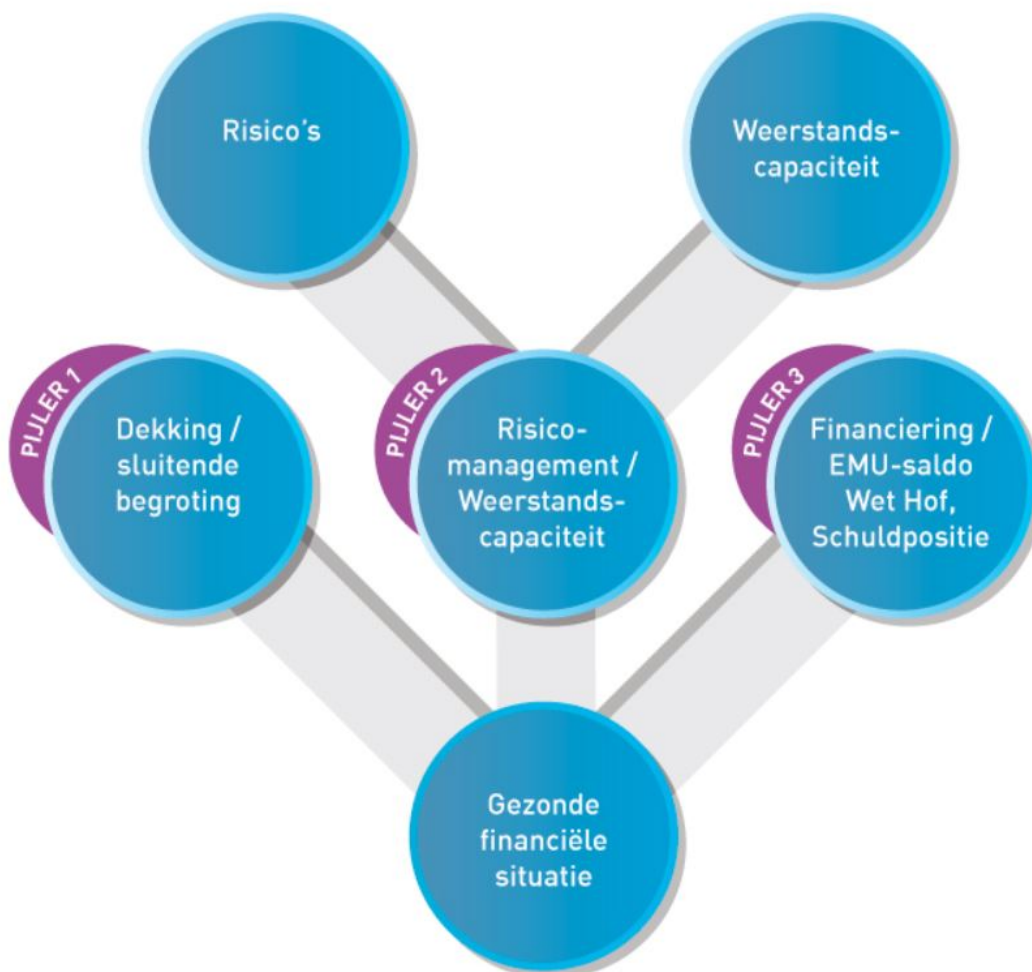
De komende jaren verwachten we vanwege een resterende verliescompensatie van 2,3 miljoen geen Vpb te hoeven betalen. Fiscale resultaten worden overigens heel anders berekend dan bedrijfseconomische resultaten (o.b.v. BBV), met name op basis van een fiscale beginbalans. Het is derhalve mogelijk dat het grondbedrijf bedrijfseconomisch winstgevend is, maar fiscaal gezien verlieslatend en vice versa.

Financiële begroting

Gevolgen programmabegroting 2025 voor de financiële positie

Financiële strategie

Ons financieel beleid is gebaseerd op 3 pijlers. Aan de hand van die pijlers brengen we onze financiële positie in beeld

Prestatie indicatoren

We volgen onze financiën aan de hand van drie pijlers, dekking, risicomanagement en financiering.

Pijler 1 Dekking

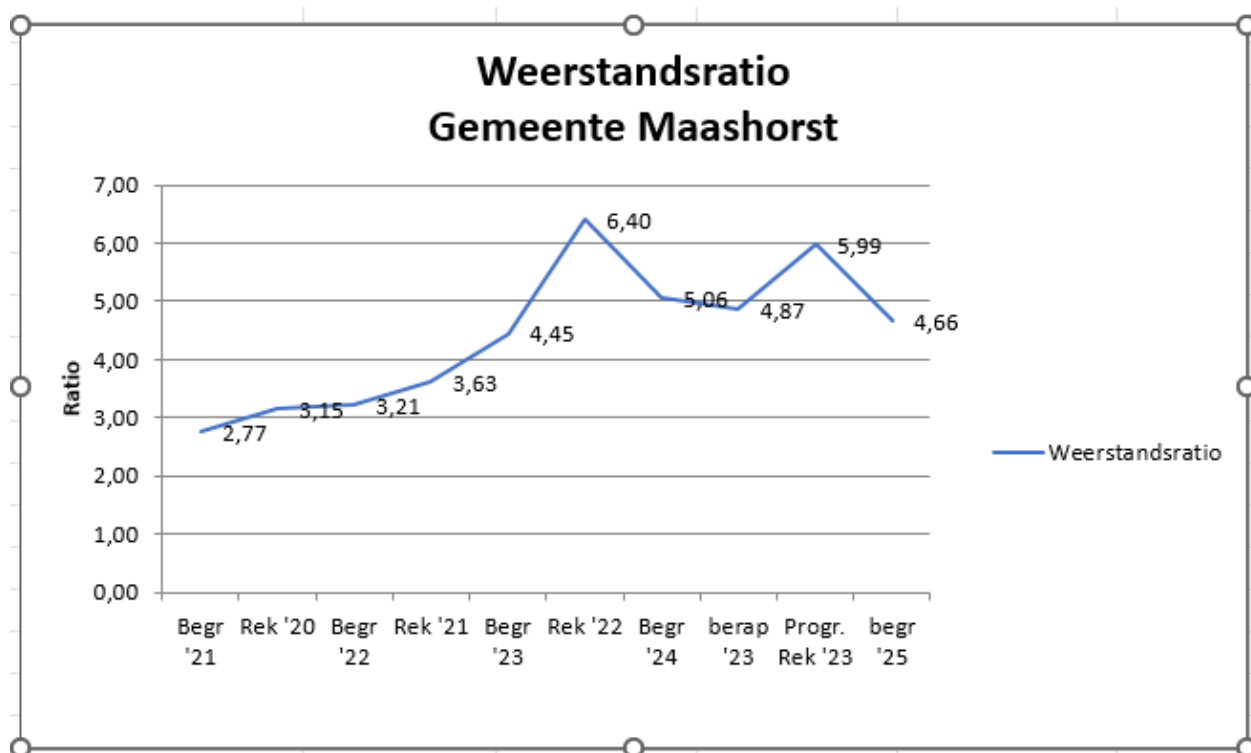
- Begroting is structureel in evenwicht

Onderstaand het bestedings- en dekkingsplan van deze Programmabegroting. We zien voor de jaren 2026 e.v., 'de ravijnjaren', dat de begroting structureel niet meer in evenwicht is. Hier ligt al geruime tijd een opdracht voor het Rijk (Gemeenten zijn via de VNG en het IPO in overleg over een reële compensatie voor de gemeentetaken) maar zeker ook voor de gemeenten zelf. In de 2e helft van 2024 zijn we gestart met een traject om te zorgen dat ook de meerjarenraming in onze volgende begroting (2026) ook nog aan de eisen van de toezichthouder blijft voldoen. Uiteraard houden wij u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Bestedings- en dekkingsplan 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Saldo Programmabegroting 2025 gemeente Maashorst	V 250	N 9.948	N 5.573	N 4.517

Onderstaande grafiek schetst de ontwikkeling van de weerstandsratio. Deze wordt als volgt berekend:

Risico's	€ 18.163
----------	----------

Met de raad is afgesproken dat een weerstandsratio tussen 1 en 2 voldoende is. Bij een weerstandsratio van 2 zijn we als gemeente in staat om 2 keer alle geïnventariseerde en financieel gemaakte risico's op te vangen, mochten ze zich allemaal gelijktijdig voordoen. Onze weerstandscapaciteit is méér dan voldoende. Een mogelijkheid zou zijn om het overschot aan algemene reserves in te zetten ten behoeve van onze inwoners en bedrijven. Dit kan bijvoorbeeld via balanssturing maar ook via de in 2024 nieuw geïntroduceerde optie om maximaal 10% van de algemene reserve in te zetten als dekking van structurele begrotingstekorten. Hieraan zijn strenge voorwaarden verbonden. Wij voldoen daar in 2025 aan en daarom wordt het begrotingstekort 2025 uit de algemene reserve gedekt. Zie ook onder "Uiteenzetting van de financiële positie".

De ontwikkelingen in de wereld en in Nederland zijn onzeker en onrustig. Wat gaat het nieuwe kabinet voor gemeenten doen, de voortdurende oorlog in Oekraïne etc. zorgen voor financiële onzekerheden voor gemeenten. We zien de risico's toenemen en daardoor de ratio afnemen. De druk op de (financiële positie van) gemeenten neemt toe.

Pijler 3 Financiering

Pijler 3 gaat over de financieringsbehoefte. Kijken we naar Programmabegroting 2025 dan kunnen we stellen dat er voor € 36,7 miljoen aan investeringen opgenomen is in de jaren 2025 t/m 2028. Dit is tevens het belangrijkste effect op onze financieringsbehoefte. Vanwege een nog uit te voeren bedrag aan onderhanden kredieten t/m 2024 van 52 miljoen is de verwachting dat er in 2025 een langlopende lening van € 20 miljoen afgesloten zal moeten worden. Dit heeft een nadelig effect op de financiële kengetallen die hieronder uitgebreid beschreven worden.

Kengetallen financiën

Naast genoemde prestatie indicatoren zijn gemeenten, op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, verplicht om onderstaande kengetallen op te nemen in de programmabegroting en programmarekening.

De berekening van deze kengetallen is voor iedere gemeente identiek. Op termijn is benchmarking met andere gemeenten op basis van deze getallen dan ook mogelijk. Let wel, een percentage zelf zegt nog niet zoveel. Bij vergelijking met andere gemeenten zal bijvoorbeeld ook het voorzieningenniveau betrokken moeten worden. De wetgever stelt ook geen eisen aan normering. Dit in verband met de eigenheid van gemeenten. In Maashorst beoordelen we deze waarden met behulp van zogenaamde signaleringswaarden. Deze waarden zijn onder meer afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Onze ambitie is categorie A maar categorie B is eveneens een voldoende.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteit	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	.35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Kengetallen programmabegroting 2025	Rekening Begroting Begroting Begroting Begroting Begroting					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote	28,6%	44,3%	43,4%	39,9%	44,2%	40,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	26,7%	42,4%	41,5%	37,9%	42,2%	38,8%
Solvabiliteit	48,4%	44,0%	44,0%	46,4%	44,7%	45,7%
Grondexploitatie	10,9%	14,4%	10,5%	5,2%	4,2%	3,4%
Structurele exploitatieruimte	5,8%	0,0%	0,1%	-5,1%	-2,9%	-2,3%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	78,7%	79,3%	84,0%	84,4%	84,7%	85,1%

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Door de geplande afwikkelingen van de onderhandenwerkenlijst (investeringen), is er al in 2024 sprake van een financieringstekort en is de verwachting dat in 2025 een langlopende lening van € 20.000.000 afgesloten zal moeten worden. Hierdoor verslechterd dit kengetal in 2024 en 2025. Door de reguliere aflossingen verbetert het percentage weer in de jaren daarna.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer

kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen. Ook dit percentage verslechterd doordat er in 2024 sprake is van een financieringstekort en in 2025 naar verwachting een langlopende lening van €20.000.000 afgesloten zal moeten worden. Het aandeel vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen neemt namelijk toe.

Grondexploitatie

Voor de berekening van dit kengetal worden de waarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting / programmarekening (artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Door aankoop van diverse gronden in 2024 stijgt het kengetal in 2024. Hierna daalt het kengetal door de verwachte verkopen van gronden. Voor de nog vast te stellen grondexploitaties is nog geen nieuwe boekwaarde anders dan de huidige boekwaarde. De toekomstige boekwaarde zal naar verwachting hoger zijn. Daarnaast is het zo dat bij verlieslatende grondexploitaties de verplichte verliesvoorziening verrekend wordt met de bruto boekwaarde voor dit overzicht. Door deze zaken geeft het verloop een aflopend beeld wat niet betekent dat de activiteiten binnen het grondbedrijf zo ver teruglopen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie, is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. De structurele baten en lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken. In 2025 zijn de baten hoger dan de lasten, zoals zichtbaar is in het bestedings- en dekkingsplan. De jaren daarna zijn de structurele lasten hoger dan de baten. Dit wordt verder toegelicht bij de uiteenzetting van de financiële positie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. Voor het kengetal 2025-2028 is uitgegaan van een stijging van de woonlasten met 2,3% index en een aanvullende OZB verhoging van 10%.

Uiteenzetting van de financiële positie

Bestedings- en dekkingsplan 2025-2028

STRUCTUREEL BEELD

Onderstaand het bestedings- en dekkingsplan 2025-2028 De nieuwe ontwikkelingen met financiële gevolgen worden hieronder verder toegelicht.

(Bedragen x € 1.000 /N = negatief en V= positief)

	2025	2026	2027	2028
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2025-2028	V 91	N 8.728	N 6.721	V 1.082
2. Totale gevolgen meicirculaire 2024 incl. gewijzigde loon- en prijsindex	N 1.139	N 1.108	V 1.157	N 5.115
3. Genomen raadsbesluiten na opstellen van de Kadernota 2025	V 14	V 8	V 7	V 7
4. Kostenplaatsen doorrekenen naar rendabele producten	N 88	N 109	N 109	N 110
5. Financieringsrente herberekend	V 252	N 131	V 227	N 226
6. Overige autonome ontwikkelingen en correcties	N 138	N 96	N 134	N 155
7. Overheveling tijdelijk formatiebudget van incidenteel naar structureel	N 2.000	N 2.000		
Saldo Bestedings- en Dekkingsplan 2025-2028	N 3.008	N 9.948	N 5.573	N 4.517
8. Dekking tekort door inzetten Algemene Reserve	V 3.258			
Saldo structureel beeld 2025-2028	V 250			

1. Uitgangspunt is het bestedings- en dekkingsplan 2025-2028 zoals gepresenteerd in de Kadernota 2025 van de gemeente Maashorst. De nieuwe ontwikkelingen met financiële gevolgen worden hieronder verder toegelicht.

	2025	2026	2027	2028
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2025-2028	V 91	N 8.728	N 6.721	V 1.082

2. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente Maashorst. In de begroting moeten we in ieder geval de uitkomsten van de meicirculaire verwerken. De gevolgen voor Maashorst zijn bekend en in het financieel beeld opgenomen. Een uitgebreide toelichting op de ontwikkelingen van de algemene uitkering is terug te vinden bij Programma 10 onderdeel 'Gemeentefonds'. In de raadsinformatiebrief van 13 juni 2024 (6134/2024) bent u al geïnformeerd over de uitkomst van de meicirculaire. Naar aanleiding van een brief van de provincie met nieuwe uitleg is daarna een stelpost nog iets aangepast.

	2025	2026	2027	2028
2. Ontwikkeling algemene uitkering als gevolg van de meicirculaire 2024	N 1.279	V 968	V 1.017	N 5.255
Ontwikkeling prijsindex n.a.v. aanpassing percentage van 3,48% naar 2,3%	V 140	V 140	V 140	V 140
Totaal gevolgen meicirculaire 2024	N 1.139	V 1.108	V 1.157	N 5.115

3. Na het opstellen van de Kadernota 2025 zijn er nog een aantal raadsbesluiten genomen met financiële gevolgen voor de jaren 2025-2028.

	2025	2026	2027	2028
3a. Investerings school 't Mulderke, raad 23 mei € 459.000	V 44	V38	V 37	V37
3b. Begroting 2025 Veiligheidsregio, raad 27 juni	V 26	V 26	V 26	V 26
3c. Verwerving Oosterensepad Volkel, raad 27 juni € 1.310.000	N 42	N 42	N 42	N 42
3d. Begroting BSOB 2025, raad 27 juni	N 14	N 14	N 14	N 14
3e. Verwerving PNEM en Van Donzel, raad 27 juni € 4.350.000	0	0	0	0
3f. Verduurzamen sporthal De Stigt, raad 27 juni € 477.000	0	0	0	0
Totaal financiële gevolgen genomen raadsbesluiten na opstellen Kadernota 2025	V 14	V 8	V 7	V 7

4. Kostenplaatsen doorberekenen naar rendabele producten

Een deel van de op de kostenplaatsen doorgevoerde wijzigingen in eerdere P&C-producten kunnen pas later exact aan de rendabele producten worden doorbelast. Dat levert een voordeel op voor alle begrotingsjaren van circa € 190.000. Daarnaast heeft een wijziging van de BBV-voorschriften plaatsgevonden waardoor het overheadpercentage wijzigt en daarmee ook de doorbelasting aan de rendabele producten. Dat pakt voor ons nadelig uit. Het nadeel is circa € 300.000 in de jaren 2025 t/m 2028.

Onder rendabele producten wordt verstaan producten waarvan de lasten gedekt worden door tarieven (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en rioolheffing) of door andere inkomsten (bijvoorbeeld Grondexploitatie).

	2025	2026	2027	2028
4. Kostenplaatsen doorrekenen naar rendabele producten	N 88	N 109	N 109	N 110

5. Financieringsrente

Na verwerking van alle begrotingswijzigingen inclusief de Kadernota 2025 en de bedragen voor de investeringen vanaf 2024 inclusief het geraamde verloop van de Grondexploitatie (MJP) kan berekend worden hoeveel externe financiering de komende jaren aangetrokken moet worden. De rentelasten daarvan worden afgezet tegen de vorige raming in de begroting 2024. Dat levert voor 2025 t/m 2028 een wisselend beeld op. 2025 en 2027 zijn voordelig en 2026 en 2028 nadelig.

	2025	2026	2027	2028
5. Financieringsrente herberekend	V 252	N 131	V 227	N 226

6. Overige autonome ontwikkelingen en correcties

Na het opstellen van de Kadernota 2025 zijn er naast genomen raadsbesluiten ook andere ontwikkelingen die gevolgen hebben voor onze begroting.

	202 5	202 6	202 7	202 8
6. Overige autonome ontwikkelingen en correcties	N 138	N 96	N 134	N 155

Deze aanpassingen worden hieronder kort toegelicht:

- In de 1e tussentijdse rapportage 2024 is abusievelijk een tweetal posten als voordeel geraamd terwijl dat een nadeel moet zijn. Het gaat om een jaarlijks bedrag van circa € 132.000. Het betreft de wijzigingen Petruskerk en schoonmaak autobusstation.
- Diverse afrondingsverschillen fluctuerend van een nadeel in 2024 van € 6.000 tot een voordeel in 2028 van € 11.000.
- De ontvangsten leges voor reisdocumenten zijn opnieuw beoordeeld. Voor 2026 een voordeel van € 46.000, voor 2027 een voordeel van 6.000 en voor 2028 een nadeel van € 34.000.

7. Overheveling van het tijdelijk formatiebudget van incidenteel naar structureel

	202 5	202 6	202 7	202 8
7. Overheveling van het tijdelijk formatiebudget van incidenteel naar structureel	N 2.000	N 2.000		

In de kadernota 2025 is twee maal € 2 miljoen opgenomen als tijdelijk formatiebudget voor de jaren 2025 en 2026. Op basis van de regels BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) moet dit onder het structurele begrotingssaldo worden gepresenteerd. De tijdelijkheid en de dekking hiervan wijzigt niet. Het blijft een budget voor twee jaar en de dekking vindt via het structurele begrotingssaldo ook plaats uit de Algemene Reserve. Alleen de presentatie wijzigt. Zie ook onder incidenteel, punt 5. Daar zijn deze bedragen een voordeel ten opzichte van de Kadernota 2025.

8. Dekking tekort 2025 door inzetten Algemene Reserve.

Vanaf dit jaar mogen gemeenten die een grote Algemene Reserve hebben maar toch kampen met begrotingstekorten deze (deels) inzetten om die tekorten te egaliseren. Dit wordt dan als een structurele bate gezien waardoor de programmabegroting structureel in evenwicht is. Aan deze beschikking over de algemene reserve zijn strenge voorwaarden verbonden. Wij voldoen daaraan en mogen in onze begroting 2025 het tekort voor 2025, en zelfs aanzienlijk meer, dekken uit deze reserve.

	202 5	202 6	202 7	202 8
8. Inzet Algemene Reserve	V 3.258			

INCIDENTEEL BEELD	2025	2026	2027	2028
1. Meerjarenbeeld in de Kadernota 2025	N 2.362	N 2.884	N 250	N 250
2. Al gedekt uit of toegevoegd aan de Algemene Reserve	N 48	V 134	0	0
3. Saldo voor de programmabegroting 2025	N 2.410	N 2.750	N 250	N 250
4. Nieuwe Incidentele lasten/baten programmabegroting 2025	N 2.025	0	0	0
5. Overheveling tijdelijk formatiebudget van incidenteel naar structureel	V 2.000	V 2.000		
6. Totaal te onttrekken Algemene Reserve in de programmabegroting 2025	V 2.435	V 750	V 250	V 250

Toelichting nieuwe incidentele last (punt 4):

Op 15 april heeft het Rijk haar voorjaarsnota gepubliceerd. De voorjaarsnota van het Rijk kan worden gezien als de voorloper van de meicirculaire. In deze voorjaarsnota geeft het Rijk aan dat de nieuwe financieringssysteem voor gemeenten en provincies eerder wordt ingesteld. De nieuwe financieringssysteem (op basis van het BBP in plaats van "trap op trap af systeem") gaat al in per 1 januari 2024 in plaats van 1 juli 2027. Het nadeel compenseert het Rijk voor 2024 volledig, maar voor 2025 slechts voor de helft aan gemeenten. Dit betekent dat gemeenten in 2025 eenmalig € 675 miljoen minder algemene uitkering ontvangen dan was voorzien in de laatste circulaire. In april 2024 hebben het Rijk en de koepels (VNG, IPO) afgesproken om met de financieel toezichthouders, en in afstemming met gedeputeerden verantwoordelijk voor financiële toezicht, een afspraak te maken. Het doel van deze afspraak is dat de eenmalige daling gemeentefonds in 2025 door toezichthouders in de meerjarenbegroting 2025-2028 voor de jaarschijf 2025 als incidenteel wordt gezien. Voor ons gaat dat om een bedrag van € 2.025.000.

Toelichting overheveling tijdelijk formatiebudget naar structureel (punt 5):

In de kadernota 2025 is twee maal € 2 miljoen opgenomen als tijdelijk formatiebudget voor de jaren 2025 en 2026. Op basis van de regels BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) moet dit onder het structurele begrotingssaldo worden gepresenteerd. De tijdelijkheid en de dekking hiervan wijzigt niet. Het blijft een budget voor twee jaar en de dekking vindt via het structurele begrotingssaldo ook plaats uit de Algemene Reserve. Alleen de presentatie wijzigt. Zie ook onder structureel, punt 7. Daar zijn deze bedragen een nadeel ten opzichte van de Kadernota 2025.

Het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma (art. 17 BBV)

In onderstaand overzicht worden op basis van artikel 17 uit de BBV de begrote baten en lasten (in duizendtallen) gepresenteerd, waarbij de algemene dekkingsmiddelen, lasten en baten overhead, heffing van de vennootschapsbelasting en geraamd bedrag voor onvoorzien apart worden gepresenteerd.

Omschrijving programma	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 incl. wijzigingen			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Veiligheid	5.618	54	5.564	6.697	359	6.338	6.641	67	6.573	6.634	67	6.567	6.673	67	6.606	6.676	67	6.609
2. Verkeer en vervoer	8.723	1.121	7.602	11.540	1.150	10.390	10.859	1.021	9.837	11.048	1.021	10.027	11.441	1.019	10.422	11.907	1.023	10.884
3. Economie en toerisme	2.795	725	2.070	2.853	678	2.175	1.420	694	726	991	696	295	1.978	696	1.282	2.664	696	1.969
4. Onderwijs	5.963	1.265	4.698	8.027	2.549	5.477	6.632	1.293	5.339	6.650	1.293	5.357	6.602	1.293	5.310	6.602	1.293	5.309
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	19.740	3.738	16.002	26.879	3.764	23.115	24.461	3.838	20.623	24.130	3.761	20.369	23.334	3.432	19.903	23.417	3.432	19.985
6. Sociaal domein	87.944	27.175	60.769	96.695	26.162	70.533	88.204	21.257	66.947	86.067	21.236	64.832	84.682	21.032	63.650	84.631	21.048	63.584
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	20.563	15.212	5.351	26.625	19.516	7.109	23.933	17.009	6.924	23.889	17.033	6.856	23.466	16.808	6.658	23.460	16.808	6.652
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.663	5.006	3.657	7.242	2.494	4.748	7.031	1.908	5.123	7.685	2.808	4.878	7.773	2.781	4.992	7.672	2.781	4.891
9. Bestuur en dienstverlening	5.401	931	4.470	5.319	1.135	4.183	5.275	1.115	4.160	5.298	1.358	3.941	5.320	1.453	3.867	5.281	1.374	3.907
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	4.021	4.020	1	3.045	2.603	442	8.101	2.453	5.648	8.582	2.450	6.133	6.520	2.433	4.086	6.190	2.416	3.774
Totaal van de programma's	169.430	59.246	110.184	194.923	60.411	134.512	182.556	50.655	131.901	180.976	51.721	129.255	177.789	51.012	126.777	178.500	50.936	127.565
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	138.133	-138.133	0	145.452	-145.452	0	150.138	-150.138	0	142.587	-142.587	0	143.703	-143.703	0	145.113	-145.113
Overzicht Overhead	22.353	168	22.185	22.894	143	22.751	23.239	121	23.118	23.031	121	22.910	22.518	121	22.397	22.737	121	22.615
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	155	0	155	1	0	1	790	0	790	790	0	790	790	0	790	790	0	790
Bedrag voor onvoorzien	-1.252	335	-1.587	45	0	45	45	0	45	45	0	45	45	0	45	45	0	45
Geraamde totaal van saldo baten en lasten (exclusief mutaties reserves)	190.687	197.882	-7.195	217.864	206.006	11.858	206.630	200.915	5.715	204.842	194.429	10.412	201.142	194.836	6.306	202.072	196.170	5.903
Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves	20.040	24.288	-4.248	7.661	19.520	-11.858	5.313	11.278	-5.965	4.820	5.284	-464	2.618	3.352	-733	2.085	3.470	-1.386
(Geraamd) resultaat	210.726	222.170	-11.444	225.525	225.525	0	211.943	212.193	-250	209.662	199.714	9.948	203.760	198.187	5.573	204.157	199.640	4.517
Incidentele baten en lasten	30.971	32.893	-1.922	29.462	29.547	-85	8.799	8.799	0	7.556	7.556	0	3.918	3.918	0	3.290	3.290	0
Structureel (begrotings)saldo	179.755	189.277	-13.366	196.063	195.978	85	203.144	203.394	-250	202.106	192.158	9.948	199.842	194.269	5.573	200.867	196.350	4.517

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Specificatie overhead

Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten en doorbelasting van overhead kan als volgt gespecificeerd worden (bedragen x €1.000).

	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 incl. wijzigingen			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Lasten en baten overhead	23.982	168	23.814	24.011	143	23.868	24.285	121	24.163	24.077	121	23.956	23.564	121	23.442	23.782	121	23.661
Waarvan doorbelaste overhead naar grondexploitatie, investeringen en voorzieningen groot onderhoud	-1.629	0	-1.629	-1.117	0	-1.117	-1.046	0	-1.046	-1.046	0	-1.046	-1.046	0	-1.046	-1.046	0	-1.046
Netto lasten en baten overhead	22.353	168	22.185	22.894	143	22.751	23.239	121	23.118	23.031	121	22.910	22.518	121	22.397	22.737	121	22.615

Voor een nadere specificatie van de onderdelen die onder overhead vallen wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Bedrag onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is een structureel bedrag van € 45.000 opgenomen in de begroting.

Verschillen ten opzichte vorig begrotingsjaar

In de primitieve begroting 2024 was het saldo van baten en lasten exclusief mutaties reserves 181.819.000 (jaarschijf 2025). Het verschil met deze programmabegroting bedraagt derhalve €24.811.000. Dit wordt op hoofdlijnen verklaard door

2e bestuursrapportage 2023	3.235.000
Diverse losse raadsbesluiten	1.051.000
1e tussentijdse rapportage 2024	1.527.000
autonome ontwikkelingen (onderhoud stedelijk groen, harmonisatie accommodatiebeleid, bijdrage RNOB)	2.561.000
uitbreiding formatie (waarvan 2.000.000 alleen voor de jaren 2025 en 2026)	4.000.000
indexering uitgavenbudgetten en CAO stijging	3.497.000
Mutaties Meerjarenperspectief Grondbedrijf	2.724.000
Vervallen stelpost Jeugd	1.500.000
Bijstelling bijstandsuitkeringen (tevens inkomsten)	2.418.000
Diverse overige mutaties	2.298.000
Totaal	24.811.000

Incidentele baten en lasten

Voor een specificatie van de begrote incidentele baten en lasten wordt verwezen naar het overzicht van incidentele baten en lasten.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In de bijlagen is een staat van reserves opgenomen en daarnaast een specificatie van de aanwendungen en stortingen reserves. In deze bijlagen wordt het onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele mutaties in reserves.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Algemeen

Volgens artikel 19 en 23 van het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting.

Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de handreiking "verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten" (gepubliceerd door de Provincies in 2021) als leidraad gehanteerd. Hierin zijn de volgende uitgangspunten opgenomen.

- Een gemeente voert structurele taken uit. Daarom zijn structurele baten en lasten de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.
- Voor het bepalen of er sprake is van die uitzondering, wordt de aard van de raming beoordeeld. De aard van de baten en lasten betekent in het kader van deze notitie dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt
- Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.
- Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard. Echter meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere toevoegen/onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten).
- De incidentele baten en/of lasten moeten van materiële omvang zijn. De materiële omvang is voor de gemeente Maashorst vastgesteld op €50.000 of hoger (opgenomen in onze financiële verordening). Baten en lasten onder deze grens beschouwen we altijd als structureel, ondanks dat deze wellicht wel aan bovenstaande voorwaarden voldoen.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is het saldo van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. Binnen de gemeente Maashorst wordt de incidentele baten en lasten op de algemene reserve gemuteerd.

Incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Omschrijving	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
1. Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0
3. Economie en toerisme	0	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	-57	13	0	0
6. Sociaal Domein	-660	-500	0	0
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	-310	-250	-250	-250
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-147	-147	0	0
9. Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	-1.213	0	0	0
Totaal (dekking uit of storting in algemene reserve)	-2.387	-884	-250	-250

Specificatie incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is een specificatie van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. In de eerste tabel zijn de uitgaven en inkomsten exclusief mutatie algemene reserve opgenomen. Vervolgens zijn in de tweede tabel de stortingen en onttrekkingen algemene reserve gepresenteerd.

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Omschrijving	Uitgaven of Inkomsten	2025	2026	2027	2028	Toelichting en bron
Totaal programma 1. Veiligheid		0	0	0	0	
Totaal programma 2. Verkeer en vervoer		0	0	0	0	
Totaal programma 3. Economie en toerisme		0	0	0	0	
Totaal programma 4. Onderwijs		0	0	0	0	
Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie	I	13	13	0	0	Een stimuleringsbijdrage om aan te kunnen haken op projecten van bijv. het Brabants Landschap die passen binnen de doelstellingen van ons Landschapsbeleidsplan gericht op biodiversiteit en/ of erfbeplanting.
Amendement cultuurbeleid subsidie Kunst&CO	U	-70	0	0	0	Via amendement bij raadsbesluit Cultuurbeleid 2022-2030 (september 2023) is besloten om de subsidie aan Kunst&Co eenmalig in 2025 te verhogen.
Totaal programma 5. Sport, cultuur, recreatie en natuur		-57	13	0	0	
Terugbetaling regio Beschermd Wonen	I	818	818	818	818	Gedurende de jaren 2024-2028 ontvangen we van de Centrumgemeente Oss een jaarlijks uitvoeringsbudget van €817.903 om de 'Lokale basis op Orde' te brengen. Regionaal is afgesproken dat elke gemeente een lokaal uitvoeringsplan "Lokale Basis op Orde" opstelt voor besteding van de middelen aan de doelgroep psychisch kwetsbare inwoners vanaf 2024. Op basis hiervan zal een voorstel incl. dekking t.l.v. de reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen ter besluitvorming worden voorgelegd.
Reserve Beschermd wonen	U	-818	-818	-818	-818	De ontvangen middelen van de centrumgemeente Oss worden in de Reserve Beschermd Wonen gestort.
Middelen migratieopgaven	U	-500	-500	0	0	Tijdelijke uitbreiding van ambtelijke capaciteit voor het realiseren van de migratieopgaven.
Uitvoering gezond en gelukkig oud Maashorst	U	-160	0	0	0	Project om een masterplan te ontwikkelen om aan de in Maashorst exponentieel groeiende groep kwetsbare ouderen passende zorg en welzijnsvoorzieningen te kunnen blijven bieden.
Totaal programma 6. Sociaal Domein		-660	-500	0	0	
Opheffen Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling	U	-60	0	0	0	Uittreding uit de GR Afvalinzameling (voormalig Landerd) met de gemeente Oss, zodat de afvalinzameling geharmoniseerd kan worden. Hiervoor moet een eenmalige bijdrage betaald worden ter compensatie van gedane investeringen door de gemeente Oss.
Project doorontwikkelen Agro Natuurwonen	U	-175	-175	-175	-175	In het bestuursakkoord is opgenomen dat de gemeente Maashorst het voortouw zou willen nemen in het project voor het doorontwikkelen van het concept Peel natuurdorpen (Tiny Houses) d.m.v. onderzoek en ontwikkelkosten en ruimtelijke procedures gedurende de periode 2025-2028.
Project Natuurpoort Palmstraat	U	-75	-75	-75	-75	Dit is een project (looptijd 2025 t/m 2028) om te komen tot een marktpartij die op deze grond een recreatief initiatief ontwikkeld en exploiteert. In de eerste fase zullen er eisen op worden gesteld waar het aan moet voldoen, wat de wensen zijn en wordt de haalbaarheid getoetst bij mogelijke initiatiefnemers. Dit zal vervolgens op de markt gezet worden en samen met de marktpartij ontwikkeld worden. Na ontwikkeling zal de rol van de gemeente beëindigd worden en heeft dit geen structurele financiële consequenties.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	U	-1.011	-801	0	0	Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een akkoord dat is opgesteld tussen de rijksoverheden, gemeenten (VNG) en zorgverzekeraars. Het doel van het akkoord is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Met het GALA wordt ook een substantiële financiële impuls gegeven aan gemeenten om de doelen van het akkoord te kunnen behalen. Deze kosten hebben ook deels betrekking op programma 5 en 6.
Specifieke uitkering GALA vanuit het Rijk	I	1.011	801	0	0	De kosten voor GALA worden gefinancierd door het Rijk middels een specifieke uitkering
Totaal programma 7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid		-310	-250	-250	-250	
Bijdragen vanuit Anterieure overeenkomsten	I	115	85	70	70	Bijdragen van derden vanuit anterieure overeenkomsten t.b.v. toekomstige ontwikkelingen.
Storting bijdragen anterieure overeenkomsten in algemene reserve grondbedrijf	U	-115	-85	-70	-70	De bijdragen vanuit derden worden gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Onttrekking bijdrage anterieur t.b.v. reserve Bovenwijken	I	115	85	70	70	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Storting bijdrage anterieur in reserve Bovenwijken	U	-115	-85	-70	-70	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Tussentijdse winstnemingen grondexploitatie	I	1.812	2.111	888	202	De verwachte tussentijdse winstnemingen van het grondbedrijf conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2024
Storting in ABR tussentijdse winstnemingen	U	-1.812	-2.111	-888	-202	De tussentijdse winstnemingen worden conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2024 gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Bijdrage aan reserve Landschapsinvesteringsregeling	U	-148	-125	-85	0	Bijdrage aan de reserve Landschapsinvesteringsregeling voor diverse grondexploitaties o.b.v. het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2024.
Dekking bijdrage reserve Landschapsinvesteringsregeling	I	148	125	85	0	Dekking van de bijdragen aan de reserve Landschapsinvesteringsregeling door de algemene reserve grondbedrijf.
Aanvulling VZ exploitatienadelen	U	-344	-333	-340	-245	Aanvulling van de voorziening exploitatienadelen o.b.v. verwachte toekomstige verliezen.
Dekking aanvulling voorziening exploitatienadelen door ABR	I	344	333	340	245	Dekking van de aanvulling voorziening exploitatienadelen door de algemene reserve grondexploitatie.
Niet te verhalen plankosten initiatieven van derden	U	-400	-400	-400	-400	Diverse (plan)kosten die niet op derden verhaald kunnen worden, maar gemaakt moeten worden om diverse initiatieven te kunnen ondersteunen.
Dekking ABR niet te verhalen plankosten	I	400	400	400	400	Dekking van de diverse (plan)kosten door de algemene reserve grondbedrijf (MJP GREX 2022 Uden)
Storting in BR dekking kapitaallasten ter dekking projecten rehabilitaties en GVVP	U	-819	-1.104	-208	-446	Voor diverse projecten vindt een bijdrage plaats uit de reserves Bovenwijkse Infrastructuur, Bovenwijkse Voorzieningen en Parkeerbonds. Volgens de BBV moet de investeringen bruto geraamd worden en kunnen de kapitaallasten vervolgens gedekt worden uit een reserve dekking kapitaallasten.
Dekking projecten rehabilitaties en GVVP	I	819	1.104	208	446	Onttrekking uit de genoemde reserve ter storting in de reserve dekking kapitaallasten.
Dekking algemene kosten restgronden door ABR Grondbedrijf	I	8	8	0	0	Dekking algemene kosten restgronden vanuit de algemene reserve grondbedrijf
Transitie plangebied Kastanjeweg Oost	U	-155	-155	0	0	Programmabegroting 2023: Dit project betreft transformatie van het gebied Kastanjeweg-Oost naar een stedelijk woonmilieu, met een grote diversiteit aan woningen en woonvormen, waarbij er aandacht is voor de opgaven van de toekomst, waarvan een groene en gezonde leefomgeving het belangrijkste is. Leegstand terug te dringen en bestaande

						lelijke plekken tegen het Udense centrum een toekomstbestendige/duurzame functie en inrichting te geven. En daarbij gebruik te maken van de ruimtelijke kwaliteiten die er al zijn in het gebied en de directe omgeving. Voor dit project wordt in de periode 2023-2026 budget opgenomen. 2026 is ook de einddatum van dit project.
Totaal programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		-147	-147	0	0	
Totaal programma 9. Bestuur en dienstverlening		0	0	0	0	
Herindeling bijdrage algemene uitkering	I	506	0	0	0	Bijstelling Algemene uitkering Gemeentefonds met bijdrage i.v.m. herindeling (deel Uden)
Herindeling bijdrage algemene uitkering	I	506	0	0	0	Bijstelling Algemene uitkering Gemeentefonds met bijdrage i.v.m. herindeling (deel Landerd)
Meicirculaire 2024	I	-2.025	0	0	0	De nieuwe financieringssysteem (op basis van het BBP in plaats van "trap op trap af systematiek") gaat al in per 1 januari 2024 in plaats van 1 juli 2027. Het nadeel compenseert het Rijk voor 2024 volledig, maar voor 2025 slechts voor de helft aan gemeenten. Dit betekent dat gemeenten in 2025 eenmalig € 675 miljoen minder algemene uitkering ontvangen dan was voorzien in de laatste circulaire. In april 2024 hebben het Rijk en de koepels (VNG, IPO) afgesproken om met de financieel toezichthouders, en in afstemming met gedeputeerden verantwoordelijk voor financiële toezicht, een afspraak te maken. Het doel van deze afspraak is dat de eenmalige daling gemeentefonds in 2025 door toezichthouders in de meerjarenbegroting 2025-2028 voor de jaarschijf 2025 als incidenteel wordt gezien. Voor ons gaat dat om een bedrag van € 2.025.000.
Cultuurtraject organisatie	U	-50	0	0	0	Programma begroting 2023: Een intern cultuurtraject starten ter ondersteuning van het doel om de vijf kernwaarden leidend te laten zijn in onze manier van (samen)werken. Dit hangt direct samen met, of is gevolg van, de herindeling per 1-1-2022 en de samenvoeging van de organisaties van Uden en Landerd.
Regeling Vervroegd Uittreden	U	-150	0	0	0	Met deze regeling kunnen oudere medewerkers onder specifieke voorwaarden vervroegd uittreden. Wanneer hiervan gebruik wordt gemaakt zal de gemeente 2 jaar een uitkering betalen aan deze oud-medewerker. De instroom in de RVU is mogelijk vanaf 1-1-2024 en is mogelijk tot en met 31-12-2025.
Af te dragen Vennootschapsbelasting	U	-789	-789	-789	-789	Te betalen vennootschapsbelasting o.b.v. ingeschatte winsten van het grondbedrijf.
Dekking afdracht Vennootschapsbelasting door algemene reserve grondbedrijf	I	789	789	789	789	De vennootschapsbelasting wordt gefinancierd vanuit de algemene reserve grondbedrijf.
Totaal programma 10. Bedrijfsvoering en inkomsten		-1.213	0	0	0	
Totaal uitgaven en inkomsten excl. onttrekkingen algemene reserve		-2.387	-884	-250	-250	
Onttrekkingen/stortingen Algemene Reserve conform eerdere besluitvorming stukken P&C-cyclus Uden/Landerd/Maashorst		2025	2026	2027	2028	

Amendement cultuurbeleid subsidie Kunst&CO	I	70	0	0	0	Via amendement bij raadsbesluit Cultuurbeleid 2022-2030 (september 2023) is besloten om de subsidie aan Kunst&Co eenmalig in 2025 te verhogen en dit te dekken uit de algemene reserve.
Totaal programma 5. Sport, cultuur, recreatie en natuur		70	0	0	0	
Opheffen Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling	I	60	0	0	0	Dekking uittreding uit de GR Afvalinzameling (voormalig Landerd) met de gemeente Oss.
Totaal programma 7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid		60	0	0	0	
Incidenteel beeld 1e bestuursrapportage 2021 ten gunste van algemene reserve	U	-506	0	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de 1e bestuursrapportage 2021 wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve
Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2022 ten gunste van algemene reserve	U	-527	0	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2022 wordt ten gunste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2023 ten laste van algemene reserve	I	205	134	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2023 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2024 ten laste van algemene reserve	I	150	0	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2024 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld 2e bestuursrapportage 2023 ten laste van algemene reserve	I	500	0	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de 2e bestuursrapportage 2023 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld programmabegroting 2025 ten laste van algemene reserve	I	2.435	750	250	250	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2025 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Totaal programma 10		2.257	884	250	250	
Totaal dekking algemene reserve		2.387	884	250	250	

Resume:		2025	2026	2027	2028
Totaal van de uitgaven/inkomsten incidenteel		- 2.387	-884	-250	-250
Totaal van de dekking algemene reserve		2.387	884	250	250
Saldo		0	0	0	0

Bijlagen

Risico's totaaloverzicht

Totaaloverzicht risico's

Risico inventarisatie

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Grondexploitatie	Het voeren van actief grondbeleid middels grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden faseren, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging etc. Om tot een benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie als geheel te komen kijken we naar risico's op zowel macroniveau als projectniveau. Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basis risico scenario en een worst case scenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de grondexploitaties zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basis risicoscenario en het worst case risicoscenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet. Het hieruit voortvloeiende risicobedrag vullen aan met project-specifieke risico's (inventarisatie op basis van kans maal impact). Na inzet van de winst per project leidt dit tot een totaal benodigd risicobedrag als weerstandsvermogen voor de grondexploitaties.	Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomangement. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten voor risicomangement zoals geformuleerd in de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.	€ 8.180.000	Voor de verschillende onderdelen diverse % gebruikt	€ 5.527.000
Stikstof problematiek	De stikstof problematiek zorgt binnen verkeers- en civiele projecten een probleem om tot uitvoering te kunnen komen. Om tot deze uitvoering te kunnen komen moet afhankelijk van het soort werk gekeken worden naar de mogelijke inzet van duurzamere materialen en/of elektrisch materieel. Dit zorgt in meer of mindere mate voor verhoging van kosten. Meerkosten kunnen oplopen naar 15 à 20% (gemiddeld dus 17,5%). Lopende projecten (het onderhanden werk) zijn het risico omdat deze niet zijn doorgerekend met deze stikstof problematiek.	In kostenramingen van nieuwe projecten hier rekening mee houden.	€ 6.100.000	Klasse 2, 30%	€ 1.830.000

RISICO INVENTARISATIE

Risico inventarisatie pagina 2

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein: Wmo 2015 [Dag- besteding, Hulp bij het Huishou- den, Individuele Begeleiding en Voorzieningen]	Verrijzing van de bevolking en ambulantisering van de zorg hebben een forse impact op de zorgvraag, deze neemt jaarlijks toe. Door de krapte op de arbeidsmarkt neemt het aanbod af en stijgen de kosten. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen/toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	We monitoren Wmo Maatwerkdienstverlening en de Voorzieningen en beoordelen periodiek kritisch de uitgaven. We zetten in op normaliseren (uitdagingen horen bij het leven) en een sterke Sociale Basis. Dat doen we onder andere door preventie, wijkgericht werken en het collectivieren van voorzieningen. Op 27 juni 2024 heeft de gemeenteraad het Beleidskader Sterke Sociale Basis Maashorst goedgekeurd. Met dit nieuwe beleidskader wordt de beweging naar het voorliggende veld verder in gang gezet. Daarmee zetten we in op de beheersing van de beschikbare budgetten. De Wmo-budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de Wmo worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde Wmo-budget.	€ 16.507.000	Klasse 1, 10%	€ 1.651.000
Sociaal Domein: Gespecialiseerde Jeugdhulp	Verwijzers bepalen samen met de ouders / jeugdige en de jeugdhulpaanbieder de (omvang van de) in te zetten gespecialiseerde jeugdhulp. Het gross van de zorgkosten gespecialiseerde jeugdhulp wordt lokaal door de gemeente Maashorst betaald, het overige regionaal door de Regionale Inkooporganisatie Zorg (RIOZ). Regionaal is een beperkte solidariteit van toepassing. Onzekerheden zijn: de ontwikkeling van het zorgverbruik door toename van het aantal unieke jeugdigen in de zorg en complexiteit van de casussen in de jeugdhulp, de lange(re) termijn effecten in de GGZ mede als gevolg van de coronacrisis en de prestatiedruk, de krapte op de arbeidsmarkt in de jeugdzorg en druk op de jeugdhulp in het algemeen. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	We monitoren de inzet van jeugdvoorzieningen en beoordelen kritisch de uitgaven. Landelijk en regionaal zien we een trend van sterk stijgende aantallen unieke jeugdigen in de zorg maar ook een sterke stijging in de uitgaven per unieke jeugdige. We zetten in op het normaliseren (uitdagingen horen bij het leven), vroegsignalering en een sterke sociale basis. Dat doen we onder andere door preventie, waaronder de inzet van het preventieteam jeugd, de inzet van de POH-jeugd, door wijkgericht werken en het collectivieren van voorzieningen. Ook wordt er ingezet op een betere interne informatievoorziening zodat sturing beter mogelijk wordt. Daarmee proberen we in te zetten op de beheersing van de beschikbare gespecialiseerde jeugdbudgetten. Deze budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de gespecialiseerde jeugdhulp worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde gespecialiseerde jeugdhulpbudget.	€ 15.860.000	Klasse 1, 10%	€ 1.586.000

Risico inventarisatie pagina 3

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein, Participatiewet (Gebundelde Uitkering Algemene Bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Loonkosten-subsidie)	Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie (LKS). De gebundelde uitkering (BUG) is taakstellend in de begroting opgenomen en fluctueert mee met de ontwikkelingen van het macro budget / de beschikking gebundelde uitkering (BUG). Op basis van de historische realisatiecijfers gebundelde uitkering is hierop een structurele taakstelling van € 1.500K. Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal aanvragen / toekenningen het beschikbare budget (rekening houdend met de taakstelling) in enig jaar overschrijdt.	We monitoren periodiek de voortgang van de uitvoering van de Participatiewet en beoordelen de uitgaven van de gebundelde uitkering (BUG). Deze budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Inkomensdeel worden op hoofdlijnen beoordeeld. Daarbij hanteren wij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget Pwet - gebundelde uitkering (BUG).	€ 15.000.000	Klasse 1, 10%	€ 1.500.000
Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico gevolgschade a.g.v. niet nakomen van contractuele afspraken	De polisvoorwaarden van de aansprakelijkheidsverzekering sluiten een aantal zaken uit. De belangrijkste zijn claims ten gevolge van: -milieuaantasting- bijzondere projecten- toezeggingen en gewekte verwachtingen - opgeleverde grond - termijnoverschrijding - aanbestedingen - overeenkomsten - niet tijdig melden -, nadeelcompensatie, oneerlijke concurrentie, asbest, Wet Markt en Overheid, Schade aan zaken van derden in verhuurde ruimten en bewust gedogen. Hierdoor loopt de gemeente een risico. Daarnaast is er het risico dat de gemeente financieel wordt aangesproken op nakoming van de overeenkomst vanwege aansprakelijkheid of misinterpretatie van de afspraken.	Verzekeringsportefeuille periodiek doorlichten. Vast contactpersoon met kennis van aansprakelijkheidsvoorwaarden. Middels onze juristen en intranet aandacht vragen voor uitsluitingen op aansprakelijkheidsverzekering. Aandacht voor preventie en het voorkomen van schade. Tevens periodieke inventarisatie van lopende claims met daarbij een inschatting van risico's en beoordeling of de verzekering actueel is.	€ 10.000.000	Klasse 1, 10%	€ 1.000.000
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Maashorst heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Maashorst ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen door een zienswijze af te geven. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op. Regionaal wordt de samenwerking gezocht voor het beheer rondom de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen.	€ 7.000.000	Klasse 1, 10%	€ 700.000

Risico inventarisatie pagina 4

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein, Participatiewet (Wsw, Beschut Werk en Arbeids-participatie)	De van het Rijk ontvangen middelen voor de uitvoering van de Pwet en dan meer specifiek voor de uitvoering van de Wsw, het Beschut Werken en Arbeidsparticipatie (w.o. reïntegratie) worden taakstellend in de begroting van de gemeente Maashorst opgenomen en fluctuëren mee aan de ontwikkeling van het macro-budget. De middelen worden ingezet voor het doel waarvoor deze zijn verkregen. Op basis van de historische realisatie-cijfers is hierop per 2023 structureel € 100K in mindering gebracht.	Het Partnership Gemeenten-IBN speelt in op de ontwikkelingen van de doelgroep, in relatie tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen van de Pwet (o.a. door de afname van het aantal kandidaten in de Wsw en o.a. door de toename van het aantal kandidaten Beschut Werken en Begeleiding Regulier). Door het Partnership wordt de instroom van aantal personen in de Pwet naar het Partnership Gemeenten-IBN geïntensiveerd. We monitoren daarbij periodiek de uitvoering van de Participatiewet (arbeid). De Pwet-budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Arbeid worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget (Pwet Wsw en Beschut Werk).	€ 6.000.000	Klasse 1, 10%	€ 600.000
Bedrijfsvoerings-risico	Het runnen van een gemeente, bedrijf in de publieke sector met meerdere bestuursorganen, brengt risico's met zich mee. Het risico bestaat dat het gemeentebestuur beslissingen neemt waarvan de financiële en juridische consequenties onvoldoende in beeld zijn (gebracht). Ongeacht of dit risico bestaat, kan iedere belanghebbende zijn recht beschermen door een gerechtelijke procedure te starten tegen een voor hem nadelige beslissing of andere handeling van het gemeentebestuur. Ook de vele toezichhouders kunnen dat tegen zo'n handeling doen vanuit hun taak tot naleving van regelgeving. Uit het voorgaande volgen dan extra kosten voor extra werk, verplichte procesvertegenwoordiging, schadevergoeding en/of boetes. Daarnaast zorgt de oorlog in Oekraïne voor een hogere inflatie op met name de olieprijs. Dit heeft gemeentebreed zijn effect (vooral in de dienst ruimtelijk domein bijv. bij wegenonderhoud). De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de lasten van de overhead (zie overzicht baten en lasten per programma) uit de meest recent vastgestelde jaarrekening (2023). EUR 22,2 mln * 25% = EUR 5,55 mln	Organisatieregeling Maashorst, Mandaatregeling Maashorst, Werkwijze Algemeen Belang (basis kwaliteitssysteem), Budgetregeling, planning & control cyclus, interne controle op de processen om de interne beheersing zo optimaal mogelijk te krijgen. Daarnaast goede contractafspraken met leveranciers voor het maken van goede prijsafspraken.	€ 5.550.000	Klasse 1, 10%	€ 555.000

Risico inventarisatie pagina 5

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Kwaliteitsmanagementsysteem-Rechtmatigheid (compliance) OF Juridische kwaliteitszorg (JK2)	De gemeente wilt met haar dienstverlening of besluitvorming het fijn-met-elkaar-samenleven behouden. Hier-voor gebruikt de gemeente bestuursmacht volgens het recht. Daarom handelt ze bevoegd met een algemeen-belangafweging, gelijk naar doelgroep en openbaar. In onze democratie bestaat hiertegen steeds tegenmacht: rechtsbescherming voor een benadeelde, toezicht op de regelnaleving en de (volks-)verantwoording. Dit rechtmatig handelen heeft het college vastgelegd in de 'Werkwijze Algemeen Belang' voor betrouwbare en volledige informatie bij het gemeentebestuur. Anders bestaat het risico dat een beslissing niet oplevert wat bedoeld is en wordt het geld niet rechtmatig besteed omdat het recht de handeling corrigeert. Met extra werk en kosten tot gevolg. Zo kan een belanghebbende gelijk financieel voordeel of schadevergoeding eisen. Of een toezichthouder straft het onrecht af met een boete. Met dit PDCA-risicosysteem bestaat een beeld over de (niet-)naleving van regelgeving: 'rechtmatigheid-in-control'. De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de bruto lasten van de meest recent vastgestelde jaarrekening (2023) x 2,5% = EUR 211 mln * 2,5% = EUR 5,3 mln.	Noodzakelijk is de door het college vastgestelde "Werkwijze Algemeen Belang" aan te vullen met het 'Recht'-systeem. Dan kan het management formeel werken met het adagium 'Inhoud-Financiën-Recht in evenwicht' volgens het integraal kwaliteits- en risicomanagementsysteem uit de Organisatieregeling Maashorst. Hierdoor zijn betrokken functionarissen verplicht tot integrale samenwerking voor de juiste oplossingen bij de maatschappelijke kwesties. Zo'n oplossing is dan inhoudelijk acceptabel, binnen de minst beschikbare financiën en voldoet aan het recht: wettelijke en participatieve eisen. Dit systeem bestaat uit een Ontwikkelcirkel van Plan, Do, Check, Act. Voor wat betreft 'Recht' zijn de beheersmaatregelen voor, veelal impliciet, gebruik uitgewerkt in Rad-van-de-Wet-onderdelen: Klantvraag, Bevoegdheid, Wettelijk kader, Klantinvoer, Openbaar, Privacy, Tijdig en Beslissing. Volgt hieruit risico-informatie over rechtmatigheid dan komt het complete verhaal soms met een alternatief- voor risicoafweging bij management en/of bestuur.	€ 5.300.000	Klasse 1, 10%.	€ 530.000
Natuurramp	Schade door natuurgeweld/extreem weer en aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten.	Bij natuurrampen en/of extreem weer kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan door wateroverlast, storm en droogte die niet door verzekering worden gedekt. Waar we de laatste jaren steeds meer mee te maken krijgen is aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten. Denk hierbij aan de eikenprocessierups maar zeker ook de Dennescheerder die er voor zorgt dat veel opstanden met naaldhout sneuvelen.	€ 4.500.000	Klasse 1, 10%	€ 450.000

Risico inventarisatie pagina 6

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Overspannen arbeidsmarkt	Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt op steeds meer werkteerren (een overspannen arbeidsmarkt) kan de gemeente geconfronteerd worden met extra kosten. Deze kosten kunnen op verschillende manieren ontstaan, zoals: - Het niet kunnen invullen van vacatures of op latere datum invullen daarvan: ontstaan achterstanden in de dienstverlening - Extra kosten externe inhuur voor het uitvoeren van werkzaamheden/ wegwerken van achterstanden door het niet kunnen invullen van vacatures; - Extra kosten voor werving & selectie a.g.v. vaker moeten adverteren, inhuren van recruiters of bureaus voor het kunnen aantrekken van personeel. - Meer en snellere wisseling in het personeelsbestand; - Risico op hoger ziekteverzuim a.g.v. overbelasting; - Investeren in talenten en opleidingen eigen personeel voor het kunnen invullen van functies.	De volgende beheersmaatregelen worden getroffen: - Extra inzet op werving & selectie en onboarding van nieuwe medewerkers; - Prioritering van werkzaamheden ter voorkoming ziekteverzuim a.g.v. overbelasting; - Tijdelijke uitbreiding uren; - Inhuur van tijdelijke krachten; Naast het werven van nieuw personeel, inzet op behoud van personeel door het bevorderen van vitaliteit (fysiek en mentaal) en maatregelen in het kader van duurzame inzetbaarheid (benutten talent en potentieel, deeltijdwerk, doorstroom, verlofsparen en demotie).	€ 4.400.000	Klasse 1, 10%	€ 440.000
Wachtgeld wethouders	Wethouders hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Risico doet zich vooral voor op moment van eventuele collegecrisis en bij het einde van een raadsperiode.	Voor wachtgeld is inmiddels een voorziening gevormd voor de maximale verplichting die jaarlijks geactualiseerd wordt. Een andere beheersmaatregel is actieve stimulering herintreding van oud wethouders, teneinde de wachtgelduitkering vroegtijdig te reduceren.	€ 1.300.000	Klasse 2, 30%	€ 390.000

Risico inventarisatie pagina 7

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Gewaarborgde geldleningen	Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 252 miljoen. Hiervan is het overgrote deel overgegaan naar het waarborgfonds. De overige verstrekte geldleningen bedragen EUR 1,2 mln. Het risicobedrag wordt hierdoor 1,2 miljoen (verstrekte leningen) + 1,0 miljoen voor gewaarborgde geldleningen (risico zeer minimaal i.v.m. achtervang WSW)	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.	€ 3.100.000	Klasse 1, 10%	€ 310.000
IT	Beveiligingsrisico's, uitval door stroomstoringen en hardwarerisico's.	Beveiligingsrisico's: [1] Gebruik firewalls, Intrusion Prevention System, aansluiting GemNet, Antivirusvoorziening, toegangsbeveiliging, passwordgebruik, e-mail / internetprotocol. [2] Alertheid bij management. [3] kwetsbare situatie personeel, informatie- beveiligingsvoorschriften, formulier autorisatie; gebruik geheimhoudingsverklaringen, privacy-voorschriften; procedure vernietiging gegevensdragers; gebruik audit-procedures. Voldoen aan wetgeving inzake BIG/BIO-beveiliging mbv ENSIA; hiervoor moet een verklaring aan de jaarrekening toegevoegd worden. Doorlopend project waarbij voldoende commitment van het gehele personeel benodigd is. [4] Procedure begeleiding bezoek, alarmering- systeem; toegangsbeveiliging. Er is een beveiligingsplan in werking. Beveiligd emailen ingevoerd.	€ 3.000.000	Klasse 1, 10%	€ 300.000

Risico inventarisatie pagina 8

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
IT (vervolg)		[5] Beveiligingsbeleid, IT-deskundigen, beveiligingsworkshops, toezicht op contractpartijen, functionaris voor gegevensbescherming, regionale samenwerking ICT/FG/CISO, Beveiligingsrisico onderzoeken, organisatiebrede beveiligingsmaatregelen, project E-learning AVG en informatiebeveiliging. Als gevolg van de wet Meldplicht datalekken is er een meldingsprocedure informatiebeveiliging incidenten. Deze moeten worden gemeld bij de functionaris informatie beveiliging. Stroomstoringen: UPS in computerruimte en noodstroom-aggregaten, inclusief onderhoudscontracten en periodieke testen. Hardware: Support- en Onderhoudscontracten, wijzigingsbeheer; backup- / restorevoorzieningen en procedures, uitwijkcontract/jaarlijkse tests.			
Voorziening voor wethouders-pensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. Afgelopen jaren zijn er flinke dotaties aan deze voorziening noodzakelijk gebleken.	€ 500.000	Klasse 3, 50%	€ 250.000
Parkeerexploitatie	De kosten door de digitalisering van voorzieningen worden hoger. Mogelijk risico is dat de totale kosten niet opgevangen kunnen worden binnen de totale parkeeropbrengsten. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van bezoekers naar de avonduren als er geen betaald parkeren is. Anderzijds heeft ziekenhuis Bernhoven het aantal bezoekers per patiënt gemaximaliseerd op 2 per dag. Hierdoor staan de parkeeropbrengsten onder druk.	Uniform intern parkeerbeheer. Overeenstemming bereiken met ziekenhuis over kostendekkende tarieven. Regelmatige bijstelling van de exploitatie-opzetten op basis van recente ontwikkelingen. Monitoring van de bezettingsgraden.	€ 1.500.000	Klasse 1, 10%	€ 150.000
CO2-heffing	Er bestaat een kans dat in 2023 en verder dat er landelijk een CO2-heffing komt op het verbranden van afval. Precisie invulling is landelijk nog onderwerp van discussie.	Wij volgen de landelijk CO2-heffing ontwikkelingen voor huishoudelijk afval.	€ 200.000	Klasse 4, 70%	€ 140.000

Risico inventarisatie pagina 9

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Rente/treasury	In onze financieringsrente houden wij rekening met een rentepercentage van 3,0% (meerjarig) voor nieuw aan te trekken leningen. Dit percentage is gebaseerd op het bij de begroting 2025 geldende percentage voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren wellicht aanvullende leningen afsluiten. Indien de rente gaat stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 3,0% geleend kan worden. Er is een financieringsstekort van EUR 20 mln. Op basis daarvan zou het risico EUR 120.000 bedragen (20.000.000 x afwijking van 2% rente x 30%).	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen. Het is op dit moment echter lastig om te bepalen hoe de externe financieringsrente zich gaat ontwikkelen.	€ 400.000	Klasse 2, 30%	€ 120.000
Sociaal Domein: Armoedebeleid (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	Inwoners van de gemeente Maashorst kunnen, indien zij aan de geldende voorwaarden voldoen, een beroep doen op de bijzondere bijstand en de overige minimaregelingen (w.o. het activiteitenfonds, het kindpakket, de voedselbank en de kwietschelding gemeentelijke belastingen). Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regelingen bestaat het risico dat het aantal aanvragen c.q. (de hoogte van) de toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	Eind 2023 is door de gemeenteraad het nieuwe Armoedebeleid 2024-2027 vastgesteld. Periodiek monitoren we de uitvoering van dit nieuwe beleid (Bijzondere Bijstand en van de Minimaregelingen). De budgetten Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen worden via de P&C-cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's voor de Bijzondere Bijstand en de Minimaregelingen worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10 % van 50% van het geraamde budget (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	€ 1.200.000	Klasse 1, 10%	€ 120.000
Planschade	Het wijzigen van bestemmingsplannen of het verlenen van een omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) brengt het risico met zich dat de gemeente een planschadevergoeding uit moet keren aan belanghebbenden die als gevolg van dat besluit schade lijden. Naast de verschuldigde planschadevergoeding draagt de gemeente ook de kosten voor het inschakelen van een deskundig adviesbureau.	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren	€ 20.000	Klasse 4, 70%	€ 14.000
Totaal			€ 115.617.000		€ 18.163.000

Financieel economische uitgangspunten

Financieel technische uitgangspunten

Onderwerp	Uitgangspunt voor 2025
Algemeen	We dekken structurele uitgaven met structurele inkomsten.
Algemeen	Onze ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar.
Algemeen Raming bestaand beleid	Lasten en baten worden op bestaand beleid geraamd, inclusief de besluitvorming van de raad tot en met juli voorafgaand aan de begroting.

Algemeen Raming nieuw beleid	Nieuw of gewijzigd beleid toetsen we aan de financieel beschikbare ruimte. Nieuw beleid op basis van het Bestuursakkoord wordt als zodanig toegelicht.
Aantal inwoners Maashorst	Voor de rekeneenheid voor het aantal inwoners per 1 januari van het begrotingsjaar hanteren we de meest actuele cijfers. Voor de meerjaren-prognose hanteren we bij voorkeur 'De ontwikkelingen van de bevolking in Noord-Brabant, 2023-2040. (Bron:' De Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant' van Provincie Noord-Brabant).
Aantal woonruimten Maashorst	De rekeneenheid van aantal woonruimten per 1 januari van het begrotingsjaar is op basis van de betalingsspecificatie algemene uitkering april 2024 (woonfunctie, logiesfunctie, uitwonende studenten).
Algemeen uitgangspunt lonen en prijzen	In het begrotingsjaar ramen we op basis van lopende prijzen. Bij de berekening van de jaren daarna houden we deze lijn constant. Dat doen we omdat het eenvoudiger is om constante prijzen te hanteren. Het eerste jaar hanteren we prijzen conform de lopende loon- en prijsontwikkeling. Voor de jaren daarna houden we de stijging op 0. Deze aanpak geeft minder kans op fouten, is minder bewerkelijk en laat minder ruimte voor uitzonderingen.
Prijsstijging (LPO)	Voor de prijsstijging in 2025 baseren we ons op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) zoals vastgelegd in het CEP 2024. Hierbij hanteren we de LPO indexering 2025 (2,3%). Daar waar prijsstijgingen contractueel vastgelegd zijn, houden we vast aan die percentages. In deze Programmabegroting hebben we de LPO bij de beïnvloedbare budgetten, dus daar waar geen verplichtingen of contractafspraken onder liggen, achterwege gelaten. Dit in ons streven naar een structureel sluitende begroting.
Prijsstijging meerjarenbegroting	In de meerjarenbegroting hanteren we constante prijzen.
Personeelskosten	De loonkosten van het gemeentelijk personeel berekenen we op basis van de vastgestelde formatie.

	De ontwikkeling van lonen kent haar eigen dynamiek. We hanteren voor de prognose van de ambtenarenlonen de geldende CAO. De huidige CAO loopt tot 31 maart 2025. Voor de periode april tm december sluiten we aan bij het percentage van de loonvoet voor de sector overheid. Voor 2025 is dat percentage 4,4%. (Bron: Centraal Economisch Plan 2024).
Werkkostenregeling	Voor de werkkostenregeling is maximaal het wettelijk toegestane budget beschikbaar van 1,92% over de 1e € 400.000 en daarna 1,18% van de fiscale loonsom.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening algemene uitkering)	Voor de waardebepaling van woningen en niet-woningen hanteren we de prognoses van het ministerie van BZK, zoals vermeld in de bevoorschotting van de algemene uitkering.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening opbrengst OZB)	De totaalopbrengst wordt voor 2025 verhoogd met de LPO-index 2025 (2,3%). Eventuele extra verhogingen lichten we toe als nieuw beleid in het bestedings- en dekkingsplan. In de Kadernota is besloten tot een structurele verhoging met 10% en een jaarlijkse extra verhoging van 2% bovenop de LPO.
Tarievenbeleid	Voor de tarieven van rioolheffing en afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekking. Leges bepalen we op basis van begrote en afgesproken kostendekkendheidspercentages
Gronden	Het aantal geraamde m2 grondverkopen is gebaseerd op de actuele en te verwachten afzetprognose voor woningen en bedrijventerreinen, zoals vastgelegd in het MJP2024. De grondprijzen per complex zijn conform het grondprijsbeleid 2024 (juni 2024).
Te ontvangen huren	We verwerken de contractueel overeengekomen prijsaanpassingen. Voor de overige ramingen sluiten we aan bij de LPO-index 2025 (2,3% 2025).
Subsidies	Voor de indexering houden we vast aan de LPO index 2025 (2,3%).
Algemene uitkering	We ramen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2024. De algemene uitkering zien we als vrij besteedbare middelen ter dekking van de voorstellen van college en raad. Wij volgen hierbij de

	Financiële verhoudingswet. We begroten de middelen uit de algemene uitkering centraal in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten, tegen lopende prijzen voor het begrotingsjaar en tegen constante prijzen voor de jaren daarna. Alleen in gevallen waarbij actief een decentralisatie-uitkering wordt aangevraagd, worden die middelen ook voor dat doel geoormerkt. Alle overige uitkeringen die we via de algemene uitkering ontvangen, zien we als 'algemene middelen' die we als zodanig ook betrekken bij de integrale afweging bij het begrotingstraject. Teams kunnen aanvragen voor decentralisatie-uitkeringen doen door het opstellen van een inhoudelijk plan en onderbouwing van het benodigd budget. Dit plan en budget moeten ze laten vaststellen door het college van burgemeester en wethouders. Na goedkeuring door college worden de middelen overgeheveld naar de decentrale budgetten. Bij feitelijke overheveling van taken en middelen vanuit het Rijk begroten we de hierbij behorende middelen decentraal.
Verbonden partijen	De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op kadernota's en begrotingen 2025 van de verbonden partijen.
Rente	Voor de berekening van de totale rentekosten tellen we eerst alle betaalde rentebedragen over aangetrokken lang- en kortlopende gelden op. Daarna trekken we daar de terugontvangen rente van derden van af. We berekenen 0,9% rente (was ook 0,9% in 2024) over onze eigen financieringsmiddelen (renteomslag). We hanteren de rentenotitie van het BBV.
Rente langlopende geldleningen	Voor de toekomstige financieringsbehoefte rekenen we een rentepercentage voor langlopende leningen 25 jaar van 3,3% (was 3,1% in 2024).
Rente grondbedrijf	Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en moet voor het

	grondbedrijf ook de rente-omslag gebruikt worden volgens de laatste rentenotitie van de BBV.
Rente voorzieningen	Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij voorzieningen op contante waarde zijn gewaardeerd. Voor Maashorst betreft dit momenteel de voorziening begrafenisrechten. Indirect betreft het ook de voorziening pensioenverplichtingen, maar daar is de rente opgenomen in de berekening van Raet/Visma.
Afschrijving	Het afschrijvingsbeleid dat wij hanteren, is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Maashorst (april 2024) Afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen of verwerven van het kapitaalgoed.
Overhead	Overhead wordt niet doorbelast. Die rekenen we alleen toe aan grondexploitaties en investeringen. Daar waar sprake is van 'tarieven' berekenen we de overhead extracomptabel (handmatig, na verzameling van alle noodzakelijke informatie)
Vervangingsinvesteringen	In de meerjarenbegroting maken we onderscheid tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Vervangingsinvesteringen inventariseren en beoordelen we bij de Kadernota. Bij noodzaak tot vervanging nemen we de lasten op in het basisbeeld. We gaan daarbij uit van de inventarisatie van investeringen, zoals opgenomen in het MIP.
Incidentele budgetten	Incidentele budgetten die in het betreffende begrotingsjaar niet zijn ingezet, vallen bij het jaarverslag vrij in het jaarrekeningresultaat. Als het college toch vindt dat het budget beschikbaar moet blijven, dan kunnen we dit opnemen in het raadsvoorstel tot overhevelen van budgetten (december) en eventueel daarna nog melden in het jaarverslag. Daarna volgt besluitvorming door u als raad.
Onvoorzien	De stelpost onvoorziene uitgaven gebruiken we alleen voor het opvangen van incidentele tegenvallers, die onvoorzien, niet uit te stellen en onontkoombaar zijn. De hoogte van de stelpost onvoorziene uitgaven is € 45.000 structureel. Het college kan beschikken over de inzet van de stelpost onvoorzien gedurende het lopende boekjaar.

Het college informeert uw raad via de reguliere P&C-cyclus over de inzet.

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld

Een goede vergelijkbaarheid van baten en lasten die verbonden zijn aan de verschillende taken van gemeenten is in het belang van de Raad, die dergelijke informatie kan benutten voor sturing op prioriteiten. Daarbij is het van belang dat de informatie van goede kwaliteit is en aansluit op de behoefte van gemeenten. Dit draagt bij aan een grotere transparantie van het proces rond begroting en verantwoording en een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden.

In artikel 66 van het BBV staat voorgeschreven dat een gemeente een indeling van taakvelden gebruikt voor de uitvoeringsinformatie. Artikel 71 stelt verplicht dat de aanlevering richting het ministerie van BZK en het CBS ook geschiedt volgens deze indeling op basis van taakvelden. In bijlage 1 van de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden staan tenslotte de voorgeschreven taakvelden opgesomd.

Omschrijving taakveld	Begrotingsjaar 2025			Begrotingsjaar 2026			Begrotingsjaar 2027			Begrotingsjaar 2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	3.173.950	43.589	3.130.361	3.181.590	43.589	3.138.001	3.174.309	43.589	3.130.720	3.174.306	43.589	3.130.717
0.2 Burgerzaken	2.100.747	1.071.128	1.029.619	2.116.865	1.314.076	802.789	2.145.790	1.409.163	736.627	2.106.849	1.330.074	776.775
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.197.983	1.265.848	-67.865	1.198.824	1.265.500	-66.676	1.182.875	1.265.152	-82.277	1.183.111	1.265.152	-82.041
0.4 Overhead	24.284.722	121.255	24.163.467	24.076.862	121.255	23.955.607	23.563.623	121.255	23.442.368	23.782.436	121.255	23.661.181
0.5 Treasury	385.926	-152.437	538.363	369.014	35.274	333.740	353.219	316.566	36.653	353.219	182.173	171.046
0.61 OZB woningen	836.460	8.697.344	-7.860.884	837.082	8.866.344	-8.029.262	835.510	9.040.344	-8.204.834	835.509	9.215.344	-8.379.835
0.62 OZB niet- woningen	210.094	8.290.987	-8.080.893	213.578	8.451.987	-8.238.409	204.767	8.617.987	-8.413.220	204.765	8.782.987	-8.578.222
0.63 Parkeerbelasting	46.989	2.397.714	-2.350.725	49.971	2.397.714	-2.347.743	42.428	2.397.714	-2.355.286	42.427	2.397.714	-2.355.287
0.64 Belastingen overig	15.671	218.769	-203.098	15.671	218.769	-203.098	15.671	218.769	-203.098	15.671	218.769	-203.098
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	151.719	130.229.488	- 130.077.76 9	151.719	122.143.664	- 121.991.94 5	151.719	122.622.241	- 122.470.52 2	151.719	123.826.469	- 123.674.75 0
0.8 Overige baten en lasten	4.721.235	1.575.472	3.145.763	5.204.809	1.582.446	3.622.363	3.192.059	1.582.446	1.609.613	2.879.510	1.582.446	1.297.064
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	790.012	0	790.012	790.012	0	790.012	790.012	0	790.012	790.012	0	790.012
0.10 Mutaties reserves	5.312.967	11.278.356	-5.965.389	4.819.995	5.284.358	-464.363	2.618.390	3.351.511	-733.121	2.084.740	3.470.436	-1.385.696
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-216.103	-466.103	250.000	-10.407.019	-459.019	-9.948.000	-6.032.337	-459.337	-5.573.000	-4.993.802	-476.802	-4.517.000
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.546.301	1.852	4.544.449	4.562.230	1.852	4.560.378	4.598.816	1.852	4.596.964	4.598.816	1.852	4.596.964
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.094.219	65.192	2.029.027	2.072.118	65.192	2.006.926	2.074.202	65.192	2.009.010	2.077.415	65.192	2.012.223
2.1 Verkeer en vervoer	8.941.603	985.460	7.956.143	9.161.773	984.942	8.176.831	9.552.456	982.514	8.569.942	9.959.527	986.598	8.972.929
2.2 Parkeren	1.741.896	30.626	1.711.270	1.705.525	30.626	1.674.899	1.722.028	30.626	1.691.402	1.780.903	30.626	1.750.277
2.5 Openbaar vervoer	175.219	5.361	169.858	181.040	5.361	175.679	166.150	5.361	160.789	166.148	5.361	160.787
3.1 Economische ontwikkeling	1.502.049	850	1.501.199	1.501.865	850	1.501.015	1.501.681	850	1.500.831	1.501.681	850	1.500.831
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.360.738	0	-1.360.738	-1.789.369	0	-1.789.369	-800.863	0	-800.863	-115.958	0	-115.958
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	227.860	336.145	-108.285	227.613	337.895	-110.282	227.287	337.895	-110.608	227.798	337.895	-110.097

3.4 Economische promotie	1.050.929	891.110	159.819	1.050.446	891.110	159.336	1.050.008	891.110	158.898	1.050.760	891.110	159.650
4.2 Onderwijshuisvesting	3.102.564	0	3.102.564	3.120.741	0	3.120.741	3.073.099	0	3.073.099	3.072.493	0	3.072.493
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.529.331	1.292.757	2.236.574	3.529.331	1.292.757	2.236.574	3.529.331	1.292.757	2.236.574	3.529.331	1.292.757	2.236.574
5.1 Sportbeleid en activering	1.308.343	590.457	717.886	1.253.617	535.731	717.886	924.573	206.687	717.886	924.573	206.687	717.886
5.2 Sportaccommodaties	4.898.132	1.194.504	3.703.628	4.867.163	1.172.431	3.694.732	4.640.439	1.172.408	3.468.031	4.752.828	1.172.408	3.580.420
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.312.363	1.254.975	3.057.388	4.218.017	1.254.975	2.963.042	3.994.065	1.254.975	2.739.090	3.994.065	1.254.975	2.739.090
5.4 Musea	629.393	0	629.393	641.393	0	641.393	653.393	0	653.393	653.393	0	653.393
5.5 Cultureel erfgoed	155.036	6.326	148.710	155.036	6.326	148.710	155.036	6.326	148.710	155.036	6.326	148.710
5.6 Media	2.073.070	401.569	1.671.501	2.072.683	401.569	1.671.114	2.072.295	401.569	1.670.726	2.072.295	401.569	1.670.726
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.084.683	389.763	10.694.920	10.922.143	389.763	10.532.380	10.894.456	389.763	10.504.693	10.864.936	389.763	10.475.173
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.787.932	1.608.327	10.179.605	11.521.194	1.590.002	9.931.192	10.800.361	1.388.867	9.411.494	10.805.008	1.408.552	9.396.456
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	131.934	0	131.934	132.906	0	132.906	130.447	0	130.447	130.446	0	130.446
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	812.303	0	812.303	813.668	0	813.668	810.218	0	810.218	810.220	0	810.220
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4.450.627	0	4.450.627	4.481.343	0	4.481.343	4.479.532	0	4.479.532	4.479.531	0	4.479.531
6.3 Inkomensregelingen	19.733.875	17.603.400	2.130.475	19.740.550	17.603.400	2.137.150	19.723.667	17.603.400	2.120.267	19.723.664	17.603.400	2.120.264
6.4 WSW en beschut werk	9.934.301	0	9.934.301	9.549.316	0	9.549.316	8.898.225	0	8.898.225	8.792.832	0	8.792.832
6.5 Arbeidsparticipatie	2.472.414	0	2.472.414	2.446.516	0	2.446.516	2.478.376	0	2.478.376	2.507.887	0	2.507.887
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.910.837	117.245	2.793.592	2.935.765	114.151	2.821.614	2.958.542	110.933	2.847.609	2.984.433	107.587	2.876.846
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.514.040	497.000	6.017.040	6.514.040	497.000	6.017.040	6.514.040	497.000	6.017.040	6.514.040	497.000	6.017.040
6.712 Begeleiding (Wmo)	5.433.715	0	5.433.715	5.433.715	0	5.433.715	5.433.715	0	5.433.715	5.433.715	0	5.433.715
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.723.360	0	1.723.360	1.723.360	0	1.723.360	1.723.360	0	1.723.360	1.723.360	0	1.723.360

6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	972.254	0	972.254	973.068	0	973.068	971.010	0	971.010	971.010	0	971.010
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	19.010	0	19.010	20.217	0	20.217	17.165	0	17.165	17.165	0	17.165
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	9.841.010	0	9.841.010	9.842.217	0	9.842.217	9.839.165	0	9.839.165	9.839.165	0	9.839.165
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	487.010	0	487.010	488.217	0	488.217	485.165	0	485.165	485.165	0	485.165
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	19.010	0	19.010	20.217	0	20.217	17.165	0	17.165	17.165	0	17.165
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.873.775	0	4.873.775	3.374.982	0	3.374.982	3.371.930	0	3.371.930	3.371.930	0	3.371.930
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	487.010	0	487.010	488.217	0	488.217	485.165	0	485.165	485.165	0	485.165
6.791 PGB Wmo	1.091.083	0	1.091.083	1.056.640	0	1.056.640	1.040.231	0	1.040.231	1.035.231	0	1.035.231
6.792 PGB Jeugd	1.031.212	0	1.031.212	1.031.769	0	1.031.769	1.030.360	0	1.030.360	1.030.360	0	1.030.360
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	613.427	1.431.330	-817.903	613.427	1.431.330	-817.903	613.427	1.431.330	-817.903	613.427	1.431.330	-817.903
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	40.892	0	40.892	40.892	0	40.892	40.892	0	40.892	40.892	0	40.892
6.821 Jeugdbescherming	1.091.000	0	1.091.000	1.091.000	0	1.091.000	1.091.000	0	1.091.000	1.091.000	0	1.091.000
6.822 Jeugdreclassering	100.000	0	100.000	100.000	0	100.000	100.000	0	100.000	100.000	0	100.000
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	421.640	0	421.640	422.612	0	422.612	420.153	0	420.153	420.152	0	420.152
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.210.381	0	1.210.381	1.211.588	0	1.211.588	1.208.536	0	1.208.536	1.208.536	0	1.208.536
7.1 Volksgezondheid	3.338.720	335.329	3.003.391	3.238.666	235.275	3.003.391	3.003.391	0	3.003.391	3.003.391	0	3.003.391
7.2 Riolerings	6.019.498	6.565.598	-546.100	6.124.223	6.669.167	-544.944	6.155.562	6.699.508	-543.946	6.153.275	6.699.481	-546.206
7.3 Afval	8.302.031	8.761.867	-459.836	8.262.842	8.781.867	-519.025	8.243.484	8.761.867	-518.383	8.241.989	8.761.867	-519.878
7.4 Milieubeheer	5.821.919	1.063.856	4.758.063	5.821.982	1.063.919	4.758.063	5.621.982	1.063.919	4.558.063	5.621.982	1.063.919	4.558.063
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	451.109	282.683	168.426	440.998	282.683	158.315	442.008	282.683	159.325	439.265	282.683	156.582
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.737.864	280.383	3.457.481	3.743.392	250.383	3.493.009	3.573.728	235.383	3.338.345	3.573.725	235.383	3.338.342
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-238.151	-571.896	333.745	422.110	374.982	47.128	661.952	374.982	286.970	568.958	374.982	193.976
8.3 Wonen en bouwen	3.531.535	2.199.723	1.331.812	3.519.826	2.182.317	1.337.509	3.536.933	2.170.217	1.366.716	3.529.380	2.170.217	1.359.163

Totaal taakvelden	212.193.20 2	212.193.20 2	0	199.713.81 3	199.713.81 3	0	198.187.37 4	198.187.37 4	0	199.639.97 6	199.639.97 6	0
-------------------	-----------------	-----------------	---	-----------------	-----------------	---	-----------------	-----------------	---	-----------------	-----------------	---

Verdelingsprincipe baten en lasten per taakveld

De gemeente Maashorst kent in de begroting een onderverdeling naar programma's en Maashorst taakvelden.

De Maashorst taakvelden betreft in enkele gevallen een clustering van BBV taakvelden. Deze indeling is in de financiële administratie eveneens vastgelegd.

In de administratie zijn op een gedetailleerder niveau ook alle posten opgenomen op grootboekrekeningen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één programma en één Maashorst taakveld.
- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één van de voorgeschreven taakvelden zoals die bij ministeriële regeling zijn vastgesteld (artikel 66 BBV).

Leidraad voor de koppeling aan taakvelden is het Iv3-informatievoorschrift van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe (cijfers 2025) op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Omschrijving taakveld en programma	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo 2025
Programma 1 Veiligheid			
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.546.301	1.852	4.544.449
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.094.219	65.192	2.029.027
Totaal programma 1 Veiligheid	6.640.520	67.044	6.573.476
2 Verkeer en vervoer			
0.10 Mutaties reserves	1.254.729	1.486.843	-232.114
2.1 Verkeer en vervoer	8.941.603	985.460	7.956.143
2.2 Parkeren	1.741.896	30.626	1.711.270
2.5 Openbaar vervoer	175.219	5.361	169.858
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer	12.113.447	2.508.290	9.605.157
3 Economie en toerisme			
0.10 Mutaties reserves	1.510.688	134.946	1.375.742
3.1 Economische ontwikkeling	1.502.049	850	1.501.199
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.360.738	0	-1.360.738
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	227.860	336.145	-108.285
3.4 Economische promotie	1.050.929	891.110	159.819
Totaal programma 3 Economie en toerisme	2.930.788	1.363.051	1.567.737
4 Onderwijs			
0.10 Mutaties reserves	0	186.143	-186.143
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.102.564	0	3.102.564
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.529.331	1.292.757	2.236.574
Totaal programma 4 Onderwijs	6.631.895	1.478.900	5.152.995
5 Sport, cultuur, recreatie en natuur			
0.10 Mutaties reserves	17.000	547.825	-530.825
5.1 Sportbeleid en activering	1.308.343	590.457	717.886
5.2 Sportaccommodaties	4.898.132	1.194.504	3.703.628
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.312.363	1.254.975	3.057.388
5.4 Musea	629.393	0	629.393
5.5 Cultureel erfgoed	155.036	6.326	148.710
5.6 Media	2.073.070	401.569	1.671.501
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.084.683	389.763	10.694.920
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur	24.478.020	4.385.419	20.092.601
6 Sociaal Domein			
0.10 Mutaties reserves	817.903	13.041	804.862
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.787.932	1.608.327	10.179.605
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	131.934	0	131.934
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	812.303	0	812.303
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4.450.627	0	4.450.627
6.3 Inkomensregelingen	19.733.875	17.603.400	2.130.475
6.4 WSW en beschut werk	9.934.301	0	9.934.301
6.5 Arbeidsparticipatie	2.472.414	0	2.472.414
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.910.837	117.245	2.793.592
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.514.040	497.000	6.017.040
6.712 Begeleiding (Wmo)	5.433.715	0	5.433.715
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.723.360	0	1.723.360
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	972.254	0	972.254
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	19.010	0	19.010

6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	9.841.010	0	9.841.010
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	487.010	0	487.010
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	19.010	0	19.010
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.873.775	0	4.873.775
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	487.010	0	487.010
6.791 PGB Wmo	1.091.083	0	1.091.083
6.792 PGB Jeugd	1.031.212	0	1.031.212
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	613.427	1.431.330	-817.903
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	40.892	0	40.892
6.821 Jeugdbescherming	1.091.000	0	1.091.000
6.822 Jeugdreclassering	100.000	0	100.000
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	421.640	0	421.640
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.210.381	0	1.210.381
Totaal programma 6 Sociaal domein	89.021.955	21.270.343	67.751.612
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid			
0.10 Mutaties reserves	0	82.486	-82.486
7.1 Volksgezondheid	3.338.720	335.329	3.003.391
7.2 Riolerings	6.019.498	6.565.598	-546.100
7.3 Afval	8.302.031	8.761.867	-459.836
7.4 Milieubeheer	5.821.919	1.063.856	4.758.063
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	451.109	282.683	168.426
Totaal programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	23.933.277	17.091.819	6.841.458
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
0.10 Mutaties reserves	679.647	1.319.543	-639.896
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.737.864	280.383	3.457.481
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-238.151	-571.896	333.745
8.3 Wonen en bouwen	3.531.535	2.199.723	1.331.812
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.710.895	3.227.753	4.483.142
9 Bestuur en dienstverlening			
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.1 Bestuur	3.173.950	43.589	3.130.361
0.2 Burgerzaken	2.100.747	1.071.128	1.029.619
Totaal programma 9 Bestuur en dienstverlening	5.274.697	1.114.717	4.159.980
10 Bedrijfsvoering en inkomsten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.197.983	1.265.848	-67.865
0.4 Overhead	24.284.722	121.255	24.163.467
0.5 Treasury	385.926	-152.437	538.363
0.61 OZB woningen	836.460	8.697.344	-7.860.884
0.62 OZB niet-woningen	210.094	8.290.987	-8.080.893
0.63 Parkeerbelasting	46.989	2.397.714	-2.350.725
0.64 Belastingen overig	15.671	218.769	-203.098
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	151.719	130.229.488	-130.077.769
0.8 Overige baten en lasten	4.721.235	1.575.472	3.145.763
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	790.012	0	790.012
0.10 Mutaties reserves	1.033.000	7.507.529	-6.474.529
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-216.103	-466.103	250.000
Totaal programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten	33.457.708	159.685.866	-126.228.158
Totaal generaal	212.193.202	212.193.202	0

**Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen
aan de reserves**

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor reserves is vastgelegd in het BBV. Er is een wezenlijk verschil tussen reserves en voorzieningen. Reserves behoren tot het eigen vermogen en voorzieningen tot het vreemd vermogen. Met andere woorden; aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending.

Jaarlijks kijken we kritisch, als onderdeel van de 2e bestuursrapportage, naar nut en noodzaak van onze reserves. Onderstaand een overzicht van de begrote mutaties.

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	Saldo Saldo 1-1-2025	Storting 2025	Onttrekking 2025	Saldo 1-1-2026	Storting 2026	Onttrekking 2026	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 1-1-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 1-1-2029
101000	Algemene reserve	Divers	68.526.573	1.033.000	6.682.000	62.877.573	0	888.000	61.989.573	0	250.000	61.739.573	0	250.000	61.489.573
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	9.603.791	1.927.002	1.796.400	9.734.393	2.195.762	1.731.608	10.198.547	958.471	1.683.473	9.473.545	271.764	1.503.744	8.241.565
Algemene reserves			78.130.364	2.960.002	8.478.400	72.611.966	2.195.762	2.619.608	72.188.120	958.471	1.933.473	71.213.118	271.764	1.753.744	69.731.138
103101	Dekking kapitaallasten t/m 2016	Divers	4.922.458	0	509.733	4.412.725	0	513.086	3.899.639	0	180.033	3.719.606	0	181.593	3.538.013
103102	Dekking kapitaallasten 2017-2019	Divers	5.559.908	279.652	226.988	5.612.572	0	226.988	5.385.584	207.640	226.988	5.366.236	0	226.988	5.139.248
103103	Dekking kapitaallasten 2020 e.v.	Divers	3.658.047	538.969	143.493	4.053.523	1.104.063	143.493	5.014.093	0	143.493	4.870.600	446.165	143.493	5.173.272
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	871.009	0	24.195	846.814	0	24.195	822.619	0	24.195	798.424	0	24.195	774.229
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomse weg	2	267.792	0	10.300	257.492	0	10.300	247.192	0	10.300	236.892	0	10.300	226.592
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	405.760	0	11.761	393.999	0	11.761	382.238	0	11.761	370.477	0	11.761	358.716
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	4	154.456	0	7.535	146.921	0	7.535	139.386	0	7.535	131.851	0	7.535	124.316
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	4	373.511	0	15.560	357.951	0	15.560	342.391	0	15.560	326.831	0	15.560	311.271
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	4	4.453.929	0	149.294	4.304.635	0	149.294	4.155.341	0	149.294	4.006.047	0	149.294	3.856.753
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	4	6.737	0	963	5.774	0	963	4.811	0	963	3.848	0	963	2.885
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	4	51.983	0	7.427	44.556	0	7.427	37.129	0	7.427	29.702	0	7.427	22.275
103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	4	37.543	0	5.364	32.179	0	5.364	26.815	0	5.364	21.451	0	5.364	16.087
103113	DKU Herontwikkeling DAW	5	1.172.472	0	41.808	1.130.664	0	41.808	1.088.856	0	41.808	1.047.048	0	41.808	1.005.240
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	54.050	0	2.350	51.700	0	2.350	49.350	0	2.350	47.000	0	2.350	44.650
103115	DKU EVZ Munse Wetering	5	138.261	0	6.011	132.250	0	6.011	126.239	0	6.011	120.228	0	6.011	114.217
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	309.996	0	7.502	302.494	0	7.502	294.992	0	7.502	287.490	0	7.502	279.988

103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	130.204	0	5.661	124.543	0	5.661	118.882	0	5.661	113.221	0	5.661	107.560
103118	DKU Verbouwing gemeentehuis 2012	10	27.231	0	0	27.231	0	0	27.231	0	0	27.231	0	0	27.231
103119	DKU Inrichting gemeentehuis 2012	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves voor dekking kapitaallasten			22.595.348	818.621	1.175.945	22.238.024	1.104.063	1.179.298	22.162.789	207.640	846.245	21.524.184	446.165	847.805	21.122.544
102001	Reserve Doorontwikkeling maatschappelijke locaties	6	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485
102003	Reserve Parkeerfonds	2	2.037.597	435.887	679.189	1.794.295	475.534	497.130	1.772.699	462.443	358.153	1.876.989	461.908	682.887	1.656.010
102004	Reserve Arbeidsmarktbeleid Uden	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102005	Reserve Buitengebied in ontwikkeling 2010	5	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500
102006	Reserve Landschapsinvesteringsregeling 2013	5	730.478	148.333	0	878.811	124.733	0	1.003.544	84.933	0	1.088.477	0	0	1.088.477
102007	Reserve Leefbaarheid	6	290.570	0	0	290.570	0	0	290.570	0	0	290.570	0	0	290.570
102008	Reserve Bovenwijkse infrastructuur grondbedrijf	3 en 8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	5	6.692.226	115.000	931.342	5.875.884	85.000	975.063	4.985.821	70.000	213.640	4.842.181	70.000	186.000	4.726.181
102010	Reserve bestemde budgetten	Divers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102011	Reserve Openbare verlichting	2	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775
102013	Reserve Bomen	5	68.523	0	0	68.523	0	0	68.523	0	0	68.523	0	0	68.523
102014	Reserve Groen	5	750.846	17.000	13.259	754.587	17.000	13.259	758.328	17.000	0	775.328	17.000	0	792.328
102015	Reserve Bossen	5	209.007	0	0	209.007	0	0	209.007	0	0	209.007	0	0	209.007
102016	Reserve Afvalstoffenheffing	7	230.647	0	0	230.647	0	0	230.647	0	0	230.647	0	0	230.647
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	6	817.903	817.903	0	1.635.806	817.903	0	2.453.709	817.903	0	3.271.612	817.903	0	4.089.515
Bestemmingsreserves overige			12.640.558	1.534.123	1.623.790	12.550.891	1.520.170	1.485.452	12.585.609	1.452.279	571.793	13.466.095	1.366.811	868.887	13.964.019

Totaal Reserves		113.366.270	5.312.746	11.278.135	107.400.881	4.819.995	5.284.358	106.936.518	2.618.390	3.351.511	106.203.397	2.084.740	3.470.436	104.817.701
------------------------	--	--------------------	------------------	-------------------	--------------------	------------------	------------------	--------------------	------------------	------------------	--------------------	------------------	------------------	--------------------

Specificatie toepassingen en stortingen reserves

Volgens artikel 23 van de BBV is het verplicht om in de begroting een overzicht te presenteren van de per jaar beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In onderstaand overzicht worden alle mutaties gespecificeerd met in de tabel een onderscheid tussen incidentele en structurele mutaties.

Aanwending van reserves

Reserve- nummer	Naam reserve	Programma	2025	2026	2027	2028	Structureel / Incidenteel	Toelichting
101000	Algemene reserve	10	60.000	0	0	0	Incidenteel	Raadsbesluit 22-12-2022 Opzeggen GR afvalinzameling
101000	Algemene reserve	10	4.000	4.000	0	0	Incidenteel	Diverse overige aanwendungen (< 50.000)
101000	Algemene reserve	10	205.000	134.000	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2023
101000	Algemene reserve	10	150.000	0	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2024
101000	Algemene reserve	10	70.000	0	0	0	Incidenteel	Amendement cultuurbeleid Kunst&CO (raadsbesluit september 2023)
101000	Algemene reserve	10	500.000	0	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld 2e bestuursrapportage 2023
101000	Algemene reserve	10	2.435.000	750.000	250.000	250.000	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2025
101000	Algemene reserve	10	3.258.000	0	0	0	Structureel	Inzet surplus algemene reserve ter dekking structureel tekort jaarschijf 2025 (programmabegroting 2025)
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	344.495	333.303	339.968	245.172	Incidenteel	T.b.v. aanvulling voorziening exploitatienadelen
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	115.000	85.000	70.000	70.000	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Bovenswijkse voorzieningen (o.b.v. m2 verkopen)
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	148.333	124.733	84.933	0	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Landschapsinvesteringsregeling
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	400.000	400.000	400.000	400.000	Incidenteel	Dekking niet te verhalen plankosten en opstartkosten AOK
101001	Algemene reserve grondexploitatie	10	788.572	788.572	788.572	788.572	Incidenteel	Dekking af te dragen Vennootschapsbelasting
Algemene reserves			8.478.400	2.619.608	1.933.473	1.753.744	-	
103101	Dekking kapitaallasten	Divers	509.733	513.086	180.033	181.593	Structureel	Betreft onttrekking uit diverse reserves dekking kapitaallasten ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten.
103102	Dekking kapitaallasten vanaf 2017	Divers	226.988	226.988	226.988	226.988	Structureel	
103103	Dekking kapitaallasten vanaf 2020	Divers	143.493	143.493	143.493	143.493	Structureel	
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	24.195	24.195	24.195	24.195	Structureel	
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	10.300	10.300	10.300	10.300	Structureel	
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	11.761	11.761	11.761	11.761	Structureel	
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	4	7.535	7.535	7.535	7.535	Structureel	
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	4	15.560	15.560	15.560	15.560	Structureel	
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	4	149.294	149.294	149.294	149.294	Structureel	
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	4	963	963	963	963	Structureel	
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	4	7.427	7.427	7.427	7.427	Structureel	

103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	4	5.364	5.364	5.364	5.364	Structureel	
103113	DKU Herontwikkeling DAW	5	41.808	41.808	41.808	41.808	Structureel	
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	2.350	2.350	2.350	2.350	Structureel	
103115	DKU EVZ Munse Wetering	5	6.011	6.011	6.011	6.011	Structureel	
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	7.502	7.502	7.502	7.502	Structureel	
103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	5.661	5.661	5.661	5.661	Structureel	
Bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten			1.175.945	1.179.298	846.245	847.805		
102003	Reserve Parkeerbonds	2	355.910	362.130	358.153	416.722	Structureel	Reserve dient ter egalisatie van de parkeerexploitatie en wordt gevoegd vanuit de structurele parkeerinkomsten.
102003	Reserve Parkeerbonds	2	323.279	135.000	0	266.165	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen. Bedrag wordt gestort in reserve dekking kapitaallasten, zodra die investeringen gevoteerd en gerealiseerd worden.
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	2 en 5	931.342	975.063	213.640	186.000	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen. Bedrag wordt gestort in reserve dekking kapitaallasten, zodra die investeringen gevoteerd en gerealiseerd worden.
102014	Reserve Groen	5	13.259	13.259	0	0	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen.
Bestemmingsreserves overige			1.623.790	1.485.452	571.793	868.887		
Totaal			11.278.135	5.284.358	3.351.511	3.470.436		

Stortingen in reserves

Reserve-nummer	Naam reserve	Programma	2025	2026	2027	2028	Structureel / Incidenteel	Toelichting
101000	Algemene reserve	10	506.000	0	0	0	Incidenteel	Incidenteel beeld 1e bestuursrapportage 2021 Uden
101000	Algemene reserve	10	527.000	0	0	0	Incidenteel	Incidenteel beeld programmabegroting 2022
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	115.000	85.000	70.000	70.000	Incidenteel	Storting vanuit anterieure overeenkomsten
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	1.812.002	2.110.762	888.471	201.764	Incidenteel	Winstnemingen grondbedrijf
Algemene reserves			2.960.002	2.195.762	958.471	271.764		
103103	Dekking kapitaallasten 2020 e.v.	Divers	818.621	1.104.063	207.640	446.165	Incidenteel	Storting in reserve dekking kapitaallasten vanuit overige reserves ter dekking toekomstige afschrijvingslasten
Bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten			818.621	1.104.063	207.640	446.165		
102003	Reserve Parkeerbonds	2	435.887	475.534	462.443	461.908	Structureel	Voeding vanuit parkeerexploitatie (opbrengsten) ter egalisatie kosten en dekking projecten/investeringen openbaar parkeren.
102006	Reserve Landschapsinvesteringsregeling	8	148.333	124.733	84.933	0	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (bijdrage vanuit grondexploitaties)

102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	5	115.000	85.000	70.000	70.000	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (o.b.v. m2 verkopen)
102014	Reserve Groen	5	17.000	17.000	17.000	17.000	Incidenteel	Dekking projecten groen
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	6	817.903	817.903	817.903	817.903	Incidenteel	Van de gemeente Oss wordt t/m 2028 jaarlijks 818K ontvangen om de lokale basis Beschermd Wonen op orde te brengen. Deze middelen worden in een reserve gestort om uitgaven mee te dekken.
Bestemmingsreserves overige			1.534.123	1.520.170	1.452.279	1.366.811		
Totaal			5.312.746	4.819.995	2.618.390	2.084.740		

Voorzieningen

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor voorzieningen is vastgelegd in het BBV. Er is een wezenlijk verschil tussen reserves en voorzieningen. Reserves behoren tot het eigen vermogen en voorzieningen tot het vreemd vermogen. Met andere woorden; aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending.

Jaarlijks kijken we kritisch, als onderdeel van de 2e bestuursrapportage, naar nut en noodzaak van onze voorzieningen. Onderstaand een overzicht van de begrote mutaties.

Voorziening nummer	Naam voorziening	Saldo 1-1-2025	Storting 2025	Onttrekking 2025	Saldo 1-1-2026	Storting 2026	Onttrekking 2026	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 1-1-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 1-1-2029
Voorzieningen aan de passivazijde van de balans														
101.002	Voorziening Wachtgeld bestuur en personeel	24.885	0	24.885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
101.003	Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders	4.749.297	66.000	135.000	4.680.297	66.000	135.000	4.611.297	66.000	135.000	4.542.297	66.000	135.000	4.473.297
400.000	Voorziening Bovenwettelijk verlofsparen	476.515	178.335	0	654.850	178.335	0	833.185	178.335	0	1.011.520	178.335	0	1.189.855
400.001	Voorziening Regeling vervroegd uitreden	150.000	150.000	0	300.000	0	0	300.000	0	0	300.000	0	0	300.000
400.002	Voorziening Bovenwettelijk verlof	728.697	0	0	728.697	0	0	728.697	0	0	728.697	0	0	728.697
8.101.001	Voorziening Bestemmingsplanprocedure Zeelandsedijk	215.188	0	0	215.188	0	0	215.188	0	0	215.188	0	0	215.188
8.202.001	Voorziening Gerealiseerde complexen (VGC)	424.967	0	0	424.967	0	0	424.967	0	0	424.967	0	0	424.967
303100	Voorziening Onderhoud gebouwen Maashorst	3.478.287	993.432	1.642.701	2.829.018	993.432	1.137.011	2.685.439	993.432	1.371.415	2.307.456	993.432	1.375.318	1.925.570
2103025	Voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst	1.639.867	1.628.391	1.789.636	1.478.622	1.628.391	1.650.847	1.456.166	1.628.391	2.003.606	1.080.951	1.628.391	1.713.025	996.317
2103410	Voorziening Onderhoud civiele kunstwerken Maashorst	9.948	53.143	35.500	27.591	53.143	59.000	21.734	53.143	67.500	7.377	53.143	52.500	8.020
2.103.501	Voorziening Verkeer en parkeren Landerd	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946
5.203.001	Voorziening Groot onderhoud sport / speelvelden	94.789	27.987	15.000	107.776	27.987	15.000	120.763	27.987	15.000	133.750	27.987	15.000	146.737
5.703.001	Voorziening Groot onderhoud groen	11.760	198.708	177.500	32.968	198.708	177.500	54.176	198.708	177.500	75.384	198.708	177.500	96.592
7.203.002	Voorziening Spaarvoorziening riolering	7.286.065	672.799	3.200.000	4.758.864	773.929	3.250.000	2.282.793	957.656	0	3.240.449	1.115.869	59.000	4.297.318
4.304.001	Voorziening Legaat van Cooth	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306
7.203.001	Voorziening Egalisatie Riolering	2.255.137	692.520	582.328	2.365.329	696.156	582.179	2.479.306	613.361	610.430	2.482.237	424.072	614.191	2.292.118

7.303.001	Voorziening Afvalstoffenheffing	857.083	1.458.191	1.580.428	734.846	1.461.516	1.599.545	596.817	1.464.447	1.577.455	483.809	1.460.968	1.581.243	363.534
7.503.001	Voorziening Afkoop onderhoud begraafplaats	673.712	26.733	108.500	591.945	23.460	108.500	506.905	20.410	108.500	418.815	17.667	108.500	327.982
Subtotaal voorziening en passivazijde balans		23.109.446	6.146.239	9.291.478	19.964.207	6.101.057	8.714.582	17.350.682	6.201.870	6.066.406	17.486.146	6.164.572	5.831.277	17.819.441
Voorzieningen aan de activazijde van de balans														
641.001	Voorziening dubieuze debiteuren	30.673	0	0	30.673	0	0	30.673	0	0	30.673	0	0	30.673
611.001	Voorziening dubieuze debiteuren Bsob	297.055	0	0	297.055	0	0	297.055	0	0	297.055	0	0	297.055
6.301.001	Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	913.751	0	0	913.751	0	0	913.751	0	0	913.751	0	0	913.751
5.301.001	Voorziening afwaardering deelneming Markant	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890
8.202.002	Voorziening herwaardering (VH)	1.677.536	0	0	1.677.536	0	0	1.677.536	0	0	1.677.536	0	0	1.677.536
8.202.003	Voorziening exploitatierisico's	17.224.791	344.495	0	17.569.286	333.303	0	17.902.589	339.968	0	18.242.557	245.172	0	18.487.729
Subtotaal voorziening en activazijde balans		20.370.696	344.495	0	20.715.191	333.303	0	21.048.494	339.968	0	21.388.462	245.172	0	21.633.634
Totaal voorzieningen		43.480.143	6.490.734	9.291.478	40.679.398	6.434.360	8.714.582	38.399.176	6.541.838	6.066.406	38.874.608	6.409.744	5.831.277	39.453.075

Onderhanden werken (inclusief MIP) en nieuwe investeringen 2025

Algemeen

In onderstaand overzicht presenteren we alle nog lopende investeringen, en alle investeringen die voortvloeien uit ons Meerjarig InvesteringsProgramma (MIP).

Bij de lopende investeringen kijken we altijd kritisch naar realiteitswaarde van de planning en wenselijkheid van investeringen. Bij de in latere jaren geplande investeringen hebben we eveneens gekeken of uitvoering dan noodzakelijk/wenselijk is, en of dat realistisch is gelet op de werkvoorraad.

Er is financieel rekening gehouden met de lasten die hier mee samenhangen.

Investerings in het begrotingsjaar 2025

In de programmabegroting 2025 worden de investeringen uit de jaarschijf 2025 beschikbaar gesteld. De herkomst van die investeringen is verschillend:

1. Investerings 2025 die al eerder waren opgenomen in het MIP via eerdere begrotingen. Deze zijn opgenomen in het "totaaloverzicht verloop onderhanden werken en meerjareninvesteringsprogramma" hieronder.
2. Vervangingsinvesteringen in 2025. Deze zijn meestal ook al opgenomen in het MIP van eerdere begrotingen maar worden jaarlijks geactualiseerd bij de Kadernota. In de Kadernota 2025 zijn de financiële effecten daarvan gemeld. De geactualiseerde bedragen/uitvoeringsjaren zijn opgenomen in het "totaaloverzicht verloop onderhanden werken en meerjareninvesteringsprogramma" hieronder.
3. Nieuwe investeringen 2025. Dit betreft nieuwe investeringen 2025 die zijn opgenomen in de vastgestelde Kadernota 2025. Deze zijn ook opgenomen in het "totaaloverzicht verloop onderhanden werken en meerjareninvesteringsprogramma" hieronder. Voor deze nieuwe investeringen geldt dat hierover vanaf de eerstvolgende P&C-stukken gerapporteerd wordt via de voortgangsrapportages (> 1 miljoen).

Het betreft voor 2025 de volgende nieuwe investeringen:

Programma	Nieuwe investeringen 2025 in begroting 2025	Investeringsbedrag
3	Inrichten evenemententerrein	202.000
4	Aanvragen voorzieningen in het kader van Onderwijshuisvesting	1.822.000
5	Verledden sportvelden	600.000
8	Realisatie nieuwe woonwagenlocatie	1.020.000
8	Uitbreiding, vergroening en verduurzaming bestaande woonwagencentra	325.000
	Totaal	3.969.000

Totaaloverzicht verloop onderhanden werken en meerjareninvesteringsprogramma

Deze tabel geeft op programmaniveau inzicht in de nog uit te voeren werken per medio 2024 en de nieuwe kredieten 2025 en verder.

Totaaloverzicht lopende kredieten per programma		
Lasten		
Programma	Oospronkelijk begroot krediet	Restant uitgaven per 19-08-2024
1. Veiligheid	84.000	84.000
2. Verkeer en vervoer	43.644.566	33.475.500
3. Economie en toerisme	30.284	30.284
4. Onderwijs	10.196.255	703.347
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	15.281.738	13.851.139
6. Sociaal domein	7.021.617	269.439
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	14.635.701	13.041.601
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.932.936	4.847.612
9. Bestuur en dienstverlening	0	0
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	12.271.022	545.982
Totaal lasten	108.098.119	66.848.904
Baten		
Programma	Oospronkelijk begroot krediet	Restant inkomsten per 19-08-2024
<i>Bijdragen van derden</i>		
2. Verkeer en vervoer	3.864.870	2.874.522
4. Onderwijs	52.824	52.824
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	1.823.247	1.362.820
6. Sociaal domein	284.885	88.959
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	-4.700
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	2.670	2.670
<i>Bijdragen riolering</i>		
2. Verkeer en vervoer	1.683.000	1.552.793
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	9.281.204	8.866.683
Totaal baten	16.992.700	14.796.571
Saldo	91.105.419	52.052.333

Specificatie meerjareninvesteringsprogramma

Onderstaande specificatie geeft inzicht in de nieuwe geraamde kredieten 2025 t/m 2028. Deze zijn gevoteerd via de kadernota 2025 of eerdere P&C-producten.

Omschrijving Werken/Investeringsen	Uitgaven / inkomsten	Startjaar	Nieuwe kredieten 2025	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028
Programma 1 Veiligheid						
Cameratoezicht	U	2026	0	20.000	0	0
Cameratoezicht	U	2027	0	0	20.000	0
Totaal programma 1 Veiligheid			0	20.000	20.000	0
Programma 2 Verkeer en vervoer						
A50 afrit Uden noord (oostzijde) turbotronde	U	2027	0	0	677.548	0
GVVP proj Oudedijk wren landbouwverkeer	U	2026	0	1.755.000	0	0
GVVP proj Oudedijk wren landbouwverkeer	I bijdrage derden	2026	0	-877.500	0	0
GVVP proj Zeelandsedijk-Leeuwstr verkeersfunc	U	2026	0	825.000	0	0
GVVP proj Zeelandsedijk-Leeuwstr verkeersfunc	I bijdrage derden	2026	0	-200.000	0	0
GVVP proj. scheiden fietsverkeer rouwstraat	U	2026	0	344.500	0	0
GVVP proj. Wilhelminastr vrijliggende fietsvo	U	2025	420.000	0	0	0
GVVP projecten Parallelweg N277	U	2026	0	399.657	0	0
GVVP projecten Parallelweg N277	I bijdrage derden	2026	0	-200.000	0	0
GVVP projecten Rotonde Ben van Dijk	U	2025	560.000	0	0	0
GVVP projecten Rotonde Ben van Dijk	I bijdrage derden	2025	-280.000	0	0	0
GVVP projecten. bewegw. hoofd fietsstructuur	U	2026	0	74.588	0	0
GVVP projecten. div verlichtingen	U	2025	682.161	0	0	0
GVVP projecten. fietsoversteek boekelsedijk	U	2026	0	30.000	0	0
GVVP projecten. fietsoversteek boekelsedijk	I bijdrage derden	2026	0	-15.000	0	0
GVVP projecten. fietspad Zeelandsedijk	U	2026	0	86.000	0	0
GVVP projecten. fietspad Zeelandsedijk	I bijdrage derden	2026	0	-43.000	0	0
GVVP projecten. fietsstraat zoggelstraat	U	2025	70.000	0	0	0
GVVP projecten. fietsstraat zoggelstraat	I bijdrage derden	2025	-35.000	0	0	0
GVVP projecten. fietsvoorz industrielaan	U	2028	0	0	0	895.719
GVVP projecten. fietsvoorz. cimbaallaan	U	2027	0	0	225.000	0
GVVP projecten. fietsvoorz. cimbaallaan	I bijdrage derden	2027	0	0	-112.500	0
GVVP projecten. fietsvoorz. loopkantstraat	U	2026	0	600.000	0	0
GVVP projecten. fietsvoorz. pres kennedylaan	U	2028	0	0	0	985.662
GVVP projecten. fietsvoorz. pres kennedylaan	I bijdrage derden	2028	0	0	0	-495.000
GVVP projecten. rotonde wilhelminastraat	U	2025	74.889	0	0	0
GVVP projecten. rotonde wilhelminastraat	I bijdrage derden	2025	-30.000	0	0	0
GVVP projecten. trottoir oudedijk/beukenlaan	U	2025	17.500	0	0	0
Helenastraat rehabilitatie	U	2026	0	306.200	0	0

N605	U	2027	0	0	13.000.000	0
Parkeerdek CPHP apparatuur vervangen	U	2027	0	0	340.000	0
Parkeerverwijssysteem	U	2026	0	300.000	0	0
Rolbezem gladheid vervanging	U	2026	0	32.000	0	0
Uitkijktoren	U	2025	180.000	0	0	0
Veghelsedijk vervangen rasters stadswede	U	2025	55.000	0	0	0
Verganging armaturen	U	2025	380.000	0	0	0
Vervangen faunarasters buitengebied	U	2025	65.000	0	0	0
Vervangen Gladheidsmaterieel Schuitemakers	U	2028	0	0	0	310.000
Vervanging automaten rtp	U	2027	0	0	345.000	0
Vervanging masten	U	2025	20.168	0	0	0
Vervanging masten	U	2026	0	20.000	0	0
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer			2.179.718	3.437.445	14.475.048	1.696.381
Programma 3 Economie en toerisme						
Evenemententerrein inrichting	U	2025	202.000	0	0	0
Totaal programma 3 Economie en toerisme			202.000	0	0	0
Programma 4 Onderwijs						
Aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting	U	2025	1.822.000	0	0	0
Totaal programma 4 Onderwijs			1.822.000	0	0	0
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur						
Aanschaf wagen toezichthouder 2	U	2028	0	0	0	22.000
Aanschaf wagen toezichthouder	U	2028	0	0	0	22.000
Afroven en afvoeren toplaag gazons	U	2025	90.000	0	0	0
Batenburglaan bomen	U	2025	75.000	0	0	0
Beukenlaan bomen	U	2025	100.000	0	0	0
Bogerd beplanting	U	2026	0	60.000	0	0
Bogerd bomen	U	2026	0	85.000	0	0
Bossestraat bomen	U	2026	0	150.000	0	0
Case Luxxum 100	U	2028	0	0	0	130.000
Eiment ophoging geluidswal	U	2025	150.000	0	0	0
Gemeentelijke gebouwen groene daken	U	2025	50.000	0	0	0
Gemeentelijke gebouwen groene daken	U	2026	0	50.000	0	0
HCU kunstgrasveld 2 toplaag	U	2025	425.000	0	0	0
HCU kunstgrasveld 2 toplaag	I bijdrage derden	2025	-73.800	0	0	0
Moleneind bomen	U	2026	0	50.000	0	0
Natuurversterking Maashorst aankoop grond	U	2025	75.000	0	0	0

Natuurversterking Maashorst aankoop grond	U	2026	0	75.000	0	0
Pastoor Van Winkelstraat Bomen	U	2027	0	0	75.000	0
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	2025	100.000	0	0	0
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	2026	0	100.000	0	0
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	2027	0	0	100.000	0
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	2028	0	0	0	100.000
Sportvelden verleden	U	2025	600.000	0	0	0
Stadt-Land aankoop grond	U	2025	75.000	0	0	0
Stadt-Land aankoop grond	U	2026	0	75.000	0	0
Stadt-Land verharding	U	2025	50.000	0	0	0
Stadt-Land verharding	U	2026	0	50.000	0	0
UDI'19 kleedlokalen	U	2026	0	230.000	0	0
UDI'19 kunstgras 6 toplaag	U	2027	0	0	430.000	0
UDI'19 kunstgras 6 toplaag	I bijdrage derden	2027	0	0	-74.600	0
UDI'19 renovatie kleedlokalen	U	2025	266.200	0	0	0
UDI'19 renovatie kleedlokalen	I bijdrage derden	2025	-46.200	0	0	0
UDI'19 renovatie kleedlokalen 7 tm 12	U	2027	0	0	210.000	0
Vervangen Case Luxxum 100 sport TRK-38-H	U	2028	0	0	0	130.000
Vervangen Case Luxxum 100 trek TRK-29-H	U	2028	0	0	0	130.000
Vervangen JCB graaflaadcombinatie	U	2028	0	0	0	230.000
Vijfhuizen bomen	U	2026	0	0	50.000	0
Wijstherstel aankoop grond	U	2025	55.000	0	0	0
Wijstherstel aankoop grond	U	2026	0	55.000	0	0
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur			1.991.200	980.000	790.400	764.000
Programma 6 Sociaal domein						
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	2026	0	600.000	0	0
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	2027	0	0	600.000	0
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	2028	0	0	0	600.000
Totaal programma 6 Sociaal domein			0	600.000	600.000	600.000
Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid						
Begraafplaatsbeheersysteem	U	2026	0	24.000	0	0
Damaststraat eo (wijk) riolering	U	2026	0	1.400.000	0	0
Damaststraat eo (wijk) riolering	I bijdrage riolering	2026	0	-1.400.000	0	0
Gruunsel aanleg HWA	U	2025	2.600.000	0	0	0
Gruunsel aanleg HWA	I bijdrage riolering	2025	-2.600.000	0	0	0
Monsegneur Suijsstraat riolering	U	2026	0	850.000	0	0

Monseigneur Suijsstraat riolering	I bijdrage riolering	2026	0	-850.000	0	0
Netjeshof eo riolering	U	2025	450.000	0	0	0
Netjeshof eo riolering	I bijdrage riolering	2025	-450.000	0	0	0
Odiliapeel Afr dubbelfunctie gemaal	U	2028	0	0	0	35.000
Odiliapeel Afr dubbelfunctie gemaal	I bijdrage riolering	2028	0	0	0	-35.000
Odiliapeel afr dubbelfunctie gemaal	U	2027	0	0	35.000	0
Pastoor van Winkelstraat riolering	U	2026	0	1.000.000	0	0
Pastoor van Winkelstraat riolering	I bijdrage riolering	2026	0	-1.000.000	0	0
St Annastraat 202 aanleg HWA	U	2025	150.000	0	0	0
St Annastraat 202 aanleg HWA	I bijdrage riolering	2025	-150.000	0	0	0
Vervangen pompen drukriolering	U	2028	0	0	0	24.000
Vervangen pompen drukriolering	I bijdrage riolering	2028	0	0	0	-24.000
Vervangen pompen drukriolering	U	2027	0	0	986.000	0
Totaal programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid			0	24.000	1.021.000	0
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Realisatie nieuwe woonwagenlocatie	U	2026	0	770.000	0	0
Realisatie woonwagenlocatie grond	U	2026	0	250.000	0	0
Uitbreiding bestaande woonwagenlocatie	U	2025	325.000	0	0	0
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			325.000	1.020.000	0	0
Programma 9 Bestuur en dienstverlening						
Apparatuur gemeenteraad	U	2026	0	45.000	0	0
Totaal programma 9 Bedrijfsvoering			0	45.000	0	0
Programma 10 Bestuur en dienstverlening						
Aanschaf trekker	U	2027	0	0	120.000	0
Auto Landmeten	U	2025	50.000	0	0	0
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	2026	0	20.000	0	0
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	2027	0	0	384.997	0
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	2028	0	0	0	20.000
Computer/vergaderschermen+werkplek apparatuur	U	2025	20.000	0	0	0
Gemeentehuis lamellen	U	2028	0	0	0	93.000
Gemeentewerf aanpassingen	U	2026	0	695.000	0	0
Gemeentewerf veldschuur	U	2026	0	30.000	0	0
ICT laptops/dockinst/toetsenborden	U	2026	0	143.713	0	0
ICT pinautomaten	U	2026	0	43.000	0	0
ICT servers	U	2025	95.000	0	0	0

ICT servers	U	2026	0	165.000	0	0
ICT servers	U	2027	0	0	430.000	0
ICT servers	U	2028	0	0	0	71.000
ICT smartphones	U	2025	165.600	0	0	0
ICT smartphones	U	2026	0	165.600	0	0
ICT Smartphones	U	2027	0	0	165.600	0
ICT Smartphones	U	2028	0	0	0	165.600
ICT tablets	U	2025	6.267	0	0	0
ICT tablets	U	2026	0	6.267	0	0
ICT tablets	U	2027	0	0	6.267	0
ICT tablets	U	2028	0	0	0	6.267
Laptops/dockinst/toetsenborden	U	2025	143.713	0	0	0
Laptops/dockinst/toetsenborden	U	2027	0	0	143.713	0
laptops/dockinst/toetsenborden	U	2028	0	0	0	143.713
Nieuwe Markt 3bc verbouwing	U	2028	0	0	0	57.000
Tractor vervanging	U	2026	0	110.000	0	0
Vervanging DAF 75	U	2027	0	0	230.000	0
Wireless omgeving (WiFi)	U	2027	0	0	235.742	0
Totaal programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten			480.580	1.378.580	1.716.319	556.580
Totaal generaal			7.000.498	7.505.025	18.622.767	3.616.961

Geldleningen

Opgenomen geldleningen

Dit zijn alle leningen die zijn aangegaan ter financiering van bijvoorbeeld investeringen, groot onderhoud, het grondbedrijf e.d. De gemeente Maashorst hanteert totaalfinanciering.

Nr	Hoofdsom	Laatste jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2025	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2025
15	15.000.000	2038	4,55	6.625.000	0	289.242	500.000	6.625.000
27	15.000.000	2032	3,31	6.000.000	0	179.430	750.000	6.000.000
30	20.000.000	2033	2,81	8.250.000	0	217.073	1.000.000	8.250.000
94	15.000.000	2039	4,49	7.500.000	0	323.093	500.000	7.500.000
99	1.888.179	2032	3,75	704.762	0	23.776	77.170	704.762
101	3.495.651	2033	4,81	1.441.273	0	65.629	131.735	1.441.273
116	3.076.630	2033	4,81	1.309.819	0	59.643	119.720	1.309.819
122	6.352.923	2026	4,45	765.381	0	28.506	374.361	765.381
123	6.352.923	2027	4,62	1.138.564	0	41.436	362.515	1.138.564
135	6.806.703	2026	5,58	544.536	0	17.709	272.268	544.536
136	10.000.000	2034	4,45	3.333.333	0	144.584	333.333	3.333.333
137	15.000.000	2035	3,64	5.500.000	0	193.866	500.000	5.500.000
155	20.000.000	2047	1,44	18.000.000	0	252.000	800.000	18.000.000
*	20.000.000	2025	3,00	0	20.000.000	600.000	800.000	19.200.000
Totaal	157.973.009			61.112.669	20.000.000	2.435.987	6.521.104	80.312.669

* Naar verwachting zal er in 2025 een nieuwe lening aangetrokken moeten worden van €20.000.000. Een verdere toelichting hieromtrent is te vinden in de in de financieringsparagraaf

Verstrekte geldleningen

Het verstrekken van geldleningen is voorbehouden aan banken. Gemeenten zien daar voor zichzelf in principe geen rol weggelegd. Gemeenten werken met gemeenschapsgeld van en voor inwoners en bedrijven. Daar past de functie van 'bankier' niet bij. In het verleden werd hier binnen de overheid anders over gedacht. Nadat diverse rijksinstellingen geconfronteerd werden met verliezen als gevolg van faillissement e.d., heeft de wetgever hier strenge regels voor vastgelegd. Wij zien deze staat van verstrekte geldleningen dan ook als een sterfhuisconstructie.

Nr	Verstrekt aan	Hoofdsom	Rente %	Begindatum	Looptijd in jaren	Stand 01-01-2025	Nieuwe verstrekte leningen	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2025
275	Stichting Area	6.352.923	4,45%	1-9-1994	32	765.381	0	28.506	374.361	391.020
Totaal woningbouwcorporatie		6.352.923				765.381	0	28.506	374.361	391.020
115	Harmonie en drumband st Caecilia	124.790	6,00%	31-12-1996	30	3.159	0	4.191	1.579	1.580
311	Stg eigen herd	726.000	5,50%	31-12-2003	30	90.207	0	39.930	10.023	80.184
Totaal derden		850.790				93.366	0	44.121	11.602	81.764
Totaal		7.203.713				858.747	0	72.627	385.963	472.784

Gewaarborgde geldleningen

Dit zijn leningen waar de gemeente borg voor staat. Dit onder stringente voorwaarden en in principe nooit zonder achtervang van een voorliggende instantie

Leningnr.	Hoofdsom	Geldschiet	Geldnemer	Rente %	Stand 01-01-2025	Stand 31-12-2025	Toelichting
4	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,49%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
17	8.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,72%	8.000.000	8.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
18	12.000.000	ASN Bank	Stichting Area	4,32%	12.000.000	12.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
19	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	3,92%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
22	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	2,96%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
24	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,08%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
25	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,12%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
35	8.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,03%	5.066.667	5.066.667	achtervang na wsw (max. 50%)
113	418.449	ING Bank	Gemeente Maashorst	divers	201.479	201.479	1) 100% garantstelling
140	384.579	Stater	Gemeente Maashorst	divers	160.857	160.857	1) 100% garantstelling
142	19.173	Rabobank	Gemeente Maashorst	divers	14.157	14.157	1) 100% garantstelling
143	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,19%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
144	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,11%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
145	127.512	Woonfonds Hypotheken	Gemeente Maashorst	divers	63.983	63.983	1) 100% garantstelling
146	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,79%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
147	10.000.000	NWB Bank	Stichting Area	4,20%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
148	10.000.000	NWB Bank	Stichting Area	4,03%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
149	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,24%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
150	3.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,80%	3.000.000	3.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
151	6.000.000	NWB Bank	Stichting Area	0,51%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
152	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,68%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
153	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,58%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
154	13.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,66%	13.000.000	13.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
156	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%	115.534	108.538	1) 100% garantstelling
157	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%	115.534	108.538	1) 100% garantstelling
158	3.900.000	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers	1.955.162	1.955.162	achtervang na wsw (max. 50%)
160	10.744.000	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers	8.243.831	8.243.831	achtervang na wsw (max. 50%)
161	48.600.000	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers	47.261.667	47.261.667	achtervang na wsw (max. 50%)
162	75.000	Rabobank	Park Hoeven	3,05%	67.500	60.000	1) 100% garantstelling
n.v.t.	128.767	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers	128.767	128.767	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	2.252.583	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers	2.252.583	2.252.583	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	5.893.326	NWB Bank	Stichting Area	divers	5.893.326	5.893.326	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	38.602.313	BNG Bank	Stichting Area	divers	38.602.313	38.602.313	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	1.541.616	NWB Bank	Stichting Brabantwonen	divers	1.514.536	1.514.536	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	1.435.711	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers	1.374.260	1.374.260	2) o.b.v. verdeelsleutel
Totaal	261.382.080				252.032.156	252.010.664	

1) Deze garantstellingen zijn verleend in het kader van de voormalige gemeente garantstelling voor particulieren die een hypotheek afsloten en hypothecaire geldleningen ambtenaren. Dit betreft een oude constructie, er worden geen nieuwe hypothecaire waarborgen afgegeven.

2) Alle geborgde leningen afgesloten vóór 1 augustus 2021 vallen onder het toen geldende regime: elke lening wordt toegerekend aan een individuele gemeente. Alle geborgde leningen afgesloten vanaf 1 augustus 2021 vallen onder het regime van de nieuwe achtervangovereenkomsten.

In het regime vanaf 1 augustus 2021 worden leningen toegerekend aan gemeenten naar rato van de marktwaarde van het DAEB-bezit (Diensten van Algemeen Economisch Belang) dat corporaties in de gemeenten hebben. Voor meer informatie zie de website van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw

BBV beleidsindicatoren

BBV beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkering en nieuwbouwwoningen. Deze indicatoren worden geplaatst op <https://www.waarstaategemeente.nl/dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv->

De website www.waarstaatjegemeente.nl is continue in ontwikkeling. De indeling is op thema. Denk hierbij aan thema's als 'bouwen en wonen'. Op themaniveau kunt u nu informatie van Maashorst raadplegen en eventueel afzetten tegen andere gemeenten. Onderstaand ter volledigheid opgenomen de verplichte indicatoren. Inmiddels zijn een aantal indicatoren uit de wettelijke regeling geschrapt. Het betreft nummer 7,12,13,15 en 25.

Nummer	Taakveld (BBV)	Naam Indicator	Eenheid	Bron
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting
6.	1. Veiligheid	Verwijzing Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
7.				
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

12.				
13.				
14.	3. Economie	Func tiemening	%	LISA
15.				
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LIDS
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado
20	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS,RIVM)
21.	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	LISA
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de	CBS

			beroepsbevolking	
25.				
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS

36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37.	8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoud en	In euro	COELO
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro	COELO

